Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

203
U-29

280
892-ou

1 OCT 2009

ՄԱՇՏՈՑ

ՅՈՐՈՒՄ ԱՒԱՆԴԻՆ

ՍՐԲԱԶԱՆ ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ ԱԶԳԻՍ

Ըստ Սահմանադրութեան

ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅՍ ՀԱՅՈՑ

Երրորդ տպագրութիւն

Հ.Ս.Խ.Հ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ * С.С.Р.А Публичная Библиотека 7/XI 1922 имени А. Мясникяна Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ *

ՎԱՂԱՐՇԱՊԱՏ

Տպարան Մայր Աթոռոյ Ս. Էջմիածնի

1905—ՌՅԾԴ

25 JUN 2013

6173

Հրամանաւ

Տ. Տ. ՄԿՐՏՉԻ Ա.

ՎԵՀԱՓԱՌ ԵՒ ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

Ամենայն Հայոց

ԽՐԱՏ

Յառաջ քան զմկրտութիւն (չափահասի), որ կամիցի քրիստոնեայ լինել, պարտ է ուսուցանել նմա զհաւատ և զվարդապետութիւն Ս. եկեղեցւոյ՝ այսինքն զԵրրորդութիւն Աստուածային անձանց, զարարչագործութիւն աշխարհի, զընտրութիւն արանց սրբոց, զծնունդ Քրիստոսի, և զամենայն փրկարար տնօրէնութիւնս Նորա, զմկրտութիւնն ի Յովհաննէ, զքարոզութիւնն, զհրաշագործութիւնն, զմատնութիւնն, զխաչն, զմահն, զթաղումն, զյարութիւնն, զհամբարձումն, զգալուստ Հոգւոյն Սրբոյ, զերկրորդ գալուստ Յիսուսի, զյարութիւնն հասարակաց, զհատուցումն գործոց և զեօթն խորհուրդ Ս. եկեղեցւոյ։

Եւ ի ժամ մկրտութեան խրատել զնա թողուլ զծերութիւն հնութեան մեղաց և ողջանալ ի Քրիստոս, որպէս նորածին յանմեղութիւն դառնալով։

ԿԱ՛ՆՈՆ

ԿԵՆԴԱՆԱՐԱՐ ՍՈՒՐԲ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ

Տանին զնորածին երեխայն ի դուռն եկեղեցւոյն և ասեն․

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, Ամէն։

ՀԱ՛ՅՐ մեր՝ որ յերկինս ես, սուրբ եղիցի անուն քո։ Եկեսցէ արքայութիւն քո․ եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի։ Զհաց մեր հանապազորդ տուր մեզ այսօր։ Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեք թողումք մերոց պարտապանաց։ Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն․ այլ փրկեա՛ զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս․ Ամէն։

Օրհնեալ Հոգին Սուրբ Աստուած ճշմարիտ։

Ողորմեա՛ ինձ, Ա՛ստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սուրբ արա՛ զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ, Տէր, և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթեսցես ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացայ. և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ և սուրբ եղէց. լուա՛ և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա՛ ինձ, Տէր, զցնծութիւն և զուրախութիւն. և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո ի մեղաց իմոց. և

զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս, Ա՛ստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ ի փորի իմում։

Մի՛ ընկեներ զիս, Տէր, յերեսաց քոց, և զհոգի սուրբ քո մի՛ հաներ յինէն։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան. և հոգւով պետութեան քո հաստատեա՛ զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա՛ զիս յարենէ Աստուած՝ Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ո՛չ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ Աստուած ո՛չ արհամարհէ։

Բարի արա՛, Տէր, կամօք քովք Սիոնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգ'': Այժմ և'':

Եւ ես խաղաղու'': Օրհնութիւն և'':

Տէր, ոչ բարձրացաւ սիրտ իմ, և ոչ զբօսան աչք իմ։

Ո՛չ գնացի ես ընդ մեծամեծս, և ոչ ընդ այնոսիկ, որք սքանչելի եղեն քան զիս։

Բայց թէ խոնարհեցայ ես որպէս մանուկ հատուցեալ ի ստենէ մօր իւրոյ, և դարձ նորա անդրէն ի նոյն։

Այլ հպարտացուցի արդեօք զանձն իմ, այսպէս եղիցի հատուցումն անձին իմոյ. յուսացաւ իսրայէլ ի Տէր յայսմհետէ մինչև յաւիտեան։

զՓոխն երիցս կրկնեա՛ ․

Փառք Հօր և Որդւոյ և'': Այժմ և'':

Եւ ես խաղաղու'':—Օրհնութիւն և փառք։

Առ քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ. Ա՛ստուած իմ ի քեզ յուսացայ, մի ամաչեցից, և մի ծիծաղեսցին զինև թշնամիք իմ։

Ամենեքեան՝ որ համբերեն քեզ, մի ամաչեսցեն, այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայնութեան իւրեանց։

Զճանապարհս քո Տէր ցոյց ինձ, և զշաւիղս քո ուսո՛ ինձ։

Առաջնորդեա՛ ինձ ի ճշմարտութեան քում և ուսո՛ զիս, զի դու ես Աստուած փրկիչ իմ և ես քեզ համբերի զօրհանապազ։

Յիշեա՛ Տէր զգթութիւնս քո և զողորմութիւնս՝ որք են յաւիտենից։

Զմեղս մանկութեան և զանգիտութեան իմոյ մի յիշեր. այլ յիշեա՛ զիս, Տէր, ըստ ողորմութեան քում՝ վասն քաղցրութեան քո, զի քաղցր և ուղիղ ես Տէր։

Վասն այսորիկ օրէնսդէտ առնես զմեղաւորս ի ճանապարհի. առաջնորդես հեզոց ի դատաստանի. ուսուցանես հեզոց զճանապարհս քո։

Ամենայն ճանապարհք Տեառն ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ են այնոցիկ, որք խնդրեն զուխտ և զվկայութիւն նորա։

Վասն անուան քո Տէր քաւեա՛ զմեղս իմ, զի բազում եղեն. ո՛վ է մարդ, որ երկնչի ի Տեառնէ, օրէնսդէտ առնէ ի ճանապարհի, յոր և հաճեցաւ։

Անձն նորա ի բարութեան հանգիցէ, և զաւակ նորա ժառանգեսցէ զերկիր։

Զօրութիւն է Տէր երկիւղածաց իւրոց, և զկտակարանս իւր ուսուցանէ նոցա։

Աչք իմ յամենայն ժամ առ Տէր են. և նա հանէ յորոգայթէ զոտս իմ։

Նայեաց առ իս և ողորմեա ինձ, զի միամօր և աղքատ եմ ես։

Նեղութիւնք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ, և ի վշտաց իմոց հան զիս։

Տես զխոնարհութիւն իմ և զվաստակ իմ, և թող ինձ զամենայն զմեղս իմ։

Տես զթշնամիս իմ, զի բազում եղեն ատելութեամբ՝ որք ի նանիր ատեցին զիս։

Պահեա զանձն իմ և փրկեա զիս. և մի յամօթ եղէց, զի յուսացայ ի քեզ։

Անմեղք և ուղիղք կցորդք եղեն ինձ, և ես քեզ համբերի, փրկեա Աստուած զիսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա։

Փառք Հօր և Որդւոյ"։ Այժմ և։

Եւ ես խաղաղու"։ Օրհնութիւն և"։

Դատ արա ինձ՝ Տէր, զի ես յամբծութեան իմում գնացի. ի Տէր յուսացայ՝ զի մի եղէց հիւանդ։

Փորձեա զիս Տէր և քննեա զիս. փորձեա զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ։

Ողորմութիւն քո Տէր՝ առաջի աչաց իմոց. և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում։

Ո՛չ նստայց ես յաթոռս նանրաց, և ընդ անօրէնս ես ոչ մտից։

Ատեցի ես զժողովս չարաց. և ընդ ամբարիշտս ես ո՛չ նստայց։

Լուացից սրբութեամբ զձեռս իմ. և շուրջ եղէց զսեղանով քով Տէր։

Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քո, և պատմել զամենայն սքանչելիս քո։

Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քո, և զտեղի յարկի փառաց քոց։

Մի կորուսաներ ընդ ամբարիշտս զանձն իմ. և մի ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ։

Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են. և աջ նոցա լի է կաշառօք։

Ես յամբծութեան իմում գնացի. փրկեա զիս Տէր և ողորմեա ինձ։

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան. յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգ"։ Այժմ և"։

Եւ ես խաղաղու"։ Օրհնութիւն և"։

Տէր լոյս իմ և կեանք իմ՝ ես յումմէ՞ երկեայց. Տէր ապաւէն կենաց իմոց՝ ես յումմէ՞ դողացայց։

Ի մերձենալ առ իս չարաց ուտել զմար-

մին իմ, նեղիչք իմ և թշնամիք իմ, նոքա տկարացան և անկան։

Թէ պատրաստեսցի ի վերայ իմ պատերազմ, ոչ երկիցէ սիրտ իմ. թէ յարիցէ ի վերայ իմ ճակատամարտ, սակայն և այսուիկ ի քեզ Տէր յուսացայ։

Զմի խնդրեցի ի Տեառնէ, և զայն աղաչեմ, բնակել ինձ ի տան Տեառն զամենայն աւուրս կենաց իմոց։

Տեսանել ինձ զվայելչութիւն Տեառն, և հրաման տալ ի տաճարի նորա։

Ծածկեաց զիս ի խորանի իւրում յաւուր չարի, ընդ յարկաւ արար զիս ի ծածկոյթ խորանի իւրում։

Ի վիմէ բարձր արարեր զիս, և այժմ բարձր արա զգլուխ իմ ի վերայ թշնամեաց իմոց։

Շուրջ եկեց և մատուցից ի խորանի նորա պատարագ օրհնութեան, օրհնեցից և սաղմոս ասացից Տեառն։

Լուր, Տէր, ձայնի իմում, զի կարդացի առ քեզ. ողորմեա ինձ և լուր ինձ, զի քեզ ասաց սիրտ իմ. և խնդրեցին երեսք իմ զերեսս քո՝ Տէր, խնդրեցից։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն, և մի խոտորիր բարկութեամբ ի ծառայէ քումմէ։

Օգնական իմ լեր՝ Տէր, մի անարգեր զիս, և մի թողուր զիս Աստուած փրկիչ իմ։

Հայր իմ և մայր իմ թողին զիս, և Տէր իմ ընկալաւ զիս։

Օրէնսդէտ արա զիս, Տէր, ի ճանապարհի քում, և առաջնորդեա ինձ ի շաւիղս քո ուղիղս։

Վասն թշնամեաց իմոց՝ մի մատներ զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց։

Յարեան ի վերայ իմ վկայք մեղաց, և ստեցին ինձ յանօրէնութեան իւրեանց։

Հաւատացի տեսանել զբարութիւն Տեառն յերկրին կենդանեաց, համբեր Տեառն և քաջալերեաց. զօրասցի սիրտ քո և համբեր Տեառն։

Փառք Հօր և Որդ"։ Այժմ և միշտ և"։

Յաւել շարականին՝ ուրէ ընթերցն կարդեր և ողջերթ Ներսէս, որէ՞ որէ՞ և ալ մատուցեալ է մի՝ է խորհուրդ կենարար արեան և Քրիստոսի, որ էլ է տեղափոխ հոգէն Բրիստոսի։

Բկ. Երրորդութիւն անբաժանելի և՝ զօրութիւն երկնային. լոյս ծագեալ յանշէջ խանձն հանգուցիչ զօրհ-

նութիւնս երգով։ Որ էջըն յերկ-նից այսօր և հանգեաւ յառաքեալսն ճըշմարիտ Սուրբ Հոգին. Ներմա՝։ Որ ի խորհուրդըս փրկականս. այսօր ընդ իջանել յառաքեալսն ծանուցաւ մարգարէին. Ներմա՝։

Քարոզ.

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր՝ կեցո́ և ողորմեա՛։

Աղօթք։

Օրհնեա՛ զնարօտս և պահպանեա զմեզ Քրիստոս Աստուած մեր՝ ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչի քո ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն։ Արժանաւո-

րեա՛ զոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և Հոգ"։ Այժմ և"։

Հայր մեր որ յերկինս։

Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա

Աղօթք։

Տէ՛ր Աստուած մեր բարերար, որ զհեռացեալս ի քէն զազգս մարդկան՝ զանկեալս ի դրախտէն փափկութեան՝ ոչ անտես արարեր։ Այլ զթացեալ խոնարհեցար ի քումմէ բարձրութենէդ ի մեր նուաստութիւնս, առնելով զբոլոր մեր բնութիւնս բաց ի մեղաց։ Զարչարանօք և մահու խաչի զփրկութիւն մեր և զդարձ գնեալ՝ վերստին շնորհեցեր մեզ կենդանութիւն։ Ընկա՛լ և այժմ մարդասէր Տէր՝ զբարեխօսութիւն ստեղծուածոյս քո, որ դիմեաց մերձենալ ի սուրբ և ի ճշմարիտ Աստուածութիւնդ քո՝ քրիստոնեայ անուն յանձին կրելով։ Նորոգեա՛ զսա յամենայն նեխութենէ մեղաց. և ազատեա՛ ի ծա-

ռայութենէ սատանայի: Եւ տուր սմա զօրութիւն և օգնականութիւն՝ արժանաւորիլ և հասանիլ ի մաքրութիւն սուրբ աւազանին, և ի ժառանգութիւն երկնից արքայութեանդ, Տերամբք մերով Յիսուսիւ Քրիստոսիւ: Ընդ որում Հօր՝ միանգամայն և Հոգւոյդ սրբոյ՝ վայելէ փառք իշխանութիւն":

Քարոզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք,

Վասն երեխայիս աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում և արժանաւորեսցէ զսա լուացման վերստին ծննդեան, և զգեստու անապականութեան: Եւ զուգաթուեսցէ զսա՛ ընդ հաւատացեալս անուան իւրոյ, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Ընկա՛լ, մարդասէր Տէ՛ր, զընծայեալս քեզ զերեխայս զայս և սրբեա՛ զմիտս և զխորհուրդս սորա յամենայն ներգործութեանց հակառակորդին. և արժանի արա զսա ի ձեռն սուրբ աւազանին լուանալ զհնութիւն մեղաց իւրոց և նորոգիլ լուսով շնորհաց քոց: Զի և սա մեզ [illegible] փառաւորեսցէ զՀայր և զՈրդի և զՍուրբ Հոգի այժմ և:

ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ С.С.Р.А. Публичная библиотека 7/II 1922 имени А. Мясникяна Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

Քարոզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն քաւութեան մեղաց և թողութեան յանցանաց, և իջանելոյ ողորմութեանն Աստուծոյ ի վերայ երեխայիս զՏէր աղաչեսցուք:

Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Տէ՛ր Աստուած մեծ և փառաւորեալ յամենայն արարածոց, ի քո ահա-

ւոր և ամենազօր անուանդ ապաւինեալ ծառայս քո խոնարհեցոյց զգլուխ իւր անուան քում սրբոյ, որում կրկնի ծունր ամենայն երկնաւորաց և երկրաւորաց և սանդարամետականաց, և ամենայն լեզու խոստովան լինի, եթէ Տէր է Յիսուս Քրիստոս ի փառս Աստուծոյ Հօր։ Արդ յայդմ ահաւոր և յաղթող անուանէդ մասն հաղորդութեան ընկալցի սա. որ հալածեաց զխաբէութիւն սատանայի և զամենայն որոգայթս մոլորութեան նորա խափանեաց։ Նայեա՛, Տէր, ողորմութեամբ քով ի սա. մերժեա՛ և հեռացո՛ ի սմանէ, ամենայաղթ կոչմամբ անուան քո ի վերայ սորա, զխորհուրդս, զբանս, զգործս և զամենայն խաբէութիւնս չարին, որով սովոր է խաբել և կորուսանել զմարդիկ։ Որպէս զի զարհուրեալ ի սուրբ և ի յաղթող անուանէդ քումմէ՝ տագնապեսցի և տանջեսցի աներևոյթ տանջանօք, և երդմամբ հեռացեալ ի սմանէ՝ այլ մի՛

ևս դարձցի ի սա։ Լցո՛ զսա երկնային շնորհօքդ, և զուարճացո՛ ամենաբարի կոչմամբ քրիստոնեայ անուանելով. և արժանի արա՛ զսա մկրտութեան վերստին ծննդեան սուրբ աւազանին։ Եւ ընդունելով զհոգիդ քո սուրբ, մարմին և անդամ եղիցի եկեղեցւոյ քում սրբոյ։ Եւ անարատ քրիստոնէութեամբ կրօնաւորեալ յայսմ աշխարհիս՝ հանդերձելոց բարեացդ հասցէ ընդ ամենայն սուրբս քո՝ փառաւորելով զանփոփոխելի տէրութիւնդ քո այժմ և միշտ և յա՛։

Ապա կնքահայրն կամ չափահասն երեք [illegible] կրկնէ և ասէ երիցս։

Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ՝ յորովայնէ մօր իմոյ, դու ես Աստուած իմ։

Ապա առնու կնքահայրն զերեխայն ի գիրկն, դառնայ յարեւմուտս՝ և ասէ ընդ քահանային երիցս։

Հրաժարիմք ի սատանայէ և յամենայն խաբէութենէ նորա․ ի պատրանաց նորա․ ի խորհրդոց նորա․ ի գնացից նորա․ ի չար կամաց նորա․ ի չար հրեշտակաց նորա․ ի չար պաշտօնէից նորա․ ի չար կամարարաց նորա և յամենայն չար զօրութենէ նորա հրաժարելով հրաժարիմք։

Ապա դառնայ յարևելս՝ և ասէ։

Դառնամք ի լոյս աստուածգիտութեան։

Հաւատամք յամենասուրբ Երրորդութիւնն՝ ի Հայր, և յՈրդի, և ի սուրբ Հոգի․ զաւետումն Գաբրիէլի, զծնունդն Քրիստոսի, զմկրտութիւնն, զչարչարանսն, զխաչելութիւնն, զաստուածապէս համբարձումն, զնստիլն ընդ աջմէ Հօր, զահաւոր և զփառաւորեալ զմիւսանգամ գալուստն խոստովանիմք և հաւատամք։

Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Ցնա յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ի Գալիլեա ի լեառնն՝ ուր ժամադիր եղև նոցա Յիսուս։ Իբրև տեսին զնա՝ երկիրպագին նմա, և ոմանք յերկուացան։ Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ․ տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի․ որպէս առաքեաց զիս Հայր, և ես առաքեմ զձեզ։ Գնացէք այսուհետև աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս․ մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և Որդւոյ՝ և

Հոգւոյն սրբոյ։ Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն, որ ինչ պատուիրեցի ձեզ։ Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչև ի կատարած աշխարհի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Հաւատամք ի մի Աստուած՝ ի Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից։ Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս յՈրդին Աստուծոյ. ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ՝ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր։ Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ՝ ծնունդ և ոչ արարած։ Նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր. որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ի վերայ երկրի, երևելիք և աներևոյթք։ Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն սրբով. որով էառ զմարմին, զհոգի և զմիտ և զամենայն որ

ինչ է ի մարդ, ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք։ Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին մարմնով՝ նստաւ ընդ աջմէ Հօր։ Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան։ Հաւատամք և ի սուրբ Հոգին, յանեղն և ի կատարեալն. որ խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և յաւետարանս. որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց զառաքեալսն, և բնակեցաւ ի սուրբսն։ Հաւատամք և ի մի միայն յընդհանրական և յառաքելական Եկեղեցի. ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց. ի յարութիւնն մեռելոց, ի դատաստանն յաւիտենից, հոգւոց և մարմնոց՝ յարքայութիւնն երկնից, և ի կեանսն յաւիտենականս։

Իսկ որք ասեն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր Որդին, կամ էր երբեմն՝

յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգին. կամ թէ յոչէից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ և կամ զսուրբ Հոգին. և թէ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ Եկեղեցի:

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ ասացեալ:

Իսկ մեք փառաւորեսցուք, որ յառաջ քան զյաւիտեանս երկիրպագանելով սրբոյ Երրորդութեանն. և միոյ Աստուածութեանն՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ: Այժմ և″:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Եւ ևս հաւատով աղաչեսցուք և խնդրեսցուք ի Տեառնէ Աստուծոյ և ի Փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ, ի ժամուս պաշտաման և աղօթից: Զի արժանի ընդունելութեան արասցէ. լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց:

Ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց. թողցէ զյանցանս մեր. ողորմեսցի ի վերայ մեր: Աղօթք մեր և խնդրուածք յամենայն ժամ մտցեն առաջի մեծի տէրութեան նորա: Եւ նա տացէ մեզ միաբան՝ միով հաւատով արդարութեան վաստակել ի գործս բարեաց: Զի զողորմութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր, Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի: Զժամս և զառաջիկայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել՝ հաւատով ի Տեառնէ խնդրեսցուք: Զհրեշտակ խաղաղութեան՝ պահապան անձանց մերոց ի Տեառնէ խնդ″: Զքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց ի Տեառնէ խնդ″: Զսրբոյ խաչին մեծ և կարող զօրութիւն յօգնութիւն անձանց մերոց ի Տեառնէ խնդ″: Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս մերոյ զՏէր աղաչեսցուք: Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք: Ողորմեա՛ց մեզ՝ Տէր

Աստուած մեր՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում, ասասցո՛ւք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, որ մեծդ ես ողորմութեամբ և առատ պարգևօք բարերարութեան քո: Որ դու քոյին կամաւդ ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց խաչի և մահու յաղագս մեղաց մերոց, և պարգևեցեր առատապէս զպարգևս Հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոցն, հաղո՛րդս արա և զմեզ՝ Տէր, աղաչեմք զՔեզ, աստուածային պարգևացդ՝ թողութեան մեղաց և ընդունելութեան Հոգւոյդ սրբոյ: Որպէս զի արժանաւորք եղիցուք գոհութեամբ փառաւորել զՔեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի″:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Խաղաղութեամբ քով Քրիստոս Փրկիչ մեր, որ ի վեր է քան զամենայն միտս և զբանս, ամրացո՛ զմեզ և աներկիւղ պահեա՛ յամենայն չարէ: Հաւասարեա՛ զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո, որք հոգւով և ճշմարտութեամբ Քեզ երկիրպագանեն: Վասն զի ամենասուրբ Երրորդութեանդ վայել են փառք, իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտ″:

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս:

Ալէլուիա, Ալէլուիա:

Խոստովան եղերուք Տեառն, զի բարի է, զի յաւիտեան է ողորմութիւն Նորա:

Ասասցէ տունն Իսրայէլի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն Նորա:

Ասասցէ տունն Ահարոնի, զի յաւիտեան է ողորմութիւն Նորա.

Ասասցեն երկիւղածք Տեառն, զի յաւիտեան է ողորմութիւն Նորա:

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի, և լուաւ ինձ յանդորր։

Տէր է իմ օգնական, և ես ոչ երկեայց. զի՞ արասցէ ինձ մարդ։

Տէր է իմ օգնական, և ես տեսից զթշնամիս իմ։

Բարի է յուսալ ի Տէր, քան յուսալ ի մարդիկ. բարի է յուսալ ի Տէր՝ քան յուսալ յիշխանս։

Ամենայն ազինք շրջեցան զինև, և անուամբ Տեառն յաղթեցի նոցա։

Շրջելով շրջեցան զինև, պաշարեցին զիս ի միասին, և անուամբ Տեառն վանեցի զնոսա։

Շուրջ եղեն զինև որպէս մեղուք. վառեցան, բորբոքեցան որպէս փուշք ի հուր, և անուամբ Տեառն մերժեցի զնոսա։

Ի մերժելն գրդուեցայ և եղէ մերձ ի գլորիլ. և Տէր ընկալաւ զիս։

Զօրութիւն իմ և օգնութիւն իմ Տէր՝ և եղև ինձ ի փրկութիւն։

Ձայն ցնծութեան փրկութեան ի յարկս արդարոց։

Աջ Տեառն արար զզօրութիւն. աջ Տեառն բարձր արար զիս, և աջ Տեառն արար զօրութիւն։

Ո՛չ մեռայց, այլ կեցից և պատմեցից զգործս Տեառն։

Խրատելով խրատեաց զիս Տէր, և ի մահ ոչ մատնեաց։

Բացէք ինձ զդրունս արդարութեան, զի մտից ընդ այն՝ և խոստովան եղէց Տեառն։

Ապա մտանեն յեկեղեցին ասելով.

Այս դուռն Տեառն է և արդարք մտանեն ընդ սա։

Խոստովան եղէց քեզ՝ Տէր, զի լուար ինձ և եղեր ինձ ի փրկութիւն։

Վէմն՝ զոր անարգեցին շինողքն, նա եղև գլուխ անկեան։

Ի Տեառնէ եղև այս, և է սքանչելի առաջի աչաց մերոց։

Այսօր է՝ զոր արար Տէր. եկա՛յք ցնծասցուք և ուրախ եղիցուք ի սմա։

Ո՛ Տէր, փրկեա՛. ո՛ Տէր, առաջնորդեա՛. օրհնեալ՝ որ գալոցդ ես յանուն Տեառն, և օրհնեցաք զքեզ ի տանէ Տեառն։

Տէր Աստուած մեր երևեցաւ մեզ. արարէք տօնս ուրախութեան կանխաւ, մինչև յանկիւնս սեղանոյ։

Աստուած իմ ես դու՝ խոստովան եղէց

քեզ. Աստուած իմ ես դու՝ և բարձր արարից զքեզ:

Խոստովան եղէց քեզ Տէր՝ զի լուար ինձ, և եղեր ինձ ի փրկութիւն:

Խոստովան եղերուք Տեառն, զի բարի է. զի յաւիտեան է ողորմութիւն նորա:

Շարական:

ԴԿ. Զողորմութեան քո զգութըն բաց մեզ Տէր. և արժանի արա ըզմեզ լուսեղէն յարկաց քոց ընդ սուրբըս քո: Ի պատրաստեալ քո յօթեւանըս սըրբոց քոց, ընկալ և ըզմեզ Փըրկիչ յորդեգրութիւն ի ըզուարթութեան կենաց: Ի նըստել քո յաթենի դատաւոր ահեղ խնայեա յարարածըս քո. բարեխօսութեամբ և աղօթիւք սուրբ ճըգնաւորացն:

Սաղմոս:

Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր, ծառայեցէք Տեառն ուրախութեամբ:

Մտէք առաջի նորա ցնծութեամբ. ծանիրուք, զի նա է Տէր Աստուած մեր:

Նա արար զմեզ, և ոչ մեք էաք. մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի նորա:

Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութեամբ և օրհնութեամբ ի յարկս նորա:

Խոստովան եղերուք Տեառն, և օրհնեցէք զանուն նորա:

Քաղցր է Տէր, յաւիտեան է ողորմութիւն նորա՝ յազգէ մինչև յազգ է ճշմարտութիւն նորա:

Փառք Հօր և Որդւոյ և'' Այժմ և'':

Քարոզ:

Սուրբ Եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա:

Աղօթք

Ի մէջ տաճարիս և առաջի աստուածընկալ և պայծառացեալ սուրբ նշանացս և սուրբ տեղւոյս՝ խոնարհեալ երկիւղիւ երկրպագանեմք զսուրբ և

զՀրաշալի և զյաղթող տէրութիւնդ քո փառաւորեմք. և քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ Այժմ և միշտ և":

Երգեն դպիրք [illegible] շարականն.

Գ.Զ. Արեգակն արդարութեան Քրիստոս ծագեալ յաշխարհ, հալածեաց զխաւարն անգիտութեան. և յետ մահու և յարութեան համբարձաւ առ Հայր, յորմէ ծագեաց. որ երկրպագի յերկնաւորաց և յերկրաւորաց ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյն. վասն որոյ և մեք երկրպագանեմք Հօր հոգւով և ճշմարտութեամբ: Որ փոխանակ ծագմանն Բանին, որ էր յերկինս. առաքեաց անեղծն Հօր ի բարձանց Հոգին ճշմարտութեան. մխիթարել զորս յԱդամայ որբացեալս և հրա-

զինեալ զնորեալ զմաս առաքելոցն. վասն: Այսօր ուրախանան և զիշերայն լուծան երկրաւորք ծննդեան նախամօրն. քանզի զծնեալսն մարմնով ի մահ և յապականութիւն վերստին ծնանի Հոգին յորդիս լուսոյ Հօրն Երկնաւորի. փառքն որոյ:

Եւ հասեալ առ աւազանն, որ կանխաւ պատրաստ լինելոց է [illegible], [illegible] ի յետոյ [illegible], և Սարկաւագն ասէ.

Եւ ես խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն իջանելոյ շնորհաց Հոգւոյն սրբոյ ընդ ջուրս այսորիկ զՏէր աղաչեսցուք:

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած ամենակալ, որ ընտրեցեր քեզ նոր ժողո-

վուրդ ի քահանայութիւն և ի թագաւորութիւն, յազգ սուրբ, ժողովուրդ սեպհական. ըստ որում նմանութեան յառաջագոյն օծեր զքահանայս, զմարգարէս և զթագաւորս՝ ամենասուրբ այսպիսի իւղով: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ՝ Տէ՛ր բարերար, առաքեա՛ զշնորհս ամենասուրբ Հոգւոյդ ընդ իւղոյս. զի որ օծցի, եղիցի նմա ի սրբութիւն հոգեւոր իմաստութեան, ի նահատակութիւն և ի յաղթութիւն հակառակամարտին. ի զօրութիւն պատուիրանապահութեան առաքինի գործոյ, և յամենակատար հրահանգս և ի կրթութիւնս Աստուածպաշտութեան: Որպէս զի լուսաւորեալ մտօք և առաքինասէր վարուք կեցցէ յայսմ աշխարհիս ի փրկութիւն անձին իւրոյ, ի պատիւ և ի փառս ամենասուրբ Երրորդութեանդ. և արժանի լիցի հասանել վիճակի ժառանգութեան սրբոյն ի լոյս, փառաւորելով զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգի":

Արկանէ զջուր յաւազանն խաչանման՝ ասելով Սաղմոս.

Ձայն Տեառն ի վերայ ջուրց, և Աստուած փառաց որոտաց. և Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց:

Մատուցէք Տեառն՝ որդիք Աստուծոյ, մատուցէք Տեառն զորդիս խոյոց:

Մատուցէք Տեառն զփառս և զպատիւ. մատուցէք Տեառն զփառս անուան նորա, և երկիրպագէք Տեառն ի սրահ սրբութեան նորա:

Ձայն Տեառն ի վերայ ջուրց՝ և Աստուած փառաց որոտաց. և Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց:

Ձայն Տեառն զօրութեամբ, և ձայն Տեառն մեծ վայելչութեամբ:

Ձայն Տեառն փշրէ զմայրս, և մանրէ Տէր զմայրսն Լիբանանու:

Մանրեսցէ զնոսա որպէս զմատաղատունկն Լիբանանու. որ սիրելին է որպէս զորդիս միեղջերուի:

Ձայն Տեառն հատանէ զբոց ի հրոյ. ձայն Տեառն շարժէ զանապատն, և խռովեցուցանէ Տէր զանապատն ի Կադէս:

Ձայն Տեառն հատանէ զեղջերուս և յայտնի առնէ զանտառս։

Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասասցեն զփառս նորա։

Տէր զջրհեղեղս նստուցանէ և ցածուցանէ. թագաւորեսցէ Տէր յաւիտեան։

Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոց տացէ. և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր ի խաղաղութիւն։

Ընթերցուած յԵզեկիէլէ մարգարէէ։

Այսպէս ասէ Տէր, և ցանեցից ի վերայ ձեր ջուր սուրբ, և սրբեսջիք յամենայն պղծութեանց ձերոց, և յամենայն կռոց ձերոց սրբեցից զձեզ։ Եւ տաց ձեզ սիրտ նոր, և Հոգի նոր նորոգեցից ի ձեզ. և հանից զսիրտն քարեղէն ի մարմնոց ձերոց և տաց ձեզ սիրտ մարմնեղէն. և զհոգի իմ տաց ի ձեզ։ Եւ արարից, զի յարդարութիւնս գնայցէք, և զիրաւունս իմ պահիցէք, և առնիցէք զնոսա. և բնակիցէք յերկրին զոր ետու հարցն ձերոց. և եղիջիք ինձ ի ժողովուրդ, և ես եղէց ձեզ յԱստուած։

Պօղոսի առաքելոյն ի Գաղատացւոյց թղթոյն է ընթերցուած։

Ապա օրէնքն դաստիարակ եղեն մեզ ի Քրիստոս Յիսուս, զի ի հաւատոյն արդարասցուք։ Այլ իբրև եկին հաւատքն, ոչ ևս ընդ դաստիարակաւ եմք. քանզի ամենեքին որդիք Աստուծոյ էք, հաւատովք ի Յիսուս Քրիստոս։ Որք միանգամ ի Քրիստոս մկրտեցարուք, զՔրիստոս զգեցեալ էք, չի՛ք խտիր, ո՛չ հրէի, և ո՛չ հեթանոսի. ո՛չ ծառայի, և ո՛չ ազատի, ո՛չ արուի, և ՛չ իգի. զի ամենեքեան դուք մի էք ի Քրիստոս Յիսուս։ Ապա եթէ դուք Քրիստոսի էք, ուրեմն Աբրահամու զաւակ էք, ըստ աւետեացն՝ ժառանգք։

Ալէլուիա Ալէլուիա։ Տէր հովուեսցէ զիս. և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի։

Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ Աւետարանին Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Յովհաննու:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ:

Ասէ Աստուած:

Առ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Եւ էր՝ այր մի ի Փարիսեցւոց անուանի՝ Նիկոդիմոս անուն նորա, իշխան Հրէից: Սա՝ եկն առ Նա ի գիշերի՝ եւ ասէ ցնա. ռաբբի՝ գիտեմք թէ յԱստուծոյ եկեալ ես վարդապետ, զի ոչ ոք կարէ զայդ նշանս առնել՝ զոր դու առնես. եթէ ոչ Աստուած իցէ ընդ նմա: Պատասխանի ետ Յիսուս՝ եւ ասէ ցնա. ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի վերստին, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ: Ասէ ցնա Նիկոդիմոս. զիարդ կարէ մարդ ծնանիլ՝ որ ծնեալն իցէ. միթէ մարթ ինչ իցէ անդրէն յորովայն մօր իւրոյ կրկին

մտանել եւ ծնանիլ: Պատասխանի ետ Յիսուս՝ եւ ասէ. ամէն ամէն ասեմ քեզ, եթէ ոչ ոք ծնցի ի ջրոյ եւ ի Հոգւոյ, ոչ կարէ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ: Զի ծնեալն ի մարմնոյ՝ մարմին է. եւ ծնեալն ի Հոգւոյ՝ հոգի է: Դու՝ մի զարմանար, թէ ասացի քեզ՝ պարտ է ձեզ ծնանիլ վերստին, զի հողմ՝ ուր կամի շնչէ. եւ զձայն նորա լսես՝ այլ ոչ գիտես ուստի գայ՝ կամ յո երթայ. այնպէս՝ եւ ամենայն ծնեալն ի Հոգւոյն:

Քարոզ:

Եւ ես խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան եւ փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղաչեսցուք:

Լուր Տէր և ողորմեա:

Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի եւ հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ՝ զՏէր":

Վասն Հայրապետին մերոյ Տեառն (այս անուն) Կաթողիկոսի կենաց և փրկութեան հոգւոյ նորին՝ զՏէր աղա։

Վասն սրբելոյ զՋուրս զայս ներգործութեամբ Հոգւոյն սրբոյ, զՏէր աղա′։

Վասն աստուածային զօրութիւն զգեցուցանելոյ սմա՝ ընդդէմ հակառակամարտին օծմամբ իւղոյս այսմիկ, զՏէր աղա′։

Վասն անօթ սրբութեան լինելոյ սմա առ ընդունելութիւն աստուածատուր խորհրդոյն, զՏէր աղա″։

Վասն գնալոյ սմա յարժանաւոր հրաւէր վերստին կոչման՝ յոր կոչեցաւըն, զՏէր աղա″։

Վասն ամուր և հաստատուն շնորհելոյ սմա զգիտութիւն առաքելական հաւատոյ, զՏէր աղա″։

Վասն ժառանգորդս առնելոյ զսա արդարոցն խոստմանց, զՏէր աղա″։

Վասն փրկելոյ զսա և զմեզ յամե-

նայն նեղութենէ, ի բարկութենէ, ի վշտաց՝ և ի վտանգից, զՏէր աղա′։

Յիշելով զամենասրբուհի Աստուածածինն, և զմկրտիչն Յովհաննէս, և զամենայն սուրբս, և նոքօք զՏէր աղա″։

Եւ ևս միաբան՝ վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղա″։

Զանձինս մեր և զմիմեանս՝ Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցո՛ւք։

Ողորմեա՛ց մեզ՝ Տէ՛ր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քում. ասասցո՛ւք ամենեքեան միաբանութեամբ։

Տէր ողորմեա՛, Տէր ողորմեա՛, Տէր ողորմեա՛։

Աղօթք.

Դո՛ւ Տէր՝ զօրութեամբ քով մեծաւ արարեր զծով և զցամաք, և զամենայն՝ որ ի նոսա արարածք իցեն. որոշեցեր և կացուցեր զՋուրն ի վերոյ քան զերկինս՝ ի բնակութիւն երկնաւոր զուարթնոցն, որ կան յանդադար փա-

առաքինութեան քում։ Առաքեցեր և զսուրբ զառաքեալսն քո, տալով նոցա հրաման քարոզել և մկրտել զամենայն հեթանոսս՝ յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։ Այլև սահմանեցեր անսուտ բանիւ քով՝ ոչ ծնեալսն ի ջրոյ և ի հոգւոյ՝ ո՛չ մտանել յարքայութիւն Աստուծոյ։ Յորմէ բանէ զարհուրեալ ծառայս քո, և փափագելով մշտնջենաւոր կենացդ, եկն կամաւ ի մկրտութիւն հոգևոր ջրոյս այսորիկ։ Արդ աղաչեմք զքեզ Տէ՛ր, առաքեա՛ զՀոգիդ քո սուրբ ի ջուրս յայս, և սրբեա՛ զսա որպէս սրբեցեր զՅորդանան իջանելով քո ի նմա՝ ամենասուրբդ ի մեղաց՝ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, յօրինակ այսմ աւազանի մկրտութեան՝ վերստին ծնընդեան ամենայն մարդկան։ Եւ շնորհեա՛ սմա զջուրս զայս՝ յորում մկրտի այժմ, ի թողութիւն մեղաց՝ և յընդունելութիւն Հոգւոյդ սրբոյ. յորդեգրութիւն Հօրդ երկնաւորի՝ և ի ժառանգութիւն

արքայութեանդ երկնից։ Որպէս զի սըրբեալ ի մեղաց, ի հաճոյս կամաց քոց կեցցէ յայսմ աշխարհիս. և ի հանդերձելումն զանապառ բարիսն ընկալցի ընդ ամենայն սուրբս քո. և ուրախութեամբ գոհասցի և միշտ փառաւորեսցէ զքեզ ընդ Հօր՝ և սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Եւ ապա Մերկացուցանէ մանկաբարձն զերեխայն, և բերէ կնքահայրն առ ընթեր քահանային. և առեալ քահանայն զսուրբ Միւռոնն ի ջուրն, խաչակնքէ ի վերայ Ջրոյն ասելով.

Ամէն ալէլուիա, ալէլուիա, ալէ՛։

Օրհնեցի՛ և սրբեցի ջուրս սյա՝ նշանաւ սուրբ խաչիս, և սուրբ միւռոնաւս, և սուրբ աւետարանաւս, և աւուրս շնորհիւ. յանուն Հօ՛ր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա՛։

Երեքս կրկնէ և ապա ասէ.

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Ապա հեղու զջուրն յաւազանն խաչանման՝ ասելով Շարականն։

Գ.Զ. Առաքելոյ մղաւնոյ՝ իջանելով մեծաձայն հրնչմամբ ի բարձանց. ի նմանութիւն լուսոյ փայլման հրագինեաց անկիզելի զաշակերտսն. մինչդեռ նստէին ի սուրբ վերնատանն։ Անիւթական Հոգւոյդ, անքննելի, որ քննէ զխորս Աստուծոյ. զոր առեալ ի Հօրէ՝ պատմէ զահաւոր և ընդմիանգամ զալրիւստն. զոր քարոզեցին համագոյականն։ Օրհնութիւն ի բարձունս՝ Էակին ի Հօրէ Հոգւոյն Սրբոյ, որով առաքեալքն սրբեցան

անմահական բաժակաւն. Եւ հրաւիրեցին զերկիրս ի յերկինս։

Եւ Քահանայքն կանգնին մերձ յաւազանն և Քահանայն ասէ զաղօթս։

Որ կոչեցեր զծառայս քո Տէր ի սրբութիւն և ի լուսաւորութիւն մկրտութեան, աղաչեմք զքեզ Տէր՝ արա զսա արժանի մեծի շնորհաց քոց։ Մերկեա ի սմանէ զհնութիւն մեղաց, և նորոգեա ի կեանս նորս, և լցո զօրութեամբ Հոգւոյդ սրբոյ ի նորոգութիւն փառաց Քրիստոսի քոյ։ Եւ քեզ Հօրդ՝ և միածնի Որդւոյ քո, և ազատիչ սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք՝ իշխա՛՛։

Հարցանէ Քահանայն երեքս։

Երեխայս զի՞նչ խնդրէ։

Կնքահայրն կամ փոխանորդ Միջնորդն պատասխանէ։

Հաւատք, Յոյս, Սէր և Մկրտու-թիւն: Մկրտիլ և արդարանալ. սրբիլ ի մեղաց, ազատիլ ի դիւաց, և ծառա-յել Աստուծոյ:

Եւ ասէ քահանայն:

Ըստ հաւատոյ քոյ եղիցի քեզ:

Ապա իջուցանէ զերեխայն յաւազանն՝ ձախ ձեռամբ կալեալ զթիկանցն, և աջով՝ զոտսն, գլուխն յարեւմուտս կոյս դարձեալ (երեսն ի վեր) և ոտսն յարեւելս ի խոնարհ, և կոչէ զանունն ասելով.

(Այս անուն) ծառայս Աստուծոյ, եկեալ յերեխայութենէ ի մկրտութիւն, մկրտի յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգ-ւոյն սրբոյ: Գնեալ արեամբն Քրիստոսի ի ծառայութենէ մեղաց, ընդունի զոր-դեգրութիւն Հօրն երկնաւորի, լինիլ ժառանգակից Քրիստոսի, և տաճար Հոգւոյն սրբոյն:

Զայս միանգամ ասելով՝ երիցս ընկղմէ զերե-խայն ի ջուրն, (յօրինակ եռօրեայ թաղմանն Քրիստոսի): Իսկ արդ՝ յասելն, Յանուն Հօր, ընկղմէ միանգամ, յասելն, և Որդւոյ, ընկղմէ միանգամ ևս, և յասելն, և Հոգւոյն սըր-բոյ, ընկղմէ դարձեալ: Եւ այսպէս կոչումն անուան ամենասուրբ Երրորդութեան լինի միանգամ, և ընկղմումն երեք անգամ: Ե-հանեալ ի ջրոյն տայ ցկնքահայրն և ասէ:

Որք ի Քրիստոս մկրտեցայք, զՔրիս-տոս զգեցեալ էք, ալէլուիա: Որ ի Հայր լուսաւորեցայք, սուրբ Հոգին բերկրես-ցի ի ձեզ. ալէլուիա:

Սաղմոս:

Երանի նոցա, որոց թողան անօրէնութիւնք և որոց ծածկեցան մեղք իւրեանց. Բազում նեղութիւնք են արդարոց. յամենայնէ փրկէ զնոսա Տէր. և պահէ զա-մենայն ոսկերս նոցա. և մի ի նոցանէ մի փշրեսցի:

Մահ մեղաւորին չար է, բայց որ ատէ զարդարն, զղջասցի:

Փրկէ Տէր զանձինս ծառայից իւրոց.

մի զղջասցին ամենեքեան՝ ոյք յուսացեալ են ի նա։

Փառք և երկրպագութիւն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ":

Շարական:

Գ.Ձ. Որ համագոյդ ես Հօր և Որդւոյ. անճառաբար բղխումն ի միշտ էէն, աղբեր բղխեցեր ջուր կենդանի յԵրուսաղէմ. Հոգի Աստուծոյ, ողորմեա։ Որ արարչակից ես Հօր և Որդւոյ, որով կենդանածնեալք ի ջուրս աւազանիս, աղբեր որդիս Աստուծոյ ծնանիս ի ջրոյ. Հոգի։ Որ փառակից ես Հօր և Որդւոյ, և քննես զխորս Աստուծոյ, աղբեր խորագէտ իմաստից զյիմարս աշխարհի արարեր. Հոգի։

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռովմայեցւոց թղթոյն է ընթերցուած։

Եթէ ոչ գիտէք, զի որ միանգամ մկրտեցաք ի Քրիստոս Յիսուս, ի մահ

անդր նորա մկրտեցաք. թաղեցաք ընդ նմին մկրտութեամբն ի մահ. զի որպէս յարեաւ Քրիստոս ի մեռելոց փառօքն Հօր, նոյնպէս և մեք ի նորոգումն կենաց շրջեսցուք։ Զի եթէ տնկակից եղեաք նմանութեան մահու նորա, այլ և յարութեան նորա լինիցիմք։ Զայս գիտասջիք, զի հին մարդն մեր խաչակից եղև նորա, զի խափանեսցի մարմին մեղացն, մի ևս ծառայել մեզ մեղացն. զի որ մեռանի՝ արդարացեալ է ի մեղաց անտի, իսկ եթէ մեռաք ընդ Քրիստոսի, հաւատամք թէև կեցցուք ընդ նմա։ Գիտեմք՝ եթէ Քրիստոս յարուցեալ է ի մեռելոց, այսուհետև ոչ մեռանի, և մահ նմա ոչ ևս տիրէ. զի որ մեռաւն, մեղացն մեռաւ միանգամ՝ և որ կենդանին է, կենդանի է Աստուծոյ։ Նոյնպէս և դուք համարեսջիք զանձինս մեռեալս մեղացն, և կենդանիս Աստուծոյ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր։

Ալէլուիա Օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիրպագութեամբ լուարուք։

Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի,
որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Վասն մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի։

Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլեէ ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկրտել ի նմանէ։ Եւ Յովհաննէս արգելու զնա՝ և ասէ. Ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտել, և դու՝ առ իս գաս։ Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնա. Թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայելէ մեզ լնուլ զամենայն արդարութիւնս. և ապա թոյլ ետ նմա։ Եւ իբրև մկրտեցաւ Յիսուս, ել վաղվաղակի ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա երկինք. և ետես զՀոգին Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի և գայր

ի վերայ նորա։ Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր. դա է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ։

Հայր մեր որ յերկինս ես"։

Ապա ասէ շարական։

ԴԿ. Աղբեւր կենաց բղխող շնորհաց Հոգիդ իջեալ ի բարձանց. զանապական պարգևս քո բաժանեցեր յառաքելոյն։ Որ ի վերայ ջուրցն գոլով ամեղծանէիր զարարածս. իջեալ ի ջուրս աւազանիս, ծնանիս որդիս Աստուծոյ։ Որ զարդարեալ նորոգես միշտ ըզնոր քո զեկեղեցի. պէս պէս շնորհաց քոց պարգևօք փայլին մանկունք սորա։

Աղօթք:

Որ լուսաւորեցեր զարարածս քո, Քրիստոս Աստուած, ծագելով զլոյս աստուածգիտութեան յանձինս մեր. և այժմ աղաչեցեր զծառայս քո զայս, սրբեցեր և արդարացուցեր, և ետուր սմա զորդեգրութեան պատիւն: Շնորհեա սմա, Տէր՝ և զկենացն հաստատութիւն, և պարգևեա զհանապազորդ անապականութիւն, խառնելով զսա ընդ արդարս քո՝ և ի թիւս սրբոց քոց. և ընդ նոսին փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ և:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուած՝ որ մեծդ ես և մշտընջենաւոր՝ և ամենայն գաղտնեաց գիտակ. որ սուրբ ես և ի սուրբս հանգուցեալ, փրկիչ ամենայն մարդկան: Որ շնորհեցեր զգիտութիւն ճշմարտութեան քո՝ ամենայն հաւատացելոց. և ետուր իշխանութիւն լինել որդիս Աստուծոյ՝

ի ձեռն վերստին ծննդեան ջրոյ և Հոգւոյ: Որ և զծառայս քո (զայս անուն) նորոգեցեր քաւութեամբ սուրբ աւազանի քո: Սուրբ արա զսա, Տէր՝ ճշմարտութեամբ քով, և լուսով շնորհաց սուրբ Հոգւոյդ, զի եղիցի տաճար և բնակարան Աստուածութեանդ քո. և կարասցէ գնալ յամենայն ճանապարհս արդարութեան. և կալ համարձակութեամբ առաջի ահաւոր բեմի միածնի քո՝ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ընդ որում քեզ Հօր ամենակալի, և կենդանարար և ազատիչ սուրբ Հոգւոյդ՝ վայելէ փառք, իշխանութիւն և պատիւ. այժմ և:

Ապա ընդ ձայնակոյն ասասցեն ձայն ի միաբանութիւն, և առէ շարական:

Գ.Զ. Ո՛ր յառաջագոյն յորէնս. յօրինակ միածնի քո Հա՛յր երկնաւո՛ր. ե՛տուր զօրութիւն ի յե՛ւղ սրբութեան յօծումն օծելո՛ց. հե՛ղ ընդ այս

Իւղոյս զերկնային քո զշնորհս։ Ո՛վ խոնարհեցար ի մեզ. Իւղ թափեալ անուն օծելոյ Աստուծոյ. խառնելով զաստուածութիւնդ օծեալ զմարդկային առեր բնութիւն. Հեղ ընդ։ Ո՛վ ի վերնատանն սուրբ. Իջաներով յառաքեալսն՝ օծումն օծելոց. Եւ օծմամբս այսու վերաստեղծեր նորոգ զհողեղէնս որդիս Աստուծոյ. Հեղ։ Ո՛վ զարդարես սովոր. Ի հանդերձս լուսափայլս եւ զերբապայծառս. զհարսնացեալ եկեղեցի քո սուրբ. մանկունք սորա ընդ հրեշտակս օրհնեն սուրբ զերրորդութիւնդ։

Կնքէ սուրբ իւղովն զճակատն ասելով։

✠ Իւղ անոյշ յանուն Յիսուսի Քրիստոսի հեղեալ ի վերայ քո՝ կնիք երկնաւոր պարգեւացն անապականութեան։

զԱչսն ✠ Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի լուսաւորեսցէ զաչս քո, զի մի երբէք ննջեսցես ի մահ։

զԱկանջսն ✠ Օծումն սրբութեան եղիցի քեզ ի լսելութիւն աստուածային պատուիրանացն։

զՀոտոտելիսն ✠ Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի քեզ հոտ անուշութեան կենաց ի կեանս։

զԲերանն ✠ Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի քեզ պահպանութիւն բերանոյ եւ դուռն ամուր շրթանց քոց։

զՁեռսն (ափ ի կից ունելով) ✠ Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի քեզ պատճառ բարեգործութեան ամենայն առաքինի գործոց եւ վարուց։

զՍիրտն ✠ Կնիքս աստուածային սիրտ սուրբ հաստատեսցէ ի քեզ, եւ հոգի ուղիղ նորոգեսցէ ի փորի քում։

զԹիկունսն ✠ Կնիքս յանուն Յիսուսի Քրիստոսի եղիցի քեզ վահան ամրութեան. որով կարասցես զամենայն նետս մուխս չարին շիջուցանել։

զԴաւն + Կնիքս աստուածային ուղղեսցէ զզինոյս քո ի կեանս յաւիտենից. զի մի սասանեսցիս:

[illegible]

Խաղաղութիւն ընդ քեզ փրկեալդ Աստուծոյ: Խաղաղութիւն ընդ քեզ՝ օծեալդ Աստուծոյ:

Կնքահայրն ասէ· Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

[illegible]

ԲՁ. Աստուած խօսեցաւ ի բարձանց. լուարուք բնակիչք երկրի. որ եկն և փրկեաց զամենայն արարածս. զի զանուն Տեառն կարդասցուք. և տուք օրհնութիւն ի բարձունս: Նոր Իսրայէլ

կոչեցաք ի Քրիստոս. եղաք բաժին Տեառն և ժառանգակից Քրիստոսի. զի՛՛: Ի վիմէն կենդանութեան ճաշակեցաք զի քաղցր է Տէր. և յոյժ սրբութեան օծաք հաւատով. զի՛՛: Ի քեզ եմք ապաւինեալ. որ մարդ ես և Աստուածն Քրիստոս. լեր բարեխօս վասն մեր. զի զանուն Տեառն կարդասցուք և զքեզ մեծարեալ պատուեսցուք:

Աղօթք:

Օրհնեալ ես բարերարդ Աստուած, որ զգեցուցեր ծառայի քում հանդերձ փրկութեան և պատմուճան ուրախութեան. և եդեր սաղաւարտ փրկութեան և պսակ շնորհաց ի գլուխ սորա, և զէն անվթար ընդդէմ հակառակամարտին: Վասն որոյ և մեք գո-

հութեամբ փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սուրբ Հոգւոյդ այժմ և"։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Տէր Աստուած ամենակալ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. քեզ խոնարհեցուցանեն հաւատացեալքս զգլուխս իւրեանց: Զգեա՛ զաներեւոյթ աջ քո և օրհնեա՛ զսոսա. և զգործս ձեռաց սոցա յաջողեա՛։ Եւ որք ի կուսութեան են՝ զընթացս նոցա ամրացո՛ ժուժկալութեամբ և ամենայն աստուածպաշտութեամբ և պահեա՛ ի խաղաղութեան։ Զսոսա զայս մնո՛ և ած ի չափ հասակի կատարման. և պարսպեա զամենեսեան յիւրաքանչիւր յարկս իւրեանց՝ հանդերձ ցնծութեամբ և ուրախութեամբ ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր: Ընդ որում քեզ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ վայել է, փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Ելանէ ի բեմն քահանայն՝ և ասէ։

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Դատ արա ինձ Աստուած, և իրաւ արա ինձ ի դատաստանի իմում։

Յազգէ, որ ոչ է սուրբ, ի մարդոյ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս։

Դու Աստուած հզօրիչ իմ ես. ընդէր մոռացար զիս. ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։

Առաքեա Տէր զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն զիս ի լեառն սուրբ և ի յարկս քո։

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ Աստուած Աստուած իմ։

Արդ՝ ընդէր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա՛ առ Աստուած, խոստովանեա՛ նմա՝ փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

Փառք Հօր"։ Այժմ և միշտ"։

Եւ գլխին խոնարհեալ՝ ասէ եպիսկոպոսն:

(Այս անուն) ծառայս Քրիստոսի՝ եկեալ յերեխայութենէ ի մկրտութիւն, ի մկրտութենէ յերկրպագութիւն, երկրպագէ սուրբ սեղանոյս. երկրպագէ սուրբ խորանիս. երկրպագէ սուրբ աւազանիս. որ մերկացաւ զանօրէնութիւն, և զգեցաւ զլոյս աստուածգիտութեան:

Համբուրէ զնորընծայն ի սուրբ ճակատն և յօրհնէ Տեառն՝ ասելով:

Մարմին և արիւն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, եղիցի քեզ փրկութիւն և առաջնորդ յանվախճան կեանսն. ամէն:

Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Փառք քեզ Թագաւոր յաւիտենականն. որ աճեցուցանես և լցուցանես զեկեղեցի քո լուսով հաւատոյ անհա-

մար փրկելոցս, ի ձեռն ճշմարիտ աստուածածանօթութեան Քրիստոսի քո: Զորս վերստին ծննդեամբ արժանի արարեր որդեգրութեան Հօրդ երկնաւորի, հաղորդելով մարմնոյ և արեան միածնի քո: Եւ արդ Տէր՝ պահեա զսա սրբութեամբ Հոգւոյդ սրբոյ, առնել անարատութեամբ զկամս քո, և անմեղութեամբ ժամանել ի կեանսդ յաւիտենից: Եւ զմեզ զամենեսեան զմերձաւորս սորա, օրհնեա շնորհօք և մարդասիրութեամբ տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ընդ որում Քեզ Հօր, և Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք՝ իշխա՛:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Խաղաղութիւն և հաստիչ խաղաղութեան, Յիսուս Քրիստոս, օծեալ և երկրպագելի և քահանայապետ յաւիտենից: Ահա ընկալաւ (այս անունն) ծառայս քո զօծումն սրբութեան քո վասն որոյ աղաչեմք զքեզ, Տէր, մի

ջնջեսցի սա ի դպրութենէ քումմէ կենաց: Եւ մեք արժանի լիցուք երկնային փառաց քոց, յորժամ պսակես զսուրբս քո և զսիրելիս անուան քում սրբոյ. և անդադար փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Բարոզ.

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա՛:

Տայ զնորընծայն ի ձեռս կնքահօրն. և տա-
[illegible]

Որք մկրտեցան և լուսաւորեցան, և ետուր նոցա զզօրութիւն քո՝ Տէր. տուր և հաստատութիւն, կալ միշտ ի սրբութեան քում, և պայծառանալ ի լոյս աստուածգիտութեան քո: Պա-

հեա զսա հաստատուն ի շնորհս քո, զոր ետուր. հեռացո՛ զսա ի մոլորութենէ թշնամւոյն, և ի պատրանաց նորա, և ի գործոց անօրէնութեան, զի լուսով գիտութեան քո՝ զնասցէ ի պատուիրանս քո. և ուղիղ վարուք հասցէ ի խոստացեալ հանգիստն քո յաւիտենից: Զհրեշտակ խաղաղութեան քո առաքեա՛ Տէր, որ եկեալ պահեսցէ զսա: Եւ մեք ամենեքեան արժանի լիցուք ասպասել յուսով՝ յայտնութեան տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի: Ընդ որում քեզ Հօր՝ և Հոգւոյդ սրբոյ, այժմ՛:

Համբուրեն զնոր ձեռնադրեալն և ասեն շարական:

Դ Կ. Որ անտես և անքննելին քառակերպիցըն վեհագոյն. ի փըրկել ըզմեզ եկեալ անմահից թագաւորն օրհնութիւն առաքողին: Առաքել հրեշտակապետն առ սերոբէն հողեղէն. առ Տէրն և արարողն առաքեալ ի Հօրէ

մարմնանայ ի քէն՝ փրկի՛չ։ Մկրտեալ ի Յորդանան վկայելո՛վ Հօր և Հոգւոյն. ո՛վսաննա ի՛ բարձունս երգէին մանկունքն օրհնութիւն որդւոյ Դաւթի։ Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբ՛։

Եւ յելանել նորա ի՛ ջրոյն ահա՜ բացան նմա երկինք. սուրբ Հոգին աղաւնակերպ գայր ի՛ վերայ կենարարին. օրհնութիւն առաքողին։

Քարոզ.

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Եւ ասէ քահանայն։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահեա՛ և

պահպանեա՛ զծառայս քո ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչի քո ի խաղաղութեան, փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն, արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և՛։

Հայր մեր որ յերկինս ես՛։

Յետ մկրտութեան քահանայքն առեալ տանեն ի սուրբ եկեղեցւոյն զմանուկն ի դուռն խոր-անին, աւետարանաւ և լուցեալ մոմեղէ-նօք, ասելով շարական.

Ա.Կ. Արեգակն արդարութեան ծագման արուսեակդ առաւօտեան. նախընթաց ճանապարհի Որդւոյն Աստուծոյ տնօրէնութեան սուրբ Յովհաննէս, առ Քրիստոս բարեխօսեա վասն անձանց մերոց։ Բարձրելոյն անճառ խորհրդոյ տեսանող իմաստիւք Հոգւոյն. ի յորովայնէ մաքրեալ տաճար Աստուծոյ

և բնակարան սուրբ Երրորդութեան. առ Քրիստոս": Գաբրիէլ հրեշտակապետն առաքեալ առ Զաքարիաս. աւետարանել զհրաշալի ծնունդ քո սուրբ յամուլ ծերոյն Եղիսաբեթէ. առ Քրիստոս բան": Դասապետն երկնից զօրացն երևեալ քահանայապետին. յորժամ մտանէր ի սրբութիւն սրբոցն խնկարկելոյ ըստ օրինացն ի տաճարին. առ Քրիստոս բան'.

—∘○○○∘—

Մտեալ է տօնն Երգեցէքն շարական։

Գ.Ձ. Լոյս ի լուսոյ ի Հօրէ առաքեցար և մարմնացար ի սուրբ կուսէն. զի վերստին նորոգեսցես զապականեալն Ադամ: Դու Աստուած ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար. և փրկեցեր զտիեզերս յանիծիցն Ադամայ: Քեզ ի յերկնից վկայեաց Հօր քո ձայն՝ ասէ դա է իմ Որդի. և սուրբ Հոգին ընդ քեզ յայտնեաց աղաւնակերպ երևմամբ: Ընդ քեզ, որ հոգւով և հրով մաքրեցեր ըզմարդկան աղտեղութիւն, որպէս զԱստուած և ըզՓրկիչ ամենեքեան օրհնեսցուք:

Փրկիչն երևեցաւ և զաշխարհս ապրեցոյց ի պատրանաց թշնամւոյն. որդեգրութիւն շնորհելով ի ձեռըն մըկրտութեան: Ջրով կիզու ըզմեղըս մեր այսօր՝ երևեալ ապրեցուցիչն. և զովացուցանէ զաշխարհս աստուածային ջրովն: Ըզգլուխ վիշապին Փրկիչըն ջախջախեաց ի Յորդանան ի գետն. և ինքեան իշխանութեամբ զամենեսեան ապրեցոյց: Զհին մարդն նորոգելով Փրկիչն ի մկրտութիւն գայ այսօր. զի զապականեալ զբնութիւնըս ջրով նորըս գործեսցէ. անապական

ըզգէ՜ստ փոխա՛րէն տալո՛վ մե՜զ։ Մ՛ըկըր-տի՛ Քրիստո՜ս և սրբէ՛ն ամենայն արա՜-րա՜ծք. և՜ տայ մեզ թո՛ղութիւն մեղաց. Ջրո՜վ և Հոգւո՜վ վերասրբե՛լո՛վ ըզմե՜զ։

Քարոզ։

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Եւ քահանայն ասէ։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահեա՛ և պահպանեա՛ զծառայս քո ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչի քո ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամեաց։ Արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սրբոյ Հոգ''։

Հայր մեր որ յերկինս ես''։

Ե— Երեւեալ ըմանա—կն ի գեղջ» մօրն՝ տուէ»

Դու ես, որ հաներ զիս յարգանդէ, յոյս իմ ի ստեանց մօր իմոյ։ Ի քեզ անկայ ես յարգանդէ յորովայնէ մօր իմոյ. դու ես Աստուած իմ։

Պօղոսի առաքելոյն յԵբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս։

Արդ՝ որովհետև մանկունք հաղորդեցին արեան և մարմնոյ՝ և ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցո՛րդ եղև նոցունց, զի մահուամբ իւրով խափանեսցէ զայն, որ զիշխանութիւն մահուն ունէր, այսինքն է՝ զսատանայ. և ապրեցուսցէ զայնոսիկ՝ որ մահուն երկիւղիւ հանապազ կէին վտարանդեալք ի ծառայութիւն։ Քանզի ո՛չ երբէք զհրեշտակաց բռնէ հարկանէ. այլ զզաւակէն Աբրահամու բռնէ հարկանէ։ Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց նմանել. զի ողորմած լինիցի, և հաւատարիմ քահանայապետ յաստուածակո՛յս

կողմանէ անտի առ ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ի բերանոյ մանկանց, տղայոց և ստնդեայց հաստատեցեր զօրհնութիւն։

Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Մարկոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Եկն ի Կափառնայում, և իբրև եմուտ ի տունն, հարցանէր զնոսա, զի՞նչ վիճէիք զճանապարհայն ընդ միմեանս։ Եւ նոքա լուռ լինէին։ Քանզի ընդ միմեանս վիճէին ի ճանապարհին թէ՝ ո՞վ մեծ իցէ։ Եւ իբրև նստաւ՝ կոչեաց

զերկոտասանսն, և ասէ ցնոսա. եթէ ոք կամի առաջին լինել՝ եղիցի ամենեցուն կրտսեր, և ամենեցուն պաշտօնեայ։ Եւ առեալ մանուկ մի կացոյց ի մէջ նոցա. և ընկալեալ զնա ի գիրկս իւր, ասէ ցնոսա։ Որ միանգամ յայսպիսի մանկտւոյ ընկալցի յանուն իմ, զիս ընդունի։ Եւ որ զիս ընդունի, ոչ զիս ընդունի, այլ զայն՝ որ առաքեացն զիս։

Տաղական։

Գ.Զ. Նոր սիօն ծընեալ մանկունք սուրբ աւազանին. շնորհազարդեալք Հոգւովն Աստուծոյ, օրհնեցէք զՀայրն երկնաւոր յաւուր ծննդեանն սրբոյ Հոգւոյ կուսին, յոր օրհնեցայք յանիծից նախնւոյն։ Արեամբ Գառին անարատի փրկեալ ժողովուրդք. յաւուր ծննդեան մօր անստուերելոյն. զովեցէք զմիածինն որ հանեցաւ առնուլ մարմին անսերմն

ի նմանէ. յոր": Յառաջադրեալս շնորհաց Հոգւոյն լուսաւորչեան՝ զմեզ հեթանոսաց՝ յաւուր ծննդեան մօր Բանին ծնողի. ընդփառակից Որդւոյ զՀոգին բարեբանեցէք հոգեւոր երգով. որ մաքրագործեաց զմարմնարան Որդւոյն:

Աղօթք:

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած ամենակալ, և օրհնեալ է անբաւ գութ մարդասիրութեան քո, որ արժանի արարեր զծառայս քո՝ զմատուցեալս առ քեզ՝ լինել հաղորդ Հոգւոյդ քո սրբոյ: Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ, ուղղեա՛ զգնացս սորա, և ամրացո՛ զսա լուսաւոր պատուիրանաց քոց. և զամենայն աւուրս կենաց իւրոց խաղաղութեամբ և առանց մեղաց պահեա՛: Շնորհօք և մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ և Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի. ընդ որում

օրհնեալ ես Հայր ամենակալ՝ ընդ կենդանարար սուրբ Հոգւոյդ, այժմ":

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

Եւ քահանայն ասէ:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահեա՛ և պահպանեա՛ զծառայս քո ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչի քո ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն: Արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սրբոյ Հոգւոյդ":

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ ՅԵՏ ՈՒԹՕՐԷԻՑ։

Եւ յաւուրն ութներորդի վերացուցանէ քահանայն զԽոյրն՝ այսինքն զնարօտն՝ ի գլխոյ նորոգ լուսաւորելոյն, և ասէ զաղօթս։

Տէ՛ր՝ որ լուսով գիտութեան քո առաջնորդեցեր ծառայիս քո վերստին ծնանիլ զսա ջրով և Հոգւով սրբով. հաստատեա զսա ի հաւատս և ի սէր քո, փրկեա՛ զսա ի չարէ՝ և կեցո։ Շնորհօք և գթութեամբ միածնի Որդւոյ քո. ընդ որում օրհնեալ ես՝ Հա՛յր ամենակալ ընդ կենդանարար և ազատիչ սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և"։

Քահանայն լուանայ զնոր լուսաւորեալ մանուկն և ասէ զաղօթս։

Որ զերծուցեր ի մեղաց մկրտութեամբ սուրբ աւազանին ի ձեռն ծառայիս քո պարգևեցեր. և այժմ աղաչեմ զքեզ Տէր, զլոյս երեսաց քոց ծագեա՛ ի սիրտ սորա. սպառազինեա՛ զսա

հաւատով ընդդէմ հակառակորդին. ի վերայ վիմի պատուիրանաց քոց հաստատեա՛ զսա. և զզգեստ անապականութեան սորա յամենայն մեղաց աղտեղութենէ արա անբիծ և անարատ. և զշնորհ Հոգւոյդ սրբոյ մինչև յաւուր ահեղ դատաստանին ամբողջ պահեա՛. և քաւիչ լե՛ր մեզ ըստ բազում գթութեան քում։ Զի բարերար և մարդասէր ես Աստուած գոլով. և մեք փառս մատուցանեմք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ, այժմ և"։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Որ զգեցաւ զքեզ՝ զՏէրդ և զԱստուածդ մեր, և խոնարհեցոյց քեզ զգլուխ իւր. պահեա՛ անյաղթելի ի պատերազմաց հպարտացեալ թշնամւոյն. և քո անապական պսակաւդ մինչև ցվախճան յաղթող զամենեսեան ցոյց։ Զի քո է ողորմել և կեցուցանել զմեզ՝ Քրիստո՛ս Աստուած մեր, և քեզ փառս վերառաքեմք ընդ Հօր և ամենասուրբ Հոգւոյդ, այժմ և՛։

Եւ բարձրացուցեալ զգլուխ մանկանն և տարեալ ջուր՝ լուանայ զերեսս նորա աւելով։

Արդարացար, սրբեցար, զօրացեր յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և":

Քարոզ։

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սա":

Աղօթք։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց":

Հայր մեր որ յերկինս ես":

ԿԱՐԳ ՔԱՌԱՍՆՕՐԷԻՆ

Իսկ յետ քառասուն աւուր գան ի դուռն եկեղեցւոյն. և մայրն քառասուն ծնունդը կրկնէ. և առնու զտղայն ի գիրկն։ Եւ քահանայն ասէ զաղօթս.

Տէ՛ր Աստուած մեր, որ եկիր ի փրկութիւն ազգի մարդկան, նայեա՛ ի վերայ աղախնոյս քո այսորիկ և տո՛ւր սմա ապաւինիլ ի սուրբ կաթուղիկէ և առաքելական եկեղեցի քո. և արժանացո՛ զսա մտանել ի տաճար սուրբ քո, և հաղորդիլ փրկական մարմնոյ և արեան քո։ Ի բա՛ց լուա զաղտ մարմնոյ և զբիծ հոգւոյ սորա ի լրումն կատարման քառասնօրեայ աւուրցս. և սրբեա՛ զսա ի ձեռն պատուական ուխտի քահանայիցս, և արժանացո՛ մտանել ի սրբութիւն փառաց քոց, և վայելել զանըապառ բարիսն, որ ի քէն։ Եւ քեզ վայելէ":

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Որ նորոգութիւնդ ես հնացելոց, և կեանք՝ մահկանացու ազգի մարդկան. դու ես զօրութիւն և օգնութիւն ապաւինելոցս ի քեզ։ Հաստատո՛ւն լիցի շնորհ.ք ողորմութեան քո ի վերայ աղա-

կին, որ եկեալ կայ քառասնօրեայ յերկրպագութիւն սուրբ տաճարիդ. զի եղիցի հզօր և աներկիւղ ի թշնամւոյն ներգործութենէ՝ պահպանութեամբ աջոյդ քո սրբոյ, զի դու ես մերձ յամենեսին՝ և բարերար ամենեցուն: Պահեա՛ զսա և սրբեա՛ ճշմարտութեամբ քով. և արժանացո՛ ընդունել զմարմին և զարիւն քո սուրբ, և զառհաւատչեայ Հոգւոյդ սրբոյ: Աղաչեմք զքեզ՝ Տէր, զի եկեսցէ ի սա հոգի սուրբ, հոգի հեզութեան, հոգի ճշմարտութեան, հոգի որդեգրութեան. լինել անբիծ և անարատ. պսակիլ խաչիւ քով ընդ աջմէ քումմէ յարքայութեանդ երկնից: Եւ քեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք, իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յա":

Եւ տանեն յեկեղեցին առնելով:

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած. որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

Դատ արա ինձ Աստուած, և իրաւ արա ինձ ի դատաստանի իմում:

Յազգէ, որ ոչ է սուրբ, ի մարդոյ մեղաւորէ, նենգաւորէ փրկեա՛ զիս:

Դու Աստուած հզօրիչ իմ ես. ընդէր մոռացար զիս, ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ:

Առաքեա՛ Տէր, զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո, զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն զիս ի լեառն սուրբ և ի յարկս քո:

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ Աստուա՛ծ Աստուած իմ:

Արդ ընդէր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա՛ առ Աստուած, խոստովանեա՛ նմա՝ Փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է: Փառք Հօր": Այժմ և միշտ":

Քարոզ:

Սուրբ Եկեղեցեաւս աղաչեսցո՛ւք զՏէր, զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց, և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ և ողորմեա՛:

Աղօթք

Ի մէջ տաճարիս և առաջի աստուածընկալ և պայծառացեալ սուրբ նշանացս և սուրբ տեղւոյս՝ խոնարհեալ երկիւղիւ երկիրպագանեմք. զսուրբ և զհրաշալի և զյաղթող տէրութիւնդ քո փառաւորեմք. և քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ":

Առնու քահանայն զտղայն ի ձեռաց մօրն, տանէ ի վերայ բեմին և ասէ շարական:

Ա.Ձ. Մարմնացեալդ ի կուսէն նախայաւիտեան Բանդ. այսօր ի տաճարն եկիր կատարել զօրէնս. վասն փրկութեան հեթանոսաց: Որ յանարուեստ աթոռ նստիս բարեբանեալդ ի հրեշտակաց. այսօր ի Սիմէոնի բառնայիր ի գիրկս. որ ընծայեցես զմեզ ի կեանսդ յաւիտենից: Որ արձակիչդ ես

կապելոց՝ պարգևատու ամենեցուն. այսօր հայցմամբ ծերունւոյն արձակեա՝ և զիս զբազմամեղս, ի կապանաց մահու ի կեանսդ յաւիտենից:

Ապա տայ զտղայն ի ձեռս մօրն և ընթեռնու:

Օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Ղուկասու:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ:

Ասէ Աստուած:

Վասն քառասնօրեայ գալստեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ երբ ելցան աւուրք սրբութեան նոցա ըստ օրինացն Մովսիսի, ածին զնա յԵրուսաղէմ յանդիման առնել Տեառն:

Որպէս և գրեալ է յօրէնս Տեառն, թէ ամենայն արու, որ բանայ զարգանդ՝ սուրբ Տեառն կոչեսցի: Եւ տալ պատարագ՝ ըստ ասացելոյն յօրէնս Տեառն, զոյգս տատրակաց, կամ երկուս ձագս աղաւնեաց: Եւ ահա՝ էր այր մի յԵրուսաղէմ, որոյ անուն էր Սիմէոն. և էր այրն այն արդար և երկիւղած, և ակն ունէր մխիթարութեանն Իսրայէլի, և Հոգի սուրբ էր ի նմա: Եւ էր նորա հրաման առեալ ի Հոգւոյն սրբոյ՝ մի տեսանել զմահ, մինչև տեսցէ զօծեալ Տեառն: Եւ եկն Հոգւովն ի տաճարն: Եւ իբրև ածին ծնողքն զմանուկն Յիսուս՝ առնել նոցա ըստ սովորութեան օրինացն ի վերայ նորա. և նա՝ առընկալաւ զնա ի գիրկս իւր, և օրհնեաց զԱստուած, և ասէ: Արդ՝ արձակեա զծառայս քո Տէր, ըստ բանի քում ի խաղաղութիւն. զի տեսին աչք իմ զփրկութիւն քո, զոր պատրաստեցեր առաջի ամենայն ժողովրդոց: Լոյս ի յայտնու-

թիւն հեթանոսաց, և փառս ժողովրդեան քում Իսրայէլի: Եւ էին հայր և մայր նորա զարմացեալ ի վերայ բանիցն, որ խօսէին զնմանէ: Եւ օրհնեաց զնոսա Սիմէոն և ասէ ցՄարիամ մայր նորա. ահա սա կայ ի գլորումն և ի կանգնումն բազմաց ի մէջ Իսրայէլի, և ի նշան հակառակութեան: Եւ ընդ քո՛ իսկ անձն անցցէ սուր, զի յայտնեսցին ի բազում սրտից խորհուրդք:

Եւ ապա դնէ Աւետարանն ի վերայ գլխոյ երեխային, և ասէ զաղօթս առաջի բեմին:

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ կեցեալ զաւուրս քառասուն՝ ըստ օրինացն Մովսիսի, եկիր ի տաճարն ի յընծայումն՝ հանդերձ Մարեմաւ մարբն քով, և ի գիրկսն Սիմէոնի գգուեցար: Աղաչեմք և խնդրեմք ի քէն, պահեա՛ զտղայս զայս և աճեցո՛ շնորհօք՝ անտեսանելի զօրութեամբ քով. և արժանի արա՛ զսա մասին ժառանգութեան ընտ-

բելոց քոց. և պահպանեա ընդ հովանեաւ աջոյ քո: Եւ քեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք ի շ":

Շարական:

Գ.Ձ. Աստուածածին երկնային դուռն աստուածային ձայնիւն աւետարանէր հրեշտակն, ուրախ լեր բերկրեալդ Տէր ընդ քեզ: Ի քերովբէս բազմեալ ընդ Հօր անպականաբար բնակիլ հաճեցաւ ի քում յորովայնի. ուր: Որ բոցեղէն սրովբէիւք շուրջանփակեալ պահիւր. այսօր ի մէջ մարդկան ի գիրկս հողեղինի յայտնեալ. ուր":

Աստ ժամանակին փակէ զվարագոյրն ի խորանն և տայ:

(Այս աղօթն) Ծառայս Քրիստոսի եղեալ յերկրպագութիւն. երկրպագէ սուրբ խորանիս, երկրպագէ ս. սեղանոյս. երկրպագէ ս. աւազանիս, որ մեր-

կացաւ զանօրէնութիւն, և զգեցաւ զլոյս աստուածգիտութեան:

Աղօթք:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահեա և պահպանեա զծառայս քո ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչի քո ի խաղաղութեան. փրկեա յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն: Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և":

Հայր մեր որ յերկինս ես":

ԽՐԱՏ

Պարտ է քահանային նախ՝ քննել և ընտրել խնամով զփեսայն և զհարսն, զի մի՛ լինին ազգակիցք հոգւով և մարմնով, և մի՛ աննմանք միմեանց, որպէս կայ ընդ պատւոյ: Այլ լինի փեսայն առ նուազն տասն և ութ և հարսն չորեքտասան կամ մեծագոյն ամաց: Եւ նշանտուքն է ի վերայ աթոռոյ հանդերձ միմեանց, և ոչ է ծածուկ հեթանոսաբար: Եւ դնեն ի վերայ սկուտեղ առաջի փեսային՝ մատանի, ապարանջան, գինդ, կարմիր շար և քող: Քահանայն յառաջ կացեալ միջնորդէ զխորհուրդ նշանին, զի ոչ եթէ գեղջուկ էն նորայնութիւն է այս, այլ է խորհուրդ կենսաբեր աւետեացն Գաբրիէլի առ ս. կոյսն Մարիամ:

ՆՇԱՆ ՕՐՀՆԷՔ

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և՛:

Տաղչափն:

Ա.Կ. Նշանաւ ամենայաղթ խաչիւդ քով Քրիստոս պահպանեա զմեզ մարդասէր յամենայն թշնամեաց. զի դու միայն ես թագաւոր փառաց՝ օրհնեալ յաւիտեանս: Որ ի վերայ սորա տարածեցեր զանարատ բազուկս քո. և հեղեր զարիւնդ ի փրկութիւն տիեզերաց՝ զի դու միայն ես թագա՛: Ի միւսանգամ քո գալստեանն յերևիլ սուրբ նշանին. արժանի արա ընդառաջ քո վերստին նորոգմանն. զի

դու միայն ես թա՛: Խաչ քո եղիցի ապաւէն բոլորից փայլմամբն լուսով. խորտակեաց ըզթշնամին և եղծ ըզդատախազն. անուանեալ փայտն կենաց ի փրկութիւն տիեզերաց: Վեր առեալ ցնծան երկինք և երկիր ուրախանայ. ընդ յայտնիլ սրբոյ խաչին՝ սեռակնաձև քառաթևին. որ զաշխարհս լուսաւորեաց արեգակնակերպ ճառագայթիւք:

Փառք Հօր և՛: Այժմ և միշտ՛:

Ցնծացաւ Երուսաղէմ. բերկրեցան հաւատացեալք նորահրաշ զարդարեցան. քանզի տեսին զյաղթող նշանն. արարածք ամենայն ի լուսոյն պայծառացան:

Ալէլուիա Ալէլուիա:

Յարևու եհար զխորան իւր, և ինքն որպէս փեսայ, զի ելանէ յառա-

զաստէ խրմէ, և ցնծայ նա որպէս հօկայ յընթանալ զճանապարհս իւր:

Ընթերցուած յԱռակաց:

Որդեակ՝ թէ իմաստուն լինիցիս, անձին քում լիցես՝ և ընկերաց, և եթէ անզգամ լիցես՝ միայն պեղեսցես զչարիս. որ հաստատի ի ստութեան, այնպիսին զհողմս արածէ. և նոյն հալածէ զթռչունս թևաւորս, քանզի եթող զճանապարհս այգւոյ իւրոյ և ի շաւղաց անդոյ իւրոյ մոլորեալ է, գնա ընդ անջուր՝ և ընդ անապատ, և ընդ երկիր կարգեալ ի ծարաւուտ, և ժողովէ ձեռօք իւրովք զանպտղութիւն: Կին անըզգամ և յանդուգն կարօտ լիցի հացի, և որ ոչ գիտէ զամօթ՝ նստաւ առ դուրս տան իւրոյ, աթոռով յայտնապէս ի հըրապարակս: Կոչէ զանցաւորս՝ որք դընան ուղիղ զճանապարհս իւրեանց: Որ ոք իցէ ի ձէնջ առաւել անմտագոյն՝ խոտորեսցի առ իս, և պակասամտացդ

հրաման տամ, և ասեմ, զհաց գաղտնի մտադիւր կերիջիք. և զջուր գաղտնի, ախորժելով արբջիք: Եւ ոչ գիտէ՝ եթէ երկրածինք առ նմա կորնչին, և յատակս դժոխոց հասանին, այլ ի բաց փանեա՛ և մի յամեր ի տեղւոջ նորա, և մի հաստատեր զակն քո ի նա. քանզի այնպէս անցցես ընդ ջուր օտար, և անցանիցես ընդ գետն օտարական, և ի ջրոյ օտարէ ի բաց լինիցիս, և յօտար աղբերէ մի ըմպիցես, զի բազում ժամանակս կեցցես. և յաւելցին քեզ ամք կենաց:

Ընթերցուած յԵրգոց երգոյն Սողոմոնի:

Փախիր եղբօրորդի իմ. և նմանեաց այծեմանց, կամ որթուց եղանց ի վերայ լերանց խնկաբերաց: Բարձրասցի թագաւոր մեր՝ յըշտեմարանս և ի գահոյս մեր՝ իբրև արմաւ ոսկեղէն զըմռսալից՝ լցցին տաշտք մեր: Դարձցի թագաւոր անդրէն ի մանկութիւն: Սի-

րելին ի սենեակս մեր՝ երգեսցուք: Եւ իսկ եմ երգ սաղմոսարանի՝ երգեսցից ընդ ընկերս իմ, երգեսցուք՝ և ուրախ լիցուք: Թագաւոր սիրելի, Թէպէտ և ծածկեցաք ի տեսլենէ՝ աչք մեր յիս-նաւորք: Տէր արար զքեզ. հաստատեաց զքեզ. պատրաստեաց զքեզ յարգանդէ գեղեցիկդ ի կանայս՝ մայր քո ծնցի մարմին անտխեղծ:

Ընթերցուածս յՈվսեայ մարգարէէ:

Այսպէս ասէ Տէր, եղիցի իբրև ցօղ Իսրայէլի, և ծաղկեսցի իբրև շուշան, և արձակեսցէ զարմատս իւր իբրև զԼիբանան: Արձակեսցին ոստք նորա, և եղիցի իբրև զձիթենի պտղալից, և բուրեսցի հոտ նորա իբրև զկնդրկի: Դարձցին և նստցին ընդ յարկաւ նորա, կեցցեն և հաստատեսցին ցորենով, և ծաղկեսցի իբրև զորթ յիշատակ նորա. և իբրև զգինի Լիբանանու եղիցի: Եփրեմայ, զի՞ եւ կայ նորա և կուոց. ես խո-

նարհեցուցի զնա՝ և ես զօրացուցից զնա. ես իբրև զայգի պտղախայծ՝ յինէն գտաւ պտուղ ի քեզ: Ո՞վ է իմաստուն՝ և իմասցի զայս. հանճարեղ՝ և ծանիցէ զայս. զի ուղիղ են ճանապարհք Տեառն և արդարք գնասցեն ի նոսա, և ամբարիշտք տկարասցին ի նոսա:

Ընթերցուածս յԵսայեայ մարգարէէ.

Կանայք՝ որք դիմեալ գայք ի հանգիստ՝ յառաջ մատիք. զի ոչ եթէ ժողովուրդ է՝ յորում գոյ իմաստութիւն, վասն այսորիկ մի՛ գթասցի ի նոսա, Աստուած՝ որ արարն զնոսա. և մի, որ ստեղծն զնոսա, ողորմեսցի նոցա: Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ արգել արկցէ Տէր ի փոսոյ գետոյն մինչև ի կողմանս Ռինուրկուրայ. բայց դուք մի մի ժողովեցէք զորդիս Իսրայէլի: Եւ եղիցի յաւուր յայնմիկ՝ հարցեն զփող աւագավոր, և եկեսցեն ցրուեալքն յերկրին Ասորեստանեայց կորուսեալք յերկրին

Եգիպտացւոց, և երկիրպագցեն Տեառն ի վերայ լերինն սրբոյ յԵրուսաղէմ։

Պօղոսի առաքելոյն ի Գաղատացւոց թղթոյն է ընթերցուածս։

Որդեակք իմ գրեալ է, ուրախ լեր ամուլ՝ որ ոչ ծնանէիր՝ գոչեա՛ և աղաղակեա՛, որ ոչդ երկնէիր, զի բազում են որդիք սինդկիդ առաւել քան զարամբւոյն։ Այլ մեք եղբարք՝ ըստ Իսահակայ աւետեացն որդիք եմք։ Այլ որպէս յայնժամ, որ ըստ մարմնոյն ծնեալ էր՝ հալածէր զայն՝ որ ըստ Հոգւոյն, նոյնպէս և այժմ։ Այլ զի՞նչ ասէ գիրս, ի բաց հան զաղախինդ. և զորդի դորա. զի մի ժառանգեսցէ որդի աղախնոյն՝ ընդ որդւոյն ազատի։ Վասնորոյ եղբարք՝ չեմք որդիք աղախնոյն, այլ ազատին. ազատութեամբն, որով Քրիստոս զմեզ ազատեցոյց։

Ալէլուիա Ալէլուիա։

Տեսցես դու զորդիս որդւոց քոց, խաղաղութիւն ի վերայ Իսրայէլի։ Երանի ամենեցուն՝ ոյք երկնչին ի Տեառնէ և գնան ի ճանապարհս նորա։

Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Ի Հօրէ Ամենակալէ։

Եւ յամսեանն վեցերորդի, առաքեցաւ Գաբրիէլ հրեշտակ յԱստուծոյ ի քաղաք մի Գալիլեացւոց, որում անուն էր Նազարէթ, առ կոյս խօսեցեալ առն՝ որում անուն էր Յովսէփ՝ ի տանէ Դաւ-

թի. և անուն կուսին Մարիամ: Եւ եկեալ առ նա՝ ասէ. ուրա՛խ լեր բերկրեալդ, Տէր ընդ քեզ: Եւ նա ընդ բանսըն խռովեցաւ, և խորհէր ընդ միտ՝ թէ ո՞րպիսի ինչ իցէ ողջոյնս այս: Եւ ասէ ցնա հրեշտակն. մի՛ երկնչիր Մարիամ, զի գտեր շնորհս յԱստուծոյ: Եւ ահա՝ յղասջիր՝ և ծնցիս որդի. և կոչեսցես զանուն նորա Յիսուս. նա եղիցի մեծ, և որդի Բարձրելոյ կոչեսցի և տացէ նմա Տէր Աստուած զաթոռն Դաւթի Հօր նորա, և թագաւորեսցէ ի վերայ տանն Յակոբայ յաւիտեան, և Թագաւորութեան նորա՝ վախճան մի լիցի: Եւ ասէ Մարիամ ցհրեշտակն. զիա՞րդ լինիցի ինձ այդ, քանզի զայր ոչ գիտեմ: Պատասխանի ետ հրեշտակն և ասէ ցնա. Հոգին սուրբ եկեսցէ ի քեզ և զօրութիւն բարձրելոյ հովանի լիցի ի վերայ քո. քանզի և որ ծնանելոցն է ի քէն՝ սուրբ է, և Որդի Աստուծոյ կոչեսցի: Եւ ահա՝ Եղիսաբէթ ազգական

քո, և նա յղի է ի ծերութեան իւրում. և այս վեցերորդ ամիս է նորա՝ որ ամուլն կոչեցեալ էր. զի ոչ տկարասցի առ յԱստուծոյ ամենայն բան: Եւ ասէ Մարիամ. ահաւասիկ կամ աղախին Տեառն, եղիցի ինձ ըստ բանի քում. և գնաց ի նմանէ հրեշտակն:

Քարոզ.

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղաչեսցո՛ւք:

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղաչես'':

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա'':

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր, զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա'':

Վասն զի մի՛ ընդ խստանս զատանի-

ցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան զՏէր աղա՛՛:

Եւ ես միաբան՝ վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս մերոյ, զՏէր աղա՛՛:

Զանձինս մեր և զմիմեանս՝ Տեառն Աստուծոյ ամենակալին յա՛նձն արասցո՛ւք:

Ողորմեա՛ց մեզ՝ Տէ՛ր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան քում. ասասցո՛ւք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա. Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Տէր Աստուած մեր ճշմարիտ, որ կամաւ Հօր և հաճութեամբ սուրբ Հոգւոյն՝ խոնարհեցար յերկնից փեսայդ անապական ի սէր հարսին քո, սուրբ և կաթուղիկէ առաքելական եկեղեցւոյ: Որ նախագուշակ գալստեան քո՝ առաքեցեր զհրեշտակապետն Գաբրիէլ՝ աւետաւոր սուրբ կուսին, առ ի պատրաստել զնա տաճար և բնակարան մարմ-

նացելոյ Բանին: Որ և զարարչակիցն Հօր և զփառակիցն քո, նախ աւետարանէր ասելով. «Հոգին սուրբ եկեսցէ ի քեզ», զի զյորովայնն մաքրեալ զարդարեսցէ օթեւան քեզ Տէր: Արդ աղաչեմք զքեզ Քրիստոս Աստուած, թէպէտ ծնունդ քո ի վեր է քան զբնութիւն արարածոց, զի արարիչդ ես: Իսկ քոյին աստուածային ծննդեամբդ օրհնեցան ամենայն ծնունդք և արժանաւորեցան հաշտութեան Հօր, և ընդունելութեան Հոգւոյդ սրբոյ: Եւ այժմ օրհնեա՛, Տէր, զհրաւիրեալքս յամուսնութիւն և յաջողեա՛ խաղաղութեամբ և առանց փորձանաց հասանել օրհնութեան պսակին. ի լրումն աստուածային հրամանի քո, աճել և բազմանալ ի վերայ երկրի, և օրհնեսցեն զքեզ ընդ Հօր և ամենասուրբ Հոգւոյդ, որում վայել է փառք իշխանութիւն և պա՛՛:

Եւ ապա քահանայն դնէ [illegible] մատն (Նշանամատը) աջոյ ձեռին հարսին, և զա-

պարանոցանն ի բազուկն, դնէին յականջոնս և պէօղն դնէ ի գլուխն:

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սովաւ փրկեսցէ զմեզ ի մեղաց. և կեցուսցէ շնորհիւ ողորմութեան իւրոյ: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛:

Եւ քահանայն ասէ:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր, պահեա՛ և պահպանեա՛ զժողովս քո ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչի քո ի խաղաղութեան. փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն: Արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սրբոյ Հոգ":

Հայր մեր որ յերկինս:

ԿԱՆՈՆ
ԿՈՒՍԻ ՊՍԱԿԻՆ

ՀԱԼԱՒ ՕՐՀՆԷՔ

Նախ քան զամենայն բերեն զպսակսն առաջի քահանային: Սարկաւագն ասէ. Եւ ևս խաղաղու": Քահանայն. Օրհնութիւն և փառք": Եւ խառնէ արկանէ ի բաժակն և ասեն շարականն:

ԲԿ. Ա՛յսօր երկնայի՛նքն ուրախա՛ցան ընդ երկրաւո՛րացս նորոգմամբ. քանզի նորոգի՛չն էից Հոգին էջ ի՛ սուրբ վերնատունն. որով նորոգե՛ցան դասք առաքելոցն: Այսօր հողանիւթեայ բնութիւնս ցնծայ ընդ Հօր հաշտութեան. քանզի որ երբեմն զՀոգին ի

մարդկանէ զմարմին եղելոյ. դարձեալ վերստին ընդոյն պարգեւէ: Այսօր մանկունք եկեղեցւոյ տօնեն ցընծութեամբ զգալուստ սուրբ Հոգւոյն. որով զարդարեցան ի զգեստս լուսափայլս եւ զերապայծառս. երգեն ընդ սրովբէիցն զերեքսրբեանն:

Որ զմիաբանեալսն յաշտարակին բաժանմամբ լեզուացն քակեաց. այսօր զբաժանեալ լեզուս ազգաց միաբանեաց դարձեալ ի սուրբ վերնատունն. ամենայն հոգիք օրհնեցէք զՀոգին Աստուծոյ: Որ էջ Հոգին Տեառն եւ առաջնորդեաց երկոտասան ցեղիցն Իսրայէլի ի յանապատին. այսօր երկոտասան առաքելոցն առաջնորդէ ի յաւետարանն. ամենայն հո՛: Որ ելից Հոգին Տեառն ըզԲեսելիէլ ճարտարապետ խորանին. այսօր շինէ զմարդիկ խորան սուրբ Երրորդութեան. ամենայն հո՛:

Մայր լուսոյն Մարիամ անհարսնացեալ. օրհնեալդ ի կանայս: Զլոյսն անըստուեր յարգանդի կրեցեր. օրհ՛: Մի դադարեր վասն մեր բարեխօսել. օրհնեալդ ի կանայս:

Ի վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր ըզքո սուրբ զեկեղեցի. ըզսա պահեա ի խաղաղութեան: Որ շնորհեցեր ողորմութիւն ի բնակարանս հրեշտակաց եւ մարդկան քաւարան. տուր սմա զանշարժ քո զխաղաղութիւն: Ի տաճարի փառաց սրբութեան քո, քեզ երգեն մանկունք, տուր սոցա զառատ քո զողորմութիւն:

Փառք Հօր եւ Որդւոյ ե՛:

Սրբոյ անմահ փեսային՝ եղեր դու մայր Մարիամ. լեր բարեխօս անդադար վասն մեր ի յայնմ աւուր ահեղին:

Եւ քահանայն աւանադրէ զհանդերձն
և ասէ զաղօթս:

Օրհնեա՛ Քրիստոս Աստուած մեր՝ հոգևոր օրհնութեամբ զհալաւս զայս հարսանեաց. զի որք զգեցցին զսա, մի՛ իշխեսցէ մերձենալ ի սոսա չար ազանդ դիւաց կամ կախարդաց: Այլ ամրացեալ զօրութեամբ սուրբ Խաչի քո փրկեսցին յամենայն որոգայթից սատանայի: Եւ քեզ վայել է փառք իշխա'':

Զգեցուցանեն զփեսայն ասելով շարական:

ԲԿ. Ո՛ր զտիրականըդ կերպա՛րան՝ ընդգեցուցեր ծառային. և զարդարեալ փա՛ռօք եղեր ի դրախտին. օրհնեա՛լ ես Տէր Աստուած հարցն մերոց:

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սո'':

Աղօթք:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց'':

Հայր մեր որ յերկինս:

Եւ ապա երթան ի դուռն հարսին, բերեն զհարսն առ փեսայն. և առնու քահանայն զաջ ձեռն հարսին, և դնէ յաջ ձեռն փեսային, և ասէ:

Առեալ զձեռն Եւայի՝ տուեալ ի յաջըն Ադամայ, և ասէ Ադամ. այս՝ այժմ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ի մարմնոյ իմոյ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի: Ա՛րդ՝ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի մեկնեսցէ:

Եւ ասէ շարական:

ԳԿ. Նայեա՛ ի մեզ և՛ ողորմեա մեզ Քրիստոս. որ ո՛ւնիս բազում զգթու-

թիւն: Ո՛ր Հայրդ ես որբոց. և՛ւ դատաւոր այրեաց Քրիստոս. որ մե": Ո՛ր պըսակիչդ ես սրբոց. լուր և մեզ աղօթիւք սոցա Քրիստոս. ո՛ր ո՛ւնիս բազ":

Մա՛յր և կոյս ծնողին Քրիստոսի. ո՛ր բարեխօսդ ես մի՛շտ աշխարհի. քեզ ե՛րանեն ամենայն ազինք: Մաքո՛ւր աղաւնի և հարսն երկնից Մարիամ. տա՛ճար և աթոռ Աստուծոյ Բանին, քեզ": Քև հաճեցան իմանալիքն ընդ հողեղինս, և՛ քև մերձեցաք ի փայտն կե՛նաց. քեզ երա":

Յա՛ղթող և՛ զնոր օրհնութիւն միշտ ի՛ բարձունս ե՛րգեսցուք. թագա"ւո՛րին Քրիստոսի հաւատացեալ ժո՛ղովուրդ: Ո՛ր եկն ի՛ լուսաւո՛րել զընտրեալ սուրբ զեկե՛ղեցի. և պը"սակեաց սուրբ խա՛չիւն. նորա ըզփառս ե՛րգեսցուք:

Փառք Հօր և Որդւոյ և":

Ա՛յսօր և մեք տօնե՛սցուք զնաւակատիս սուրբ խաչին. և փր"կչի՛ն մատո՛ւցուք փառք և պատիւ յա՛ւիտեան ն:

Եւ քահանայն ասէ զաղօթս զայս:

Տէր Աստուած յաւիտենական, որ զանզոյգս և զբացորոշեալս զուգակցես միաւորութեամբ և կապես անքակտելի: Որպէս օրհնեցեր զԻսահակ և զՌեբեկա, և ժառանգ զնոսա քո աւետեացն երևեցուցեր, և բազմացուցեր անսուտ բանիւքով զժողովուրդն՝ որ ի նոցանէ իբրև զաւազ առ ափն ծովու: Դու Տէր օրհնեա զծառայս և զաղախինս քո, առաջնորդելով սոցա ի գործս բարիս, գնալ ի ճանապարհս արդարութեան և առնել զհաճոյսն առաջի քո, և քո հրամանաւ միաբանեալ կեցցեն յաշխարհիս յայսմիկ տեսանելով զորդիս իւրեանց՝ զորդիս որդւոց իւրեանց լի աւուրբք.

և հանդերձեալ բարեացն հասցեն. ողորմած և մարդասէր Տէր Աստուած մեր: Եւ քեզ վայելէ փառք":

Բարոզ:

Սուրբ խաչիւ աղաչեսցուք զՏէր. զի սա":

Աղօթք:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց":

Հայր մեր որ յերկինս ես":

Ապա երգեն ի դասուն եկեղեցւոյն. և հարսն և փեսայն երեք ձեռնը կրկնեն, և քահանայն խոստովանեցուցանէ զնոսա. և ապա ուղղէ զնարօտն երեք գոյն: Երբ զփեսայինն ուղղէ՝ ասէ:

Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն, ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ:

Եւ երբ զհարսինն ուղղէ՝ ասէ.

Տարցին թագաւորի կուսանք զհետ նորա. և զընկերս նորա տարցին նմա:

Եւ ապա տայ զձեռն ի ձեռն՝ և ասէ, (ուղղէս ի տան հարսին ասաց):

Առեալ զձեռն Եւայի՝ տուեալ ի յաջն Ադամայ, և ասէ Ադամ. այս այժմ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ի մարմնոյ իմոյ. սա՛ կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի: Արդ՝ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ:

Ապա ասէ զխրատն:

Տեսէ՛ք որդեակք, աստուածային հրամանաւն՝ և կանոնիւք սուրբ հայրապետացն եկեալ էք ի սուրբ եկեղեցիս, պսակիլ օրինօք ի սուրբ ամուս-

նութիւն: Աստուած զձեզ միաբան սիրով պահեսցէ, ի խոր ծերութիւն հասուսցէ, և անթառամ պսակին արժանացուսցէ: Ապա տեսէք, որ յաշխարհիս վերայ պէսպէս փորձութիւնք կան. թէ հիւանդութիւն, եթէ աղքատութիւն, և թէ այլ ինչ նեղութիւն. Աստուած զձեզ յամենայն փորձութենէ հեռի պահեսցէ: Բայց Աստուծոյ հրամանն այս է, որ դուք երկոքեանդ մինչև ի մահ միմեանց օգնութիւն պիտի անէք:

Նախ հարցանէ փեսային, երեք անգամ:

Ո՛րդեակ իմ, մինչև ի մահ տէ՞ր ես:

Փեսայն ասէ.

Այո՛ հայր սուրբ, տէր եմ հրամանաւն Աստուծոյ:

Ապա հարցանէ հարսին երեք անգամ:

Ո՛րդեակ իմ, և դու մինչև ի մահ հնազա՞նդ ես:

Հարսն ասէ.

Այո՛ հայր սուրբ, հնազանդ եմ հրամանաւն Աստուծոյ:

Եւ ապա ասէ քահանայն:

Այս բանիս վկայ Աստուած է՝ որ աներևութապէս ի վերայ սուրբ սեղանոյս բազմեալ է: Այլ և մեր պահապան հրեշտակքն, այս սուրբ եկեղեցիս, սուրբ խաչս և սուրբ աւետարանս. դասք քահանայից. և երամք ժողովրդոց, սոքա ամենեքեան վկայ լինի՞ն:

Եւ նոքա ասեն:

Այո՝ հայր սուրբ, վկայ թող լինին:

Եւ ասէ քահանայն:

Աստուած ի մէջ սոցա, և սոքա մի սասանեսցին. օգնեսցէ սոցա Աստուած՝ ի վաղորդենէ մինչև ի վաղորդայն:

Մտանեն յեկեղեցին ասելով սաղմոս:

Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր, ծառայեցէք Տեառն ուրախութեամբ:

Մտէք առաջի նորա ցնծութեամբ. ծանիրուք, զի նա է Տէր Աստուած մեր։

Նա արար զմեզ, և ոչ մեք էաք. մեք ժողովուրդք և խաշն արօտի նորա։

Մտէք ընդ դրունս նորա խոստովանութեամբ և օրհնութեամբ ի յարկս նորա։

Խոստովան եղերուք Տեառն, և օրհնեցէք զանուն նորա։

Քաղցր է Տէր, յաւիտեան է ողորմութիւն նորա՝ յազգէ մինչև ազգ է ճշմարտութիւն նորա։

Փառք Հօր և Որդւոյ և'' Այժմ և''։

Երգեան առաջի քէօքն և տէն:

Զխաղաղութիւն շնորհեա եկեղեցւոյ քում սրբոյ. զխաղաղութիւն և զանշարժութիւն ի թշնամեաց պատերազմէ. և հաստատեա ի մի հաւատ զկաթուղիկէ եկեղեցի. զքեզ խոստովանիմք Տէր և Աստուած, կեցո զմեզ։

Սաղմոս:

Տէր թագաւորեաց վայելչութիւն զգեցաւ. զգեցաւ Տէր զօրութիւն՝ ընդ մէջ իւր էած։

Նարական:

ԳԶ. Ուրախ լեր սուրբ եկեղեցի. քանզի Քրիստոս արքայն երկնից այսօր պսակեաց զքեզ խաչիւն իւրով. և զարդարեաց զամուրս քո սքանչելի փառօքն իւրովք։ Խնդա յոյժ դուստր Սիոնի՝ քանզի Երկիրս երկինք եղև այսօր վերըստին քո նորոգմամբ. և թագաւորն երկնաւոր հաճեցաւ բնակել ի քեզ։ Ընդ դասս երկնաւոր զօրացըն՝ վեր առեալ տօնեմք քեզ այսօր զանդադար փառատրութիւնս. ուրախ լեր հարսն անարատ անքըննելին քո խորհրդով։

Փառք Հօր և''։ Այժմ և''։

Դասք հրեշտակացըն վայր իջեալ յերկնից երգէին ասելով. հրաշալի ձայնիւն եղանակելով. երգէին զերգս օրհնութեան՝ երրեակ սրբասաց ձայնիւ։

(Սրկ.) Օրհնեա՛ տէր:

Զի քո է կարողութիւն և զօրութիւն և փառք յաւիտեանս, ամէն:

(Սրկ.) Պռօ՛սխումէ:

Սուրբ Աստուած՝ սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ. որ մարմնացար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ:

Եւ մինչ երգեն «Սուրբ Աստուածն». պատուելի քահանայն զսուրբ Աւետարանն շըրջեցուցանէ շուրջ զսեղանովն՝ բերէ առաջի բեմին. և փեսայն և հարսն համբուրեն զնա:

Ապա քարոզէ սարկաւագն.

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն խաղաղութեան ամենայն աշխարհի՝ և հաստատութեան սրբոյ եկեղեցւոյ՝ զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն ամենայն սուրբ և ուղղափառ եպիսկոպոսաց՝ զՏէր աղա″:

Վասն Հայրապետին մերոյ տեառն (այս անուն) կենաց՝ և փրկութեան հոգւոյ նորին՝ զՏէր աղա″:

Վասն վարդապետաց՝ քահանայից՝ սարկաւագաց՝ դպրաց՝ և ամենայն ուխտի մանկանց եկեղեցւոյ՝ զՏէր աղա″:

Վասն բարեպաշտ թագաւորաց և աստուածասէր իշխանաց՝ զօրավարաց և զօրաց նոցին՝ զՏէր աղա″:

Եւ ևս միա″: Զանձինս մեր″: Ողորմեաց″:

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Զի ողորմած և մարդասէր ես Աստուած գոլով, և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա″:

Ապա դնէ զխաչն ի վերայ գլխոյ փեսային և հարսին և ասէ. սաղմոս:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն. ի փրկութեան քում ցնծասցէ

յոյժ։ Զցանկութիւն սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս շրթանց նորա ոչ արգելեր ի նմանէ։

Ընթերցուածս ի Ծննդոց։

Եւ ասաց Աստուած. արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմանութեան, և իշխեսցեն ձկանց ծովու, և թռչնոց երկնից, և ամենայն անասնոց, և ամենայն սողնոց, որք սողին ի վերայ երկրի։ Եւ արար Աստուած զմարդն ի պատկեր իւր. ըստ պատկերի Աստուծոյ արար զնա։

Դարձեալ ի Ծննդոց։

Եւ էարկ Տէր Աստուած թմրութիւն ի վերայ Ադամայ, և ննջեաց. և էառ մի ի կողից նորա՝ և ելից ընդայնր մարմին. և շինեաց Տէր Աստուած զկողն, զոր էառ յԱդամայ՝ ի կին, և էած զնա առ Ադամ։ Եւ ասէ Ադամ. այս այժմ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ի մարմնոյ իմոյ. սա՝ կոչեսցի կին, զի յառնէ

իւրմէ առաւ։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր՝ և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի։

Ընթերցուածս յԵսայեայ մարգարէէ։

Եւ ծանիցի ի մէջ ազգաց զաւակ նոցա, և ծնունդք նոցա ի մէջ ժողովրդոց։ Ամենեքին որ տեսանիցեն՝ ճանաչիցեն զնոսա և ասիցեն՝ թէ սոքա են զաւակք օրհնեալք յԱստուծոյ. և ուրախութեամբ ուրախ եղիցին ի Տէր։ Ցնծասցէ անձն իմ ի Տէր, զի զգեցոյց ինձ հանդերձ փրկութեան՝ և պատմուճան ուրախութեան. իբրև փեսայի եդ ինձ պսակ, և իբրև հարսն զարդու զարդարեաց զիս։ Եւ իբրև երկիր, որ աճեցուցանէ զծաղիկս իւր, և իբրև զպարտէզ, որ բուսուցանէ զսերմանիս իւր. այնպէս ծագեսցէ Տէր զարդարութիւն իւր և զցնծութիւն առաջի ամենայն ազգաց։

Վասն Սիօնի ո՛չ լռեցից, և վասն Երուսաղեմի ո՛չ ներեցից. մինչև ծագեսցի իբրև զլոյս արդարութիւն նորա, և փրկութիւն նորա իբրև զփայլակն վառեսցի. և տեսցեն հեթանոսք զարդարութիւն քո, և թագաւորք զփառս քո. և կոչեսցի քեզ անուն նոր, զոր Տէր անուանեսցէ: Եւ եղիցիս պսակ վայելչութեան ի ձեռին Տեառն, և թագ արքայութեան ի ձեռին Աստուծոյ քոյ։ Եւ ո՛չ ևս կոչեսցիս լքեալ, և երկիրն քո ո՛չ ևս կոչեսցի աւերակ։ Զի քեզ անուն կոչեսցին կամք իմ. և երկրին քում շինութիւն բնակութեան. զի հաճեսցի Տէր ընդ քեզ, և երկիրն քո խռնեսցի ի բնակութիւն: Զոր օրինակ բնակեսցի երիտասարդ ընդ կուսի՝ այնպէս բնակեսցին որդիք քո ի քեզ, և եղիցի զոր օրինակ ուրախ լինի փեսայ առ հարսին, այնպէս ուրախ լիցի Տէր ի քեզ: Եւ ի վերայ պարսպացն քոց Երուսաղէմ՝ պահապանս կացուցից,

զօրն ողջոյն և զգիշերն ամենայն. որ մինչև ցայգ՝ մի դադարեսցեն յիշել զՏէր. զի ո՛չ գոյ նման քեզ:

Պօղոսի առաքելոյն յեփեսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս։

Կանայք՝ իւրեանց արանց հնազանդ լիցին իբրև Տեառն. զի այր է գլուխ կնոջ, որպէս և Քրիստոս գլո՛ւխ է եկեղեցւոյ. և ինքն է փրկիչ մարմնոյ. այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի Քրիստոսի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի։ Ա՛րք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր. որպէս և Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վասն նորա. զի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ. զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւո՛ր զեկեղեցի, զի մի՛ ունիցի ինչ արատ, կամ աղտեղութիւն, կամ այլ ինչ յայսպիսեաց. այլ զի իցէ սուրբ և անարատ: Նոյնպէս պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս,

իբրև զիւրեանց մարմինս: Որ սիրէ զկին իւր, զանձն իւր սիրէ. զի ո՛չ ոք երբէք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա, որպէս և Քրիստոս զեկեղեցի. զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, և ոսկր յոսկերաց նորա: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին ի մարմին մի: Խորհուրդս այս՝ մեծ է, բայց ես ասեմ իսկ ի Քրիստոս և յեկեղեցի. այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ՝ իբրև զիւր անձն. և կինն երկնչիցի յառնէ իւրմէ:

Ալէլուիա Ալէլուիա:

Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ՝ ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ և պաճուճեալ:

Օրթի:
Խաղաղութիւն ամենեցուն:
Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիրպագութեամբ լուարուք:

Սուրբ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի,
որ ըստ Մատթէոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Ընդ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք, և բժշկեաց զնոսա անդ: Եւ մատուցեալ առ նա Փարիսեցիքն, փորձէին զնա՝ և ասէին. եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր. ըստ ամենայն վնասու: Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեացն ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա՝ և ասէ. վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի: Ապա ուրեմն ո՛չ են երկու, այլ մի մարմին. արդ՝ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ: Ասեն ցնա, իսկ Մովսէս ընդէ՞ր պա-

տուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ և արձակելոյ։ Ասէ ցնոսա. Մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ ի սկզբանէ ո՛չ եղև այնպէս։ Բայց ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ արձակէ զկին իւր՝ և ո՛չ վասն պոռնկութեան, և առնիցէ այլ՝ շնա՛յ, և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Հաւատամք ի մի Աստուած ի Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի երևելեաց և աներևութից։ Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ յՈրդին Աստուծոյ՝ ծնեալն յԱստուծոյ Հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր։ Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ՝ ծնունդ և ոչ արարած։ Նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր, որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ի վերայ երկրի երևելիք և աներևոյթք։

Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն սրբով։ Որով էառ զմարմին, զհոգի և զմիտ, և զամենայն որ ինչ է ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք։ Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր։ Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան։ Հաւատամք և ի սուրբ Հոգին՝ յանեղն և ի կատարեալն, որ խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և յաւետարանս։ Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց զԱռաքեալն, և բնակեցաւ ի սուրբսն։ Հաւատամք և ի միմիայն յընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի, ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց։ Ի յարութիւնն մեռե-

լոյ՝ ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց՝ յարքայութիւնն երկնից և ի կեանսն յաւիտենականս:

Իսկ որք ասեն, էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր Որդի, կամ էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգի, կամ թէ՝ յոչէից եղեն. կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ և կամ զսուրբ Հոգին, և թէ՝ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք՝ զայնպիսիսն նզովէ Կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ եկեղեցի:

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ ասացեալ:

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս. երկիրպագանելով սրբոյ Երրորդութեան և միոյ աստուածութեան՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Քարոզ:

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին, զՏէր աղա″:

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս, զՏէր աղա″:

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ, զՏէր աղա″:

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք, զՏէր աղա″:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց՝ որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա″:

Եւ ևս միաբան″: Զանձինս մեր″: Ողորմեաց մեզ″:

Դնէ զպսակն և զնարօտն առաջի բեմին և ասէ:

Աղօթք:

Տէր Աստուած զօրութեանց և արարիչ ամենայն արարածոց,

որ առներ հող յերկրէ և ստեղծեր զմարդն ըստ պատկերի քում և ըստ նմանութեան, և եդեր զնա ի դրախտին փափկութեան: Աճել և էգ արարեր զնոսա՝ և օրհնեցեր զնոսա ասելով, աճեցէք և բազմացարուք և լցէք զերկիր, և տիրեցէք դմա:

Նախատպեցան խնամք արարչական սիրոյ քո յարարածս քո ի ձեռն միածնի որդւոյ քո՝ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, գալ ծնանել ի սրբոյ կուսէն, և նորոգել զհնութիւն առաջնաստեղծ մարդոյն: Առնելով սկիզբն նշանաց ի կանայ գալիլեացւոց ի հարսանիսն. և աստուածային սքանչելեօքն զուարճացուցեալ զհարսնարանն՝ ըզջուրն ի գինի փոխելով:

Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ Տէր. օրհնեա՛ * զամուսնութիւնս զայս, որպէս զսուրբ նախահարցն, անարատ պահելով զսոսա հոգևոր սիրով և միաբանութեամբ ի կեանս յայսոսիկ:

Օրհնեա՛ * Տէր՝ և զպտղաբերութիւն որդեծնութեան սոցա ի ժառանգութիւն վարուց առաքինութեան, ի փառս անուանդ ամենասուրբ անուան քո: Որպէս զի խաղաղական կենօք՝ և բազմաժամանակեայ ծերութեամբ յերկարեալ յայսմ աշխարհիս, և յանզրաւական ուրախութիւնս ի վերին հարսնարանին արժանաւորեսցին հասանել ընդ ամենայն սուրբս, շնորհօք և մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիս-

տուխ: Ընդ որում օրհնեալ ես Հայր ամենակալ՝ հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ Հոգւովդ. այժմ և":

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Օրհնեա՛լ ես Տէր Աստուած, արարիչ ամենայն արարածոց, որ դու միայնդ ես բարերար և կարող. որ արարեր զամենայն արարածս հրամանաւ քով՝ զերկինս և զերկիր, և զամենայն ինչ՝ որ ի նոսա: Զերկինս արարեր իմաստութեամբ. զերկիր հիմնեցուցեր կարողութեամբ: Զարեգակն ճառագայթեցեր ի լուսաւորութիւն տունջեան, զլուսին և զաստեղս պայծառացուցեր ի զարդ գիշերոյ, և զտարե-

րըս զուգակարգեցեր առ ի կենդանութիւն արարածոց քոց:

Խորհեցար Հա՛յր անսկիզբն ընդ միածնի Որդւոյ քո՝ և ընդ կենդանարար սուրբ Հոգւոյդ՝ և ասացեր. արասցուք մարդ ըստ պատկերի մերում և ըստ նմանութեան, և իշխեսցէ ի վերայ երկրի:

Առեր հող յերկրէ, և ստեղծեր աստուածային աջով քով զմարդ. և կերպարանակից քեզ արարեալ՝ կացուցեր զնա տէր և իշխան ի վերայ ամենայն արարածոց քոց երկրաւորաց: Եւ ապա հայեցեալ ի միայնութիւն նորա՝ ասացեր. ոչ է բարւոք մարդոյդ միայն լինել. արասցուք դմա օգնական ըստ դմա:

Եւ արկեալ զքուն Թմրու-

թեան ի վերայ Ադամայ՝ առեր զմի ի կողից նորա, և շինեցեր զնա ի կին. և ետուր մարդոյն բանից կցորդ և կենակից ի զուգաւորութիւն որդեծնութեան. և օրհնեցեր ասելով, աճեցէք և բազմացարուք և լցէք զերկիր, և տիրեցէք դմա:

Իսկ նախաստեղծ մարդոյն մարգարէական հոգւով ծանուցեալ՝ ասէ ի տեսանելն. այս այժըմ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի:

Եւ յաղագս միաւորութեան սոցա՝ ծնան նահապետք, քա-

հանայք, թագաւորք, մարգարէք. աճեցան և բազմացան տոհմիւք իւրեանց՝ յաստուածային օրհնութենէդ, յասելն քո՝ արարողիդ կենաց, թէ բազմացուցից զզաւակս ձեր որպէս զաստեղս երկնից, և իբրև զաւազ առ ափն ծովու:

Արդ՝ որպէս օրհնեցեր զամուսնութիւն նախահարցն և զնախամարցն՝ զԱբրահամու և զՍառային, զԻսահակայն և զՌեբեկայն, զՅակոբայն և զՌաքելին, զՅովսեփայն և զԱսանեթին, զՅովակիմայն և զԱննային, զԶաքարիային և զԵղիսաբէթին, և որպէս օրհնեցեր զպսակս արդարոցն քոց, նոյնպէս օրհնեա * զպսակս զայս ամուսնութեան ծառայից քոց. զի

դու ժամանեցուցեր զսոսա յօրհնութիւն քաղցրութեան քո, և եդեր ի գլուխ սոցա պսակ ի քարէ պատուականէ:

Եւ որպէս օրհնեցեր զհարսանիսն ի Կանայ Գալիլեացւոց. և աստուածային սքանչելեօքդ զջուրն ի գինի փոխելով, ծանուցեր աշակերտաց քոց զաստուածային քո զփառս. և քարոզեցար Աստուած և փրկիչ ազգի մարդկան:

Որ և ոչ խոտեցեր զամուսնութիւնն. այլ քահանայապետաբար օրհնեցեր, և հաստատեցեր անսուտ բանիւդ, եթէ զոր Աստուած զուգեաց՝ մարդ մի՛ մեկնեսցէ: Այլ պարտին արք սիրել զիւրեանց մարմինս. նոյնպէս և կանայք հնազանդ լինի-

ցին արանց իւրեանց՝ իբրև տեառն: Զոր և սուրբ առաքեալն գրէ ի մէջ եկեղեցւոյ, թէ որպէս եկեղեցի հնազանդ լինի Քրիստոսի, նոյնպէս և կանայք՝ իւրեանց արանց յամենայնի. զի այր է գլուխ կնոջ, որպէս և Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ: Յաղագս որոյ պատուական է ամուսնութիւն, և սուրբ են անկողինք նոցա:

Դու Տէր՝ որ սուրբդ ես և ի սուրբս հանգուցեալ, սուրբ պահեա՛ զանկողինս ամուսնութեան սոցա. և միաւորեա՛ ըզսոսա զուգակցութեամբ ընդ լըծով վիճակի քո: Որպէս զի՝ մի՛ յայսմ հետէ կոչեսցին երկու, այլ՝ մի մարմին. միաւորեալ հոգով հեզութեան. սիրել զմիմեանս

պարկեշտ վարուք, զգաստ մտօք և անբիծ հաւատով, առանց ամօթոյ լկտութեան, պատրաստ լինել ի գործս բարիս: Որպէս զի զերծեալք յորոգայթից թըշնամւոյն՝ առողջ հոգւով և մարմնով պահպանեսցին հրեշտակական պահպանութեամբ և նշանաւ ամենայաղթ խաչի քո:

Եւ դու տէր Աստուած մեր՝ լե՛ր պաշտպան ծառայից քոց, և տուր ապաւինի զամենայն աւուրս կենաց սոցա: Փրկեա՛ զսոսա յօտարոտի խորհրդոց, և պատսպարեա՛ ի տուէ և ի գիշերի ողորմութեամբ քով: Տընկեա զսոսա որպէս ձիթենի պըտղալից ի տան Աստուծոյ:

Որպէս զի՝ կեցեալք արդարութեամբ, սրբութեամբ, և աս-

տուածպաշտութեամբ ընդ հաճոյից կամաց քոց բարեսիրաց, տեսցեն զորդիս որդւոց իւրեանց, և եղիցին քեզ ժողովուրդ՝ և փառաբանիչ անուանդ քում սրբոյ: Եւ անդադար օրհնեսցեն զամենասուրբ զԵրրորդութիւնդ, զՀայր և զՈրդի զսուրբ Հոգիդ, այժմ և միշտ":

Առնու զպսակն և զնարօտն, օրհնանշանագրէ սուրբ խաչիւ, դնէ ի գլուխ փեսային և հարսին, և կապէ զնարօտն: Ապա նստուցանեն զփեսայն և ասեն շարականն:

Բկ. Ո՛վ երանելի՛դ ամենե՛ցուն՝ տիեզե՛րական իշխանութեամբ ընկալա՛ր ի Քրիստոսէ ըզթա՛գ պարծանաց. ո՛վ Թէոդոս մեծ թագաւոր՝ վասըն մեր բարեխօսեա՛ առ Թա՛գաւո՛րն Ե՛րկնաւո՛ր: Ո՛ր քոյին սուրբ աղօ՛թիւքըդ վանեցե՛ր

ը՛զԹշնամի՜ն․ կոխելով ը՛զպատանայ՝ ընդ երկնայինսն դասե՛ցե՛ր․ ո՜վ Թէոդոս։ Փառք Հօր և"։ Այժմ և միշտ"։

Ուստի և մեք հա՛ւատացեալքս տօ- նեմք զքո՛ յիշատակս․ օրհնո՛ւթիւն առաքելո՛վ ը՛զքե՛զ պսակողին՝․ ո՜վ Թէոդոս"։

Քարոզ։

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր․ զի սո՛։

Աղօթք։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց"։

Հայր մեր որ յերկինս ես"։

Երգեան ի տառն առնելով շարական։

ԱԿ․ Ա՛րեգակն՛ն արդարութեան ծա՛գ- մա՛ն արուսեա՛կդ առաւօտեան՝․ նա- խընթա՛ց ճանապա՛րհի Ո՛րդւոյն Ա՜ս-

տուծո՛յ անծրէնութեան սուրբ Յով- հա՜ննէս․ ա՛ռ Քրիստոս բարեխօսեա վասն ՝անձա՜նց մե՛րոց։ Բարձրեալո՛յն անճառ խորո՛ց տեսանո՜ղ ի՛մաստի՜ւք Հո՜գւոյն․ ի յորովայնէ մա՛յրեա՜յ տա՛- ճար Աստուծոյ և՛ բնակարա՜ն սուրբ Երրո՜րդու՜թեան՝․ ա՛ռ Քրիստոս"։ Ս—կամ Թագաւոր գոլով՛։

Սրբանէն ի տառն հարցանելոյ և ասէն։

Քարոզ։

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սո"։

Աղօթք։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց"։
Հայր մեր որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՊՍԱԿ ՎԵՐԱՑՈՒՑԱՆԵԼՈՑ

Բերէ Քահանայն զշուրջառն և զփիլոնն ի մի վայր, դնէ գլուխ ընդ գլուխ. հանէ զպսակն ի նոցանէն և դնէ խաչանման ի վերայ գլխոյ նոցա և ասէ.

Շարական:

ԳԿ. Այսօր մարտիրոսաց դասքն ցնծացեալ բերկրին. ընդ առաջ Տեառն Քրիստոսի որդւոյն Աստուծոյ: Զայն ի յերկնից վերկայեալ ասէ. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ. ժառանգորդք երկնից խորանացն: Լցէք զտեղի անկելոցն. ապստամբողական թշնամւոյն. որ ի յերկնից վայր անկեալ:

Մայր և կոյս աղախին Քրիստոսի. որ բարեխօսդ ես միշտ աշխարհի. քեզ Երանեն ամենայն ազգք: Մաքուր աղաւնի և հարսն երկնից Մարիամ. տաճար և աթոռ Աստուծոյ Բանին. քեզ": Քեզ հաճեցան իմանալիքն ընդ հողեղէնս. և քեզ մերձեցաք ի փայտն կենաց. քեզ Երա": Յաղթող է զնոր օրհնութիւն միշտ ի բարձունս երգեսցուք. Թագաւորին Քրիստոսի հաւատացեալ ժողովուրդ: Որ եկն ի լուսաւորել զընտրեալ սուրբ զեկեղեցի. և պսակեաց սուրբ խաչիւն. նմա զփառս երգեսցուք: Այսօր և մեք տօնեսցուք զնաւակատիս սուրբ խաչին. և փրկողին մատուսցուք փառք և պատիւ յաւիտեան:

Փառք Հօր և Որդւոյ և": Այժմ և":

Անթառամ պսակն ձեզ աւանդեալ մնայ. քան զականս պատուա-

կանըս զե՞րամգոյն հրաշիւք՝. ո՞րք վա՛-նեալ զթշնամի՛ն խո՛րտակեցի՛ք:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Աթոռ քո Աստուած յաւիտեանս յաւիտենից, գաւազան ուղղութեան՝ գաւազան արքայութեան քո: Բղխեսցէ սիրտ իմ զպատգամս քո բարի, և ասացից զգործս իմ թագաւորի:

Ընթերցուածս յՈվսեայ մարգարէէ:

Այսպէս ասէ Տէր. եղիցի Իսրայէլ իբրև զցօղ, և ծաղկեսցի իբրև զշուշան և արձակեսցէ զարմատս իւր իբրև զԼիբանան: Արձակեսցին ոստք նորա, և եղիցի իբրև զձիթենի պտղալից, և բուրեսցի հոտ նորա իբրև ըզկնդրկի: Դարձցին և նստցին ընդ յարկաւ նորա, կեցցեն և հաստատեսցին ցորենով, և ծաղկեսցին իբրև զորթ. և իբրև զգինի Լիբանանու եղիցի եփրեմ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Տիմոթեայ թղթոյն է ընթերցուածս:

Կամիմ լինել զկանայս ի զարդ խոնարհութեան, ակնածութեամբ և զգաստութեամբ զարդարել զանձինս. մի՛ ի հիւսս ոսկեմանս ընդելուզեալս մարգարտով, կամ ի հանդերձս պաճուճեալս. այլ որպէս վայել է կանանց՝ զաստուածպաշտութիւն յանձն առելոց գործովք բարութեան: Կին մարդ ցածութեամբ ուսցի, ամենայն հնազանդութեամբ: Այլ ուսուցանել կնոջ մարդոյ ո՛չ հրամայեմ, և ո՛չ ճոխաբան լինել քան զայր իւր մարդ. այլ ի լռութեան կալ. զի Ադամ նախ ստեղծաւ՝ և ապա Եւա, և Ադամ ո՛չ պատրեցաւ, այլ՝ կինն պատրեցաւ և յանցեաւ: Բայց կեցցէ վասն որդեծնութեանն, եթէ կացցեն ի հաւատս և ի սէր, և ի սրբութիւն պարկեշտութեան:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Կացցէ զչխոյ ընդ աջմէ քումմէ՝ ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ և պաճուճեալ։

Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանէս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Յովհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Սկիզբն Նշանաց Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ յաւուրն երրորդի հարսանիք էին ի Կանա Գալիլեացւոց. և անդ էր մայրն Յիսուսի. կոչեցաւ և Յիսուս և աշակերտքն նորա ի հարսանիսն։ Եւ ի պակասել գինւոյն, ասէ մայրն ցՅիսուս. գինի ոչ ունին։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. զի՞ կայ իմ և քո՝ կին դու, չե՛ է հասեալ ժամանակ իմ։ Ասէ մայրն ցսպասաւորսն. որ զինչ ասիցէ

ձեզ՝ արասջիք։ Անդ էին թակոյկք կճեայք վեց՝ ըստ սրբութեանն հրէից. տանէին մի մի ի նոցանէ մարս երկուս կամ երիս։ Ասէ ցնոսա Յիսուս. լցէ՛ք զթակոյկսդ ջրով. և լցին զնոսա մինչև ի վեր։ Եւ ասէ ցնոսա. արդ առէք և բերէք տաճարապետիդ. և նոքա բերին։ Եւ իբրև ճաշակեաց տաճարապետն զջուրն ի գինի եղեալ, և ո՛չ գիտէր ուստի իցէ. բայց սպասաւորքն գիտէին՝ որք արկին զջուրն։ Խօսի ընդ փեսային տաճարապետն և ասէ. ամենայն մարդ զանոյշ գինին յառաջագոյն պաշտէ, և յորժամ արբենան, յայնժամ զյոռին. դու պահեցեր զանոյշ գինիդ մինչև ցայժմ։ Զայս արար սկիզբն նշանաց Յիսուս ի Կանայ Գալիլեացւոց և յայտնեաց զփառս իւր. և հաւատացին ի նա աշակերտքն նորա։

Քարոզ։

Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, ընկալցի զխնդրուածս սրտից

մերոց, թողցէ զյանցանս մեր, ողորմեսցի ի վերայ մեր։ Աղօթք մեր և խնդրուածք յամենայն ժամ մտցեն առաջի մեծի տէրութեան նորա։ Եւ նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով արդարութեան վաստակել ի գործս բարեաց. զի զողորմութեան զշնորհն իւր արասցէ ի վերայ մեր Տէրն ամենակալ. կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Առնու զպսակն ի գլխոյ նորա և տայ պաշտօնէին.

Տէր Աստուած մեր, որ յամենայն ժամ ընդ մեզ ես, և ոչ երբէք թողուս ի ձեռանէ քումմէ զայնոսիկ, որք ճշմարտութեամբ խոստովանին զանուն քո սուրբ։ Զքեզ աղաչեմք և առ քեզ կարդամք և ի քէն խնդրեմք մարդասէր Տէր,

քոյին հրամանաւդ օրհնեցաք զպսակս զայս ամուսնութեան սոցա ի խորանի քում սրբութեան առաջի սրբոյ սեղանոյ քո. և արդ՝ Տէր բարերար՝ քոյին հրամանաւդ առնումք զնաբօտ պսակիս ի գլխոց սոցա. և օրհնեմք զսոսա նշանաւ սուրբ խաչին. ✠ Նայեա Տէր քաղցրութեամբ քով ի սոսա. և առաքեա զհրեշտակ խաղաղութեան քո, որ եկեալ պահեսցէ զսոսա՝ սուրբս և անարատս, միաշունչս և միախորհուրդս։

Շնորհեա՛ սոցա Տէր՝ և զաւակս ըստ կամաց քոց քաղցրացո՛ զվայելչութիւն կենաց սոցա քոյով առատ բարերարութեամբդ. զի կեցցեն անբիծ և անարատ վարուք յայսմ աշ-

խարհիս մինչև ի խորին ծերութիւն, և արժանաւորք եղիցին երկնից արքայութեանն, և անթառամ պսակացն: Եւ քեզ ամենազօրիդ Աստուծոյ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Եւ ապա քահանայն մի գինի առեալ տանտիկնոջն
ի ձեռն նոր՝ և տայ ըմպելոյ:

Տէր Աստուած մեր, որ զամենայն ինչ իմաստութեամբ արարեր, և հաստատեցեր զարեգերս, և զարդարեցեր զհարսանիսն ի Կանայ Գալիլեացւոց: Ինքնին Տէր՝ օրհնեա զբաժակս զայս ողորմութեամբ քով. և մեք յամենայն ժամ գոհասցուք զպարգևաց քոց: Եւ քեզ հանցուք զօրհնութիւն և ըզփառս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և'':

Եւ տայ նոցա զբաժակն ըմպել ամէնքն:

Օրհնութիւն՝ գոհութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ'':

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սա'':

Աղօթք:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց'':

Հայր մեր որ յերկինս ես'':

ԿԱՆՈՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՊՍԱԿԻ

Քահանայն բերէ զնոսա յեկեղեցին՝ և խոստովանեցուցանէ, և ապա տայ զձեռն ի ձեռըն և հարցանէ որպէս յառաջն գրեցաւ ասէ:

Առեալ զձեռն Եւայի՝ տուեալ ի յաջն Ադամայ, և ասէ Ադամ. այս այժմ ոսկր յոսկերաց իմոց, և մարմին ի մարմնոյ իմմէ. սա կոչեսցի կին, զի յառնէ իւրմէ առաւ: Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր իւր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ. և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի: Ա՛րդ՝ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ:

Ալէլուիա Ալէլուիա:

Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն. ի փրկութեան քում ցնծասցէ

յոյժ։ Զցանկութիւն սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս շրթանց նորա ոչ արգելեր ի նմանէ։

Պօղոսի առաքելոյն յԵփեսացւոց թղթոյն է ընթերցուածս։

Կանայք՝ իւրեանց արանց հնազանդ լիցին իբրև Տեառն. զի այր է գլուխ կնոջ, որպէս և Քրիստոս գլուխ է եկեղեցւոյ. և ինքն է փրկիչ մարմնոյ. այլ որպէս եկեղեցին հնազանդ լինի Քրիստոսի, նոյնպէս և կանայք իւրեանց արանց յամենայնի։ Արք՝ սիրեցէք զկանայս ձեր. որպէս և Քրիստոս սիրեաց զեկեղեցի, և զանձն իւր մատնեաց վասն նորա. զի զնա սրբեսցէ սրբութեամբ աւազանին բանիւ. զի կացուսցէ ինքն իւր յանդիման փառաւոր զեկեղեցի, զի մի՛ ունիցի ինչ արատ, կամ աղտեղութիւն, կամ այլ ինչ յայսպիսեաց. այլ զի իցէ սուրբ և անարատ։ Նոյնպէս պարտին արք սիրել զիւրեանց կանայս, իբրև զիւրեանց մարմինս։ Որ սիրէ

զկին իւր, զանձն իւր սիրէ. զի ոչ ոք երբէք ատեաց զանձն իւր, այլ սնուցանէ և դարմանէ զնա, որպէս և Քրիստոս զեկեղեցի. զի անդամք եմք մարմնոյ նորա, և ոսկր յոսկերաց նորա։ Վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր իւր, և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքին ի մարմին մի։ Խորհուրդս այս՝ մեծ է, բայց ես ասեմ իսկ ի Քրիստոս և յեկեղեցի. այլ և դուք նոյնպէս մի ըստ միոջէ. զի իւրաքանչիւր ոք զիւր կին այնպէս սիրեսցէ՝ իբրև զիւր անձն. և կինն երկնչիցի յառնէ իւրմէ։

Ալէլուիա Ալէլուիա։

Կացցէ դշխոյ ընդ աջմէ քումմէ՝ ի հանդերձս ոսկեհուռս զարդարեալ և պաճուճեալ։

Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Ընդ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ գնացին զհետ նորա ժողովուրդք բազումք, և բժշկեաց զնոսա անդ։ Եւ մատուցեալ առ նա Փարիսեցիքն, փորձէին զնա՝ և ասէին. եթէ արժա՞ն իցէ ումեք արձակել զկին իւր, ըստ ամենայն վնասու։ Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. չիցէ՞ ընթերցեալ ձեր՝ թէ որ հաստատեացն ի սկզբանէ՝ արու և էգ արար զնոսա՝ և ասէ. վասն այսորիկ թողցէ այր զհայր և զմայր՝ և երթիցէ զհետ կնոջ իւրոյ, և եղիցին երկոքեան ի մարմին մի։ Ապա ուրեմն ո՛չ են երկու, այլ մի մարմին. արդ՝ զոր Աստուած զուգեաց, մարդ մի՛ մեկնեսցէ։ Ասեն ցնա, իսկ Մովսէս ընդէ՞ր պատուիրեաց մեզ տալ թուղթ մեկնելոյ

և արձակելոյ։ Ասէ ցնոսա. Մովսէս վասն խստասրտութեան ձերոյ հրամայեաց ձեզ արձակել զկանայս ձեր. այլ ի սկզբանէ ո՛չ եղև այնպէս։ Բայց ասեմ ձեզ, զի ամենայն որ արձակէ զկին իւր՝ և ո՛չ վասն պոռնկութեան, և առնիցէ այլ՝ շնա՛յ, և որ զարձակեալն առնէ՝ շնայ։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Հաւատամք ի մի Աստուած ի Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի երևելեաց և աներևոյթից։ Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ յՈրդին Աստուծոյ՝ ծնեալն յԱստուծոյ՝ Հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր։ Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ՝ ծնունդ և ոչ արարած։ Նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր, որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ի վերայ երկրի՝ երևելիք և աներևոյթք։ Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մե-

րոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ Կուսէն Հոգւովն սրբով: Որով էառ զմարմին, զհոգի և զմիտ, և զամենայն որ ինչ է ի մարդ՝ ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք: Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք և ի սուրբ Հոգին՝ յանեղն և ի կատարեալն, որ խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և յաւետարանս: Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց զԱռաքեալն, և բնակեցաւ ի սուրբսն: Հաւատամք և ի միմիայն յընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի, ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց: Ի յարութիւնն մեռելոց, ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց

և մարմնոց, յարքայութիւնն երկնից և ի կեանսն յաւիտենականս:

Իսկ որք ասեն, էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր Որդի, կամ էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգի, կամ թէ՝ յոչէից եղեն. կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ և կամ զսուրբ Հոգին. և թէ՝ փոփոխելիք են կամ այլայելիք, զայնպիսիսն նզովէ Կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ եկեղեցի:

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ ասացեալ:

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս. երկիրպագանելով սրբոյ Երրորդութեան և միոյ աստուածութեան՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Քարոզ:

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան, զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին, զՏէր աղա″։

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս, զՏէր աղա″։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ, զՏէր աղա″։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք, զՏէր աղա″։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց՝ որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա″։

Եւ ևս միաբան″։ Զանձինս մեր″։ Ողորմեաց մեզ″։

Աղօթք։

Տէր Աստուած մեր, որ ի հրեշտակաց խօսեցեալ՝ և ի մարգարէից քարոզեալ՝ և յառաքելոցն աւետարանեալ. որ անարատ յայտնութեամբ քով կեանս աշխարհի պարգևեցեր։

Օրհնեա՛ Տէր և այժմ զամուսնութիւն ծառայիս քո և աղախնոյս, որպէս օրհնեցեր զջուրն ի Կանայ Գալիլեացւոց՝ և արարեր գինի. սքանչելագործելով պատուեցեր զամուսնութիւնն։

Օրհնեա՛ և այժմ Տէր զծառայս քո զզուգաւորեալքս այժմոյս դարձեալ յերկրորդ ամուսնութիւն։ Որպէս զի ընդունելով զերկրորդ ամուսնութիւնս զայս յանձինս իւրեանց, միաւորեսցին հաւատով և յուսով և սիրով ընդ սրբոյ եկեղեցւոյ. և յառաջեալք ի պատուիրանս քո՝ եղիցին միաւորեալք ընդ միմեանս հոգւով և մարմնով։

Պարգևեա՛ սոցա որդեծնութիւն ողորմութեամբ քով. թող

Տէր, զմեղս և զյանցանս սոցա զկամայ և զակամայ. ընկա՛լ զաղօթս և զխնդրուածս սոցա. սրբեա՛ զսոսա զհոգի և զմարմին. և շինեա՛ զսոսա որպէս առաջին վարուքն կեալ ընդ միմեանս գործովք բարութեան յայսմ աշխարհիս։

Օրհնեա՛ Տէր և զծնունդս որովայնի սոցա, զի եղիցին ի հաճոյս քեզ արարչիդ և Աստուծոյդ մերոյ։ Զի դու ես որ օրհնես և սրբես զանձինս մեր ամենեցուն. և քեզ վայելէ"։

Քարոզ։

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ, զի զողորմութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Քահանայն դնէ զձեռն և ասէ.

Աղօթք։

Աստուած մշտնջենաւոր, որ զօրութեամբ քով՝ և միածնի Որդւոյ քո՝ և ամենասուրբ Հոգւոյդ՝ արարեր յոչնչէ զամենայն արարածս քո, զծով և զցամաք, և զամենայն որ ի նոսա։ Շինեցեր զդրախտն փափկութեան, և տնկեցեր ի նմա ըզփայտն կենաց. որ և ի վախճան ժամանակի ի ձեռն սրբոյ Որդւոյ քո սիրելւոյ՝ Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, նոյն կենաց փայտիւն ազատեցեր զանկեալն ընդ պատրանօք բանսարկուին։

Դու նոյն ինքն Տէր մեր՝ և Աստուած ամենեցուն, օրհնեա՛

և սրբեա՛ զերկրորդ պսակս զայս յամուսնութիւն ծառայիս քո և աղախնոյս, պահելով զսոսա անարատ սիրով և միաշունչ խորհրդով:

Օրհնեա՛ Տէր և զպտղաբերութիւն որդեծնութեան սոցա. զի աճեսցին խաղաղական կենօք, և ապրեսցին շնորհօք քովք. և հանդերձեալ բարեացն հանդիպելով՝ փառաւորեսցեն զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և":

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Տէր Աստուած մեր՝ որ գաղտնեաց մարդկան գիտակ ես, զծածուկս մեր ճանաչես. զի քեզ յայտնի են խորհուրդք առն, և ճանապարհ կնոջ. նա-

յեա՛ բարերարութեամբ քով ի ծառայքս քո, և տո՛ւր սոցա զլուծ սիրոյ քո. զի ընկալցին զերկրորդ պսակս, և հրամանաւ քով բնակեսցին ի միասին միով խորհրդով՝ ի սուրբ անկողինս իւրեանց: Հեռասցին ի չար գործոց, և կացցեն ամօթխածութեամբ առ միմեանս. և առաքինի գործովք քաղաքավարեալ, արժանաւորք եղիցին հանդերձեալ բարեացդ. և քեզ հանցեն զօրհնութիւն և զփառս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յա":

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւ աղաչեսցուք զՏէր զի սո":

Աղօթք։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց Քրիստոս Աստուած մեր՝ պահեա՛ և պահպանեա՛ զծառայս քո ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական խաչի քո ի խաղաղութեան, փրկեա՛ յերևելի և յաներևոյթ թշնամւոյն։ Արժանաւորեա՛ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և՛՛։

Հայր մեր որ յերկինս։

ԿԱՆՈՆ

ՀԱՂՈՐԴ ՏԱԼՈՅ

Ասնո տօնականայն ընդ էր զաւուրբ հաղոր-դութեանն. զկնի զԱւետարանն և զհաւա-տամքն` երգեալ առ հիւանդն. և ասէ զաղօթսն Յովնանու մարգարէին։

Ի նեղութեան իմում ես առ Տէր կարդացի. և լուաւ Աստուած յանդնդոց դժոխոց աղաղակի իմում։

Լո՛ւր Տէր ձայնի իմում. զի ընկեցեր զիս ի խորս ծովու, և շրջանք գետոց պաշարեցին զիս։

Ամենայն զբօսանք քո և ալիք քո անցին ի վերայ իմ. և ասացի՝ թէ մերժեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց։

Արդ՝ լիցի թէ յաւելից հայիլ ի տաճար սուրբ քո։ զի հեղձաւ զինեւ ջուրք մինչև յանձն իմ, և անդունդք անհնարինք պաշարեցին զիս։

Եմուտ գլուխ իմ ընդ փապարս լերանց· իջի ես ի խորս երկրի՝ և տեսի զնիգս նորա. զի էին որպէս աղխք յաւիտենից. և ելցեն յապականութենէ կեանք իմ։

Առ քեզ տէր Աստուած իմ ի նուաղել անձին իմոյ կարդացի, և զքեզ Տէր յիշեցի. և մտցեն աղօթք իմ ի տաճար սուրբ քո։

Զի ոյք պահէին զունայնութիւն և զստութիւն՝ յողորմութենէ իւրեանց մերժեցան։

Այլ ես ի ձայն օրհնութեան խոստովան եղէց քեզ, մատուցից պատարագս Տեառն, և կատարեցից զուխտ իմ ի փրկութեան։

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Եւ խոստովանեցուցանէ զնա զխոստովանութիւնն ըստ կարգին, և ապա տայ զաղօթս զայս:

Օրհնեալ ես տէր Աստուած մեր Յիսուս Քրիստոս արարիչ ամենայն արարածոց, որ արժանի արարեր զամենայն հա-

ւատացեալս՝ հաղորդիլ սուրբ մարմնոյ և արեան քո։

Արժանաւորեա՛ և այժմ ըզծառայս քո զայս յետին թոշակիս, որ հեռանի ի կեանսն յաւիտենից· զի դու իսկ ասացեր ամենասուրբ բերանովդ, եթէ ոչ կերիջիք զմարմին իմ, և արբջիք զարիւն իմ, ոչ ունիք կեանս յանձինս ձեր։ Արդ՝ ի ձեռն սուրբ մարմնոյ և արեան քո՝ ազատեա՛ զսա ի յանցանաց մեղաց, և սրբեա՛ զսա շնորհիւ քո. զի ճաշակելով ի կենարար մարմնոյ և յարենէ քումմէ՝ արժանի լիցի կենացն յաւիտենից։ Փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյն, այժմ":

Նարեկեան:

Ա՛մենակալ. քաւեա՛ ըզմեզ իմ զի՛ Աստուած ես ապաշխարողաց:

Ե՛ւ զհոգի՞դ սուրբ. մի՛ հա՛ներ յի՛նէն. զի Աստուած ես ապաշ″:

Ե՛ւ փրկեա՛ զիս. յա՛հա՛ւոր գե՛ն հը՛րո՛յն. զի Աստուած ես ապաշ″:

Սուրբ Աստուած՝ սուրբ և հզօր, սուրբ և անմահ. որ խաչեցար վասն մեր ողորմեա՛ մեզ:

Քարոզ.

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն լսելի լինելոյ տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր″:

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր″:

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր՝ զկամայ և զակամայ, զՏէր″:

Վասն զի մի ընդ խոտանեան դատա-ցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան զՏէր աղա″:

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա″:

Եւ ես մա″: Ձանձինս″: Ողորմեաց″:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում, ըստ բազում գթութեան քում, քաւեա զանօրէնութիւնս իմ: Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ, և ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:

Ընթերցուածս յեսայեայ մարգարէէ:

Եւ եղև յամին յորում մեռաւ Ոզիա արքայ. տեսի զՏէր նստեալ յա-թոռ բարձրութեան և վերացելոյ. և լի էր տունն փառօք նորա: Եւ սերովբէք կային շուրջ զնովաւ. վեցք թեւք միոյ՝ և վեց թեւք միոյ. երկուքն ծածկէին զոտս իւրեանց, և երկուքն թռու-

ցեալ: Աղաղակէին մի առ մի՝ և ասէին. սո՛ւրբ. սուրբ. սուրբ Տէր զօրութեանց՝ լի է ամենայն երկիր փառօք նորա: Եւ վերացաւ դրանդն ի ձայնէն զոր աղաղակէին, և տունն լի եղև ծխով: Եւ ասեմ, վա՛յ է ինձ՝ ես այր տառապեալ, զի՞րդ կամս հիացեալ: Զի մարդ եմ՝ և պիղծ շրթունս ունիմ, և ի մէջ պղծաշուրթն ժողովրդեան բնակեալ եմ ես. և զՏէր զօրութեանց տեսի աչօք իմովք: Եւ առաքեցաւ առ իս մի ի սերովբէից անտի. և ի ձեռին իւրում ունէր կայծակն. զոր առեալ ունելեօք ի սեղանոյ անտի, եբեր մերձեցո՛յց ի բերան իմ, և ասէ. ահաւասիկ մերձեցաւ ա՛յդ ի շրթունս քո, և հանցէ զանօրէնութիւնս քո, և զմեղս քո սրբեսցէ ի քէն:

Յօհաննու առաքելոյն ի Կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս:

Սիրելիք՝ մարմին և արիւն Որդւոյն Աստուծոյ՝ սրբէ զմեզ յամենայն

մեղաց: Եւ թէ ասիցեմք թէ մեղս ինչ մեք ո՛չ ունիմք, զանձինս խաբեմք. և ճշմարտութիւն ի մեզ ոչ գոյ: Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա և արդար, առ ի թողուլ զմեղս մեր, և սրբել զմեզ յամենայն անօրէնութենէ: Եթէ ասիցեմք եթէ ոչինչ մեղաք, սուտ առնեմք զնա. և բանն նորա ո՛չ է ի մեզ, Ո՛րդեակք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛ մեղիցէք. և եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ Աստուած զՅիսուս Քրիստոս՝ զարդարն և զանարատն. և նա՛ է քաւութիւն մեղաց մերոց:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տէր մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմանես զիս, և մի՛ բարկութեամբ քով խրատես զիս:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Յովհաննու:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, եթէ ո՛չ կերիջիք զմարմին Որդւոյ մարդոյ, և արբջիք զարիւն նորա, ո՛չ ունիք կեանս յանձինս: Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, ունի զկեանս յաւիտենականս. և ես՝ յարուցից զնա յաւուրն յետնում. զի մարմին իմ՝ ճշմարիտ կերակուր է, և արիւն իմ՝ ճշմարիտ ըմպելի է: Որ ուտէ զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, նա յիս բնակեսցի, և ես ի նմա: Որպէս առաքեաց զիս կենդանին Հայր, և ես կենդանի եմ վասն Հօր. և որ ուտէ զիս՝ և նա կեցցէ վասն իմ: Այս է հացն՝ որ յերկնից իջեալ. ո՛չ որպէս կերան

հարքն ձեր զմանանայն՝ և մեռան. որ ուտէ զհացս զայս՝ կեցցէ յաւիտեան:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Հաւատամք ի մի Աստուած ի Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի երևելեաց և աներևութից: Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ յՈրդին Աստուծոյ՝ ծնեալն յԱստուծոյ՝ Հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր: Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ՝ ծնունդ և ոչ արարած: Նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր, որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ի վերայ երկրի՝ երևելիք և աներևոյթք: Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ կուսէն Հոգւովն սրբով: Որով էառ զմարմին, զհոգի և զմիտ, և զամենայն որ ինչ է ի մարդ, ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք: Չարչա-

րեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր: Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան: Հաւատամք և ի սուրբ Հոգին՝ յանեղն և ի կատարեալն, որ խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և յաւետարանս: Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց զԱռաքեալն, և բնակեցաւ ի սուրբսն: Հաւատամք և ի միմիայն ընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի, ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց: Ի յարութիւնն մեռելոց, ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց, յարքայութիւնն երկնից և ի կեանսն յաւիտենականս:

Իսկ որք ասեն, էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր Որդի, կամ էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգի, կամ թէ՝ յոչէից եղեն. կամ յայլմէ էութենէ ասեն

լինել զՈրդին Աստուծոյ և կամ զսուրբ Հոգին. և թէ՝ փոփոխելիք են կամ այլայլելիք, զայնպիսիսն նզովէ Կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ եկեղեցի:

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ ասացեալ:

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս. երկիրպագանելով սրբոյ Երրորդութեան և միոյ աստուածութեան՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Քարոզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Եւ ևս հաւատով աղաչեսցուք և խնդրեսցուք ի Տեառնէ Աստուծոյ և ի Փրկչէն մերմէ Յիսուսէ Քրիստոսէ ի ժամուս պաշտաման և աղօթից: Զի արժանի ընդունելութեան արասցէ, լուիցէ ձայնի աղաչանաց մերոց: Ընկալցի զխնդրուածս սրտից մերոց. թողցէ զյանցանս մեր. ողորմեսցի ի վերայ մեր:

Աղօթք մեր և խնդրուածք յամենայն ժամ մտցեն առաջի մեծի տէրութեան նորա: Եւ նա տացէ մեզ միաբան միով հաւատով և արդարութեամբ վաստակել ի գործս բարեաց: Զի զողորմութեան զշնորհն իւր արասցէ ի վերայ մեր Տէրն ամենակալ. կեցուսցէ և ողորմեսցի: Զժամս և զառաջիկայ օրս խաղաղութեամբ անցուցանել հաւատով, ի Տեառնէ խնդրեսցուք: Զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց ի Տեառնէ խնդ'': Զքաւութիւն և զթողութիւն յանցանաց մերոց, ի Տեառնէ խնդ'', Զսրբոյ խաչին մեծ և կարող զօրութիւնն յօգնութիւն անձանց մերոց, ի Տեառնէ խնդ', Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւատոյս մերոյ՝ զՏէր աղաչեսցուք: Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ ամենակալին, յանձն արասցուք: Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողորմութեան քում. ասասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա, Տէր ողորմեա:

Աղօթք:

Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, որ մեծ ես ողորմութեամբ և առատ պարգևօք բարերարութեան քո: Որ դու քոյին կամաւդ ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարանաց խաչի և մահու յաղագս մեղաց մերոց: Եւ պարգևեցեր առատապէս զպարգևս Հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոցն:

Հաղորդս արա և զմեզ Տէր աղաչեմք զքեզ՝ աստուածային պարգևացդ՝ թողութեան մեղաց և ընդունելութեան Հոգւոյդ սրբոյ: Որպէս զի արժանաւորք եղիցուք գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և

ընդ սրբոյ Հոգւոյդ· այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի'':

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Խաղաղութեամբ քով Քրիստոս փրկիչ մեր, որ ի վեր ես քան զամենայն միտս և զբանս, ամրացո զմեզ և աներկիւղ պահեա յամենայն չարէ: Հաւասարեա զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո· որք հոգւով և ճշմարտութեամբ Քեզ երկրպագանեն: Վասն զի ամենասուրբ Երրորդութեանդ վայելեն փառք՝ իշխանութիւն և պատիւ: Այժմ և միշտ և յա'':

Հայր մեր որ յերկինս ես'':

Շարական:

Գ.Զ. Որ կամեցեր սեղա՛ն խորհրդոյ՝ և արբուցեր յանմահակա՛ն բաժակէն

սրբո՛ց քոց առաքելո՛ցն այսօ՛ր ի սուրբ վերնատանն. աղաչեմք փրկիչ ողորմեա:

Մաքրեա՛ ըզմիտս և զխորհուրդըս՝ զի և՛ մեք հաղորդիցո՛ւք սրբութեամբ. ընդ սրբո՛ց քոց առաք'':

Բաժանեալ զայս զսուրբ խորհուրդն արկ-անէ ասելով՝ Սա եղիցի քեզ ի քաւութիւն մեղաց և ի բժշկութիւն մարմնոյ, և ընթեռնու զաղօթս:

Գոհանամք զքէն Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ արժանի արարեր զմեզ երկնաւոր պարգևացս այսոցիկ՝ կենարար մարմնոյ և արեան միածնի քո: Աղաչեմք զքեզ Տէր, մի՛ լիցի սա մեզ ի դատապարտութիւն վասն բազում յանցանաց մերոց· այլ եղիցի սա մեզ յառողջութիւն հոգւոյ և

մարմնոյ՝ ի պղաստութիւն խոր-հրդոց, և ի կատարումն ամենայն գործոց առաքինութեան:

Որպէս զի օրհնեսցէ զօրա միտս և զշունչս, և անուանեսցի տաճար սրբոյ Երրորդութեանդ՝ առ ի գտանել զողորմութիւն առաջի քո: Եւ գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և":

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր":

Աղօթք:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց":

Հայր մեր որ յերկինս:

Բայց օրէն է անդադար առնել և չափ հա-տատել ի Ներկայութեան ընթանելոյ, և տալ հաշտել առ ամենայն ոք համբերութեամբ՝ ի ժամ խաղաղութեան, նախ քան զհա-ղորդել կենարար մարմնոյ և արեան Տեառն Մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

ԿԱՆՈՆ

ԳԻՇԵՐԱՅԻՆ ԺԱՄՈՒ ԱՂՕԹԻՑ

Որ կատարի ի վերայ ծանր հիւանդաց, ի բժշկութիւն ցաւոց և ի թողութիւն յանցանաց:

Հայր մեր որ յերկինս ես":

Առաքեա Տէր զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ և հանցեն զիս ի լեառն սուրբ և ի յարկս քո:

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած. որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ:

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ Աստուած Աստուած իմ:

Արդ՝ ընդէր տրտում ես անձն իմ. կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած խոստովանեա նմա. փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է:

Փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգ": Այժմ և":

Եւ ես խաղաղու": Օրհնութիւն և փառք":

Եկեսցէ ի վերայ իմ ողորմութիւն քո Տէր, և փրկութիւն քո ըստ բանի քում:

Տաց պատասխանի ոյք նախատեն զիս բանիւք. զի ես ի բանս քո յուսացայ:

Մի ի բացեայ առներ ի բերանոյ իմմէ զբան ճշմարտութեան մինչև յոյժ զի յիրաւունս քո յուսացայ:

Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից:

Գնայի ես յանդորրու, զի զպատուիրանս քո խնդրեցի:

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց, և ոչ ամաչէի:

Խորհէի ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի:

Համբարձի զձեռս իմ ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի. և խորհէի յարդարութեան քում:

Յիշեա զբան ծառայի քո, յոր և յուսացուցեր զիս:

Սա մխիթարեաց զիս ի խոնարհութեան իմում. զի բան քո կեցոյց զիս:

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ:

Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից Տէր և մխիթարեցայ:

Տրտմութիւն կալաւ զիս ի մեղաւորաց. և ոյք թողին զօրէնս քո:

Գովելի են ինձ իրաւունք քո, ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ:

Յիշեցի ի գիշերի զանուն քո, Տէր, և պահեցի զօրէնս քոյ:

Սա եղև ինձ ճանապարհ ի կեանս. զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի:

Զանօրէնս ատեցի, և զօրէնս քո սիրեցի:

Օգնական և փրկիչ իմ ես դու, և ես ի բանս քո յուսացայ:

Ի բաց եղերուք յինէն չարք. և քննեցից զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ:

Օգնեա ինձ ըստ բանի քում, և կեցո զիս. և մի՛ յամօթ առներ զիս ի յուսոյ իմմէ:

Օգնեա ինձ, և ապրեցո զիս. և խորհեցայց զիրաւունս քո յամենայն ժամ:

Անարգեցեր զամենեսեան՝ որք ապստամբ եղեն յարդարութեանց քոց. զի անիրաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա:

Յանցաւորս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի. վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո:

Բեւեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ. զի ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր. ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր, և բանիւ քով փրկեա զիս։

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո. յորժամ ուսուսցես ինձ զարդարութիւնս քո։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո. զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են։

Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս, զի զպատուիրանս քո ընտրեցի։

Ցանկացայ փրկութեան քում Տէր, և օրէնք քո խօսք իմ էին։

Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ, և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ։

Տուր զօրութիւն ծառայի քոյ, կեցո զորդի աղախնոյ քոյ, և արա առ իս նշան բարութեան։

Տեսցեն ատելիք իմ և ամաչեսցեն, զի դու Տէր օգնեցեր ինձ, և մխիթարեցեր զիս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և՛։

Մաղթանք։

Անձն իմ ի ձեռս քո է յամենայն ժամ, և ի սուրբ խաչ քո յուսացեալ եմ, թագաւոր երկնաւոր, զբազմութիւն սրբոց քոց բարեխօս ունիմ առ քեզ, որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան, մի անտես առներ զապաւինեալս ի քեզ. այլ պահեա պատուական և սուրբ խաչիւ քով ի խաղաղութեան։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ես ասացի ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց թէ գնացի ես ի դրունս դժոխոց։

Թողի զամենայն յամս իմ, և ասացի թէ այլ ոչ ես տեսից զփրկութիւն Տեառն յերկրին կենդանեաց. և ոչ ես տեսից զմարդ բնակչօք իւրովք հանդերձ։

Պակասեցայ ես յազգատոհմէ իմմէ. այսուհետև թողի լքի զամենայն զկեանս իմ։

Ել գնաց մեկնեցաւ յինէն հոգի իմ, որպէս վրան որ քակէ զաղաւար. և եղէ ես որպէս ոստայն սատարայ մերձ ի հատանել։

Յաւուր յայնմիկ մատնեցայ ես յառաւօտէ որպէս ի ձեռն առիւծու, այնպէս խոր-

տակեաց մանրեաց զոսկերս իմ. զի յառաւօտէ մինչ ի գիշեր մատնեցայ:

Որպէս ծիծառն այնպէս ճչեցի, որպէս աղաւնի այնպէս մնչեցի. զի նուաղեցան աչք իմ ի տեսանելոյ:

Հայեաց ի բարձունս առ Տէր Աստուած իմ, որ փրկեաց զիս և փարատեցոյց. յինէն զցաւս անձին իմոյ:

Տէր վասն այսորիկ պատմեցաւ քեզ զարթուցեր զանձն իմ, դարձուցեր զհոգի իմ, մխիթարեցայ և կեցի:

Ահա ի խաղաղութիւն դարձաւ դառնութիւն իմ, փրկեցեր զանձն իմ, զի մի կորեայց, և ընկեցեր յետոյ զամենայն զմեղս իմ:

Զի ոչ թէ որք ի դժոխս են, խոստովան առնիցին առ քեզ, և ոչ մեռեալք օրհնեսցեն զքեզ, և ոչ յուսասցին ի ճշմարտութիւնս քո ամենեքեան, որք իջանեն ի դժոխս:

Այլ կենդանիքս օրհնեսցուք զքեզ Տէր. որպէս և ես այսուհետև մանկունս ծնայց, որք պատմեսցեն զարդարութիւնս քո Տէր փրկութեան իմոյ:

Եւ ոչ ես դադարեցից օրհնել զքեզ յօրհնութիւն նոր զամենայն աւուրս կենաց իմոց յանդիման տաճարիդ Աստուծոյ:

Փառք Հօր և՛՛: Այժմ և միշտ և՛՛:

Մաղթանք:

Յոյս կենդանութեան, յոյս և ապաւէն փրկութեան Տէր Յիսուս Քրիստոս փրկեա և փարատեցո զցաւս անձին իմոյ:

Մարդասէր Տէր, վասն սրբուհւոյ անարատ մօր քո և կուսի, և վասն Խաչի քոյ պատուականի. Տէր՝ ընկալ զաղաչանս մեր, և կեցո զմեզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղ՛՛: Եւ ևս վասն հիւանդիս (այս անուն) որ յուսացեալ է կոչել զանուն տեառն Աստուծոյ և զզօրութիւն նորա ի յօգնութիւն և ի բժշկութիւն հոգւոյ և մարմնոյ իւրոյ որպէս զի ապրեսցի և կեցցէ և վերստին նորոգեսցի քահանայական աղօթիւք ձեռովք և կարողութեամբն Աստուծոյ, զտէր աղաչեսցուք: Զամենասրբուհի զԱստուածածին զմիշտ կոյսն

Մարիամ հանդերձ ամենայն սրբովք յիշելով, զտէր։ Եւ ես միա։ Զանձինս։ Ողորմեաց մեզ։

Աղօթք։

Տէր՝ որ ողորմութեամբ քո բժշկես զբեկութիւնս հոգւոց և մարմնոց մերոց, բժշկեա զամենայն ախտս և զհիւանդութիւնս հոգւոյ և մարմնոյ (այս անուն) ծառայի քո. զի փառաւորեսցի ամենասուրբ անուն քո. զի քո է ողորմել և կեցուցանել Աստուած մեր։ Եւ քեզ փառս մատուցանեմք՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և՛՛։

Քարոզ։

Եւ ես խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք ընկալ կեցո և ողորմեա։

Օրհնեա՛ տէր։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ՛՛։

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր. և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա զիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում։

Մի ընկենուր զիս Տէր յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն։

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ. և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամպարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի արա Տէր կամօք քովք Սիոնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և'։ Այժմ և'։

Շարական։

Ա.Ձ. Հայր բազումողորմ խոստովանիմ առ քեզ որպէս զանառակ որդին. թող ինձ ըզմեղս իմ, և ողորմեա։

Տէր որ գըթացար ի կինն Քանանացի. գըթա և յիս ի մեղաւորս. և ողոր''։

Տէր որ դարձուցեր ըզմաքսաւորն ի գիտութիւն ճշմարտութեան. դարձ և զիս զմոլորեալս, և ողոր''։

Յոյս և յարութիւն ազգի մարդկան Քրիստոս Աստուած, զհիւանդութիւն հոգւոյ իմոյ կենդանացո որպէս երբեմն զնզեկիայն։

Զչարչարանս և ըզմահ յանձն առեր կենդանատու ամենեցուն. զհիւանդութիւն հոգւոյ իմոյ առողջացո որպէս երբեմն զնզեկիայն։

Առ քեզ ապաւինիմք խորան և տաճար Աստուծոյ Բանին Մարիամ մայր և կոյս. բարեխօսեա առ Քրիստոս վասն անձանց մերոց։

Քարոզ։

Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, և իջանելոյ ի վերայ մեր ողորմութեան և գթութեան տեառն Աստուծոյ, ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Աղօթք։

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո, և աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց. լուր Տէր և ողորմեա՛, ներեա՛, քաւեա՛ և թող զմեղս մեր. արժանաւորեա՛ գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ես ասացի Տէր ողորմեա՛ ինձ, և բժշկեա՛ զանձն իմ, ես մեղայ քեզ։ Երանի որ

խորհի զաղքատն և զտնանկն. յաւուր չարէ փրկէ զնա Տէր։

Յակոբու առաքելոյն ի Կաթուղիկեայց թղթոյն է ընթերցուածս։

Խոստովան եղերուք միմեանց զմեղս, և աղօթս արարէք ի վերայ միմեանց, որպէս զի բժշկեսջիք. քանզի յո՛յժ զօրաւոր են աղօթք արդարոց յօգնականութիւն։ Եղիայ մա՛րդ էր իբրև զմեզ չարչարելի. և յաղօթս եկաց, և ոչ տեղեաց յերկիր զերիս ամս և զվեց ամիս. և դարձեալ եկաց յաղօթս՝ և ետուն երկինք զանձրև՝ և բուսոյց երկիր զպտուղ իւր։ Եղբա՛րք իմ, եթէ ոք ի ձէնջ մոլորեսցի ի ճանապարհէ ճշմարտութեան, և դարձուսցէ ոք զնա. գիտասցէ զի որ դարձուսցէ զմեղաւորն ի մոլորութեան ճանապարհէն իւրմէ, փրկեսցէ զոգի իւր ի մահուանէ, և ծածկեսցէ զբազմութիւն մեղաց։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Տէր մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմանիր զիս, և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։ Ողորմեա ինձ Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա՛ զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Ալէլուիա Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Մարկոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Կոչեա՛ց առ ինքն զերկոտասանսն, և սկսաւ առաքել զնոսա երկուս երկուս. և տայր նոցա իշխանութիւն ի վերայ այսոց պղծոց։ Եւ պատուիրեաց նոցա՝ զի մի ինչ բարձցեն ի ճանապարհ, բայց միայն գաւազան. մի՛ պարկ, մի՛

հաց, մի՛ պղինձ ի գօտիս. այլ ագանել հողաթափս, և մի զգենուցուք ասէ՝ երկուս պարեգօտս։ Եւ ասէր ցնոսա. յոր տուն մտանիցէք, անդէն օթևանս կալջիք՝ մինչև ելանիցէք անտի։ Եւ որ ոչ ընկալցին զձեզ, և ո՛չ լուիցեն ձեզ, յորժամ ելանիցէք անտի՝ թօթափեսջիք զփոշի ոտից ձերոց ի վկայութիւն նոցա։ Եւ ելեալ քարոզէին՝ զի ապաշխարեսցեն. և դևս բազումս հանէին՝ և օծանէին իւղով զբազում հիւանդս, և բժշկէին զնոսա։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Հաւատամք ի մի Աստուած ի Հայրն ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի երևելեաց և աներևութից։ Եւ ի մի Տէր Յիսուս Քրիստոս՝ յՈրդին Աստուծոյ՝ ծնեալն յԱստուծոյ՝ Հօրէ միածին, այսինքն յէութենէ Հօր։ Աստուած յԱստուծոյ, լոյս ի լուսոյ, Աստուած ճշմարիտ յԱստուծոյ ճշմարտէ՝ ծնունդ և ոչ

արարած։ Նոյն ինքն ի բնութենէ Հօր, որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և ի վերայ երկրի՝ երևելիք և աներևոյթք։ Որ յազագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան իջեալ յերկնից՝ մարմնացաւ, մարդացաւ, ծնաւ կատարելապէս ի Մարիամայ սրբոյ Կուսէն Հոգւովն սրբով։ Որով էառ զմարմին, զհոգի և զմիտ, և զամենայն որ ինչ է ի մարդ, ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք։ Չարչարեալ, խաչեալ, թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ ի յերկինս նովին մարմնովն նստաւ ընդ աջմէ Հօր։ Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք Հօր ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս, որոյ թագաւորութեանն ոչ գոյ վախճան։ Հաւատամք և ի սուրբ Հոգին՝ յանեղն և ի կատարեալն, որ խօսեցաւ յօրէնս և ի մարգարէս և յաւետարանս։ Որ էջն ի Յորդանան, քարոզեաց զԱռաքեալն, և բնակեցաւ ի սուրբսն։ Հաւատամք և ի միմիայն ընդհանրական և յառաքելական եկեղեցի, ի մի մկրտութիւն, յա-

պաշխարութիւն, ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց։ Ի յարութիւնն մեռելոց, ի դատաստանն յաւիտենից հոգւոց և մարմնոց, յարքայութիւնն երկնից և ի կեանսն յաւիտենականս։

Իսկ որք ասեն, էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր Որդի, կամ էր երբեմն՝ յորժամ ոչ էր սուրբ Հոգի, կամ թէ՝ յոչինչ եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զՈրդին Աստուծոյ և կամ զսուրբ Հոգին. և թէ՝ փոփոխելիք են կամ այլայելիք, զայնպիսիսն նզովէ Կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ եկեղեցի։

Ի սրբոյ Լուսաւորչէն մերմէ ասացեալ։

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս. երկրպագանելով սրբոյ Երրորդութեան և միոյ աստուածութեանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։ Այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ կեցո՛ և ողորմեա՛։

Օրհնեա՜ Տէր։

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ"։

Սաղմոս։

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր. և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա զիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում։

Մի ընկեներ զիս Տէր յերեսաց քոց. և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն։

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ. և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ Աստուած՝ Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարձր արա Տէր կամօք քովք զՍիոնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛։ Այժմ և՛՛։

Շարական։

ԱԿ. Ծով կենցաղոյս հանապազ զիս ալեկոծէ։

Մրրրկեալ ալիք թշնամին ինձ յարուցանէ։

Նաւապետ բարի. լեր անձին իմոյ ապաւէն։

Աղաչեցի ըզբազումողորմ Աստուած, և լուր ձայնի խնդրուածոց իմոց, զի նուաղեցան աչք իմ ի տեսանելոյ, և յինէն փարատեցոյց ըզցաւս անձին իմոյ։

Զթագաւորըն Քրիստոս բարեբանեցէք, որ ի յանձն էառ ըզմահ

խաչի և խափանեաց ըզմահու թագաւորութիւնն. և յինէն փարա՛՛։

Փութացի՛ր յօգնութիւն սուրբ Աստուածածին. և աղաչեա զսա ի քէն ըզմարմնացեալ Բանն Աստուած. զի յահաւոր և ի միւսանգամ գալստեանն իւրոյ պարգևեսցէ մեզ ըզկեանսն յաւիտենից։

Քարոզ։

Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, և իջանելոյ ի վերայ մեր ողորմութեան և գթութեան Տեառն Աստուծոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Աղօթք։

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին,

անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո, և աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց. լուր Տէր և ողորմեա ներեա, քաւեա և թող զմեղս մեր. արժանաւորեա գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տէր հովուեսցէ զիս. և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի: Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

Յովհաննու առաքելոյն ի Կաթուղիկեայց թղթոյն է ընթերցուածս:

Եթէ ասիցեմք՝ եթէ մեղս ինչ մեք ո՛չ ունիմք, զանձինս խաբեմք. և ճշմարտութիւն ի մեզ ո՛չ գոյ: Ապա եթէ խոստովան լինիցիմք զմեղս մեր, հաւատարիմ է նա և արդար՝ առ ի թողուլ մեզ զմեղս մեր, և սրբել զմեզ յամենայն անիրաւութենէ: Եթէ ասիցեմք՝ եթէ ոչինչ մեղաք, ստուտ առ-

նեմք զնա. և բանն նորա ոչ է ի մեզ: Որդեա՛կք իմ, զայս գրեմ ձեզ՝ զի մի՛ մեղիցէք. և եթէ մեղիցէ ոք, ունիմք բարեխօս առ Աստուած զՅիսուս Քրիստոս՝ զարդարն և զանարատ. և նա՛ է քաւութիւն մեղաց մերոց. և ոչ եթէ մերոցն միայն՝ այլ ամենայն աշխարհի: Եւ յայսմիկ գիտեմք՝ եթէ ծանեաք զնա, եթէ զպատուիրանս նորա պահիցեմք: Որ ասիցէ եթէ ծանեայ զնա, և զպատուիրանս նորա ոչ պահիցէ, ստո՛ւտ է, և ճշմարտութիւն ի նմա ո՛չ գոյ: Իսկ որ պահէ զբան նորա, արդարև ի նմա է կատարեալ սէրն Աստուծոյ. այսուիկ ճանաչեմք՝ եթէ ի նմա եմք: Որ ասիցէ ի նմա բնակել, այնպէս պարտի գնալ՝ որպէս նայն գնաց:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի. ձայնիւ իմով առ Աստուած, և նայեցաւ առ իս: Յաւուր նեղութեան իմոյ զԱստուած

խնդրեսցի ձեռօք խմովք. ի գիշերի առաջի նորա ոչ խափեսցայ.

Ալէլուիա Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի,
որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Եւ մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. և ահա՝ այր մի անուն կոչեցեալ Զակքէոս. և նա էր մաքսապետ. և ինքն մեծատուն. և խնդրէր տեսանել՝ թէ ո՞վ իցէ Յիսուս, և ո՛չ կարէր ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ։ Եւ ընթացեալ յառաջս, ել ի ժանտաթզենին զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ

այն իսկ անցանելոց էր։ Իբրև եկն ի տեղին. հայեցաւ ի վեր Յիսուս՝ և ասէ ցնա. Զա՛կքէ փութա՝ էջ այտի, զի այսօր ի տան քում արժան է ինձ ագանել. փութացաւ և էջ՝ և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ։ Իբրև տեսին ամենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել։ Եկն՝ եկաց Զակքէոս՝ և ասէ ցՏէր. Տէր՝ ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. և եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին։ Եւ ասէ ցնա Յիսուս. այսօր եղև փրկութիւն տանս այսմիկ. քանզի և սա որդի Աբրահամու էր։ Զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալն։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղա՛ ։

Եւ ևս վասն հիւանդիս (այս անուն)

որ յուսացեալ է կոչել զանուն Տեառն՝ զՏէր աղա՛»։

Աղօթք։

Անսկիզբն Աստուած՝ սուրբդ սըրբոց, որ զմիածին քո Որդիդ առաքեցեր բժշկել զամենայն ախտս հոգւոց և մարմնոց մերոց. առաքեա՛ զՀոգիդ քո սուրբ, և սրբեա՛ (զայս անուն) ծառայս քո, և ազատեա՛ յամենայն մեղաց. զի ողորմած ես և գթած։ Եւ քեզ փառս մատուցանեմք՝ ընդ Որդւոյ և ընդ սըրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և»։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո և ողորմեա։

Օրհնեա՛ տէր։

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ»։

Ողորմեա՛ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց սուրբ արա՛ զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր. և չար առաջի քոյ արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց, լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա՛ ինձ ցնծութիւն և ուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ ի փորի իմում։

Մի՛ ընկեներ զիս Տէր յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ. և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա՛ զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա՛ զիս յարենէ Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի արա Տէր կամօք քովք Սիոնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և միշտ և՛։

Շարական։

ԲՁ. Մեղաք մինչև յերկինս և զարդար զցասումն քո շարժեցաք ի մեզ. Տէր ըստ մեծի քում ողորմութեանդ ողորմեա մեզ։

Իջաք մինչ ի դժոխս ընկղմեալք յանօրէնութեան մերում. Տէր յիշեա զգինս արեան Որդւոյ քո և ողորմեա։

Հայեցեա ի մեզ Տէր նշանաւ խաչի քո զընդդիմամարտ և զաներևոյթ գազանն. Եւ մի՛ տար յապականութիւն զքո ժառանգութիւնս։

Զեզեկիային քեզ մաղթեմ հառաչմամբ սրտի իմոյ, որ վասն իմ խոնարհեցար ի յերկնից. յոյս կենդանութեան և փրկութեան իմոյ Տէր։

Որ ի խաչին բարձեր ըզդատակնիք մահու. տարածելով ըզբազուկս

քո. արձա՜կեա և զիս ի կա՜պանաց բան-
տարկութիւն. յո՛յս կենդանու՛՛:

Ո՛ր յամենայն ազգա՛ց երա՛նեցար
որբուհի և կո՛յս Մարիամ. աղա՛չեա
զառ ի քէն զմա՜րմնացեա՜լն Աստուած,
ա՛պրեցուցանե՜լ ըզմեզ ի ապա՜ռնալեաց
գեհենո՜յն:

Քարոզ:

Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մե-
րոց բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուա-
ծածնին, և իջանելոյ ի վերայ մեր ողոր-
մութեան և գթութեան տեառն Ա-
ստուծոյ՝ ամենակալ Տէր Աստուած մեր
կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Աղօթք:

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարե-
խօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին,
անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո, և
աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց. լուր

Տէր և ողորմեա, ներեա՛, քաւեա՛ և
թող զմեղս մեր. արժանաւորեա՛ զոհա-
նալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և
ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և
յաւիտեանս յաւիտենից:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Բարձր առնեմ զքեզ Տէր, զի ընկալար
զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամին իմ
յիս: Տէր Աստուած իմ՝ կարդացի առ քեզ,
և բժշկեցեր զիս. Տէր հաներ ի դժոխոց զանձն
իմ. փրկեցեր զիս յայնցանէ, որք իջանեն
ի գուբ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց
երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս:

Ապաքէն դուք տաճար Աստուծոյ
կենդանւոյ էք. որպէս ասաց Աստուած,
թէ բնակեցայց ի նոսա, և գնացից ի
նոսա. և եղէց նոցա Աստուած, և նոքա
եղիցին իմ ժողովուրդ: Վասն որոյ
ելէք ի միջոյ նոցա և մեկնեցարո՛ւք,
ասէ Տէր. և ի պիղծս մի՛ մերձենայք.

և ես ընկալայց զձեզ. և ես եղէց ձեզ ի Հայր, և դուք եղիջիք ինձ յուստերս և ի դստերս, ասէ Տէր ամենակալ։ Իսկ որովհետև զայս աւետիս ունիմք սիրելիք, սրբեսցուք զանձինս մեր յամենայն պղծութենէ մարմնոյ և հոգւոյ. կատարեսցուք զսրբութիւն ահիւն Աստուծոյ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Երանի որ խորհի զաղքատն և զտնանկն. յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր։

Ալէլուիա Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանին Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Մարկոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Գնաց ընդ նմա. երթայր և ժողովուրդ բազում զհետ նորա, և նեղէին զնա։ Եւ կին մի էր ի տեռատեսութեան արեան զերկոտասան ամ, և յոյժ վշտացեալ ի բազում բժշկաց, և ծախեալ զինչս իւր զամենայն, և չէր ինչ օգտեալ, այլ ևս առաւել զայրացեալ։ Իբրև լուաւ զՅիսուսէ, եկն ի մէջ ամբոխին յետոյ՝ և բուռն եհար զհանդերձէ նորա. քանզի խորհէր ի միտ, թէ միայն մերձեցայց ի հանդերձս նորա՝ փրկեցայց։ Եւ վաղվաղակի ցամաքեցաւ աղբիւր արեան նորա. և գիտաց ի մարմին իւր՝ թէ բժշկեցաւ ի տանջանացն։ Եւ անդէն վաղվաղակի՝ գիտաց Յիսուս յանձն իւր զզօրութիւնն որ ել ի նմանէ, դարձաւ յամբոխն և ասէ. ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս իմ։ Եւ ասեն ցնա աշակերտքն, տեսանես՝ զի ամբոխդ նեղէ զքեզ, և ասես թէ՝ ո՞վ մերձեցաւ ի հանդերձս իմ։ Եւ շուրջ

Հայէր տեսանել՝ թէ ո՞ զայն արար: Եւ կինն՝ զարհուրեալ և դողացեալ վասն որոյ գաղտն արար. քանզի գիտէր զինչ եղև նմա. եկն՝ անկաւ առաջի նորա, և ասաց զամենայն իրսն ստուգութեամբ: Եւ Յիսուս՝ ասէ ցնա. դուստր՝ հաւատք քո կեցուցին զքեզ. երթ ի խաղաղութիւն, և եղիջիր ողջ ի տանջանաց քոց:

Քարոզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես'':

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղա'':

Եւ ևս վասն հիւանդիս (այս անուն), որ յուսացեալ է կոչել զանուն Տեառն՝ զՏէր աղաչես'':

Աղօթք:

Աստուած մեծ և սքանչելագործ. որ պահես զուխտս քո, և տաս զողորմութիւն սիրելեաց

քոց, և զթողութիւն մեղաց ի ձեռն սրբոյ Որդւոյ քո Յիսուսի Քրիստոսի, որ նորոգեաց զմեզ ի մեռելութենէ մեղաց մերոց: Դու ես որ լուսաւոր առնես զկոյրս, և կանգնես զանկեալս: Դու հաներ զմեզ ի խաւարէ, և ի ստուերաց մահու, ասելով ցկապեալս՝ թէ ելէք, և որք ի խաւարին՝ թէ յայտնեցարո՛ւք. յորս ծագեաց լոյս գիտութեան օծելոյ քո, որ եկն երևեցաւ յերկրի, և ընդ մարդկան շրջեցաւ. և որք ընկալան զնա, ետ նոցա իշխանութիւն որդիս Աստուծոյ լինել: Դու Տէր՝ փրկական աւազանին վերստին ծննդեամբն զորդեգրութիւն մեզ շնորհեցեր, և հաղորդս արարեր զմեզ սուրբ անուան նորա: Դու

ինքն Տէր ամենայնի՝ նայեա՛ (յայս անուն) ծառայ քո, զի փըրկեալ ի մեղաց, եղեցի արդարացեալ ի քեզ, զգեցեալ զՏէր մեր Յիսուս Քրիստոս: Զի ողորմած և մարդասէր Աստուած ես, և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և՛:

Քարոզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ կեցո՛ և ողորմեա՛:

Օրհնեա՛ Տէր:

Քահանայն.

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ'':

Սաղմոս:

Ողորմեա՛ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ:

Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սուրբ արա՛ զիս:

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Քեզ միայն մեղայ տէր. և չար առաջի քո արարի:

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քում:

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ:

Ցօղեա՛ զիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց. լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո՛ զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա՛ յինէն:

Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ ի փորի իմում:

Մի՛ ընկեներ զիս Տէր յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն:

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ. և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա՛ զիս:

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ Աստուած՝ Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի արա Տէր կամօք քովք Սիօնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և''։ Այժմ և''։

Շարական։

Բկ. Յամենայն ժամ. աղաչանք իմ այս են. ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս Տէր։

Յանցանաց իմոց զարհուրի սիրտ իմ. աղաչեմ զքեզ թող ինձ Տէր։

Արտասուաց իմոց մի լռեր Տէր. զի պանդուխտ եմ ես յանցաւոր երկրի։

Անմահ թագաւոր՝ որ կամիս ըզկեանս ամենայն մարդկան, որ կարդան առ քեզ. լուր աղաչանաց մերոց և ներողեա հգւով գիտութեան։

Որ զառժամանակեայ ըզցաւսըն բարձեր ի մարմնոյն Եզեկիայ, մըշտընջենաւոր ցուցանելով նըման զհոգեւորական առողջութիւն. լուր աղաչա''։

Անոխակալ և բարեգութ, բարեխօսութեամբ սըրբուհւոյ անարատ մօր քո և կուսի, լուր աղաչա''։

Քարոզ։

Սուրբ զԱստուածածինն և զամենայն սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր ի յերկինս, զի կամեցեալ ողորմեսցի՝ և գթացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ և ողորմեա։

Աղօթք։

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո. և աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց. լո՛ւր Տէր և ողորմեա, ներեա՛, քաւեա՛ և թող զմեղս մեր. արժանաւորեա՛ գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Աստուած յօգնել ինձ նայեա՛. և Տէր յընկերել ինձ փութա։ Ամաչեսցեն և յամօթ

լիցին, որք խնդրեն զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որք խորհէին ինձ չար։

Պօղոսի առաքելոյն յԵփեսացւոց թղթոյն է ընթերցուած։

Եղբա՛րք՝ աղաչեմ զձեզ ես որ կապեալս եմ ի Տէր, արժանի գնալ կոչմանն յոր կոչեցարուք. ամենայն խոնարհութեամբ, և հեզութեամբ, և երկայնմտութեամբ՝ անսալ միմեանց սիրով. փութալ պահել զմիաբանութիւն հոգւոյն յօդիւ խաղաղութեան. մի մարմին՝ և մի հոգի. որպէս և կոչեցարուք ի մի յոյս կոչման ձերոյ։ Մի է Տէր, մի հաւատք, մի մկրտութիւն. մի Աստուած, և Հա՛յր ամենեցուն, որ ի վերայ ամենայնի, և ընդ ամենեսին, և յամենեսին ի մեզ։ Այլ իւրաքանչիւր ումեք ի մէնջ տուեալ են շնորհք ըստ չափոյ պարգևացն Քրիստոսի։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Դա՛տ արա ինձ Տէր՝ զի ես յանբծութեան իմում գնացի. ի Տէր յուսացայ՝ զի մի եղէց հիւանդ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Եւ ելեալ անտի Յիսուսի գնաց ի կողմանս Տիւրոսի և Սիդոնի։ Եւ ահա կին մի քանանացի ի սահմանաց նոցա՝ ելեալ, աղաղակէր և ասէր. ողորմեա՛ց ինձ Տէր՝ որդի Դաւթի, դուստր իմ՝ չարաչար այսահարի։ Եւ նա ո՛չ ետ նմա պատասխանի։ Եւ մատուցեալ աշակերտքն նորա՝ աղաչէին զնա և ասէին. արձակեա՛ զնա՝ զի աղաղակէ զհետ մեր։ Նա պատասխանի ետ և ասէ. ո՛չ ուրեք առաքեցայ՝ եթէ ոչ

առ ոչխարս կորուսեալս տանն Իսրայէլի։ Եւ նա մատուցեալ, երկիրպագանէր նմա և ասէր. Տէր՝ օգնեա՛ ինձ։ Պատասխանի ետ նմա և ասէ. ո՛չ է բարւոք առնուլ զհաց մանկանց՝ և արկանել շանց։ Եւ նա ասէ. այո՛ Տէր, քանզի և շունք կերակրին ի փշրանաց անկելոց ի սեղանոյ տեառն իւրեանց։ Յայնժամ պատասխանի ետ նմա Յիսուս, և ասէ. ո՛վ կին դու, մեծ են հաւատք քո, եղիցի քեզ՝ որպէս և կամիս։ Եւ բժշկեցաւ դուստր նորա ի նմին ժամու։

Քարոզ.

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղաչեսցուք։

Եւ ևս վասն հիւանդիս (այս անուն) որ յուսացեալ է կոչել զանուն Տեառն, զՏէր աղաչեսցուք։

Աղօթք։

Բարերար և մարդասէր Տէր՝ որ զամենայն ախտս բժշկես. բժշկեա՛ (զայս անուն) ծառայ քո. յարո՛ զսա ի մահճաց ցաւոց. այց արա՛ ողորմութեամբ և գթութեամբ քո. փարատեա՛ ի սմանէ զամենայն տկարութիւն և զհիւանդութիւն. զի յարուցեալ քո կարող ձեռամբ, ծառայեսցէ քեզ հանդերձ ամենայն գոհութեամբ։ Զի դու ես Աստուած՝ Աստուած ողորմութեան և կեցուցիչ. և քեզ մատուցանեմք զփառս Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և"։

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո և ողորմեա։

Օրհնեա՜ տէր։

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ"։

Սաղմոս։

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր. և չար առաջի քոյ արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա՛ յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց, լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա՛ յիս Աստուած,
և հոգի ուղիղ նորոգեա՛ ի փորի իմում։

Մի՛ ընկեներ զիս Տէր յերեսաց քոց,
և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ.
և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա՛ զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո.
և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա՛ զիս յարենէ Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի արա Տէր կամօք քովք Սիոնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և միշտ և՛։

Շարական։

Գ.Ձ. Զանապական ըզհոգեւոր ըզգանձն յապականացու կենցաղըս ծախեցի. այլ առ քեզ միայն պաղատիմ բարերար Փրկիչ, խնայեա ի մեղուցեալ ծառայս։

Զցանկ հոգւոյ իմոյ քակտեցի և եղէ անբարունակ որթ. այլ առ քեզ միայն պաղատիմ բարերար Փրկիչ, խնայեա ի մեղուցեալ ծառայս։

Ոստաքանց եղէ ես որպէս դարմանենի. պտղակորոյս որպէս ձիթենի. այլ անյիշաչար և անոխակալ Փրկիչ, խնայեա ի մեղուցեալ ծառայս։

Հառաչեցի զանլռելի ըզհեծութիւն առ բարերարութիւն Աստուած, և լուաւ ինձ ի լեռնէ սրբոյ իւրմէ. և եհան ըզկեանս իմ յապականութենէ։

Աւերեալ ըզմահու կարողութիւնն որ խաչեցաւ վասն մեր, և

յարեաւ ի մեռելոց որպէս յամենայնի կարող. փրկեալ զկեանս իմ յապա:

Աստուած է որ ծնաւ ի միշտ կուսէն ի փրկութիւն ազգի մարդկան, լուսաւորելով զտխեղերս ի գիտութիւն ճշմարտութեան. և բարեբանեմք զգնորա բարեգթութիւնն:

Զանմարմոն օրհնեսցուք զԱստուածածինն որ կոյս մնաց յետ ծննդեանն, և տարաւ յորովայնի զանտանելին ամենեցուն, զհամբնակիցն Հօր և ամենասուրբ Հոգւոյն:

Քարոզ:

Սուրբ զԱստուածածինն և զամենայն սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր ի յերկինս, զի կամեցեալ ողորմեսցի և գթացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո, և աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց. լուր Տէր և ողորմեա, ներեա, քաւեա և թող զմեղս մեր. արժանաւորեա գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Ցնծացէք արդարք ի Տէր, ուղղոց վայելէ օրհնութիւն. խոստովան եղերուք տեառն օրհնութեամբ. տասնաղեաւ սաղմոսարանաւ սաղմոս ասացէք նմա: Օրհնեցէք զտէր յօրհնութիւն նոր, զի բարի է. սաղմոս ասացէք նմա օրհնութեամբ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռովմայեցւոց թղթոյն է ընթերցուած:

Եղբարք՝ պարտ է մեզ որ կարողք եմք՝ զտկարութիւն տկարացն բառնալ.

և մի անձանց և եթ հաճոյ լինել. այլ իւրաքանչիւրոք ի մէնջ ընկերին հաճոյ լիցի ի բարիս՝ վասն շինութեան: Քանզի և Քրիստոս ոչ եթէ անձին հաճոյ եղև, այլ որպէս և գրեալ է. նախատինք նախատչաց քոց անկան ի վերայ իմ. բայց որ ինչ գրեցաւն, ի մեր վարդապետութիւն գրեցաւ. զի համբերութեամբ և մխիթարութեամբ գրոց ըզյոյսն ընկալցուք: Այլ Աստուած համբերութեան և ամենայն մխիթարութեան՝ տացէ ձեզ զնոյն խորհել ընդ միմեանս ըստ Յիսուսի Քրիստոսի. զի միաբանութեամբ ի մի բերան՝ փառաւոր առնիցէք զԱստուած և զՀայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. վասն որոյ ընկալարո՛ւք զմիմեանս, որպէս և Քրիստոս ընկալաւ զձեզ ի փառս Աստուծոյ:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Աստուած յանուան քում կեցո զիս. և ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք:

Սրբոյ աւետարանէս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Ասէ ցնոսա. ո՞վ է ի ձէնջ՝ որոյ իցէ բարեկամ, և երթայցէ առ նա ի մէջ գիշերի, և ասիցէ ցնա. բա՛րեկամ տուր ինձ փոխ երիս նկանակս. զի բարեկամ իմ եկն առ իս յուղւոյ, և ոչինչ ունիմ դնել առաջի նորա: Եւ նա ի ներքուստ տայցէ պատասխանի և ասիցէ. մի՛ աշխատ առներ զիս, զի դուրքդ փակեալ են, և մանկունքս ընդ իս և կան յանկողնի. ոչ կարեմ յառնել և տալ քեզ: Ասեմ ձեզ, եթէ ո՞չ յարուցեալ

տացէ նմա՝ զինչ և պիտոյ իցէ։ Եւ ես ասեմ ձեզ. խնդրեցէք՝ և տացի ձեզ, հայցեցէք՝ և գտջիք, բախեցէք՝ և բացցի ձեզ. զի ամենայն որ խնդրէ՝ առնու, և որ հայցէ՝ գտանէ, և որ բախէ՝ բացցի նմա։ Ցո՛ ոք ի ձէնջ հայր՝ խնդրիցէ որդի իւր ձուկն, միթէ փոխանակ ձկանն՝ օձ տայցէ նմա. և կամ խնդրիցէ ձու, միթէ կարի՞ճ տայցէ նմա։ Իսկ եթէ դուք՝ որ չարքդ էք՝ գիտէք պարգևս բարիս տալ որդւոց ձերոց, ո՞րչափ ևս առաւել Հայր ձեր յերկնից տացէ բարիս այնոցիկ, որ խնդրենն ի նմանէ։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես″։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղա″։

Եւ ևս վասն հիւանդիս (այս անուն), որ յուսացեալ է կոչել զանուն Տեառն, զՏէր աղա″։

Աղօթք։

Բազումողորմ և բարերար Տէր՝ որ զօրացուցեր զմեզ ի ձեռն սրբոց առաքելոցն՝ քահանայական աղօթիւք զհիւանդս բժշկել. աղաչեմք զքեզ, շնորհեա՛ բժշկութիւն և փրկութիւն (այս անուն) ծառայիս քո. փարատեցո՛ զամենայն հիւանդութիւնս, և սրբեա՛ զաղտեղութիւնս հոգւոյ և մարմնոյ սորա մարդասիրութեամբ քով։ Եւ քեզ փառք և իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և″։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչեսցուք. ընկալ կեցո և ողորմեա։

Օրհնեա՜ տէր։

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ″։

Սաղմոս։

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր. և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց, լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում։

Մի ընկեներ զիս Տէր յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն։

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ. և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի արա Տէր կամօք քովք Սիոնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագըս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և միշտ և՛։

Շարական:

Քրիստոս Աստուած աստուծոյ. ողորմեա՛:

Անօրէնութեամբ ի մեղս երկնեա՛ց զիս մայր իմ, աղաչեմ Փրկիչ. ողո՛ր:

Վիրաւորեալ մեղօք անկանիմ առ քեզ Փրկիչ. մի՛ անտես առներ. ողո՛ր:

Զեզեկիային քեզ մաղթեմ Փրկիչ, որ կենարար բանիւ քո լուծեր զերկունըս մահու. փարատեա՛ և զիմ ըզհիւանդութիւնս. յոյս կենդանութեան մեր կեցո ըզմեզ:

Որ անմահահամար քո մեռելութեամբդ աւերելով ըզդրունս դժոխո՛ց մեռուցեր ըզմահ. կենագործեա՛ և զիս զմեղօք ըզմեռեալս. յոյս կենդա՛:

Մաքուր և ա՛նբիծ կոյս յետ ծննդեան. որ մարմնով ծընար զարձակողն ի կա՛պից մահու. բարեխօս լեր

վասն անձանց մերոց, փրկել ի սպառնալեաց գեհենոյն:

Քարոզ:

Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, և իջանելոյ ի վերայ մեր ողորմութեան և գթութեան Տեառն Աստուծոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Աղօթք:

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո, և աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց. լո՛ւր Տէր և ողորմեա, ներեա՛, քաւեա և թող զմեղս մեր. արժանաւորեա՛ գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Ալէլուիա ալէլուիա։

Յարիցէ Աստուած և ցրուեսցին ամենայն թշնամիք նորա, փախիցեն ատելիք նորա յերեսաց նորա։

Պօղոսի առաքելոյն ի Հռովմայեցւոց թղթոյն է ընթերցուած։

Աղաչեմք եղբա՛յրք՝ գձեզ գթութեամբքն Աստուծոյ՝ պատրաստել զմարմինս ձեր պատարագ կենդանի, սուրբ, հաճոյ Աստուծոյ, զխօսուն պաշտօնդ ձեր. և մի՛ կերպարանիք կերպարանօք աշխարհիս այսորիկ. այլ նորոգեցարո՛ւք ի նորոգութիւն մտաց ձերոց, առ ի քննել ձեզ զլաւն, և եթէ զինչ են կամքն Աստուծոյ, բարին և հաճոյն և կատարեալն։ Զայս ասեմ շնորհօքն Աստուծոյ որ տուեալ են ինձ՝ ամենայնի որ է ի ձեզ, մի՛ առաւել ինչ խորհել քան զարժանն խորհելոյ. այլ ի խորհելն զգաստանալ իւրաքանչիւր, որպէս բաժանեաց Աստուած չափ հաւատոյ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Զի՛ բարի, կամ զի՛ վայելուչ, զի բնակին եղբարք ի միասին։ Որպէս իւղ զի իջանէ ի գլուխ և ի մօրուսն Ահարոնի, ի մօրուացն իջանէ ի գրապանս զգեստու նորա։

Ալէլուիա օրթի՛։

Խաղաղութիւն ամենեցուն

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Մարկոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա. եթէ ունիցիք զհաւատսն Աստուծոյ, ամէն ասեմ ձեզ, որ ոք ասիցէ լերինս այսմիկ՝ բարձի՛ր և անկի՛ր

ի ծով, և ոչ երկմտիցէ ի սրտի իւրում, այլ հաւատայցէ թէ զոր ասէն լինի, եղիցի նմա զոր ինչ և ասիցէ։ Վասն այսորիկ ասեմ ձեզ. զամենայն ինչ վասն որոյ աղօթս արարեալ խնդրիցէք, և հաւատայցէք թէ առնուք, եղիցի ձեզ։ Եւ յորժամ յաղօթս կայցէք, թողուցո՛ւք եթէ ունիցիք ինչ զումեքէ. զի և Հայրն ձեր որ յերկինս է, թողցէ ձեզ զյանցանս ձեր։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղա″։

Եւ ևս վասն հիւանդիս (այս անուն) որ յուսացեալ է կոչել զանուն Տեառն, զՏէր աղաչես″։

Աղօթք։

Տէր Աստուած մեր՝ որ նստիս ի վերայ քերովբէից, և հայիս յանդունդս. հայեա՛ց (յայս անուն) ծառայս քո ի բարձրութենէ սրբութեան քո. հեռացո՛ ի սմանէ զամենայն ցաւս և զամենայն աղտեղութիւնս, և տո՛ւր սմա զառողջութիւն զամենայն աւուրս կենաց իւրոց։ Եւ քեզ փառք և իշխանութիւն և պատիւ այժմ և″։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ կեցո՛ և ողորմեա՛։

Օրհնեա՛ Տէր։

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ″։

Սաղմոս։

Ողորմեա՛ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա՛ զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սուրբ արա՛ զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր. և չար առաջի քոյ արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացաւ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց. լուա՛, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում։

Մի՛ ընկեներ զիս Տէր յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի՛ հաներ յինէն։

Տո՛ւր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ. և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ Աստուած՝ Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի՛ արա Տէր կամօք քովք Սիօնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և՛։

Շարական։

Անկանի՛մ առաջի քո՛ և խնդրե՛մ զթողութիւն յանցանաց իմոց. մի՛ անտես առներ Հա՛յր զաղա՛չա՜նս իմ։

Աղաղակե՛մ որպէս մաքսաւորն և

հեծում զարտասուս իմ առաջի քո որպէս պտունիկն. մի՛ անտես առ:

Յաներեւոյթ թշնամւոյն պարտեցայ, և ի գաղտնի նետից բանսարկուին վիրաւորեցայ. մի՛ անտես առ:

Յոյս կենդանութեան և փրկութեան իմոյ Տէր Աստուած իմ, յիշեա զիս որպէս երբեմն զեզեկիայն. և դարձո՛ զհոգի իմ ի դրանց դժոխոց:

Որ կամաւոր մահուամբ քո մեռուցեր ըզմահ Քրիստոս Աստուած. և լուսափայլ յարութեամբ քո կենագործեցեր զաշխարհս. կենագործեա և զիս ըզմեղօք ըզմեռեալս:

Առ քեզ ապաւինիմք սուրբ Աստուածածին. բարեխօսեա անդադար առ Որդի քո և Աստուած մեր, փրկել ըզմեզ ի փորձութենէ և յամենայն վտանգից մերոց:

Փառք:

Սուրբ զԱստուածածինն և զամենայն սուրբս բարեխօս արասցուք առ Հայր ի յերկինս, զի կամեցեալ ողորմեսցի և գթացեալ կեցուսցէ զարարածս իւր. ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո՛ և ողորմեա:

Աղօթք:

Ընկալ Տէր զաղաչանս մեր բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին, անարատ ծնողի միածնի Որդւոյ քո, և աղաչանօք ամենայն սրբոց քոց. լուր Տէր և ողորմեա՛, ներեա՛, քաւեա՛ և թող զմեղս մեր. արժանաւորեա՛ գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սուրբ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ Աստուծոյ յերկնից հանգիցէ:

Յօհաննու առաքելոյն ի Կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։

Եւ դուք օծութիւն ունիք առ ի սրբոյն, և գիտէք ամենեքին։ Ոչ գրեցի ձեզ՝ եթէ ո՛չ գիտէք զճշմարտութիւնն, այլ եթէ գիտէք զնա. և թէ՝ զի ամենայն ստութիւն ո՛չ է ի ճշմարտութենէ անտի։ Իսկ ո՞ իցէ սուտ, եթէ ոչ՝ որ ուրանայ եթէ Յիսուս չէ Քրիստոսն. նա իսկ է Նեռն, որ ուրանայ զՀայր և զՈրդի։ Ամենայն որ ուրանայ զՈրդի, և ոչ զՀայր ընդունի. իսկ որ խոստովանի զՈրդի, նա և զՀայր ընդունի։ Դուք՝ զոր լուարուքն իսկզբանէ՝ ի ձեզ բնակեսցէ. զի եթէ ի ձեզ բնակեսցէ զոր իսկզբանէն լուարուք, և դուք յՈրդին և ի Հայր բնակեսջիք։ Եւ այս են աւետիքն՝ զոր աւետարանեաց նա մեզ՝ զկեանսն յաւիտենականս։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Երանի ում թողութիւն եղև մեղաց, և ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Առ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Աղաչէր ումն զնա ի Փարիսեցւոցն՝ զի կերիցէ ճաշ ընդ նմա. և մտեալ ի տուն Փարիսեցւոյն՝ բազմեցաւ։ Եւ կին մի էր ի քաղաքին մեղաւոր. իբրև գիտաց թէ բազմեալ է ի տան Փարիսեցւոյն, բերեալ շիշ մի իւղոյ ազնուի, կայր յետոյ առ ոտս նորա՝ լայր. և արտասուօքն սկսաւ թանալ զոտս նորա, և հերովք գլխոյ իւրոյ ջնջէր. և համբուրէր զոտս նորա, և օծանէր իւղովն։ Եւ տեսեալ Փարիսեցւոյն որ կոչեաց

զնա, ասէր ընդ միտս իւր. սա թէ մարգարէ ոք էր, ապա գիտէր թէ ո՞վ կամ որպիսի՞ ոք կին մերձենայ ի սա. զի մեղաւոր է: Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնա. Սիմոն՝ ունիմ ինչ ասել քեզ. և նա ասէ, ասա՛ վարդապետ: Եւ ասէ. երկու պարտապանք էին ուրումն փոխատուի. մին՝ պարտէր հինգ հարիւր դահեկան, և միւսն յիսուն. և իբրև ո՛չ գոյր նոցա հատուցանել, երկոցունց շնորհեաց. արդ ասա՛՝ ո՞վ առաւել սիրեսցէ զնա: Ասէ Սիմոն. ինձ այսպէս թուի՝ եթէ որում զբազումն շնորհեաց: Եւ նա ասէ ցնա. ուղիղ դատեցար: Եւ դարձեալ ի կինն կողմն, ասէ ցՍիմոն. տեսանես զայս կին, մտի ի տուն քո ջուր ոտից իմոց ո՛չ ետուր, իսկ սա՝ արտասուօք իւրովք եթաց զոտս իմ, և հերով իւրով ջնջեաց. համբոյր մի դու ո՛չ ետուր ինձ, սա՝ աւասիկ յորմէհետէ մտեալ եմ, ո՛չ դադարեաց ի համբուրելոյ զոտս իմ. իւղով զգլուխ իմ ո՛չ օծեր, սա՝ իւղով անուշիւ օծ:

Վասն որոյ ասեմ քեզ. թողեալ լիցին սմա մեղք իւր բազումք, զի յոյժ սիրեաց. զի որում շատ թողուցու՝ շատ սիրէ, և որում սակաւ՝ սակաւ: Եւ ասէ ցնա. թողեալ լիցին քեզ մեղք քո: Եւ սկսան որ բազմեալն էին ընդ նմա՝ ասել ընդ միտս իւրեանց. ո՞վ է սա՝ որ զմեղս թողու: Եւ նա՝ ասէ ցկինն. հաւատք քո կեցուցին զքեզ, երթ ի խաղաղութիւն:

Քարոզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց զՏէր աղա":

Եւ ևս վասն հիւանդիս (այս անուն), որ յուսացեալ է կոչել զանուն Տեառն, զՏէր աղաչես":

Աղօթք:

Գոհանամք զքէն տէր Աստուած մեր, որ ես բժիշկ բա-

րի՝ անձանց մերոց. որ զհիւանդութիւնս մեր բառնաս. որ քո վէրօք ամենեքեան բժշկեցաք: Որ հովիւդ ես բարի, և խընդրող մոլորեալ ոչխարին: Որ անձանց բեկելոց տաս մխիթարութիւն, և կենաս մահացելոց: Որ զաղբիւր արեան տեռատեսին քղանցիւ հանդերձի քո բժըշկեցեր: Որ զդուստր Քանանացւոյն ի դժնդակ դիւացն ազատեցեր: Որ զպարտս երկուց պարտապանացն շնորհեցեր. և մեղաւոր կնոջն զթողութիւն ետուր: Որ զբժշկութիւն անդամալուծին պարգևեցեր հանդերձ թողութեամբ մեղաց նորա: Որ զմաքսաւորն բանիւ արդարացուցեր. և զաւազակն ի վերջին խոստովանութեան նորա ընկա-

լար: Որ զմեղս աշխարհի բարձեր, և ի խաչին բևեռեցեր: Զքեզ աղաչեմք, և քեզ պաղատիմք, ներեա՛ և թո՛ղ զանօրէնութիւնս և զմեղս սորա՝ զկամայ և զակամայ, զգիտութեան և զանգիտութեան, զոր ի գիշերի, և զոր ի տուընջեան: Այո՛ տէր Աստուած՝ լո՛ւր ինձ մեղաւորիս ի պահուս յայսմիկ վասն (այս անուն) ծառայիս քո. անտե՛ս արա իբրև անյիշաչար Աստուած զյանցանս սորա զամենայն: Զբերան սորա քոյին օրհնութեամբդ լցո՛. զշրթունս սորա բա՛ց առ ի փառաբանութիւն անուանդ քում սրբոյ. զձեռս սորա տարածեա ի գործս պատուիրանաց քոց. զոտս սորա առ յընթացս աւետարանին ուղղեա՛, և զամենայն

անդամս սորա և զմիտս պարփակեա՛ քոյին շնորհօք: Դո՛ւ տէր Աստուած մեր՝ որ ի ձեռն սրբոց քոց առաքելոց ծանուցեր մեզ ասելով, թէ զոր կապիցէք ի վերայ երկրի՝ եղիցի կապեալ յերկինս. և դարձեալ՝ եթէ ումեք թողուցուք զմեղս՝ թողցին նմա: Եւ որպէս լուար Եզեկիայի ի նեղութեան անձին իւրում ի ժամու մահուան նորա, և ոչ անտես արարեր զաղաչանս նորա, լո՛ւր և ինձ մեղաւոր և անարժան ծառայի քո ի պահուս յայսմիկ: Քանզի դու ես տէր՝ որ եօթանասնեկի եօթն թողուլ՝ որք անկանին ի մեղս, հրամայեցեր քոյին մարդասիրութեամբդ, ապաշաւելով ի վերայ չարեաց

մերոց, և խնդալով ի վերայ դարձի կորուսելոց:

Տէր Աստուած մեր՝ որ մըտեալ ի տուն Զակքէի ասացեր, այսօր եղև փրկութիւն տանս այսմիկ. դո՛ւ որպէս մարդասէր և բազումողորմ Փրկիչ՝ արա՛ և այժմ փրկութիւն տանս այսորիկ. զի որպէս մեծութիւն քո, նոյնպէս և ողորմութիւն քո: Եւ քեզ փառք և երկըրպագութիւն, այժմ":

Յայնժամ կէսք է քահանայից կալով յաջմէ հիւանդին, և կէսք է յախմէ, և առաջերէցն եկեալ դնէ զաւետարանն ի վերայ գլխոյ հիւանդին, և ասէ զաղօթս:

Աղօթք:

Աստուած ամենակալ՝ արարիչ ամենայն արարածոց. որ

առաքեցեր յաշխարհ զՄիածին
Որդիդ քո, որ եկն և փրկեաց
զտիեզերս ի մեղաց. և բժշկեաց
զամենայն ախտս և զհիւանդու-
թիւնս ժողովրդեան քո. ըն-
կղմեաց զմահ, և փոխեաց ըզ-
մեզ ի կեանս և յանմահութիւն,
Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տէր
Աստուած մեր, դի՛ր զամենա-
կարող աջ քո ի վերայ հիւան-
դիս այսորիկ, և բժշկեա՛ զսա
ի ցաւոց իւրոց: Զի զքեզ փա-
ռաւորեսցէ՝ զբժիշկդ հոգւոց և
մարմնոց, և խոստովան լիցի զա-
հեղ աստուածութիւն քո. զի
քեզ վայելէ փառք իշխանու-
թիւն և պատիւ, այժմ և":

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուած յաւիտենական,
որ իջեր ի ստորին կողմ երկրի,
և շնորհս ծաւալեալ սփռեցեր
յարարածս քո: Առաքեցեր և
զերանելի առաքեալսն քո, հրա-
ման տալով նոցա՝ բժշկել զա-
մենայն ախտս և զհիւանդու-
թիւնս ժողովրդեան քում: Եւ
արդ՝ ես ծառայս քո տկարս և
անարժանս՝ դնեմ զձեռն իմ
ի վերայ հիւանդիս այսորիկ, և
կարդամ զահեղ աստուածու-
թիւն քո, և խնդրեմ յառատ
բարերարութենէդ քումմէ:

Առաքեա՛ զամենակարող զօ-
րութիւն քո, և բժշկեա՛ զախտս
զհիւանդութիւնս ծառայիս քո
այսորիկ՝ նշանաւ ամենայաղթ
խաչի քո. որով բարձեր զտկա-
րութիւն ազգի մարդկան, և

դատապարտեցեր զթշնամին կենաց և փրկութեան մերոյ: Զի դու ես Աստուած մեր, և բժիշկ հոգւոց և մարմնոց ծառայից քոց, և փարատիչ ամենայն ախտաւորութեանց մերոց: Եւ քեզ ընդ Հօր ամենակալի՝ և ընդ Հոգւոյդ ճշմարտի՝ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ, այժմ և միշտ և":

Քարոզ:

Վասն հիւանդաց և ամենայն վշտացելոց՝ աղաչեսցուք զՓրկիչն մեր Քրիստոս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում. և բժշկեսցէ զախտս և զհիւանդութիւնս հոգւոց և մարմնոց ծառայից իւրոց. և կատարեալ առողջութեամբ հասուսցէ զամենեսեան ի մշտնջենաւոր և յանախտ կենսն: Որ առաքեցաւ ի Հօրէ ի բժշկութիւն ազգի

մարդկան՝ միածին Որդին Աստուծոյ. Տէր մեր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոս. կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Աղօթք:

Փարատեա զցաւս և բժշկեա զհիւանդութիւնս ի ժողովրդենէ քումմէ Տէր Աստուած մեր. և շնորհեա ամենեցուն զկատարեալ առողջութիւն նշանաւ ամենայաղթ խաչի քո. որով բարձեր զտկարութիւն ազգի մարդկան. և դատապարտեցեր զթշնամին կենաց և փրկութեան մերոյ: Դու ես կեանք մեր և փրկութիւն բարերար և բազումողորմ Աստուած. որ միայն կարող ես թողուլ զմեղս, և մերժել զախտս և զհիւանդութիւնս ի մէնջ. որում յայտնի

են պէտք կարեաց մերոց։ Պարգեւիչդ բարեաց՝ պարգեւեա զառատ ողորմութիւն քո ի վերայ արարածոց քոց՝ ըստ իրաքանչիւր պիտոյից. յորոց հանապազ փառաւորեալ գովի ամենասուրբ Երրորդութիւնդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Քարոզ։

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ՝ զի ողորմութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն Ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Կեցո՛ Տէր։

Աղօթք։

Թագաւոր խաղաղութեան՝ օգնական և փրկիչ անձանց մերոց՝ Քրիստոս Աստուած մեր, պարսպեալ պահեա զժողովուրդըս քո ընդ հովանեաւ սուրբ և պատուական Խաչիւ քո ի խաղաղութեան. փրկեա յերեւելի և յաներեւոյթ թշնամւոյն։ Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս ես"։

ԿԱՆՈՆ

ԽԱՉԱԼՈՒԱՑ ԱՌՆԵԼՈՑ

ՈՐ ԿՈՉԻ

ԽԱՉԱՀԱՆԳԻՍՏ

Ի բժշկութիւն ամենայն ցաւոց մարմնական և հոգւոց, բնաւոց և փնչոց:

Տէր, մի՛ սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս, և մի՛ բարկութեամբ քով խրատեր զիս։

Ողորմեա ինձ, Տէր, զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ, և դու, Տէր, մինչև յերբ։

Դարձ, Տէր, և փրկեա զանձն իմ, կեցո զիս Տէր, ըստ ողորմութեան քում։

Զի ոչ ոք է որ ի մահու յիշէ զքեզ, կամ ի դժոխս խոստովան առնիցի առ քեզ։

Վաստակեցայ ես ի հեծութեան իմում, լուացի զամենայն գիշեր զմահիճս իմ, և արտասուօք իմովք զանկողինս իմ թացի։

Խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն իմ, և մաշեցայ ես ի վերայ ամենայն թշնամեաց իմոց։

Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան, որք գործէք զանօրէնութիւն։

Լուաւ Տէր ձայնի լալոյ իմոյ, լուաւ Տէր աղօթից իմոց, և Տէր զխնդրուածս իմ ընկալաւ։

Ամաչեսցեն և խռովեսցեն յոյժ ամենայն թշնամիք իմ, դարձցին յետս և ամաչեսցեն յոյժ վաղվաղակի և խռովեսցին։

Շարական։

ԲՁ. Ապաւինեցաք ի խաչ քո արարիչ յաւիտենից. որ եղեր մեզ պահապան յաղթող ընդդէմ թշնամւոյն. աղաչեմք սովաւ Փրկիչ պահպանեա զանձինս մեր։

Բարձրեալ թագաւոր որ վասն մեր ելեր ի խաչ, և բարձեր սովաւ

զյանցանս նախաստեղծին Ադամայ. ա ղա"։

Գիւտն սուրբ հաւատոյ և փայտ կենաց մարդկան յայտնեալ, զոր տեսեալ այսօր պղծոյ կործանեցաւ անկանգնելի. ա ղա"։

Դողացաւ թշնամին ընդ յայտնել սրբոյ խաչին, և ի յահէ փառաց նորա կործանեցաւ յանդունդս երկրի. ա ղա"։

Մեղաք մինչև յերկինս և զարդար զցասումն քո շարժեցաք ի մեզ, Տէր ըստ մեծի քում ողորմութեանդ ողորմեա մեզ։

Իջաք մինչ ի դժոխս ընկղմեալք յանօրէնութեան մերում. Տէր յիշեա զգինս արեան Որդւոյ քո և ողորմեա։

Հալածեա ի մէնջ Տէր նշանաւ խաչի քո զընդդիմամարտ և զաներևոյթ

զաւակն. եւ մի տար յապականութիւն զքո ժառանգութիւնս։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ:

Տաճար լուսոյ անստուերին եւ առագաստ անճառ Բանին, որ ըզնախնւոյ մօրն Եւայի բարձեր զանէծսըն տրտմալի. հայցեա յՈրդւոյ քո միածնի Հօր հաշտութեանըն միջնորդի բառնալ ի մէնջ ըզխռովութիւն եւ տալ զոգւոց խաղաղութիւն։

Այժմ եւ միշտ եւ:

Երկինք ցընծայցին եւ երկիր ուրախանայցէ, քանզի Փրկիչ ցուցաւ սուրբ Խաչն եւ լուսատու տեղերաց- աղա:

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ձայն Տեառն ի վերայ ջուրց, եւ Աստուած փառաց որոտաց, եւ Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց։ Ձայն Տեառն զօրութեանց, եւ ձայն Տեառն մեծ վայելչութեանց.

ընթերցուածս ի չորրորդ Թագաւորութեանց։

Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէ. ահաւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս եւ Տէրդ իսկ տեսանէ. եւ ջուրքս չար, եւ երկիրս անզաւակ։ Եւ ասէ Եղիսէ. առէք առ իս կուժ մի նոր եւ դիք այդր. եւ բերին առ նա. եւ ել Եղիսէ յականս ջուրցն, եւ արկ անդր աղ։ Եւ ասէ այսպէս ասէ Տէր. բժշկեմ զջուրսդ զայսոսիկ, եւ մի եւս լիցի այտի մահ եւ յանզաւակութիւն։ Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչեւ ցայսօր ըստ բանին Եղիսէի զոր խօսեցաւ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ետուր երկիւղածաց քոց նշան, զի ապրեսցին յերեսաց աղեղան։

Ալէլուիա Օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Յօհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Ի վերջնում աւուր մեծի տօնին, կայր Յիսուս՝ աղաղակէր և ասէր. եթէ ոք ծարաւի իցէ, եկեսցէ առ իս և արբցէ. որ հաւատայ յիս՝ որպէս և ասեն գիրք, գետք յորովայնէ նորա բղխեսցեն ջրոց կենդանութեան։ Զայս ասէր վասն Հոգւոյն զոր ընդունելոց էին որ հաւատային ի նա։

Քարոզ.

Աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած, որ է յոյս և ապաւէն անձանց մերոց. որ զամենայաղթ նշան սուրբ խաչին շնորհեաց մեզ զէն անպարտելի ընդդէմ ներգործութեանց սատանայի. զի զամենայն ինչ՝ յոր և մերձեսցի սա, սրբ-

բեսցէ. մանաւանդ զջուրս զայս և շնորհեսցէ սմա բժշկութիւն ախտից, և փարատումն ցաւոց։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Աղօթք։

Տէր Աստուած ամենակալ՝ արարիչ ամենայն արարածոց, որ զգեցար մարմին ըստ մերում հողեղէն բնութեանս, և ի լուացումն մեղաց սրբիչ և մաքրիչ զջուրս կացուցեր. որ և ի ձեռն մարգարէին Եղիսէի օրհնեցեր զջուրն չարաշունչ և մահաբեր. և այժմ Տէր բարերար, առաքեա զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ ի ջուրս յայս, և օրհնեա ✠ աներևոյթ աջով քով, և զօրութեամբ ամենայաղթ Խաչի քո։ Տուր սմա շնորհս, զի ա-

մենեքին որք արբցեն ի սմանէ՝ եղիցի նոցա ի բժշկութիւն ախտից՝ և ի փարատումն ցաւոց:

Օրհնեա՛ Տէր * զՋուրս զայս զօրութեամբ սուրբ Խաչի քո. զի հոտք և խաշինք որք արբցեն ի սմանէ, եղիցի նոցա յանցաւութիւն և ի ծննդականութիւն: Օրհնեա՛ Տէր * զՋուրս զայս նշանաւ սուրբ Խաչիս ի ձեռըն քահանայիս՝ և խնդրուածոց ժողովրդեանս, զի ուր ցօղեսցի ի տունս և ի բոյսս, եղիցին անվնասելի ի ժանգոյ և ի թրթրոյ՝ և յամենայն պատահարաց. և առաւել ևս պտղաբերեսցին ի շահաւետութիւն որդւոց մարդկան, և ի սպաս պաշտաման քում: Եւ զոհա-

նալով փառս մատուցանեմք քեզ ընդ Հօր և ամենասուրբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւի'':

Ամէն ալէլուիա ալէլուիա ալէլուիա:

Օրհնեսցի՛ և սրբեսցի Ջուրս այս նշանաւ սուրբ խաչիս, և սուրբ աւետարանաւս. և աւուրս շնորհիւ, յանուն Հօր, և Որդւոյ, և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ'': (Երեքս կրկնել):

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և'':

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սո'':

Աղօթք:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց'':

Հայր մեր որ յերկինս ես'':

Եթէ ուրբաթ մտանիցէ իցէ խաչալուսոյն, ասա և զայս Շարական:

ԲՁ. Հեզմամբ արեան սրբոց վըկայիցն. հաշտեաց ընդ մեզ Քրիստոս. և փըրկեա յամենայն փորձութենէ:

Որք նահատակեցան վասըն քո ի մահ. վիրաւորեալք յաղթեցին թըշնամւոյն. սոցին աղաչանօք հաշտեաց":

Որք միացան ի սէր ահաւոր քո տէրութեանդ. և մատուցին զանձինս իւրեանց պատարագ քեզ և զենումն. սոցին աղա":

ԿԱՆՈՆ ԴԺՈՒԱՐԱԾԻՆ ՑՂԻ ԿՆՈՋ

Ալէլուիա ալէլուիա:

Առ քեզ, Տէր, համբարձի զաչս իմ, որ բնակեալդ ես ի յերկինս:

Որպէս աչք ծառայի ի ձեռն Տեառն իւրոյ, և որպէս աչք աղախնոյ ի ձեռն տիկնոջ իւրոյ:

Այնպէս են աչք մեր առ քեզ Տէր Աստուած մեր. մինչև ողորմեսցիս ի վերայ մեր:

Ողորմեա մեզ, Տէր, ողորմեա մեզ, զի բազում լցաք արհամարհանօք:

Եւս առաւել լցան անձինք մեր նախատանօք, ոյք նախատեն զմեզ արհամարհանօք ամբարտաւանից:

Ընթերցուածս յեսայեայ մարգարէ է:

Մինչչև իցէ յղւոյն ծնեալ, և մինչչև համեալ իցեն ցաւք երկանց, ապրեցաւ և ծնաւ արու:

Ո՞ լուաւ, ո՞ ետես այսպիսի ինչ. եթէ երկնեաց երկիր ի միում աւուր, և ծնաւ ազգ մի ողջոյն միանգամայն զի երկնեաց Սիոն. և ծնաւ զմանկունս իւր։

Ես ետու քեզ զյոյս զայդ, և դու ոչ յիշեցեր զիս՝ ասէ Տէր. ո՞չ ապաքէն զամուլն և զծննդականն ես արարի. ասէ Աստուած քո։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուած։

Հաւատովք՝ որ Աբրահամն կոչեցաւ՝ ունկնդիր եղև ելանել ի տեղին, զոր առնլոց էր ի ժառանգութիւն. ել գնաց՝ և ոչ գիտէր յո՞ երթիցէ։

Հաւատովք պանդխտեցաւ յերկրին աւետեաց իբրև յօտարութեան. խորանօք բնակեաց Սահակաւ և Յակովբաւ հանդերձ ժառանգակցօք նոցին աւետեաց։

Քանզի ակն ունէր հիմամբ հաստատելոյ քաղաքին, որոյ ճարտարապետ

և արարիչ Աստուած է։ Հաւատովք և ինքն Սառռա՝ որ ամուլն էր, զօրութիւն առնլոյ զսերմն որդէծնութեան՝ ընդունէր, և ի տարաժամ հասակի ծնանէր. քանզի հաւատարիմ համարեցաւ զայն՝ որ խոստացաւն։ Վասն որոյ և ի միոջէն ծնանէին. և այն ի յանցեալ ժամանակի, իբրև զաստեղս երկնից բազմութեամբ, և իբրև զաւազ առ ափն ծովու առանց թուոյ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ո՛ Տէր փրկեա զանձն իմ, ողորմած Աստուած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տէր։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Յօհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պաօսխումէ։ Ամէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ, զի լացջիք և ողբասջիք դուք, և աշխարհ խնդասցէ. դուք տրտմեսջիք, այլ տրտմութիւն ձեր յուրախութիւն եղիցի։ Կին յորժամ ծնանիցի՝ տրտմութիւն է նմա, զի հասեալ է ժամ նորա. այլ յորժամ ծնցի զմանուկն, ոչ ևս յիշէ զնեղութիւն վասն խնդութեանն. զի ծնաւ մարդ յաշխարհ։

Քարոզ։

Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Աղօթք։

Տէր Աստուած մեր Յիսուս Քրիստոս՝ մեծ և բարձրեալ,

անայլայլելի անփոփոխելի և մըշտնջենաւոր. որ իջեր ի յերկնից և մարմնացար ի սրբոյ կուսէն Մարիամայ Հոգւովն սըրբով. և զապականեալն մեզօք զբնութիւն մեր ի նախահօրն յանցանաց՝ որով ամենայն կանացի բնութիւն ընկալաւ զպատուհաս անիծից՝ ցաւօք և տըրտմութեամբ ծնանիլ զզաւակ, սըրբեցեր աստուածութեամբ քով։ Եւ արդ՝ աղաչեմք զքեզ մարդասէր Թագաւոր ստեղծող և նորոգող մեր և բժիշկ հիւանդութեանս մերում, բժշկեա և առողջացո (զայս անուն) աղախին քո ի հոգեկան և ի մարմնական յախտէս յայսմանէ։

Առաքեա զօգնութիւն քո ի սրբութենէ քումմէ, և առ

սմա զօրութիւն ծնանելոյ զզաւակ, որպէս զի զպտուղ որովայնի իւրոյ մաքրեալ յամենայն արատոյ ծննդեամբ սուրբ Աւազանին՝ ընծայեսցէ եկեղեցւոյ քում սրբոյ: Շնորհեա՛ ծընընդականիս այսորիկ հանդարտութեամբ և առանց վնասու հասանելոյ ի խնդութիւն, և ամենայն տանց հաւատացելոց աճել և բազմանալ ի փառս տէրութեան քո, և ի լրումն աստուածային քո բանից, եթէ աճեցէք և բազմացարուք: Այո՛ Տէր Աստուած մեր, լո՛ւր և այժմ խնդրուածոց անարժան ծառայիս, և ամենեցուն որ շուրջ կան աստ, բարեխօսութեամբ անարատ ծնողի քո սուրբ Աստուածածնի, և ամենայն սրբոց

քոց: Զի քեզ միածնի Որդւոյդ, և անսկիզբն համագոյ Հօր քո, և կենդանարար և ամենասուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք պատիւ և երկրպագութիւն այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

ԿԱՆՈՆ

ՓԱՐԱՏԵԼՈՅ ՁՏՈՒՆ

ՆՈՐԱԾԻՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

Երևայ տաղանդայն է տուն նորաձնէն. և Սարկաւագն տարողէ. Եւ Ես խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք, ընկա՛լ կեցո՛ և ողորմեա՛ ։ Քահանայն։ Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ".

Շարական:

Դ.Կ. Խորհո՛ւրդ մեծ և սքանչելի՛ որ յա՛յսմ աւուր յայտնեցաւ։ Հովիւքն երգեն ընդ հրեշտա՛կս, տան աւետիս աշխարհի։ Ծնաւ նոր արքա՛յ ի Բե՛թղե-հէմ քաղաքի։ Որդիք մարդկան օրհ-

նեցէք, զի փա՛ռքն մեր մարմնացա՟ւ։ Անբաւելին երկնի և երկրի՟ ի խա՟նձարուրս պատեցա՟ւ, ոչ մեկնելով ի Հօրէ՟ ի ս՟ուրբ այրին բազմեցա՟ւ։

Այսօ՟ր ցը՟նծան երկինք ի վերուստ մեծա՟ պայծառ աւետեօք. և արարածք ամենայն զգեցան հանդերձ փրկութեա՟ն։

Այսօր յայրին ընծայեցա՟ւ Քրիստոս Որդին Աստուծոյ, և հրեղինաց բազմութիւնքն յերկնի՟ց յերկիր վայր իջեա՟լ։

Այսօր հովուացն տեսեա՟լ զարդարութեան արեգակն. և ընդ հրեշտակըս երգէին փառք ի՟ բարձունս Աստուծո՟յ, ևլն։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Որպէս լեր բերկրեալդ Տէր ընդ քեզ օրհնեալ ես դու ի կանայս, և օրհնեալ է պտուղ որովայնի քո։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Վասն ծննդեան և յայտնութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ հովիւքն էին ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթեայք որ պահէին զպահպանութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց։ Եւ հրեշտակ Տեառն երևեցաւ նոցա, և փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա, և երկեան երկիւղ մեծ։ Եւ ասէ ցնոսա հրեշտակն, մի երկնչիք՝ զի ահաւասիկ աւետարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի ամենայն ժողովրդեանն։ Զի ծնաւ ձեզ այսօր փրկիչ, որ է օծեալ

Տէր ի քաղաքի Դաւթի: Եւ այս նշանակ ձեզ, գտանիցէք մանուկ պատեալ ի խանձարուրս, և եդեալ ի մսուր: Եւ յանկարծակի եղև ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց, որք օրհնէին զԱստուած՝ և ասէին. Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն:

Եւ յորժամ հասանեն, Եւ յամենայն ժամու, դարձեալ աւետարան Ղուկասու:

Եւ եղև իբրև վերացան ի նոցանէ հրեշտակքն յերկինս, ասեն ցմիմեանս հովիւքն. եկայք երթիցուք մինչև ցԲեթղեհէմ, և տեսցուք զի՞նչ է բանս այս՝ որ եղև, զոր Տէր եցոյց մեզ: Եւ եկին փութանակի և գտին զՄարիամ և զՅովսէփ, և զմանուկն եդեալ ի մսուր: Եւ ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ նոցա զմանկանէն: Եւ ամենեքեան որ լսէին, զարմանային վասն բանիցն՝ զոր խօսե-

ցան ընդ նոսա՝ հովիւքն: Եւ Մարիամ զամենայն զբանս զայսոսիկ պահէր, և խելամուտ լինէր ի սրտի իւրում: Եւ դարձան հովիւքն փառաւոր առնէին և օրհնէին զԱստուած վասն ամենայնի՝ զոր լուան և տեսին. որպէս պատմեցաւ նոցա:

Եւ ապա ասասցեն զմաղթանսն է փառք
է փառքնուն:

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սո'։

Աղօթք:

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց"։

Հայր մեր որ յերկինս ես":

ԿԱՆՈՆ

ՎԱՍՆ

ԱՅՍԱՀԱՐԱՑ ԵՒ ԼՈՒՍՆՈՏԻՑ

Սաղմոս։

Որ բնակեալն է յօգնութիւն բարձրելոյն, ընդ հովանեաւ Աստուծոյ յերկնից հանգիցէ։

Ասասցէ Տեառն՝ ընդունող իմ ես, ապաւէն իմ Աստուած, և ես յուսամ ի նա։

Նա փրկեսցէ զիս յորոգայթէ որսողին. և ի բանիցն ի խռովութենէ.

Ի թիկնամէջս իւր ընկալցի զքեզ. ի հովանի թևոց նորա յուսասցիս։

Որպէս զէն շուրջ եղիցի զքեզ ճշմարտութիւն նորա։

Ոչ երկիցես դու յերկիւղէ գիշերի, և ոչ ի նետէ՝ որ թռչի ի տուէ։

Ցիրէ որ շրջի ի խաւարի, ի գայթակղութենէ դիւին ի հասարակ աւուր։

Անկցին ի կողմանէ քումմէ հազարք և բիւրք ընդ աջմէ քումմէ, և առ քեզ ինչ ոչ մերձեսցին։

Բայց միայն աչօք քովք հայեսցիս դու, և զհատուցումն մեղաւորաց տեսցես, զի դու Տէր յոյս իմ ես։

Զբարձրեալն արարեր քեզ ապաւէն, զի ոչ հասցեն առ քեզ չարք, և տանջանք մի մերձեսցին ի յարկս քո,

Հրեշտակաց իւրոց պատուիրեալ է վասն քո ի պահել զքեզ յամենայն ճանապարհս քո։

Ի բազուկս իւրեանց ընկալցին զքեզ՝ զի մի երբէք հարցես զքարի զոտն քո։

Ի վերայ իժից և քարբից գնասցես դու և առ ոտն կոխեսցես զառիւծն և զվիշապն։

Քանզի յիս յուսացաւ, և փրկեցից զնա. հովանի եղէց նմա, զի ծանեաւ զանուն իմ։

Կարդասցէ առ իս, և ես լուայց նմա և առ նմա եղէց ի նեղութեան։

Փրկեցից և փառաւոր արարից զնա. երկայն աւուրբք լցուցից. և ցուցից նմա զփրկութիւն իմ։

Ընթերցուածս յեսայեայ մարգարէէ։

Զիա՞րդ անկաւ յերկնից արուսեակն՝ որ ընդ առաւօտն ծագէր. անկաւ

յերկիր, խորտակեցաւ՝ որ առաքէր առ ամենայն ազգս. դու ասէիր ի մտի քում, ելից յերկինս, ի վերոյ քան զաստեղս երկնից արկից զաթոռ իմ. նստայց ի լերինն բարձու, ի վերայ լերանց բարձանց հիւսիսոյ։ Ելից ի վերոյ քան զամպս, եղէց նմանող բարձրելոյն։ Արդ՞ ի դժոխս իջցես, և ի հիմունս երկրի։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս։

Արդ՝ որովհետև մանկունք հաղորդեցին արեան և մարմնոյ, և ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղև նոցունց. զի մահուն իւրով խափանեսցէ զայն՝ որ զիշխանութիւն մահուն ունէր, այսինքն է զսատանայ. և ապրեցուսցէ զայնոսիկ որ մահուն երկիւղիւ համապազ կէին վտարանդեալք ի ծառայութիւն։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Զթշնամիս իմ հալածականս արարեր, և զատելիս իմ սատակեցեր:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք:

Սրբոյ Աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի,
որ ըստ Մարկոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Առ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս:

Պատասխանի ետ մի ոմն ի ժողովրդենէն՝ և ասէ. վարդապետ՝ ածի զորդի իմ առ քեզ, զոր ունի այս համր. և ուր հասանէ՝ զարկուցանէ զնա, և փրփրէ, և կրճտէ զատամունս իւր՝ և ցամաքի. և ասացի ցաշակերտսն քո զի հանցեն, և ո՛չ կարացին հանել զնա: Պատասխանի ետ նոցա և ասէ. ո՛վ ազգ անհաւատ՝ մինչև ցե՞րբ իցեմ

ընդ ձեզ, մինչև ցե՞րբ անսայցեմ ձեզ. ածէ՛ք զնա առ իս: Եւ ածին զնա առ նա: Իբրև ետես զնա այսն, վաղվաղակի շարժլեաց զնա, և անկեալ յերկիր թաւալէր և փրփրայր: Եհա՛րց ցհայր նորա և ասէ. քանի՞ ժամանակք են՝ յորմէ հետէ այդ եղև դմա: Եւ նա ասէ, ի մանկութենէ. բազում անգամ ի հուր արկանէ և ի ջուր՝ զի կորուսցէ զդա. արդ եթէ կարող ինչ ես, օգնեա՛ մեզ Տէր գթացեալ ի վերայ մեր: Եւ Յիսուս ասէ ցնա, ասացեր եթէ կարող ես. ամենայն ինչ՝ հնարաւոր է այնմ որ հաւատայն: Եւ վաղվաղակի աղաղակեաց հայր մանկանն՝ և ասէ. հաւատամ, օգնեա՛ անհաւատութեանս իմում: Իբրև ետես Յիսուս՝ եթէ կուտի ժողովուրդն ի վերայ, սաստեա՛ց այսոյն պղծոյ՝ և ասէ. համրդ՝ և խուլ այս՝ ես տամ քեզ հրաման, ե՛լ ի դմանէ, և այլ և՛ մի՛ մտանիցես ի դա: Եւ աղաղակեաց՝ և յոյժ լլկեաց զնա՝ և ե՛լ. և եղև պատանեակն իբրև զմեռեալ, մինչև բազ-

մաց իսկ ասել՝ թէ մեռաւ։ Եւ Յիսուս կալաւ զձեռանէ նորա յարոյց զնա, և կանգնեցաւ։ Եւ իբրև եմուտ նա ի տուն, աշակերտքն առանձինն հարցին զնա. մեք ընդէ՞ր ո՛չ կարացաք հանել զնա։ Եւ ասէ ցնոսա. այդ ազգ՝ ո՛չ իւիք ելանէ, եթէ ոչ պահօք և աղօթիւք։

Եւ դնէ զաւետարանն ի վերայ գլխոյ այսահարին և ասէ.

Սաստեսցէ քեզ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ պիղծ սատանայ, որ եկն յաշխարհ և շրջեցաւ ընդ մարդկան, զի ըզքոյդ խափանեսցէ զբռնութիւն և զմարդիկ ապրեցուսցէ։ Որ ի վերայ փայտին զընդդիմակաց զօրութիւնսն խորտակեաց արեգականն խաւարելով, երկիր շարժելով, գերեզմանացն բանալով, մարմինք սրբոցն յառ-

նելով։ Որ ելոյծ մահուամբ զմահ, և խափանեաց որ զունելութիւն մահուն ունէր, այսինքն է, զքեզ սատանայ։

Երդմնեցուցանեմ զքեզ յԱստուած կենդանի՝ որ եցոյց զՓայտն կենաց, և կարգեաց զքերովբէսն և սերովբէսն բոցեղէն սրով շուրջանակի պահել զնա. պապանձեաց ել և գնա ի սմանէ։ Երդմնեցուցանեմ ըզքեզ ի Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս՝ որ գնայր որպէս ընդ ցամաք ի վերայ ծովուն, և սաստէր պտուտից հողմոյն. որոյ հայեցուածն ցամաքեցուցանէ զանդունդս, և սպառնալիք նորա մաշեն զլերինս։ Նոյն ինքն և այժմ հրամայէ քեզ ի ձեռն մեր, երկիր, ել և գնա ի ստեղ-

ծուածոյս այսորիկ. և մի՛ դառնայցես և մի՛ թագիցես ի սմա. և մի՛ ևս պատահեսցես ումեք ի սոցանէ. կամ ազդիցես, կամ զարկցես, մի՛ ի գիշերի մի՛ յաւուր, մի՛ ի ժամու կամ ի տարաժամու. այլ երթիջիր ի քոյին խորխորատն մինչև ի պատրաստեալ տանջանսն քեզ մեծի աւուրն դատաստանին:

Երկի՛ր յԱստուծոյ, որ նստի յաթոռ քերովբէից և հայի յանդունդս. յորմէ դողան հրեշտակք, հրեշտակապետք, աթոռք, տէրութիւնք, իշխանութիւնք, պետութիւնք, բազմաչեայ քերովբէքն. յորմէ դողան երկինք և երկիր, ծով և ամենայն որ ի նոսա. ե՛լ և գնա ի ծառայէս Քրիստոսի Աստու-

ծոյ: Երդմնեցուցանեմ զքեզ յԱստուած կենդանի որ գնայ ի վերայ թևոց հողմոց. ո՛ արար զհրեշտակս իւր յոգիս, և զպաշտօնեայս իւր ի բոց հրոյ. ե՛լ և գնա՛ ի ստեղծուածոյս Աստուծոյ յայսմանէ ամենայն հրեշտակօք քո: Զի օրհնեալ և փառաւորեալ է անուն ամենասուրբ Երրորդութեան Հօր և Որդւոյ և սուրբ Հոգւոյն. այժմ և միշտ":

Աստուած՝ որ մեծ է և ահաւոր և փառաւորեալ յամենայնի գործովք և զօրութեամբ, անհասանելի և անքննելի գոլով. որ յառաջ պատրաստեաց քեզ սատանայ զյաւիտենական տանջանացն զդատաստան. այժմ ի ձեռն մեր անպիտան ծառա-

յից իւրոց հրամայեաց քեզ և ամենայն գործակցաց քոց ամենայն զօրութեամբ քով ի բաց կալ ի ծառայէս Յեսուսի Քրիստոսի, որ զամենայն իշխանութիւն ունի յերկինս և յերկրի· ասաց համեր և խուլ դիւին, ել ի մարդոյդ և այլ մի՛ մտաներ ի դա։ Ո՛տանիր զքո պիղծ և ունայն զօրութիւնդ, որ և խոզից իշխանութիւն ոչ ունէիր։ Յիշեա՛ որ սաստեացն քեզ, և քոյովք խնդրուածովք յերամակ խոզիցն հրամայեաց քեզ մտանել։

Երկի՛ր յԱստուծոյ, որոյ հրամանաւ երկիր հաստատեցաւ ի վերայ ջրոց· որ շինեաց զերկիր և կարգեաց· որ հաստատեաց զերկինս կշռով· և զա-

պարս կշռորդովք· և եդ զաւազ ծովու ի սահման, և ի ջուրս սաստիկս զշաւիղս իւր պատրաստեաց։ Որ հայի ի լերինս և ծխեսցին· որ արկանէ զլոյս որպէս զօթոց· որ ձգեաց զերկինս որպէս մագաղաթ· որ յարկեաց ի վերայ ջրոց զվերնայարկս նորա։ Որ հիմնեցոյց զերկիր ի վերայ հաստատութեան, զի մի շարժեսցի յաւիտեան։ Որ կոչեաց զջուրս ծովու, և եհեղ զնա ի վերայ ամենայն երկրի· Ել և գնա՛ ի սմանէ։ Երդմնեցուցանեմ զքեզ ամենաչար, ի փրկական չարչարանսն Քրիստոսի, և ի պատուական նորա մարմին և յարիւն, և ի գալուստն նորա ահաւոր· զի գայ և ոչ յապաղէ ի դատել զերկիր·

և զքեզ և զգործակիցն քո տանջեսցէ ի հուրն յաւիտենից. ուր որդն անքուն է և հուրն ոչ շիջանի: Զի զօրութիւն Յիսուսի Քրիստոսի հանդերձ Հարբ և ամենասուրբ Հոգւովն օրհնեալ է այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտեանս յաւիտենից: Տէր Սաբաւովթ Աստուած Իսրայէլի, որ փարատես զցաւս և զհիւանդութիւնս և զամենայն ախտս բժշկես. նայեա ի վերայ ծառայիս քո, և ի բաց մերժեա ի սմանէ զամենայն ներգործութիւն սատանայի, սաստեա այսոց պղծոց և հալածեա զնոսա. և վաղվաղակի քոյին ազդմամբդ փրկեա զծառայս քո. և խորտակեա զսատանայ ընդ ոտիւք սորա, և

տուր սմա յաղթութիւն ընդդէմ նորա հակառակութեանց, և այսոց նորա պղծոց: Որպէս զի առ ի քէն օգնականութիւն առընկալեալ արժանաւորեսցի անմահ և երկնաւոր քոց պարգևացդ, փառաւորելով զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգիդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն,

Աղօթք:

Որ եսդ Տէր՝ Տէր, որ արարեր զմարդն ըստ պատկերի քում և ըստ նմանութեան, և ետուր նմա իշխանութիւն մըշտընջենաւոր կենաց. և նորա անկեալ ընդ մեղօք բանսարկուին պատրանօք. և դու ոչ

անտես արարեր, այլ տնօրինեցեր մարդանալով Քրիստոսի քո զփրկութիւն աշխարհի: Դու ինքնին մարդասէր Տէր. զուգակցեա կենաց սորա հրեշտակ լուսաւոր, փրկելով զսա յամենայն խորհրդոց թշնամւոյն, ի դիւէ տարաժամէ, յերևելի և յաներևոյթ պատահարաց չարին:

Եւ [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ, և այլն.

Հալածեա ի սմանէ զամենայն շունչ չար, որ խօսեցեալ է և որջացեալ ի սիրտ սորա, զհոգի մոլորութեան, զհոգի ստութեան և ամենայն անմաք-

րութեան, որ ներգործէ ըստ խորամանկութեան թշնամւոյն խաբէութեան: Շնորհօք և գթութեամբ միածնի Որդւոյ քո, ընդ որում օրհնեալ ես Հայր ամենակալ հանդերձ բարերար և կենդանարար սուրբ Հոգւովդ, այժմ և միշտ և":

Քարոզ:

Արթուն մտօք և անդրօս խորհրդով կացցուք միաբան յաղօթս առաջի Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի: Հաւատով խնդրեսցուք ի նմանէ զհրեշտակ խաղաղութեան պահապան անձանց մերոց, որ եկեալ բնակեսցէ շուրջ զմեօք, և աներկիւղ պահեսցէ զմեզ յամենայն հրեղէն նետից սատանայի՝ որ թռչի ի տուէ, յիրաց խաւարային գնացից, ի դայթակղութենէ դիւին ի հասարակ աւուր: Յորմէ զզու-

շութեամբ պահելով, աղօթիւք, և բարեխօսութեամբ ամենայն սրբոց, շնորհեսցէ մեզ մարդասէրն Աստուած կեալ առաքինութեամբ ի փրկութիւն անձանց մերոց. ի պատիւ և ի փառս կենդանացուցիչ անուան իւրոյ: Յոյս հաստատութեան ընկալցուք ի յայտնութեան միածնի Որդւոյն Աստուծոյ, կերպարանակից առնել զմարմին խոնարհութեան մերոյ ըստ նմանութեան մարմնոյ փառաց իւրոց. վասն զի զայս խոստացաւ սիրելեաց իւրոց ճշմարիտն Աստուած Յիսուս Քրիստոս Տէր մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի: Զժամս և զառաջիկայ օրս խաղաղու": Զհրեշտակ': Զքաւութիւն": Զսրբոյ խաչին": Եւ ևս միա": Զանձինս': Ողորմեաց մեզ":

Աղօթք:

Զգեցո՛ մեզ տէր Աստուած մեր՝ զէն արդարութեան զօրաւոր և յաղթող լինիլ ընդդէմ

սատանայական պատերազմաց. և զամենայն հրեղէն նետս նորա շիջուցանելով՝ անկասկած լիցուք յիրաց խաւարային գնացից, ի գայթակղութենէ դիւին ի հասարակ աւուր: Եւ զգաստացեալք վայելչական տուընջեամբս՝ առաքինութեամբ կացցուք ի փրկութիւն անձանց մերոց, ի պատիւ և ի փառս սրբոյ Երրորդութեանդ. այժմ և":

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Երկնաւոր խաղաղութեամբ քով պարսպեալ պահեա՛ զանձինս մեր տէր զօրութեանց. վասն զի դու ես Աստուած խաղաղութեան, և բաց ի քէն զայլ ոք ո՛չ գիտեմք, և զանուն քո ամենազօր կարդամք յօգնա-

կանսութիւն անձանց մերոց: «Նայեա՛ց յերկրպագութիւնս մեր, և ուսո՛ մեզ առնել զարդարութիւն ճշմարտութեան: Եւ գոհութեամբ փառաւորեսցուք ըզՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգին՝ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա»:

Տէր մի յիշեր զմեղս մեր զառաջինս. վաղվաղեսցէ առ մեզ ողորմութիւն քո զի աղքատացաք յոյժ:

Օգնեա մեզ Աստուած փրկիչ մեր, վասն փառաց անուան քո:

Տէր փրկեա զմեզ և քաւեա զմեղս մեր վասն անուան քո:

Քարոզ:

Վասն հիւանդաց և ամենայն վշտացելոց՝ աղաչեսցուք զՓրկիչն մեր Քրիստոս, զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում. և բժշկեսցէ զախտըս և զհիւանդութիւնս հոգւոց դ

մարմնոց ծառայից իւրոց. և կատարեալ առողջութեամբ հաստուսցէ զամենեսեան ի մշտնջենաւոր և յանախտ կեանս: Որ առաքեցաւ ի Հօրէ ի բժշկութիւն ազգի մարդկան՝ միածին Որդին Աստուծոյ. Տէր մեր և Փրկիչ Յիսուս Քրիստոս. կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Աղօթք:

Փարատեա՛ զցաւս և բժշկեա՛ զհիւանդութիւնս ի ժողովրդենէ քումմէ Տէր Աստուած մեր. և շնորհեա՛ ամենեցուն զկատարեալ առողջութիւն նշանաւ ամենայաղթ խաչի քո. որով բարձեր զտկարութիւն ազգի մարդկան, և դատապարտեցեր զթշնամին կենաց և փրկութեան մերոյ: Դու ես կեանք մեր և փրկութիւն բա-

բերար և բազումողորմ Աստուած. որ միայն կարող ես թողուլ զմեղս, և մերժել զախտս և զհիւանդութիւնս ի մէնջ. որում յայտնի են պէտք կարեաց մերոց: Պարգևիչդ բարեաց՝ պարգևեա զառատ ողորմութիւն քո ի վերայ արարածոց քոց՝ ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից. յորոց հանապազ փառաւորեալ գովի ամենասուրբ Երրորդութիւնդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս ես":

ՅԱՂՕԹԱՄԱՏՈՅՑ ԳՐՈՑ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՅ.

Ի ԽՈՐՈՑ ՍՐՏԻՑ ԽՕՍՔ ԸՆԴ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Տէր՝ տէր զթութեանց՝ և Աստուած ողորմութեանց. անուն մեծութեան. ձայն ահաւորութեան. կոչումն սաստկութեան. լուր անհասութեան, բարբառ դողութեան, հնչումն հիացման. յուսադրութիւն բարերարութեան, ամենողորմ քաղցրութեան: Յորմէ երկուցեալ սասանին ամենայն բնութիւնք եղելոց. ի քո սպառնալեաց ահիդ պակուցման՝ սաւառնին սերովբէք, ամփոփին քերովբէք, պարուրին պարք

լուսակերպիցն, երկնչին հիացմամբ բոլոր պետութիւնք վերնոցըն. նոյնք ցնծան դողութեամբ մեծաւ ի մի նուագատիս բերկրութեան, զարհուրին դեւք, ընկրկին չարութեանցն գունդք. պակասին խաւարասիրացն հոգիք. անդնդոց մատնին հրեշտակք օտարին: Կապին նշանաւ խաչին՝ յարձակմունք դիմամարտին. փակին ի ստորին բանտի՝ քինաւոր Ամաղեկացիքն. անխզելի հանգուցիւք պաշարին խումբք հակառակորդին, արգելլին անզերծ զընդանաւ մահազինացն կաճառք. պնդին ի մետաղս ահեղ հրամանիդ՝ այսականացն գումարք. պապանձին կարկեալ՝ ընդդիմաբանիցն դասակցութիւնք. պարաւանդին հուծմամբ կորստեան՝ աներեւութիցն ժողովք. անլոյծ շղթայիւք նեղին՝ առաքելութիւնք դերաքրիստոսին:

Ահա կարկառեմ մատամբք ձեռինս զտեառնագրութիւն նըշանիդ ի ժամ գիշերիս, որ ոչ մթանաս խաւարաւ անդիտութեան՝ ամենեւին տեսականութիւն, քան թէ ի լոյս անմատոյց հանգուցեալ բնակես: Ընկա՛լ զաղաչող փտանգաւոր գոհաբան ընդ պահպանութեամբ թեւոց հզօրիդ. փրկեա՛ ի ցնորից՝ եկամուտ պղտորութեանց. սուրբ արա զգայարան հայելեաց՝ սրտիս նկատմանց. ամրացո փայտիւդ կենաց՝ ի տըխ-

րական անրջոց· արեամբ քո սրսկեա՛ զշրջարկութիւնս կայից· զհետս ելումնից՝ կաթուածով կենարար կողից գըծագրեա՛. երգոցն պահպանարան՝ քառակերպից ձեւակերպութիւն եղիցի· հանդէպ տեսութեան աչացս ամբարձման՝ փրկականդ քո կրից խորհուրդ առ դիցի· ընդ բարաւոր յարկիս՝ չարչարանաց քոց գործի հաստիցի· զծառոյդ օրհնութեան՝ հաւատք յուսոյ իմոյ կախեսցի: Երգել Տէր՝ սովաւ զսատակիչն հոգւոց· մտցէ անխափան՝ պաշտպանն լուսոյ, և ընդ սաստիկ ծանրութեան ցաւոցս՝ և զբեռն պարտեացս թեթեւացո՛, զոր ի լսարանի մտացըս ամփոփման մահճացս ան-

կողնի՝ ուշաբերեալ զյուսահատութեանցն դառն պտղոցըն՝ խոստովանիմ ամենագիտիդ զանհամար մասունս գործոց չարաչար անօրէնութեանցս:

Հանգո՛ զվաստակեալս ի բազմածուփս աշխատութենէ. բա՛րձ զտագնապ տարակուսանաց ոգւոյս կործանման, զդառնութիւնն ընդ վշտացն· զհեծութիւնն ընդ կարեացն· զանձկութիւնն ընդ թշուառութեանցն զհառաչմունսն ընդ խորտակմանցն, զբեկութիւնսն ընդ ապշութեանցն, զթմրութիւնսն ընդ շրտմանցն, զարբեցութիւնն ընդ յիմարութեանցն· զթերամտութիւնն ընդ խելագարութեանցն, զսառուցն սիրոյն, և զհրային ջերմութիւն աղուական ախտին:

Օժանդակ լե՛ր տկարութեան բազմատխուրս տրտմութեան, բարեգործ աջովդ շնորհիւ ձեռամբդ նորոգողի, մատամբդ կենսաբաշխի, փառօքդ մշտափայլի, յարակայութեամբդ անեղծի, երեսօքդ զուարթականի, խնկութեամբ էիդ պաշտելի. բարձրութեամբդ երկրպագելի: Հա՛տ զչարաչար հեծութիւն՝ կորստականս խեղդման, զնոր գիւտ չարին, զհին խարդախութիւն բանսարկուին. զօտար ազդեցմունս՝ ի մահ կըրթողին. զանյարմարական երեւոյթս՝ հանապազորդեան եղեռնագործին. զառ աչս հնարագրութիւնն դժնդակ դիւին. զօղջական բոցաշնչութիւն ձգող կախարդին: Պահեա՛ ի տեղւոջ

հանգստեան մեռօրինակ այր դադարման, յաներեւոյթ մտածութեանց. ի մանաւոր սխալութեանց. ի մեծագոյն գայթակղութեանց. ի փոքրագոյն տնանռութեանց ի խաբեբայ չար ճանճրութեանց: Հեռացո՛ զանհանդէպ մտածութիւնն ի զգայութեանց ծառայիս յանցաւորի, զկիրս բասրելիս, զվարըս թշնամանելիս, զդիպուածս պատկառելիս, զհետս վրիպելիս, զպատիրս ճաղելիս, զխորհուրդըս անգոսնելիս. զաւելաբանութիւնս նշկահելիս: Անսխալ հոգւով եւ անշաղախ մարմնով զապաւինեալս ի քեզ հանդերձեա՛, ի շնչմանէ հողմոց, ի զարկմանէ բռնութեանց, ի բախմանէ փոթորկաց, ի յոստմանէ

մրրկաց, ի յարձակմանէ գազանաց: Ի կախման աչացս՝ հայեցուած սրտիս մի՛ ստուերասցի. այլ՝ զուարթասցի պայծառասցի վայելչասցի՝ ընդ քեզ փայլեսցի՝ Տէր Յիսուս Քրիստոս, լուսաւոր փառմամբ անշիջանելեաւ: Բանիւ քո սրբեա՛ զպատսպարանս բազմականնիս, ի խորամանկութեանց, ի զբաղմանց, ի քո ատելի յիշատակաց, ի վերնամարտ մտածմանց, ի քէական մորոսութեանց, ի տիրանենգ անշնորհութեանց, յաստուածընդդէմ հերձուածութեանց: Գնդիւք վերնայնոցդ՝ վերակացու ինձ լիցիս, պետութեամբք, իշխանութեամբք, զօրաւորօքն անյաղթականաց՝ մաքուր մատակա-

րարաց՝ սուրբ աստուածութեանդ, առաքեալքն՝ աւետեաց աւետարանաւն. մարգարէքն՝ կատարանօքն. մաղթանք երջանկացն՝ ի կատարածի աւուրն ընծայեալ: Որովք նիրհեցից երկիւղիւ ըստ քեզ՝ տրտմութեամբ, և զարթեայց շնորհօք քո՝ կրկին ուրախութեամբ, եթէ վհատութեամբ ննջեցից, յարեայց դարձեալ հոգևորական բերկրութեամբ. եթէ ընկողմնացայց մեղանօք, կանգնեցայց վերստին գտեալ ի խղճէ անախտ ամբծութեամբ:

Լուր խնդրուածոց ամենահաւաչ ձայնիս հեծութեան՝ միայն բազմագութ, բարեխօսութեամբ սրբոյ Աստուածածնիդ, և ամենայն արդարոց, և

նահատակաց ընտրելոց։ Եւ քեզ փառք յամենեցունց՝ իմովս կոչմամբ վերառաքեցեալ սրբովք զուարթնոցն անմահականաց դասուց՝ ի գովեստ Հօր քոյ Աստուծոյ մերոյ, և Հոգւոյդ սրբոյ բնաւից հաստողի և նորոգողի յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

ԿԱՆՈՆ

ՍԿԻՀ ԵՒ ՄԱՂԶՄԱՆ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Տանին յեկեղեցին, լուանան նախ ջրով, և օրհնեն սուրբ իւղով. և ասեն։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Դատ արա ինձ Տէր, զի ես յամբծութեան իմում գնացի, ի Տէր յուսացայ զի մի եղէց հիւանդ։

Փորձեա զիս Տէր, և քննեա զիս. փորձեա զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ։

Ողորմութիւն քո Տէր, առաջի աչաց իմոց. և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում։

Ոչ նստայց ես յաթոռս նանրաց, և ընդ անօրէնս ես ոչ մտից։

Ատեցի ես զժողովս չարաց, և ընդ ամբարիշտս ես ոչ նստայց։

Լուացից սրբութեամբ զձեռս իմ, և շուրջ եղէց զսեղանով քով Տէր։

Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քո և պատմել զամենայն սքանչելիս քո:

Տէր, սիրեցի զվայելչութիւն տան քո, և զտեղի յարկի փառաց քոց:

Մի կորուսաներ ընդ ամբարիշտս զանձն իմ, և մի ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ:

Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են. և աջ նոցա լի է կաշառօք:

Ես յամբծութեան իմում գնացի. փրկեա զիս Տէր և ողորմեա ինձ:

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան. յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ:

Քարոզ:

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ՝ զի զողորմութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք.

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգ'':

Եւ ապա լուանան գինով, և ասեն սաղմոս:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տէր հովուեսցէ զիս և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի:

Ի վայրի դալարւոջ՝ անդ բնակեցոյց զիս, և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:

Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարհս արդարութեանց վասն անուան իւրոյ:

Թէպէտ և գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ի չարէ, զի դու Տէր ընդ իս ես:

Ցուպ քո և գաւազան՝ նոքա մխիթարեսցեն զիս:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝ ակն յանդիման նեղչաց իմոց: Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս: Ողորմութիւն քո Տէր զհետ իմ եկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես'', Օրհնութիւն և փառք հօր և Որդւոյ և Հոգ'':

Աղօթք:

Օրհնեալ ես տէր Աստուած մեր, որ ետուր մեզ զնիւթս

զայս առնել անօթ սրբութեան քում ըստ հաճոյից քոց, առ ի քէն տուելոյ քո մտաւորութեան։ Արդ՝ ընկա՛լ զսա ի ձեռաց մերոց, և սրբեա՛ սրբութեամբ քով, զի արժանի լիցի ընդունիլ ի սպասաւորութիւն եկեղեցւոյ քում սրբոյ. որով և բերկրեսցին մատուցողք սորա, ակնունելով ի քէն բարեաց հատուցման։ Եւ զմեզ արժանի արա սրբութեամբ և արդարութեամբ կեալ ի քահանայութեանս կարգի, պաշտել զքեզ ի սուրբ եկեղեցւոջ քում՝ զամենայն աւուրս կենաց մերոց, և ընդունիլ զխոստացեալ բարիսն որ ի քէն։ Եւ քեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք՝ իշխա՛։

ԿԱՆՈՆ

ԵԿԵՂԵՑՒՈՅ ԶԳԵՍՏ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Տանին յեկեղեցին առաջի բեմին, և սարկաւագն ի վերայ բազկացն ունելով՝ ասէ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Յիշեա Տէր, զԴաւիթ, և զամենայն հեզութիւն նորա։

Որպէս երդուաւ Տեառն, և ուխտս եդ Աստուծոյ Յակովբայ։

Թէ ոչ մտից ի յարկս տան իմոյ, թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։

Թէ տաց քուն աչաց իմոց, կամ նինջ արտևանաց իմոց, կամ հանգիստ իրանաց իմոց. մինչև գտից զտեղի յարկի Տեառն Աստուծոյ Յակովբայ։

Ահա լուաք զնմանէ յԵփրաթայ, և գտաք զնա ի դաշտս մայրեաց։

Մտցուք ի յարկս նորա, երկիրպագցուք ի տեղւոջ՝ ուր կացեալ են ոտք նորա։

Արի Տէր, ի հանգիստ քո՝ դու և տապանակ կտակի սրբութեան քո։

Քահանայք քո զգեցցին զարդարութիւն, և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Վասն Դաւթի սիրելւոյ քո մի դարձուցաներ զերեսս քո յօծելոյ քումմէ։

Երդուաւ Տէր Դաւթի ճշմարտութեամբ՝ և ոչ ստեաց նմա. ի պտղոյ որովայնի նորա նստուցանել յաթոռ նորա։

Թէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ, և զվկայութիւնս զոր ուսուցից նոցա։

Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո։

Հաճեցաւ Տէր ընդ Սիոն, և ընտրեաց բնակել ի նմա. աստ այս է հանգիստ իմ յաւիտեանս յաւիտենից, ի սմա բնակեցայց՝ զի հաճեցայ ընդ սա։

Զայրիս սորա օրհնելով օրհնեցից, և զաղքատս սորա լցուցից հացիւ։

Երիցանց սորա զգեցուցից զփրկութիւն, և սուրբք սորա ցնծալով ցնծասցեն։

Անդ ծագեցից զեղջիւր ի Դաւիթ. պատրաստ արարից զճրագ օծելոյ իմոյ։

Թշնամեաց նորա զգեցուցից զամօթ. այլ ի վերայ նորա ծաղկեսցի սրբութիւն իմ։

Քարոզ։

Աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած, զի ընկալցի զսպասս զայս ի հաճոյս բարերար կամաց իւրոց ի պայծառութիւն տան իւրոյ ի գովեստ փառաց անուան իւրոյ. և կեցուսցէ զարարածս իւր։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո և ողորմեա։

Աղօթք։

Տէր Աստուած հզօր՝ բարձրեալ և ահաւոր, որ զգեցուցեր զեկեղեցի քո լուսով փառաց քոց, և եղեր մեզ զգեստ անապականութեան։ Ընկալ ի մէնջ զզգեստս զայս. որպէս ի ձեռն Մովսիսի զնիւթ խորանին վկայութեան, և իբրև զհանդերձս մանկանցն Եբրայեցւոց ի պատիւ քեզ տարածելոց։ Օրհ-

նեա՛ և սրբեա զսա, որպէս ընկալար և օրհնեցեր զկտաւն Յովսեփայ, զոր մատոյց ի պատանս աստուածային մարմնոյդ. զի և սա արժանի լիցի եկեղեցւոյ քում սրբոյ: Եւ որպէս զի ցնծասցեն մատուցողք սորա, տո՛ւր նոցա Տէր փոխարէն. հատո նոցա աստ և ի հանդերձեալ երկրիդ զողորմութիւն քո մեծ և զառատ: Եւ քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխա":

Հայր մեր որ յերկինս ես":

ԿԱՆՈՆ

ԽՈՒՆԿ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Բերեն յեկեղեցին, և սարկաւագն ասելով ի յետոյն, ասեն Մեսեդի.

Տէր Աստուած օրհնեալ. օրհնեալ է Տէր զօրհանապազ:

Մեծ է Տէր, և մեծ է զօրութիւն նորա. իմաստութեան նորա ոչ գոյ բաւ:

Ուղիղ եղիցին աղօթք իմ.
Որպէս խունկ առաջի քո Տէր.
Համբարձումն ձեռաց իմոց
Պատարագ երեկոյի:

Շարական խնկարկութեան:

Յայս յարկ նուիրանաց ուխտի Տեառն":

Եւ ևս խաղաղու": Օրհնութիւն և փառք":

Աղօթք։

Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, որ ընկալար զխունկն ի ձեռաց Ահարոնի և որդւոց նորա, և ոչ հաճեցար ընդ հուրն օտար, և ընդ խունկն օտարոտի. վասն որոյ և մեք սարսիմք և դողամք, զի մի՛ զնոյն կրեսցուք պատիժ։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ Տէր բարերար, ընկա՛լ զսա ի ձեռաց մերոց, որպէս ընկալար ի ձեռաց Ահարոնի և Զաքարիայի. և պարգևեա՛ մեզ զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ։ Մերժեա՛ ի մէնջ զամենայն ահաւորութիւն խաւարասէր թշնամւոյն։ Եւ տուր մեզ առնուլ ի միտ զահ և զերկիւղ աստուածութեանդ։

Շնորհօք և մարդասիրութեամբ Տեառն մերոյ և Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի, որում վայելէ"։

ԿԱՆՈՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Տանին յեկեղեցին. և աշակերտքն առնելով ի վերայ բազկացն, ասեն Սաղմոս։

Նայեցարուք ժողովուրդք յօրէնս իմ. խոնարհեցուցէք զունկն ձեր ի բանս բերանոյ իմոյ։

Բացից առակաւ զբերան իմ, և խօսեցայց զառակս ի սկզբանէ։

Որպէս լուաք՝ և ծանեաք զայս, և հարքն մեր պատմեցին մեզ։

Ոչինչ ծածկեցաւ յորդւոց նոցա յազգ յայլ, պատմել զօրհնութիւնս Տեառն, զզօրութիւն և զսքանչելիս իւր զոր արար։

Հաստատեաց զվկայութիւն իւր առ Յակոբ, և օրէնս եդ ի վերայ Իսրայէլի։

Որ ինչ միանգամ պատուիրեաց հարցըն մերոց, ցուցանել զայս որդւոց իւրեանց. զի ծանիցեն յազգ յայլ։

Որդիք որք ծնանիցին, յարիցեն և պատմեսցեն զայս որդւոց իւրեանց. զի դիցեն առ Աստուած զյոյս իւրեանց, և մի՛ մոռասցին զգործս Աստուծոյ։

Զպատուիրանս նորա խնդրելով խնդրեսցեն. և մի՛ եղիցին որպէս և հարքն իւրեանց։

Ազգ չար և դառնացող, ազգ՝ որ ոչ ուղղեաց զսիրտ իւր, և ոչ հաստատեաց առ Աստուած զհոգի իւր։

Որդիք Եփրեմի լարաձիգք և պնդաձիգք. յաւուր պատերազմի կապարճս դարձուցին։

Ոչ կացին նոքա յուխտի Տեառն. և ըստ իրաւանց նորա ոչ կամեցան գնալ։

Մոռացան զերախտիս նորա և զսքանչելիսն՝ զոր եցոյց նոցա։

Առաջի հարց նոցա զոր արար զսքանչելիս իւր յերկրին Եգիպտացւոց և ի դաշտին Տայանու։

Հերձ զծովն՝ և անցոյց զնոսա. և կացոյց զջուրսն որպէս ի տիկս։

Առաջնորդեաց նոցա ամպով ի տուէ, և զամենայն գիշեր ի լոյս հրոյ։

Հերձ զվէմն յանապատին, և ետ ըմպել նոցա որպէս ի խորոց մեծէ։

Եհան զջուրսն ի վիմէն, և հոսեաց որպէս զգետս՝ զջուրսն։

Սակայն յաւելին ի մեղանչել. և ևս բարկացուցին զբարձրեալն յանջրդի։

Փորձեցին զԱստուած ի սիրտս իւրեանց, ի խնդրել զկերակուր անձանց իւրեանց։

Տրտնջեցին զԱստուծոյ և ասացին. միթէ կարող իցէ Աստուած պատրաստել սեղան յանապատի։

Քանզի հարկանէր զվէմն՝ և հոսէին ջուրք, և վտակք խաղային ի նմանէ։

Աղէ հաց ևս կարասցէ տալ նա մեզ. կամ պատրաստեսցէ սեղան ժողովրդեան իւրոյ։

Վասն այսորիկ լուաւ զայս Տէր և յապաղեաց. հուր բորբոքեցաւ ի Յակոբ. և բարկութիւն ել ի վերայ Իսրայելի։

Զի ոչ հաւատացին յԱստուած. և ոչ յուսացան ի փրկութիւն նորա։

Հրաման ետ ամպոց ի վերուստ, և ըզդրունս երկնից եբաց, և տեղեաց ի նոսա զմանանայ ի կերակուր։

Զհաց երկնից ետ նոցա, զհաց հրեշտակաց կերան մարդիկ. և իջոյց ի նոսա զկերակուր ի լիութիւն։

Եհան զհողմն հարաւոյ, և էած զօրութեամբ իւրով զհիւսիսի։

Տեղեաց ի նոսա միս որպէս զհող. որպէս աւազ ծովու զթռչունս թեւաւորս:

Էարկ ի մէջ բանակի նոցա. և շուրջ զվրանօք նոցա:

Կերան և յագեցան յոյժ. և զցանկութիւն նոցա ետ նոցա. և ոչինչ կարօտ եղեն ի ցանկութենէ իւրեանց:

Մինչդեռ կերակուրք ի բերանս իւրեանց էին. բարկութիւն յԱստուծոյ ել ի վերայ նոցա:

Սպան զքաջսն ի նոցանէ, և զընտիր ընտիրս Իսրայէլի սատակեաց:

Յայսմ ամենայնի մեղան և ևս. և ոչ հաւատացին սքանչելեաց նորա:

Պակասեցան յունայնութեան աւուրք նոցա. և ամք նոցա փութապէս անցին:

Յորժամ սպանանէր զնոսա. խնդրէին զնա. դառնային և առաւօտ առնէին առ Աստուած:

Յիշեցին՝ զի Աստուած օգնական էր նոցա. Աստուած բարձրեալ փրկիչ էր նոցա:

Սիրեցին զնա բերանօք իւրեանց, և լեզուօք իւրեանց ստեցին նմա. և սիրտ նոցա ոչ էին ուղիղք ընդ նմա. և ոչ հաւատացին ուխտի նորա:

Այլ նա ինքն գթած էր. քաւէր զմեղս նոցա. և ոչ ապականէր:

Յաճախէր դարձուցանել զբարկութիւն իւր. և ոչ բորբոքէր զամենայն սրտմտութիւն իւր:

Յիշեաց՝ թէ մարմին են նոքա. հոգի որ եղանէ, այլ ոչ ևս դառնայ:

Քանիցս անգամ դառնացուցին զնա յանապատի. և բարկացուցին զբարձրեալն յանջրդի:

Դարձան և փորձեցին զԱստուած, և զսուրբն Իսրայէլի զայրացուցին:

Ոչ յիշեցին զձեռն նորա, յաւուր յորում փրկեաց զնոսա ի ձեռաց նեղչաց նոցա:

Որպէս արար զնշանս և զարուեստս իւր յերկրին Եգիպտացւոց և ի դաշտին Տայանու:

Դարձոյց յարիւն զգետս նոցա, և զանձրևս նոցա, զի մի՛ արբցեն:

Առաքեաց ի նոսա շանաճանճ և եկեր զնոսա. և գորտիւ ապականեաց զնոսա:

Ետ ժանկոյ զպտուղ նոցա, և զվաստակս նոցա մարախոյ:

Եհար կարկտիւ զայգիս նոցա, և զթզենիս նոցա եղեամամբ:

Մատնեաց ի կարկուտ զանասունս նոցա. և զստացուածս նոցա հրով դատեաց:

Առաքեաց ի նոսա զսրտմտութիւն բարկութեան իւրոյ, զսրտմտութիւն զբարկութիւն և զնեղութիւն:

Առաքեաց ի նոսա տանջանս ի ձեռն հրեշտակի չարի. և դիմեցոյց ի նոսա զարտամութիւն բարկութեան իւրոյ։

Ոչ անխայեաց ի մահուանէ զանձինս նոցա. և զանասունս նոցա ի մահ մատնեաց։

Եհար զամենայն անդրանիկս Եգիպտացւոց, զսկիզբն ամենայն վաստակոց նոցա ի յարկս Քամայ։

Ընթերցուածս յելից։

Խօսեցաւ Տէր ընդ Մովսիսի և ասէ, և դու խօսեաց ընդ որդիսն Իսրայելի և ասասցես։ Զգոյշ կացէք պահելոյ զշաբաթս իմ, զի նշանակ է ընդ իս և ընդ ձեզ յազգս ձեր. զի ծանիջիք թէ ես Տէր՝ որ սրբեմ զձեզ, և պահեսջիք զշաբաթս, զի սրբութիւն է այն Տեառն և ձեզ։ Որ պղծեսցէ զնա մահու մեռցի, ամենայն որ գործիցէ ի նմա գործ, սատակեսցի անձն այն ի միջոյ ժողովրդեան իւրոյ։ Զվեց օր գործեսցես գործ, և յաւուրն եօթներորդի շաբաթ հանգստեան, սրբութիւն

Տեառն. ամենայն որ գործեսցէ գործ յաւուր շաբաթու՝ մահու մեռցի։ Եւ պահեսցեն որդիքն Իսրայելի զշաբաթս, առնել զնոսա յազգս ձեր, ուխտ յաւիտենական ընդ իս և ընդ որդիսն Իսրայելի։ Նշանակ իմ է յաւիտենական. զի զվեց օր արար Աստուած՝ զերկինս և զերկիր, և յաւուրն եօթներորդի դադարեաց և հանգեաւ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Զօրութիւն է Տէր երկիւղածաց իւրոց. և զկտակարանս իւր ուսուցանէ նոցա։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Եւ դարձաւ Յիսուս զօրութեամբ Հոգւոյն ի Գալիլեա. և ել համբաւ ըզնմանէ ընդ ամենայն կողմանս գաւառին: Եւ նա ուսուցանէր ի ժողովուրդս նոցա փառաւորեալ յամենեցունց: Եւ եկն ի Նազարէթ՝ ուր սնեալն էր. և եմուտ ըստ սովորութեան իւրում յաւուր շաբաթու ի ժողովուրդն: Եւ ետուն նմա գիրս զԵսայեայ մարգարէի, և յարեաւ ընթեռնուլ. և իբրև եբաց զգիրսն՝ եգիտ զայն տեղի, յորում գրեալն էր: Հոգի Տեառն ի վերայ իմ, վասն որոյ և օծ իսկ զիս. աւետարանել աղքատաց առաքեաց զիս, բժշկել զբեկեալս սրտիւք, քարոզել գերեաց զթողութիւն և կուրաց տեսանել, արձակել զվիրաւորս ի թողութիւն, քարոզել ըզտարեկան Տեառն ընդունելի, և զօր հատուցման: Եւ խփեալ զգիրսն՝ ետ ցպաշտօնեայն և նստաւ. և ամենեցուն որ ժողովրդեանն էին աչք՝ ի նա հայէին: Եւ սկսաւ ասել ցնոսա. այսօր

լցան գիրքս այս յականջս ձեր: Եւ ամենեքին վկայէին նմա, և զարմանային ընդ բանս շնորհացն՝ որ ելանէին ի բերանոյ նորա:

Քարոզ:

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ՝ զի զողորմութեան զշնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Աղօթք:

Օրհնեալ ես տէր Աստուած մեր, որ ետուր մեզ զպատուիրանս քո ի լուսաւորութիւն անձանց մերոց: Ընկալ և այժմ զնորատիպ գիրս զայս ի ձեռաց մերոց ի տաճար սուրբ քո: Օրհնեա՛ և սրբեա՛ զսա, զի որք ընթերցցին, և որք լուիցեն, բանայցեն սիրտք նոցա առնել

զհրամանս քո գրեալ ի սիրտս
իւրեանց, լինել քեզ ժողովուրդ
սեպհական: Պայծառացո՛, Տէր,
և զհոգի մատուցողի սորին. և
եթէ յանցեալ ինչ իցէ փոքու
կամ մեծի, արա թողութիւն
բարեխօսութեամբ սուրբ Աստ-
ուածածնին և ամենայն սրբոց:
Զի դու ես տէր Աստուած մեր.
և քեզ վայելէ փառք՝ իշխանու-
թիւն և պատիւ. այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւիտենից, ա-
մէն:

Հայր մեր որ յերկինս ես":

ԿԱՆՈՆ

ԱՂ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Աստուած ողորմեա մեզ և օրհնեա
զմեզ. երևեցո զերեսս քո ի մեզ, և ողորմեա
մեզ:

Ճանաչել յերկրի զճանապարհս քո,
յազինս ամենայն զփրկութիւնս քո:

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք
Աստուած, խոստովան եղիցին առ քեզ ժո-
ղովուրդք ամենայն:

Ուրախ եղիցին և ցնծասցեն ազինք, զի
դու դատես զժողովուրդս ուղղութեամբ. և
ազգաց երկրի դու առաջնորդես:

Խոստովան եղիցին առ քեզ ժողովուրդք
Աստուած. գոհասցին զքեզ ժողովուրդք ամե-
նայն:

Երկիր ետ զպտուղ իւր, և օրհնեաց
զմեզ Աստուած, Աստուած մեր:

Աստուած մեր օրհնեսցէ զմեզ. և ի նմա-
նէ երկիցեն ամենայն ծագք երկրի:

Տաղաչափ:

Գ. Կ. Պայծառակերպեալ պահէին յանեղաշէն դրախտին զճանապարհս ծառոյն կենաց. քրովբէական հոյլքն բոցեղէն սրովբէիւք. այսօր արտափայլեալ ցուցաւ յերկրի աստուածազարդ փայտ կենաց և փրկութեան. զքեզ օրհնեն մանկունք սուրբ եկեղեցւոյ: Սաբեկայ ծառոյն վերաբերեալ խոյ յողջակէզ փոխանակ Իսահակայ. այլ ի վերայ քո զենաւ Գառն անարատ. ի հաշտութիւն Հօր և ի բառնալ զմեղս մեր. զքեզ: Պարծանք Պօղոսեան. դաւանեալ զքեզ աստուածային բանին տեղի և զենարան. քանզի քեւ ապրեցաք ի խածանող և յանմարմին գազանէն. և ի վերայ քո հեղեալ շիթք անա-

պակշան արեանն ըզկողածնին ջընջեաց ըզմեղս. զքեզ:

Քարոզ:

Լուիցէ Տէր ձայնի աղաչանաց մերոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Աղօթք:

Օրհնեալ ես տէր Աստուած ամենակալ, արարիչ ամենայն արարածոց. որ արարեր զամենայն արարածս քո բարի և լաւ, և չէ՛ք ինչ ի նոսա խոտան. զոր ետուր ի պէտս որդւոց մարդկան: Որ արարեր զաղն ի հաստատութիւն երկրի՝ և ի ժողովս ջուրց: Եւ արդ՝ մեք հաւատացեալքս անուան քում սրբոյ, առեալ զպարգևս քո՝

գոհանամք զառատ ողորմութենէդ քումմէ, և փառաւորեմք զամենամեծ տէրութիւն քո: Օրհնեա՛ * տէր ողորմութեամբդ քո զաղս զայս, և սրբեա՛ զսա: Զի ամենայն ինչ՝ յոր և խառնեսցի սա, եղիցի քեզ ի հաճոյս և յընդունելութիւն, և մեզ ի մաքրութիւն՝ և յառողջութիւն հոգւոյ և մարմնոյ: Որպէս զի հաստատեալք սովաւ և զուարճացեալք, յամենայնի անդադար փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդի և":

Եւ ապա օրհնաբանէ զաղն երիցս անձամբ ասելով:

Ամէն ալէլուիա ալէլուիա ալէլուիա:

Օրհնեսցի և սրբեսցի աղս այս նշանաւ սուրբ Խաչիւս և սուրբ Աւե-

տարանաւս. յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և յա":

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ և":

Շարական:

Դ.Ձ. Ահեղ խորհուրդ քահանայիցն, բաձկատարած կայր ի բեմն առաջի սուրբ սեղանոյն. Հուր շիջանի, խաւար մերժի, տրտմեալ հոգիքն ուրախանան, զի թողութիւն մեղաց լինի. ողորմած Տէր ողորմեա հոգ":

Հոգւոցն հանգուցե": Վասն հանգու":

Քրիստոս Որդի Աստու՝:

Հայր մեր որ յերկինս ես":

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՑԻ ՊԱՏԱՐԱԳԻ

ԿԱՄ

ՍԵՂԱՆՈՅ ՄԱՏԱՂԻ

Գնէն է սէղան հոգւ, և անապակ գինի. և աւէն աղմուս:

Յիշեսցէ Տէր զամենայն պատարագս քո՝ և զողջակէզս քո ընդունելի արասցէ:

Տացէ քեզ Տէր ըստ սրտի քում և զամենայն խորհուրդս քո նա կատարեսցէ:

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛: Այժմ և միշտ և՛:

Շարական:

Որ յանէից ստեղծող գոյակ-ցից մրարշակից Հօր բանդ Աստուած. Թողութիւն շնորհեա ննջեցելոց քոց ծառայից, յորժամ գա

դատել զոր անարատ ձեռօք ստեղծեր:

Որ ի Հօրէ առաքեցար և և մարմնացար ի սուրբ կուսէն. Թողու:

Որ ի խաչին անշնչացար զմահու լուծեր զիշխանութիւն. Թողու:

Փառք Հօր: Այժմ և միշտ:

Որ պըսակիչդ ես քոց սըրբոց, և անվախճան բարեաց բաշխող. Թո՛:

Աղօթք:

Գոհանամք զքէն տէր Աստուած ամենակալ, արարիչ ամենայն արարածոց. որ լցեր և զարդարեցեր զամենայն երկիր պտղալից և վայելուչ պարարտութեամբ, և ետուր զնոսա ի պէտս ուրախութեան որդւոց

մարդկան. զի փառաւորեսցի հանապազ ամենասուրբ անուն քո ի ստեղծեալ ծառայից, որք վայելեմք միշտ յամենառատ բարութեան քում: Եւ արդ բարերար և բազմագութ տէր քեզ խոնարհեցուցանեմք զծունր սրտից մերոց, և հայցեմք ի բարերարութենէ քումմէ, առաքեա ի ժամուս յայսմիկ զշնորհս ամենազօր ✝ոգւոյդ սրբոյ ի վերայ սեղանոյս այսորիկ, և օրհնեա ողորմութեամբ քով զառաջիկայ հացս զայս և զգինիս, զոր ի քո առատ բարութենէդ մատուցանեմք առաջի քո անկարօտ Աստուած, ի յիշատակ հոգւոց հաւատով ի քեզ ննջեցելոց: Եւ շնորհեա ամենե-

ցուն որք հաղորդին ի սմանէ՝ զփրկութիւն, և զառողջութիւն կենաց, և զթողութիւն յանցանաց: Եւ զհոգիս ննջեցելոց մերոց յիշեա՛ տէր՛ և դասաւորեա՛ ընդ սուրբս քո յերկնաւոր առագաստին յանսպառ ուրախութիւնսն. և պարգևեա՛ վարձս բարեաց՝ մատուցողաց պատարագիս: Եւ վասն առատ մարդասիրութեան քո Տէր՝ ջնջեա՛ զձեռագիր յանցանաց ամենայն ժողովրդեանս, բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնին և ամենայն քոց սրբոց. և արժանի արա զմեզ գտանել ողորմութիւն յաւուր հատուցման ամենայն գործոց: Զի դու ես կեանք անվախճան

և երանութիւն ամենայն արդարոց: Եւ քեզ ամենասուրբ Երրորդութեանդ և միոյ տէրութեանդ վայելէ փառք՝ իշխանութիւն և պատիւ այժմ":

Հոգւոյն հանգուցե": Քրիստոս Որդի":

Հայր մեր որ յերկինս ես":

ԿԱՆՈՆ

ՆՈՐ ՀԱՑ ՕՐՀՆԵԼՈՅ

Երգէն սա տաղանայն զնոր հացն և նա
առնալ է յետս էր, և ասէ:

Եւ նա խաղաղու". Օրհնութիւն և փառք".

Աղօթք.

Օրհնեա՛ * Տէր զնիւթ հա-
ցիս, որպէս օրհնեցեր զհինգ և
զեօթն նկանակն, նոյնպէս օրհ-
նեա՛ * զնոր հացս զայս, և որք
կերակրին ի սմանէ ընկալցին
զառողջութիւն հոգւոյ և մարմ-
նոյ ի ձեռն Տեառն մերոյ Յի-
սուսի Քրիստոսի, որում վա-

յելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և"։

Բարոզ։

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր զի սա"։

Աղօթք։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց"։

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես՝։

ԿԱՆՈՆ

ԺԱՄԱՀԱՐ (Զանգակ Կոչնակ) ԲՇՈՅ. ԲՈՒՐՎԱՌ, Լյն։ ՕՐՀՆԵԼՈՑ։

Բերեն յեկեղեցին՝ առաջի բեմին, լուանան նախ ջրով և ապա գինւով և ընջեսցեն մաքուր կտաւով, և ասեն Սաղմոս։

Օրհնեցէք զՏէր յօրհնութիւն նոր, զի սքանչելիս արար։

Փրկեաց զնա աջ իւր, և բազուկ սուրբ իւր։

Եցոյց Տէր զփրկութիւն իւր. առաջի ազգաց յայտնեաց զարդարութիւն։

Յիշեաց ողորմութեամբ իւրով զՅակոբ, ճշմարտութեամբ իւրով զտունն Իսրայելի. և տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ։

Աղաղակեցէք առ Տէր ամենայն երկիր օրհնեցէք ցնծացէք և սաղմոս ասացէք։

Սաղմոս ասացէք Աստուծոյ մերոյ օրհնութեամբ, օրհնութեամբ և ի ձայն սաղմոսաց։

Ի ձայն օրհնութեան կռածոյ փողոյ օրհնութեամբ ցնծութեամբ և ի ձայն եղջեր փողոյ, աղաղակեցէք առաջի Թագաւորին Տեառն։

Խռովեսցի ծով լրիւ իւրով, տիեզերք և ամենայն բնակիչք նորա. և գետք ծափս հարցեն ի միասին ձեռամբ։

Լերինք ցնծասցեն առաջի Տեառն, զի գայ, զի հասեալ է Տէր ի դատել զերկիր։

Դատէ զաշխարհս արդարութեամբ, և զժողովուրդս իւր ուղղութեամբ։

Տէր թագաւորեաց՝ բարկասցին ժողովուրդք, որ նստիս ի Քրովբէս, սասանեսցի երկիր։

Տէր ի Սիոն մեծ է և բարձր ի վերայ ամենայն ժողովրդոց։

Խոստովան եղիցուք անուան քում մեծի, զի ահաւոր և սուրբ է, և պատիւ թագաւորի զիրաւունս սիրէ։

Դու պատրաստեցեր զուղղութիւն. զիրաւունս և զարդարութիւն Յակոբայ դու արարեր։

Բարձր արարէք զՏէր Աստուած մեր.

երկիրպագէք պատուանդանի ոտից նորա, զի սուրբ է։

Մովսէս և Ահարոն երիցունք նորա. Սամուէլ ընդ այնոսիկ, ոյք կարդան զանուն նորա։

Կարդային առ Տէր և նա լսէր նոցա, և ի սիւն ամպոյ խօսէր ընդ նոսա։

Պահէին զվկայութիւն նորա. և զհրամանս՝ զոր ետ նոցա։

Տէր Աստուած մեր դու լսէիր նոցա, Աստուած դու քաւիչ լինէիր նոցա, և վրէժխնդիր ի վերայ ամենայն գործոց նոցա։

Բարձր արարէք զՏէր Աստուած մեր. երկիրպագէք ի լեառն սուրբ նորա, զի սուրբ է Տէր Աստուած մեր։

Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի, ձայնիւ իմով զՏէր աղաչեցի։

Սփռեցից առաջի Տեառն զաղօթս իմ, և զնեղութիւնս իմ առաջի նորա պատմեցից։

Ի նուաղել յինէն հոգւոյ իմոյ, դու Տէր ծանեար զշաւիղս իմ. ի ճանապարհ յոր և գնայի, թաքուցաւ ինձ որոգայթ։

Հայէի յաջմէ՝ տեսանէի, և ոչ ոք ճանաչէր զիս. կորեաւ յինէն փախուստ իմ, և ոչ գոյր խնդրող անձին իմոյ։

Աղաղակեցի առ քեզ Տէր և ասացի

դու ես յոյս և բաժին իմ յերկրին կենդանեաց։

Նայեա Տէր յաղօթս իմ, զի ես խոնարհ եղէ յոյժ. ապրեցո զիս ի հալածչաց իմոց, զի հզօրք եղեն քան զիս։

Տէր հան ի բանտէ զանձն իմ, գոհանալ զանուանէ քումմէ։

Եւ քեզ սպասեն արդարք՝ մինչև հատուցես։

Օրհնեմ անձն իմ զՏէր. օրհնեցից զՏէր ի կեանս իմ. սաղմոս ասացից Աստուծոյ իմոյ մինչև եմ ես։

Մի յուսայք յիշխանս յորդիս մարդկան, զի ոչ գոյ փրկութիւն ի նոսա։

Ելցէ հոգի ի նոցանէ՛ և դարձցին անդրէն ի հող, և յայնմ աւուր կորիցեն ամենայն խորհուրդք նոցա։

Երանի ազգի որոյ Տէր Աստուած Յակոբայ օգնական է նմա, և յոյս նորա ի Տէր Աստուած է։

Որ արար զերկինս և զերկիր, զծով և զամենայն որ ի նոսա։

Ո՛ պահէ զճշմարտութիւն յաւիտեան, և առնէ իրաւունս զրկելոց։

Տայ հաց քաղցելոց, և արձակէ զկապեալս Տէր։

Տէր բանայ զաչս կուրաց. և կանգնէ զգլորեալս Տէր։

Տէր սիրէ զարդարս, Տէր պահէ զպանդուխտս. զորբս և զայրիս ընդունի Տէր, և զճանապարհս ամբարշտաց կորուսանէ։

Թագաւորեսցէ Տէր յաւիտեան, Աստուած քո Սիօն ազգէ մինչև յազգ։

Քարոզ։

Խնդրեսցուք հաւատով միաբանութեամբ ի Տեառնէ՝ զի զողորմութեան շնորհս իւր արասցէ ի վերայ մեր. Տէրն ամենակալ կեցուսցէ և ողորմեսցի։

Աղօթք։

Տէր Աստուած զօրութեանց և արարիչ՝ ամենայն արարածոց, զքեզ օրհնեն ամենայն արարածք, զի վասն բազում մարդասիրութեան քո՝ հաճեցար բնակիլ ի մէջ հարցն մերոց, և խօսեցար ընդ նոսա ի խորանէ անտի վկայութեան և

լուեալ աղօթից նոցա. սրբեցեր
զամենայն կահ խորանին սըր-
բութեան, սրսկմամբ արեան ի
ձեռն Մովսիսի: Եւ այժմ Տէր
Աստուած մեր՝ առաքեա զշնոր-
հըս Հոգւոյդ սրբոյ ի նիւթս
յայս, զի և սա մերձեսցի ի
սպաս պաշտաման ս. եկեղեց-
ւոյ քո: Տուր Տէր՝ շնորհս ձայնի
ազդմանս այսորիկ, զի ամենե-
քեան՝ որք լուիցեն զհնչումն
նորա, զղջասցին ի սիրտս իւ-
րեանց, և դարձցին ի խորհրդոց
չարեաց և յամենայն անօրէ-
նութեանց, և խնդրեսցեն նե-
րումն և թողութիւն մեղաց, և
դու բարերարութեամբդ լուի-
ցես և ողորմեսցիս նոցա: Տուր
Տէր՝ շնորհս ձայնի ազդմանս

այսորիկ, զի ամենեքեան, որք
իցեն ի հիւանդութիւնս ախտից
կամ յարհաւիրս սատանայի և
լուիցեն զհնչումն նորա, և յի-
շեսցեն զահաւոր և զսքանչելի
անուն քո՝ և խնդրեսցեն զո-
ղորմութիւն, դու լուիցես նոցա,
և թեթևացուսցես և փարա-
տեսցես զամենայն ցաւս նոցա:

Տուր Տէր՝ շնորհս ձայնի
ազդմանս այսորիկ, զի ամենե-
քեան՝ որք իցեն ի վիշտս և
յայլ նեղութիւնս, և լուիցեն
զհնչումն նորա, և յիշեսցեն
զեկեղեցի քո սուրբ, և զերկըր-
պագութիւն քո ահաւոր, և
խնդրեսցեն զօգնութիւն ի քէն,
դու լուիցես նոցա, և փարա-
տեսցես զնեղութիւնս և ըզ-
տրտմութիւնս նոցա: Տուր Տէր՝

շնորհս ձայնի ազդմանս այսո-
րիկ՝ զի յորժամ գումարեսցին
ամպք կարկտի ցասման, և լուի-
ցեն մարդիկք զհնչումն սորա,
և յիշեսցեն զբարերարութիւն
քո, և խնդրեսցեն ի քէն զնե-
րումն յանցանաց իւրեանց,
զպահպանութիւն անդաստա-
նաց և ամենայն պտղոց, դու
լուիցես նոցա և ողորմեսցիս՝
փոխանակ հրամանի բարկու-
թեան քո, քանզի սովոր ես՝
ի ձեռն փոքու սպասուց պաշ-
տամանց առնել սքանչելիս մե-
ծամեծս, և որպէս կործանեցեր
զպարիսպն Երիքովի՝ ի ձեռն
հնչման փողոցն եղջերաց, և
այժմ շնորհեա ի ձեռն հնչմանս
այսորիկ՝ զկործանումն ամենայն
ամպրութեանց թշնամւոյն, զի

օրհնել կարասցուք զամենօրհ-
նեալդ Աստուած՝ զՀայր և զՈր-
դի և զսուրբ Հոգիդ, այժմ և":

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւ աղաչեսցուք զՏէր,
զի սո՛:

Աղօթք:

Պահպանեա: Հայր մեր որ":

Ապա հարկանեն զզանգակն երիցս և դառն
ցաղաատարս եկեղեցւոյն է հարկանել, մտա-
նեն յեկեղեցի և սկսանին պատարագ:

ԿԱՆՈՆ

ՋՐՀՈՐ ՕՐՀՆԵԼՈՑ

Առնու քահանայն զխաչն և զաւետարանն և երթայ ի պղծեալ ջրհորն, և տայ հանել քառասուն դոյլ ջուր. և ապա դոյլ մի այլ՝ հանէ և դնէ առաջի նոր, և ասէ սաղմոս։

Ձայն Տեառն ի վերայ ջուրց՝ և Աստուած փառաց որոտաց. և Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց։

Մատուցէք Տեառն՝ որդիք Աստուծոյ. մատուցէք Տեառն զորդիս խոյոց։

Մատուցէք Տեառն զփառս և զպատիւ. մատուցէք Տեառն զփառս անուան նորա, և երկիրպագէք Տեառն ի սրահ սրբութեան նորա։

Ձայն Տեառն ի վերայ ջուրց՝ և Աստուած փառաց որոտաց. և Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց։

Ձայն Տեառն զօրութեամբ, և ձայն Տեառն մեծ վայելչութեամբ։

Ձայն Տեառն փշրէ զմայրս, և մանրէ Տէր զմայրսն Լիբանանու։

Մանրեսցէ զնոսա որպէս զմատաղացուլն Լիբանանու. որ սիրելին է որպէս մի եղջերուի։

Ձայն Տեառն հատանէ զբոց հրոյ. ձայն Տեառն շարժէ զանապատն, և խռովեցուցանէ Տէր զանապատն Կադէս։

Ձայն Տեառն հաստատէ զեղջերուս. և յայտնի առնէ զանտառս։

Ի տաճարի նորա ամենեքեան ասասցեն զփառս նորա։

Տէր զջրհեղեղս նստուցանէ և ցածուցանէ. թագաւորեսցէ Տէր յաւիտեան։

Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ տացէ. և օրհնեսցէ զժողովուրդ իւր ի խաղաղութիւն։

Խնկարկէ զջերան հորդն և ասէ Շարականս։

Գ.Կ. Ա՛ղբիւր կենա՜ց բաշխող շնորհա՜ց Հոգի՜դ իջեա՛լ ի բարձանց. զանապակա՛ն պարգեւս քո բաժանեցեր յառաքեալսն։

Ո՜ր ի վերա՜յ ջուրցն զոլո՛վ ստեղծանէի՛ր զա՛րարածս. իջեալ ի ջո՛ւրս աւազանի՜ն ծնա՛նիս Որդի՛ս Ա՜ստուծո՜յ։

Ո՜ր զարդարեա՜լ նորոգես մի՜շտ զնո՜ր քո զե՛կեղեցի. պէս պէս շնորհաց քոց պա՛րգեւօ՛ք փայլին մանկո՛ւնք սորա՜։

Ասա ընդ զջուրն խաչանման ի Ջրհորն, և ասէ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ձայն Տեառն ի վերայ ջուրց և Աստուած փառաց որոտաց, և Տէր ինքն ի վերայ ջուրց բազմաց։

Ընթերցուածս ի չորրորդ թագաւորութեանց։

Եւ ասեն արք քաղաքին ցԵղիսէէ. ահաւասիկ բնակութիւն քաղաքիս բարի է, որպէս և Տէրդ իսկ տեսանէ. և ջուրքս չար, և երկիրս անզաւակ։

Եւ ասէ Եղիսէէ. առէք առ իս կուժ մի նոր, և դիք այդր. և բերին առ նա: Եւ ել Եղիսէէ յականս ջուրցն և էարկ անդր աղ և ասէ. այսպէս ասէ Տէր, բժշկեմ զջուրս զայսոսիկ. և մի ևս լիցի այտի մահ և յանզաւակութիւն: Եւ բժշկեցան ջուրքն մինչև ցայսօր ըստ բանին Եղիսէի զոր խօսեցաւ:

Պօղոսի առաքելոյն յԵբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուած:

Ո՛չ կամիմ եթէ տգէտ իցէք եղբարք, զի հարքն մեր ամենեքեան ընդ ամպովն էին. և ամենեքին ի Մովսէս մկրտեցան յամպն և ի ծովն. և ամենեքեան զնոյն հոգևոր կերակուրն կերին. և ամենեքեան զնոյն հոգևոր ըմպելին արբին: Զի ըմպէին ի հոգևոր վիմէն որ երթայր զհետ նոցա. և վէմն էր ինքն Քրիստոս:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տեսին ամենայն ծագք երկրի զփրկութիւն Աստուծոյ մերոյ:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիրպագութեամբ լուարո՛ւք:

Սրբոյ աւետարանին Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Վասն Մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Յայնժամ գայ Յիսուս ի Գալիլեէ ի Յորդանան առ Յովհաննէս՝ մկրտել ի նմանէ. և Յովհաննէս արգելու զնա և ասէ. ինձ պիտոյ է ի քէն մկրտել և դու՝ առ ի՞ս գաս:

Պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ ցնա թոյլ տուր այժմ, զի այսպէս վայելէ մեզ լնուլ զամենայն արդարու-

թիւն, և ապա թոյլ ետ նմա: Եւ իբրև մկրտեցաւ Յիսուս՝ ել վաղվաղակի ի ջրոյ անտի. և ահա բացան նմա երկինք, և ետես զՀոգին Աստուծոյ՝ զի իջանէր իբրև զաղաւնի և գայր ի վերայ նորա: Եւ ահա ձայն յերկնից՝ որ ասէր դա՛ է որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ:

Քարոզ.

Աղաչեսցուք զբարերարն Աստուած, և խնդրեսցուք ի նմանէ. զի մաքրեսցէ զջուրս զայս յամենայն աղտեղութենէ. և տացէ ի պէտս ծառայից իւրոց շնորհօք ողորմութեան իւրոյ. ամենակալ Տէր Աստուած մեր՝ կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Աղօթք:

Տէր Աստուած մեր, որ արարիչդ ես ամենայն արարածոց՝ երևելեաց և աներևութից. որ գոյացուցեր զծով և զցամաք,

և զոր ի նոսա վայելչութիւն, և հայեցեալ տեսեր զամենայն արարածս քո, և ահա բարի են յոյժ: Յորոց վերայ ստեղծեալ ի քէն զմարդն իշխան կարգեցեր: Իսկ ինքնայօժար կամօք չարացեալ բանսարկուն՝ պատրեալ զնա վրիպեցոյց ի փառացն, և սերմանեաց ի նմա զիւր չարութեան սերմն: Զոր խնամօք արարչական ողորմութեան քո զերծուցանել կամելով ի նորին դաւաճանութենէն, ետուր ըզգրաւորական օրէնս ազգի մարդկան ի դաստիարակութիւն: Եւ զողջայաբարոյ միտս նոցա ըզգուշացուցանելով ի հեթանոսական սովորութեանց՝ գրեցեր նոցա զխտրութիւն կերակրոյն: Իսկ յերևիլ միածնի քո՛ Տեառն

մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ լուսաւորեաց զեկեղեցի իւր սուրբ աւետարանական վարդապետութեամբն, ուսայք ի նմանէ և հաւատացայք ոչ արտաքուստ մը-տանել ի մեզ պղծութիւն ինչ յարարածոցս, զոր ետուր մեզ ի վայելս մարմնական պիտոյից: Վասն որոյ և մեք աշակերտեալքըս վարդապետութեան սրբոյ աւետարանին և քարոզութեան սրբոց առաքելոցն, խնդրեմք ի քէն և աղաչեմք, ի վերակոչելս մեր՝ երկրպագելի անուան ամենասուրբ Երրորդութեանդ՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ. սըրբեա՛ ամենակարող զօրութեամբդ զՋրհորս զայս՝ և զոր ի սմա ըղջուրս մաքրեա՛ յամենայն կարծեալ պղծութենէ՝ ի մերմէ հի-

ւանդամութենէս. և զօրացո՛ զտկար միտս մեր առնուլ զսա առանց խղճի ի վայելս մարմնական պիտոյից մերոց: Եւ գոհութեամբ փառաւորել զքեզ Հայր Որդւովդ միածնիւ և Հոգւովդ սրբով. այժմ և միշտ և յաւիտ՟:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս միածին Որդի և բանդ Աստուած որ զախտացեալ բնութիւնս մեր խառնեալ ընդ անախտ Աստուածութիւնդ՝ ի վերայ մեր սուրբ արարեր զանձն քո: Ուստի և մեք սրբեալքս ի ճշմարտութենէդ քումմէ՝ գոհանամք զքէն, և աղաչեմք զմիայն բարերարդ և զմարդասէրդ. խո-

Նարհեա՛ց առ մեզ, որք ժողովեալ եմք յանուն քո սուրբ. և հեղ զշնորհս Հոգւոյդ սրբոյ ի ջուրս յայս՛ նշանաւ սուրբ խաչիդ. և օրհնեա՛ զսա յամենայն կարծելի աղտեղութենէ։ Որպէս զի և անկարծելի անխիղճ սրտիւ վայելեալ զսա ի պէտս մարմնական պիտոյից մերոց փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և՛՛։

Քարոզ։

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր, զի սո՛։

Աղօթք։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացե՛՛։

Հայր մեր որ յերկինս ես՛՛։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆԵԼՈՅ ԶԱՐՏՈՐԱՅՍ

ԶՍԵՐՄԱՆԻՍ, ԶԱՐՄՏԻՍ, ԶԾԵՂԶ, ԶԿԱԼ ԶԱՅԳԻ ԵՒ ԶՀՆՁԱՆ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Քեզ վայելէ օրհնութիւն Աստուած ի Սիոն. և քեզ տացին աղօթք յԵրուսաղէմ։

Ընթերցուածս յԱռակաց։

Պատուեա՛ զՏէր ի քոց արդար վաստակոց և հան նմա պտուղ ի քոց արդարութեան արմտեաց։ Զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ. և գինեաւ հնձանք քո առաւել ևս բղխեսցեն։

Ընթերցուածս ի Յովելեայ մարգարէ է։

Քաջալերեա՛ց երկիր. խնդա՛ և ուրախ լեր, զի մեծացոյց Տէր զառնել

իւր ընդ քեզ: Քաջալերեա՛ երէվայրի, զի դալարացան դաշտք անապատի. զի ծառ ետ զպտուղ իւր. որթ եւ թզենի ետուն զզօրութիւնս իւրեանց: Որդիք Սիօնի, ցնծացէ՛ք եւ ուրախ լերուք ի Տէր Աստուած ձեր. զի ետ Տէր կերակուր արդարութեան. եւ տեղասցէ ձեզ անձրեւ կանուխ եւ անագան իբրեւ զառաջինն. եւ լցցին կալք ցորենոյ, եւ զեղցին հընձանք գինւոյ եւ իւղոյ: Եւ հատուցից ձեզ փոխանակ ամացն՝ յորս եկեր մարախն՝ եւ ջորեակն՝ եւ թրթուրն, զօր իմ մեծ զոր առաքեցի ի վերայ ձեր: Եւ ուտելով կերիջիք՝ եւ յագեսջիք. եւ օրհնեսջիք զանուն Տեառն Աստուծոյ ձերոյ, որ արար ընդ ձեզ սքանչելիս. եւ մի եւս ամաչեսցէ ժողովուրդ իմ յաւիտեան:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց թղթոյն է
ընթերցուածս:

Այլ այն՝ որ պարգեւէ՛ սերմն սերմանահանաց՝ եւ հաց ի կերակուր, պար-

գեւեսցէ եւ բազմացուսցէ զսերմանիս ձեր, եւ աճեցուսցէ զարդիւնս արդարութեան ձերոյ. յամենայնի մեծացեալք ամենայն առատութեամբ՝ որ յօրինեն մեօք գոհութիւն Աստուծոյ: Զի պաշտօն հարկիս այսորիկ ո՛չ միայն առ ի լնուլ զպակասութիւն սրբոցն է, այլ եւ առաւելով բազմօք գոհութիւն Աստուծոյ:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Ի կարդալ իմում լուար ինձ Աստուած ըստ արդարութեան. ի նեղութեան ինձ անդորր արարեր. ողորմեա՛ ինձ և լուր աղօթից իմոց:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիրպագութեամբ լուարո՛ւք:

Սրբոյ աւետարանին Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Մարկոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Եւ ասէր, այսպէս է արքայութիւն Աստուծոյ. որպէս զի այր մի արկանիցէ սերմանիս յերկրի. և ննջիցէ, և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին և աճիցեն. և նա ոչ գիտէ թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ. նախ զխոտն, և ապա զհասկն, և ապա զցորեան ատոք ի հասկին։ Այլ յորժամ տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի առաքէ մանգաղ, զի հասեալ են հունձք։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես"։

Քարոզ։

Աղաչեսցուք զմարդասէրն Աստուած, զի օրհնեսցէ զսերմանիս և զարդիւնս ծառայից իւրոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո՛ և ողորմեա՛։

Աղօթք։

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած ամենակալ, որ վերածես զամպս ի ծագաց երկրի, և զփայլատակունս յանձրևս առնես. կոչես զջուրս ծովու և հեղուս ի վերայ երեսաց երկրի։ Խնդրեմք ի քէն և աղաչեմք, աղերսեմք և երկրպագանեմք խոստովանելով զմեղս մեր, և հայցելով զառատ ողորմութիւն քո։ Բաց, Տէր, զսահանս երկնից առ ի ցօղել մեզ զանձրևս շահեկանս։ Գթա Տէր, ի ծերս և ի մանկունս, ի տղայս և ի ստնդեայս, ի խաշինս և յանասունս, և յամենայն կենդանիս։ Օրհնեա, Տէր, զբերս երկրի մերում, զարտոյ և զայգւոյ, զծառոյ և զխոտոյ։ Օրհ-

նեա, Տէր, զսերմանիս մեր հան-
դերձ սերմանողօքս. զի առատ
ես ի պարգևս քո. տաս սերմն
սերմանողաց և հաց ի կերակուր
մարդկան. աղաչեմք զքեզ Թա-
գաւոր գործութեանց՝ Աստուած
Աստուած մեր, որ խնամօք քովք
ընուս զդաշտս և զլերինս պա-
րարտութեամբ, հայեաց ի սեր-
մանիս մեր. որ կարող ես ա-
ռանց սերման շնորհել հասկ՝
և առանց կերակրոյ ընուլ զքաղ-
ցեալս: Տուր, Տէր, զառատ ո-
ղորմութիւն քո, և աճեցո զար-
դիւնս ծառայից քոց ի պիտոյս
կարեաց կենցաղոյս. զի աչք
ամենեցուն ի քեզ յուսան, և
դու տաս նոցա կերակուր ի ժա-
մու: Օրհնեա, Տէր, և զամպս
ի վերուստ, զի զցօղ քաղցրու-

թեան ցօղեսցեն յանդաստանս
մեր: Օրհնեա, Տէր, և զարտօ-
րայս մեր, զի առանց ամենայն
վնասուց սնուցանիցեն զպտուղս
իւրեանց: Օրհնեա, Տէր, զմր-
ջակս և զեզինս սոցա, զի ա-
ռողջութեամբ ժողովեսցեն զար-
դիւնս վաստակոց իւրեանց:
Օրհնեա, Տէր, և զպսակ տար-
ւոյ քաղցրութեան քո, զի լի-
ութեամբ և խաղաղութեամբ
կատարեսցի: Օրհնեա, Տէր,
զշտեմարանս ցորենոյ, և զհըն-
ձանս գինւոյ և իւղոյ. զի լցեալք
յառատութենէ բարեաց քոց՝
առաւել ևս բղխեսցեն ըստ քո-
յին անսուտ բանիդ: Եթէ եր-
կինք լուիցէ երկրի և երկիր
լուիցէ ցորենոյ և գինւոյ և ձի-
թոյ, և նոքօք լցցի ժողովուրդ

խմ։ Եւ զմեզ զամենեսեան արժանի արա խաղաղութեամբ վայելել զպարգեւս առատ ողորմութեան քո. և գոհանալով փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Քարոզ։

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր. զի սո՛։

Աղօթք։

Պահպանեա։

Հայր մեր որ յերկինս ես"։

ԿԱՆՈՆ

ՎԱՍՆ ԵՐԱՃՏԻ

Ի Գիշերին պայծառ առնեն հանգստեամբ, առաւօտուն պատարագ և ժամոց, այս եղանեն է ճաշոց՝ ասելով Տարական։

ԴԿ. Ա՛յսօր ուրախացեալ սուրբ եկեղեցին Քրիստոսի. տօնէ խնդութեամբ զտօն վերին Երուսաղեմի. սրբասացն ձայնիւ փառաւորելով զՔրիստոս։

Ա՛յսօր համաձայնեալ որդիք Սիոնի երկրայնոյ. տօնիւ զուարճանան որդւոց անդրանկաց վերին Սիոնի. սրբասաց ձայնիւ փառս"։

Ա՛յսօր դասք անմարմնոցն երգս առեալ պարեն ընդ մարդկան զերգս հոգեւորս անմահ փեսային յառագաստ. սրբա"։

Դկ. Այսօր ցնծայ զուարճացեալ եկեղեցի հեթանոսաց. տօնելով զմի շատակ մեծի նահապետին և հօրն հաւատոյ Աբրահամու. օրհնեցէք միանկունք Միածնի զհայրն լուսոյ անլուելի:

Այսօր նոր Իսրայէլ կոչեցեալ մարգարէիւքն առ Աստուած. տօնեա ցընծութեամբ զտօն հովուացն Իսրայէլին առաջնոյ. գովելով զգլուխ անկեան երկուց որմոց յարմարութեան:

Այսօր ի գլուխ լերանց տուն Աստուծոյ հաստատեալ. որ և յաւէտ ողողիս յամպոց հոգւոյն աստուածաբուղխ առատահոս անձրևօք. բարեբանեա զաղբիւրն կենաց զարբուցանողն ծարաւեաց:

Զի եթէ ոչ ճաշակեսցի, աւել և շարականն, Սրբոյն Յակոբայ Մծբնայ Հայրապետին Գկ. Յաղթող և սուրբ, մինչև հասանիցէ ի տեղին՝ ուր ասելոց են զանփոփոխն:

Քարոզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք:

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղա՛:

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա՛:

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա՛:

Վասն զի մի ընդ խոտանս գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղա՛:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա՛:

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և

սուրբ։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառըն Աստուծոյ։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր":

Աղօթք։

Տէր Աստուած մեր որ յաղագս առ քեզ նախանձուն՝ լուար Եղիայի մարգարէին ի ժամանակին յայնմիկ. և երկնի հրամայեցեր արգելուլ զանձրև, զի մի՛ տացէ երկիր զպտուղ իւր. և դարձեալ յաղագս խնդրոյ նորա ցօղ պտղաբեր պարգևեցեր։ Դու Տէր ամենայնի՝ շարժեալ ի բարեգթութենէ քումմէ՝ անձրև ըստ կամաց քոց պատրաստեցեր ժառանգութեան քում. և զբազում մեղս մեր անտես արարեր։ Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ. զանձ-

րևս քո՛ առաքեա՛, որք պէտս ունին և խնդրեն ի քէն։ Ուրախ արա զերեսս երկրի յաղագս ժողովրդեան քո և վասն տղայոց՝ և անասնոց, և ամենայն կենդանեաց. որք ակն ունին առ քեզ տալ նոցա կերակուր ի ժամու։ Զի դու ես Տէր Աստուած մեր՝ Աստուած բարերար. և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Ապա արտաքէն անդաստան ըստ կարգին, և դառնալով յեկեղեցին՝ նստին ի սեղան։

ԿԱՆՈՆ

ՆՈՐՈԳ ՍԱՓՐԵԼՈՅ ՁՀԵՐՍ

ՊԱՏԱՆԻՈՅՆ

Նաչաչան:

Դ.Ձ. Մանկունք ընտիր օրհնեցէք. որոյ անունն որ էն, եւ միշտ եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ։

Ծագմամբ լուսոյ զարդարեաց զազգս մարդկան թագաւորըն Քրիստոս եւ միշտ եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ։

Որդիք լուսոյ տուք ըզփառս Հօրըն լուսոյ, Որդւոյն միածնի եւ սուրբ Հոգւոյն յաւիտեանս ամէն։

Ալէլուիա ալէլուիա

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր և օրհնեցէք զանուն Տեառն:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ:

Ո՞չ ապաքէն երկու ճնճղուկք դանգի միոջ վաճառին, և մի ի նոցանէ յերկիր ոչ անկցի առանց Հօր ձերոյ: Այլ ձեր և ամենայն իսկ հեր գլխոյ թուեալ է. և արդ՝ մի երկնչիցիք՝ զի լաւ էք քան զբազում ճնճղուկս: Ամենայն որ խոստովանեսցի յիս առաջի մարդկան,

խոստովանեցայց և ես զնմանէ առաջի Հօր իմոյ որ յերկինսն է:

Աղօթք:

Զքեզ աղաչեմք տէր Աստուած փրկութեան մերոյ. որպէս օրհնեցեր զԴաւիթ ձեռամբ մարգարէին Սամուէլի. նոյնպէս օրհնեա զծառայս զայս ձեռամբ անարժանութեանս իմոյ. և տպաւորեա ի սմա զհոգիդ քո սուրբ. որպէս զի յառաջանալով հասակաւ՝ և աւուրբք՝ և ալեօք ծերութեան վայելեսցէ ի բարութեան քում: Եւ քեզ յամենայնի փառք և իշխանութիւն, այժմ և":

Եւ նախ քան Քահանայն կարէ զճերմ պատ- տանայն ի ձեռէց կողմանց, տանելով:

Հարթին հերք գլխոյ (այս անուն) ծառայի· յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և":

Աղօթք։

Եւ վասն սուրբ խաչի քո պատուականի Տէր ընկալ զաղաչանս մեր և կեցո զմեզ։

Քարոզ։

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր զի սա":

Աղօթք։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացելոց":

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես՚։

ԿԱՐԳ

ԹԱՂՄԱՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆԱՑ, ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ

Գնան քահանայք ի տուն ննջեցելոյն, շուրջառով, խաչիւ, խաչվառով, քշոցօք և մոմեղինօք, և ասէ. Նախ Հայր մեր. և ապա

Եւ ես խաղաղու": Օրհնութիւն և փառք":

Սաղմոս ԺԲ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ, և զարարածս ձեռաց նորա պատմէ հաստատութիւն։

Օր աւուր բղխէ զբան, և գիշեր գիշերի ցուցանէ զգիտութիւն։

Ոչ են բանք՝ և ոչ են խօսք, որոց ոչ լսին ձայնք նոցա։

Ընդ ամենայն երկիր ել բարբառ նոցա, և մինչև ի ծագս աշխարհի են խօսք նոցա։

Յարևու եհար զխորան իւր,և ինքն որպէս փեսայ՝ զի ելանէ յառագաստէ իւրմէ. և ցնծայ նա որպէս հսկայ յընթանալ զճանապարհս իւր։

Ի ծագաց երկնից են ելք նորա, և հանգիստ նորա մինչև ի ծագս նորուն. և ոչ ոք իցէ, որ թագիցէ ի տապոյ նորա։

Օրէնք Տեառն անբիծ են, և դարձուցանեն զհոգիս. վկայութիւն Տեառն հաւատարիմ է, և իմաստուն առնէ զտղայս։

Արդարութիւն Տեառն ուղիղ է, և ուրախ առնէ զսիրտս. պատուիրանք Տեառն լոյս են, և լոյս տան աչաց. երկիւղ Տեառն սուրբ է, և մնայ յաւիտեան։

Դատաստան Տեառն ճշմարիտ է, և արդար է ի նոյն։

Ցանկալի է նա քան զոսկի՝ և քան զականս պատուականս բազումս. քաղցր է նա քան զմեղու խորիսխ։

Քանզի ծառայ քո պահեսցէ զայս. ի պահել նոսա զհատուցումն բազում։

Զյանցուածս իւր ո՞վ կարէ առնուլ ի միտ, ի գաղտնեաց իմոց սուրբ արա՛ զիս Տէր. և յօտարէն պահեա՛ զծառայս քո։

Ապա թէ ո՛չ տիրեսցեն ինձ, յայնժամ անբիծ եղէց, և սուրբ եղէց ի մեղաց իմոց։

Եղիցին քեզ հաճոյ բանք բերանոյ իմոյ, և խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ. Տէր օգնական իմ և փրկիչ իմ։

Սաղմոս ԺԹ։

Լուիցէ քեզ Տէր յաւուր անձկութեան. օգնական եղիցի քեզ անուն Աստուծոյ Յակոբայ։

Առաքեսցէ քեզ Տէր օգնութիւն ի սրբութենէ իւրմէ. և ի Սիօնէ ընկալցի զքեզ։

Յիշեսցէ Տէր զամենայն պատարագս քո, և զուխտս քո ընդունելի արասցէ։

Տացէ քեզ Տէր ըստ սրտի քում. և զամենայն խորհուրդս քո նա կատարեսցէ։

Ցնծասցո՛ւք մեք ի փրկութեան քում. յանուն Աստուծոյ մերոյ՝ մեք մեծք եղիցուք։

Լցուսցէ Տէր զամենայն խնդրուածս քո. այժմ ծանեաք, զի կեցո՛յց Տէր զօծեալ իւր։

Լուաւ սմա յերկնից ի սրբութենէ իւրմէ, ի զօրութիւն փրկութեան աջոյ իւրոյ։

Սոքա կառօք և սոքա երիվարօք. այլ մեք զանուն Տեառն Աստուծոյ մերոյ կարդասցուք։

Սոքա խափանեցան և անկան. մեք յարեաք՝ և ուղիղ եղաք։

Տէր կեցո́ զթագաւորն, և լո́ւր մեզ յաւուր յորում կարդասցուք առ քեզ։

Սաղմոս Ի։

Տէր ի զօրութեան քում ուրախ եղիցի թագաւորն ի փրկութեան քում ցնծասցէ յոյժ։

Զցանկութիւն սրտի նորա ետուր նմա. և զկամս շրթանց նորա ո́չ արգելեր ի նմանէ։

Ժաման արարեր զնա յօրհնութիւն քաղցրութեան քոյ. և եդեր ի գլուխ նորա պսակ ի քարէ պատուականէ։

Կեանս խնդրեաց ի քէն. և ետուր նմա ընդ երկայն աւուրս՝ յաւիտեանս յաւիտենից։

Մեծ են փառք նորա ի փրկութեան քում. զփառս մեծ վայելչութեան քոյ դիցես ի վերայ նորա։

Տացես զնա յօրհնութիւն յաւիտեանս յաւիտենից. և ուրախ արասցես զնա յուրախութիւն երեսաց քոց։

Թագաւոր յուսացաւ ի Տէր. յողորմութենէ բարձրելոյն նա մի́ սասանեսցի։

Գտցի ձեռն քո ի վերայ թշնամեաց քոց. և աջ քո գտցէ զամենայն ատելիս քո։

Դիցես զնոսա որպէս հնոց ի հուր՝ ի ժամանակի երեսաց քոց։

Տէր բարկութեամբ իւրով խռովեցուսցէ զնոսա. և հուր կերիցէ զնոսա։

Պտուղ նոցա յերկրէ կորիցէ, և զաւակ նոցա յորդւոց ի մարդկանէ։

Խոտորեցան ի քէն չարութեամբ. և խորհեցան զխորհուրդ, զոր ո́չ կարասցեն հաստատել։

Արասցես զնոսա հալածեալս, ի մնացուածս քո պատրաստեսցես զերեսս նոցա։

Բա́րձր լեր Տէր ի զօրութեան քում. օրհնեսցո́ւք, և սաղմոս ասասցուք ի զօրութեան քում։

Առէլ մինչև յԴատեան։

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես"։

Օրհնեալ Հոգին սուրբ Աստուած ճշմարիտ ամէն։

Սաղմոս։

Ողորմեա́ ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում. ըստ բազում գթութեան քում քաւեա́ զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ. և ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ տէր. և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո. և յաղթող ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու Տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր. զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա յիս մշտկաւ, և սուրբ եղէց. լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած և հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում։

Մի ընկեներ զիս Տէր յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն։

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան քոյ, և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո. և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ Աստուած Աստուած փրկութեան իմոյ, ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք. բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խոնարհ. զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ՝ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի արա Տէր կամօք քովք Սիոնի. և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագըս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և միշտ և՛։

ԿԱՆՈՆԱԳԼՈՒԽ

Ողբայայն.

ԱՁ. Դատեա՛ Տէր զայնոսիկ՝ որք դատեն զիս. ալէլուիա. մարտի՛ր ընդ

այնոսիկ որք մարտնչին ընդ իս. ալէլուիա։

Առ զզէն և զասպար քո. և արի յօգնել ինձ. հան զսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնոսա. և ասա դու ցանձն թէ փրկութիւն քո ես եմ։

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին՝ որք խնդրէին զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որք խորհէին ինձ չար։

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ և հրեշտակ Տեառն նեղեսցէ զնոսա։

Եղիցին ճանապարհք նոցա ի խաւար և ի գայթակղութիւն, և հրեշտակ Աստուծոյ հալածեսցէ զնոսա։

Ի նանիր թագուցին ինձ որոգայթ յապականութեան իւրեանց. և ի նանիր նախատեցին զանձն իմ։

Կցուրդ. Տէ՜ր՝ յերկինս է ողորմութիւն քո. ճշմարտութիւն քո մինչև յամպս, ալէլուիա ալէլուիա։

Արդարութիւն քո որպէս լերինք Աստուած. իրաւունք քո որպէս խորք բազումք, զմարդիկ և զանասուն կեցուցանես դու Տէր։

Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո Աստուած. այլ որդիք մարդկան ի հովանի թևոց քոց յուսասցին։

Արբեսցին նոքա ի պարարտութենէ տան քո. և զուղխս փափկութեան քո տացես ըմպել նոցա։

Ի քէն է Տէր աղբիւր կենաց. և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս։

Ծագեա զողորմութիւնս քո՝ որք ճանաչեն զքեզ, զարդարութիւնս քո՝ որք ուղիղ են սրտիւք։

Մի եկեսցեն ի վերայ մեր ոտք ամբարտաւանից, և ձեռք մեղաւորաց մի դողացուսցեն զմեզ։

Անդ անկցին ամենեքեան՝ որք գործեն զանօրէնութիւն, մերժեսցին և այլ մի կարասցեն հաստատել։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛: Այժմ և՛:

Եւ ես խաղաղութեան զՏէր աղաչես՛:

Բանաձայն խառնիկ արիանէ և ասէ.

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և՛:

Եւ այս ասէ:

Կցուրդ. Ես ասացի ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց՝ թէ գնացի ես ի դրունս դժոխոց:

Շարական Դ. Կ.

Ա.-Գ. ձյն. Ի վերանալ յինէն աւուրց իմոց. Տէր օգնեա ինձ միայն մարդասէր:

Զչարչարանս Խաչի և մահու յանձն առեր. Տէր օգնեա:

Բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնի և միշտ կուսի. Տէր օգնեա:

Ա.-Գ. ձյն. Ամենասուրբ Երրորդութեանդ երկրպագեն զօրք երկնայինք, և ստեղծուածք անբան ձեռացդ փառաւորեն զմեծութիւնդ քո հանապազ:

Ամենազօր Խաչիւ քո Տէր երկրպագեսցուք, որով բարձեր ըզդատակնիք մահու քո արարածոց. փա՛:

Ամենօրհնեալ աստուածամայր Մարիամ. քերովբէական աթոռ աբարձին մերոյ տնօրէնութեան. զոր երանեն ամենայն ազինք հանապազ:

Այլ. Քրիստոս Աստուած յոյս ապաշխարողաց. շնորհեա զթողութիւն բազում յանցանաց իմոց:

Առ քեզ բազմագութ ապաւինեալ կարդամք. մի մերժեր զմեզ յողորմութենէ քումմէ:

Որպէս զաւազակն աղաղակեմ առ քեզ. յիշեա և զիս Տէր ի քում արքայութեանդ:

Աղչխ. Ընդունեա զիմ խոստովան լինիլս առ քեզ Քրիստոս. որ միայնդ ես բազմագութ թողութեամբ. ողորմեա ինձ Աստուած:

Դու Տէր որ ճշմարտութեանց ես սիրող. և զբնանես զծածուկս զաղտնեաց սրտի իմոյ. ողոր":

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան և հոգւով տէրութեանդ քո հաստատեա զիս. և ողոր":

Աղչխ. Անիծք յանցանաց զիս ալեկոծեն. և մեղք իմ բազում զիս յանդիմանեն,

Արդ զինչ արարից մեղուցեալ անձամբս. որ չեմ ապրելոց յահագին հրոյն:

Մեղայ քեզ Քրիստոս Որդի Աստուծոյ. շնորհեա զթողութիւն բազում յանցանաց իմոց:

Աղչխ. Տէր որ ի մէջ լերինն. աղբերացուցեր ըզջուրն ի վիմէն:

Տէր ի սրտէ իմմէ հան ինձ արտասուս ապաշխարութեան:

Զի կեցից և ապաշխարութեամբ ապրեցայց. ի հանդերձեալ քոց դատաստանաց:

Աղչխ. Մեղուցեալ անձամբ կարդամ առ քեզ. Հայր երկնաւոր. օգնեա ինձ ի ներողութեանս. որ մեղօքս եմ մեռեալ, օգնեա ինձ:

Վիրաւորեցայ ես յաներևոյթ թշնամւոյն. բժիշկ հոգւոց, բժշկեա զիմ զհիւանդութիւնս. որ մեղօ":

Մոլորեցայ ես որպէս ոչխար կորուսեալ. խնդրող գերելոց. խնդրեա զիս ըզմոլորեալս. որ մեղօքս":

Ա.պլէ. Մեղայ քեզ Տէր. քաւեա զիս. և ողորմեա ինձ Աստուած։

Ոչխար եմ բանաւոր հօտի քո. և առ քեզ ապաւինիմ. հովիւ բարի. խնդրեա զիս ըզմոլորեալս. և ողոր":

Ի ծովու մեղաց ալէկոծեալ եմ և առ քեզ ապաղակեմ. նաւապետ բարի. փրկեա զիս ի վտանգէս. և ողոր":

Մաղթ. Զողորմութեան քո զդուռն բաց մեզ Տէր. և արժանի արա զմեզ լուսեղէն յարկաց քոց ընդ սուրբըս քո։

Ի պատրաստեալ քո յօթեւանս սրբոց քոց. ընկալ և զմեզ փրկեալս ի դըպրութեան կենաց։

Ի նըստիլ քո յատենի դատաւոր ահեղ խնայեա յարարածըս քո.

բարեխօսութեամբ և աղօթիւք սուրբ ճըգնաւորացըն։

Դրիգ. Որ կոչեցեր զհեռացեալքս ի հարսանիս քո միածնին. ըմպել զբաժակն իմաստութեան ի ձեռըն սրբոյն Գրիգորի. բարեխօսութեամբ սորա ողորմեա մեզ Աստուած։

Որ գերագոյն քան զըզնութիւն չարչարանօք քո ընտրելոյն. դարձուցեր զմոլորեալքս ի գիտութիւն ճըշմարտութեան. բարե":

Որ ի վիրապն անդընդային ջաղխեր նովաւ զգլուխ վիշապին. ի գբի ներքնումն իջմամբ նորին բարձրացուցեր զմեզ ի յերկինս. բարե":

Յար. Յարեար երեւեցար առաքելոցն. և մեզ փրկիչ ողորմեա։

Քեզ Քրիստոսի թագաւորիդ անմահի. երկրպագանեմք և զյարութիւնդ քո փառաւորեմք։

Փառք փրկողիդ և միածնիդ անմահի. փրկեա զժողովուրդս քո զոր ըստացար պատուական արեամբըդ քո սըրբով:

Սարկաւագն:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Քահանայն:

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, այժմ և միշտ":

Եւ տրկանի խոանի:

Հոգ. Դկ. Աղբիւր կենաց բաշխող շնորհաց Հոգիդ իջեալ ի բարձանց. զանապական պարգևերս քո բաժանեցեր յառաքեալսն:

Որ ի վերայ ջուրցն գոլով ստեղծանէիր զարարածս. իջեալ ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս Աստուծոյ:

Որ զարդարեալ նորոգես միշտ զնոր քո զեկեղեցի. պէս պէս շնորհաց քոց պարգևօք փայլին մանկունք սորա:

Խոնգ. Հայր անսկիզբըն բարեխնամ մարդասէր. որ ստեղծիչդ ես հոգւոյ և մարմնոյ. յիշեա զնընջեցեալսն մեր. և հանգո ընդ սուրբս քո:

Որդիդ միածին. որ գըթածդ ես առ ամենեսեան. և խաչիւ և արեամբ գնեցեր զքո ժողովուրդս. յիշեա զգինս արեան քո Տէր. և հան":

Հոգիդ ճշմարիտ. որ աղբիւր ես անսպառելի. և ըղձուցիչ ամենայն բարութեանց. յիշ":

Մէծ. Ի քեզ եմք ապաւինեալ. Բրխատոսի մայր Աստուծոյ մերոյ:

Ո՛ր քան զերկինս բարձրագոյն Մարիամ. պարծանք եկեղեցւոյ. Քրիս՛:

Ո՛ր քան զարեգակն պայծառագոյն Մարիամ, մի դադարեր բարեխօսել վասն մեր. Քրիստոսի՛:

Խաչի, Խաչի քո Քրիստոս երկրպագեն արարածք ամենայն. որ ի փրկութիւն մեզ կանգնեցաւ. սա եղիցի մեզ պահապան յաղթող. ապրեցուցանել զմեզ ի պատրանաց բանսարկուին:

Ի սմա բարձրացար բարձողդ անլիծից. որ փառաւորեալդ ես ընդ Հօր. ժողովել ըզհեռացեալսն կենսաբեր փայտիւն. ապրե՛:

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛: Այժմ և միշտ և՛:

Սովաւ լուսաւորեցան արարածք ամենայն. սմա սպասէին արգելեալքն ի մեղսասէր բանտին. որ ազատեաց զմեզ ի պատրանաց թշնամւոյն:

Քարոզ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես՛:

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղա՛:

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա՛:

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա՛:

Վասն զի մի ընդ խոտանս դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղա՛:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա՛:

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և

սուրբ։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառըն Աստուծոյ։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր″։

Աղօթք։

Աստուած յաւիտենական՝ անսկիզբն՝ անեղ, անիմանալի՝ խորհուրդ։ Հայր բարեխնամող՝ ծնող միածնի Որդւոյ, և արտաքս առաքող Հոգւոյդ սրբոյ, որ ի քէն ելանէ և ընու զամենայն արարածս։ Դու Տէր՝ կարող զօրութեամբ քով առեալ հող յերկրէ արարեր զմարդն, և բնակեցուցեր զնա յանախտ և յանաշխատ կեանս անմահս, և պատուիրանադրութեամբ քով զգեցուցեր զնա անամօթ փառօք ի դրախտին փափկութեան։ Սակայն չարին խանդացեալ ընդ

մեծութիւն փառաց պատուոյ նորա. զոր ի քումմէ բարերարութենէդ ընկալեալ էր, և պատրեալ զնա յաղագս անհասիցն ցանկութեանց. որ և զիւր տեղի փառացն ոչ պահեաց, կամակոր եղեալ յերեսաց քոց Տէր։ Իսկ յանցանել նորա զպատուիրանաւ քով՝ հանեալ եղեր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութեան, զգեցուցանելով նմա ըզմաշկեղէն հանդերձս, զոխրալի և զախտաւոր մարմինս. և սահմանեցեր հողադարձիլ հողոյն։

Սակայն և ոչ այնու անտես արարեր զնա, այլ առաքեցեր զմիածին Որդիդ քո, որ եկեալ մարմնացաւ յանարատ և յանապական կուսէն Մարիամայ, և զգեցաւ զհնացեալ մարմին

ծառայութեան մերոյ՝ զոր ծա-
ռայեցաք մահու մեղաց տարա-
գրութեամբ ի ձեռն կնոջն դա-
ւաճանութեան. և ազատեցոյց
աստուածութեամբն իւրով ի ձե-
ռըն փրկական Խաչին իւրոյ և
անապական Թաղմանն: Զի զոր
վասն անսուտ բանի քո հար-
կիւ պարտէաք մեռանել, եբարձ
աքանչելագործ յարութեամբն
իւրով. և լուսաւորեաց զազգս
որդւոց մարդկան ի նոյն նմա-
նութիւն պատկերի քո, որով
ստեղծեր զնախնին մեր զհայր
և ծանոյց մեզ զանուն քո, որով
արժանաւորեցաք կոչել զքեզ
Հայր: Վասն զի նստելով ընդ
աջմէ մարմնովն զոր ի մէնջ
էառ, և մեզ խոստացաւ յոյս
յարութեան կենաց ի միւսան-

զամ գալստեան իւրում ի դա-
տաստան յաւուրն յետնում:
Եւ պարգևեաց մեզ զժամա-
դրութիւն գործոց բարեաց զան-
ցաւոր կեանս որով մարթաս-
ցուք գտանել զերկիրն կենդա-
նեաց ի ձեռն վարդապետու-
թեան սրբոց առաքելոց իւրոց՝
որովք եբարձ զդիւամոլ կռա-
պաշտութիւն յաշխարհէս:

Եւ այժմ բարերար և բա-
զումողորմ Աստուած, ընկալ
զհոգի ծառայիս այսորիկ, որ
ելից զժամանակ պանդխտու-
թեան իւրոյ ի վերայ երկրի,
և ընկալեալ զլուծումն յաշխա-
տութեանց, և յաշխարհահեղձ
պատրողական խաբէութեանց.
և դասաւորեա զսա ընդ սուրբս
քո յարքայութեանդ երկնից,

ուստի մերժեալ են ցաւք և հեծութիւնք, միշտ յարագուարճ բերկրանօք պայծառացեալ տեսլեամբ աստուածային փառաց քոց, ուր ուրախանան ամենայն ընտրեալք քո: Ընդ նոսին դասաւորեա Տէր, զհոգի հանգուցելոյս մերոյ այսորիկ. զի և մեք սովաւ հանդերձ փառաւորեսցուք զքեզ Հայր՝ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Հայր մեր որ յերկինս և յերկրի և յամենայնի. սուրբ եղիցի անուն քո ի վերայ մեր: Եղիցին կամք քո որպէս յերկինս և յերկրի. և փառաւորես-

ցի անուն քո յաւիտեան: Որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութեանցս յանանց և յանախտ կեանս: Որ ի ձեռն միածնի քո սպաներ զմահ, և լուսաւորեցեր զմեզ ի կեանս և յանեղծութիւն: Որ փրկեցեր զսուրբս քո յիշխանութենէ խաւարի, և փոխեցեր յարքայութիւն Որդւոյ քո սիրելւոյ Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի: Ընկալ և այժմ մարդասէր Տէր աղաչեմք զքեզ զհոգի սորա ընդ արդարս քո ի հանգստեան քում, և թուեա զսա ի համարս սրբոց քոց ի ձեռն միածնի Որդւոյ քո, և նորոգողի Հոգւոյդ սրբոյ: Ընդ որում քեզ Հօր ամենա-

կալի, վայելէ փառք և իշխանութիւն յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ահա չափով եդեր զաւուրս իմ. և կար զօրութեան իմոյ որպէս ոչինչ է առաջի իմ. սակայն ընդունայն է ամենայն մարդ մսեղի։ Ապաքէն որպէս ի պատկերի շրջի մարդ, սակայն ի զուր խռովի, գանձէ և ոչ գիտէ ում ժողովէ։

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց թղթոյն է ընթերցուած։

Օրհնեալ է Աստուած և Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. Հայր գթութեանց, և Աստուած ամենայն մխիթարութեան. որ մխիթարէն զմեզ յամենայն նեղութիւնս մեր, առ ի կարող լինելոյ մեզ մխիթարել զայնոսիկ, որ յամենայն նեղութիւնս իցեն, մխիթարութեամբն՝ որով մեք մխիթարիմք յԱստուծոյ։ Զի որպէս առաւելան չար-

չարանքն Քրիստոսի ի մեզ՝ նոյնպէս և ի ձեռն Քրիստոսի առաւել լիցի և մխիթարութիւն մեր։ Զի եթէ նեղիմք՝ վասն ձերոյ մխիթարութեան և փրկութեան. և եթէ մխիթարիմք՝ վասն ձերոյ մխիթարութեան. որ յաջողեալն է համբերութեամբ նոյին չարչարանացն, զոր և մեքն չարչարիմք։ Եւ յոյսն մեր հաստատուն է վասն ձեր. քանզի գիտեմք՝ եթէ որպէս կցորդ եմք չարչարանացն, նոյնպէս և մխիթարութեանն։ Քանզի ոչ կամիմ տգէտս լինիլ ձեզ եղբարք՝ վասն նեղութեան մերոյ եղելոյ յասիա. զի առաւել քան զկար մեր ծանրացաք, մինչև անյոյս լինելոյ մեզ և ի կենաց։ Այլ անձամբ յանձինս ըզվճիռ մահու ընկալաք. զի մի՛ յանձինս ապաստան իցեմք, այլ յԱստուած որ յարուցանէ զմեռեալս. որ յայնպիսի՛ մահուանէ փրկեաց զմեզ՝ և փրկեսցէ. քանզի յուսացեալ եմք, եթէ տակաւին փրկեսցէ օգնականութեամբ աղօթից ձերոց վասն մեր։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ձայնիւ իմով ես առ Տէր կարդացի․ ձայնիւ իմով առ Աստուած, և նայեցաւ առ իս։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Յովհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ ցնոսա․ ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ ո՛չ կարէ Որդի մարդոյ առնել յանձնէ և ոչինչ, եթէ ո՛չ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ․ զի զոր նայն առնէ, զնոյն և Որդին նմին նման գործէ։ Զի Հայր սիրէ զՈրդի, և զամենայն ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր

ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս, ընդ որ դուք զարմանայք։ Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ, նոյնպէս և Որդի զորս կամի կենդանի առնէ։ Եւ ո՛չ եթէ Հայր դատի զոք, այլ զամենայն դատաստանն ետ Որդւոյ իւրոյ․ զի ամենեքեան պատուեսցեն զՈրդի, որպէս պատուեն զՀայրն։ Որ ո՛չ պատուէ զՈրդին, ո՛չ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա։

Քարոզ.

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան՝ զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին՝ զՏէր աղա՛։

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս՝ զՏէր աղա՛։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ՝ զՏէր աղա՛։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք՝ զՏէր աղա՛։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց՝ որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին՝ զՏէր աղա՛։

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւա՛։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստու՛։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր՛։

Աղօթք։

Աստուած հոգւոց և ստեղծիչ մարմնոց. որ զմահ խափանեցեր՝ և զսատանայ կոխեցեր, և աշխարհի կեանս պարգևեցեր։ Հանգո՛ զհոգի ծառայիս քո ի տեղւոջ լուսոյ՝ և ի տեղւոջ հանգստեան, ուստի փախուցեալ են ամենայն ցաւք և տրտմութիւնք և հեծութիւնք։ Եւ ամենայն մեղաց առ ի սմանէ գործելոց՝ ներումն արասցես, եթէ բանիւ և եթէ գործով՝ և եթէ մտածութեամբ. դու որպէս բարերար և ողորմած և մարդասէր Աստուած՝ թողութիւն շնորհեա՛ սմա։ Վասն զի ո՛վ է մարդ՝ որ կեցցէ և ո՛չ մեղիցէ. զի դու միայն ես առանց մեղաց. և արքայութիւն քո արքայութիւն յաւիտենից՝ որ ո՛չ անցանէ. և բանք քո ճշմարիտ են. և դու ես կեանք և յարութիւն ամենայն ննջեցելոց. և քեզ փառք յաւիտեանս, ամէն։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Աստուծոյ երկիրպագեսցուք։

Ամենակալ Տէր, որ բարերարութեամբ քով զաշխարհս արարեր. և ստեղծեր զմարդն ի հողոյ. և եղեր զնա ի կեանս

և ի փառաբանութեան քում. և լցուցեր զնա բարւոք պարգևօք և առատ ողորմութեամբ քով: Իսկ նա խաբեալ ի չարէն արտաքսեցաւ ի դրախտէն և անկաւ յերկիր մահու, և զանիծաբեր կեանս ժառանգեաց: Այլ դու ողորմած Տէր ոչ անտես արարեր զնա ի խնամոց գթութեան քո, այլ դարձեալ անդրէն առ քեզ դարձուցեր, և հանգուցեր ի հանգիստ կամաց: Վասնորոյ աղաչեմք զքեզ Հայր երկնաւոր ի վերայ ամենայն ննջեցելոց, մանաւանդ որ այժմ հանգուցեալս է, ընկալ զհոգի սորա խաղաղութեամբ, և հանգո ընդ սուրբս քո: Եւ մենք գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ:

[illegible]

ԳԿ. Աստուած անեղ անժամանակ, Հայր անըսկիզբն և անքանակ, Որդւոյ պատճառ ծննդեամբ անճառ, Հոգւոյն բղխմամբ անքննաբար. աղաչեմք զքեզ գթած՝ երկայնամիտ և ողորմած, ողորմեա քո ստեղծուածոյս՝ ի քեզ յուսով ննջեցելոյս:

Բանդ որ ի ծոց Հօր միածին, և կերպարան սկզբնատպին, որով երկինք գոյացան. աշխարհ լրիւ հաստատեցան. հայցեմք ի քէն Տէր և Փրկիչ, ամենողորմ և կեցուցիչ. ողորմեա քո ստեղծուածոյս՝ ի քեզ յու":

ԳՁ. Արարիչ և մարդասէր անոխակալ և բարեգութ, որ գովիս ի սրովբէից Տէր դատաւոր արդարութեան. ընդ սրբոց առաքելոց Տէր պսակեա

զմեր նորընծայեալս. ողորմեա Տէր
ողորմեա հոգւոցն մեր նորընծե-
ցելոց:

Հոգւոյն հանգուցելոյ: Վասն հանգ:

Քրիստոս Որդի Աստուծոյ:

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես:

Տանին յեկեղեցին (եթէ ոչ տանին յեկեղեցին
ըկարգն եկեղեցւոյ կատարել է տան) և ասեն

Շարական Դ.Կ.

Այլ. Զարհուրեալ դողացայ և ա-
մենայն մեղօք անձն իմ. յահեղ քոյ
դատաստանաց. յաններելի տան-
ջանացն:

Քանզի կամաւ մերձեցայ. ի
մեղս մեծամեծս. արդ կայ և
դողայ ինձ. աններելի պատուհասն:
Արդ անկեալ աղաչեմ. փրկիչ
և բարերար. խնայեա յիս ի մե-

ղուցեալս. և ողորմեա ինձ բազ-
մամեղիս:

Այլ. Ամենակալ. քաւեա զմեղս
իմ. զի Աստուած ես ապաշխարո-
ղաց:

Եւ զհոգիդ սուրբ. մի հաներ
յինէն. զի Աստուած ես ապաշ:

Եւ փրկեա զիս. յահագին
հրոյն. զի Աստուած:

Այլ. Յոյս իմ. ի մանկու-
թենէ իմմէ՝ մի թողուր զիս Տէր
Աստուած իմ:

Յոյս իմ. ի ժամանակի ծե-
րութեան իմոյ. մի թողուր զիս Տէր
Աստուած իմ:

Յոյս իմ. ի միւսանգամ գա-
լստեանն քո. մի անտես առ-
ներ զիս Տէր Աստուած իմ:

Համբառնալ յեկեղեցին և տուն. Սրկ. Եւ ևս խաղաղու": Քահ. Օրհնութիւն և փառք":

Այլս տուն Շարական. Գ.Կ.

Հրց. Հանգ. Բանդ Աստուած որ ի ծոց Հօր, վասն մերոյ փրկութեան ի յերկնից խոնարհեցար. զի զմեզ նորոգեսցես ի կեանս. Աստուած հարցն մերոց։

Որ հանդերձեալ ես գալ փառօք Հօր զարթուցանել զննջեցեալսն ի սուրբ անունդ քո. նորոգեա և զմեր ննջեցեալսն. Աստուած հար":

Անմահութեանց տուող Քրիստոս և կատարիչ կենդանութեան, ի միասնական գալստեանն և յաշխարհական ատենին թողութիւն շնորհեա մեր ննջեցելոցն. Աստուած հար":

Որ նստիս ընդ աջմէ Հօր ծնողի

քո. և մարդասիրապէս խնամես զարարածս. բարձր արա":

Որ զհողացեալ բնութիւն մարդկան նորոգես իւր աստուածութեամբն և կենագործես ի կեանս անմահ. բարձր":

Ողոր. Յանըսկզբնական ծոցոյ Հօր խոնարհեցար բանըդ մարմնացեալ ի Կուսէն վասն փրկութեան մերոյ, աղաչեմք ըզքեզ. զննջեցեալսն մեր ի քո ուղիղ հաւատով յիշեա Տէր յորժամ գաս թագաւորութեամբդ քո։

Անոխակալ քաղցրութեամբ Որդի Աստուծոյ, հաճեցար բառնալ զմեղս աշխարհի քո խաչելութեամբն. ա":

Կամաւորական մահուամբ քո լուծեր զերկունս մահու, և արժանի արարեր թողութեան յանցանաց քաւիչ քո արեամբ. ա":

Որ փոխանակ մեղաւորաց ըզմե-

ռանիլ յանձն առեր. իջանելով ի գըժոխըս փրկեցեր ի մեղսասէր բանտէն ըզգերեալըսըն. աղա՛:

Բարեբանեմք զանչափ քո զմարդասիրութիւնդ. որ երեքօրեայ յարուցեալ զկենդանութիւն պարգեւեցեր աշխարհի. աղա՛:

Տէր. Լոյս ի լուսոյ զմեզ լուսաւորեա. որ փառօք Հօր հանդերձեալ ես գալ ի դատել զերկիր. արժանաւորեա և ըզմեր ըզննջեցեալսն անճառ խոստմանց քոց ընդ սուրբս քո:

Հօր և Հոգւոյ համագոյակից. ի տիեզերական ահեղ ատենին. արժա՛:

Երկնի և երկրի արդար դատաւոր. յորժամ հատուցանես ըստ գործոց իւրաքանչիւրոց. արժա՛:

Մեծ. Լեառըն վիմածին, աղբիւր յորդառատ, բուրումնաւէտ ծաղկեալ, այգի վայելուչ, սրովբէ հողեղէն. բաբունոյ

բանին տուն տնօրէնութեան, տաղաւար Հոգւոյն. ա՛ռ ծնեալն ի քէն միշտ բարեխօսեա անդադար հայցմամբ շնորհել զթողութիւն մեր ննջեցելոցն:

Փափկութեան դրախտին բացող բանալի. Քրիստոսի բարձող նըմանող երկնից. սափոր ոսկեղէն լի մանանայիւ, գաւազան ծաղկեալ յարմատոյն Յեսսեայ, տաճար լուսոյ մայր. ա՛ռ ծըն՛:

Յօղ քո դըրածաւալ ցանկալի զըուարթնոցն, նիւթեղէն սրովբէ. գեղ մարգարէափայլ հին Եկեղեցւոյ. մաքուր աղաւնի, ամպ հովանաւոր սուրբ Կոյս Մարիամ. ա՛ռ ծըն՛:

Խաչի. Ով պահապան որ ծագեցար յԵդեմայ. նըշան յաղթութեան ընդդէմ աներեւոյթ թըշնամւոյն:

Դու փակելոյ դրախտին բացող և առաջնորդ աւազակին. որ զբոցեղէն սուրըն կապտեաց անեղին հրամանաւ:

Փառք Հօր և Որդւոյ և″: Այժմ և″:

Քև ցընծան ըստորայինքս ամենայն ի միւսանգամ քո գալստեանն. և յաւէժ ղուարճանան դասք անմարմնոցն առ էիցս:

ԿԱՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Նախ ասէ Հայր մեր և ապա

Ալէլուիա ալէլուիա:

Երանի ամենեցուն՝ որ բնակեալ են ի տան Տեառն, յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զնա: Որպէս սիրելի են յարկք քո Տէր զօրութեանց. ցանկայ և փափագի անձն իմ ի գաւիթս քո:

Պօղոսի առաքելոյն ի Թեսաղոնիկեցւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս:

Ո՛չ կամիմ եղբարք՝ եթէ տգէտք իցէք վասն ննջեցելոցն. զի մի տրտմիցիք որպէս և այլքն՝ որոց ոչ գոյ յոյս: Եթէ հաւատամք՝ եթէ Յիսուս մեռաւ և յարեաւ. նոյնպէս և Աստուած զնընջեցեալսն ի ձեռն Յիսուսի ածցէ ընդ նմա: Բայց զայս ասեմք Տեառն բանիւ, թէ մեք որ կենդանիքս եմք մնացեալք՝ ի գալստեանն Տեառն ո՛չ ժամանեմք ննջեցելոցն: Զի ինքն Տէր հրամանաւ ի ձայն հրեշտակապետի, և ի փող Աստուծոյ իջանէ յերկնից. և մեռեալք ի Քրիստոս յարիցեն յառաջագոյն: Ապա և մեք որ կենդանւոյն մնացեալ իցեմք, նոքօք հանդերձ յափշտակիցուք ամպովք ընդ առաջ Տեառն յօդս, և այնպէս յամենայն ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք: Այսուհետև մխիթարեցէք զմիմեանս բանիւքս այսոքիւք:

Ալէլուիա ալէլուիա։

Բարձր առնեմ զքեզ Տէր զի ընկալար զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամին իմ յիս։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Յովհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա թէ մեռանիցի. բազում արդիւնս առնէ։ Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա. և որ ատեաց զանձն իւր յաշխարհիս յայս-

միկ, ի կեանս յաւիտենականս պահեսցէ զնա։ Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եսն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զիս պաշտեսցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ։

Քարոզ։

Վասն հրաժարելոյ անձանց ննջեցելոց զՏէր աղաչեսցուք։

Վասն քաւութեան մեղաց և թողութեան յանցանաց սորա և մեր՝ զՏէր աղա″։

Վասն առաջնորդելոյ սմա յանըստուեր օթևանս, զոր պատրաստեաց Որդին միածին ի տան Հօր իւրոյ՝ զՏէր աղա″։

Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և վերանալ ընդ առաջ փրկչին՝ զՏէր աղա″։

Վասն արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան դասուն՝ զՏէր աղա″։

Եւ ևս միաբան՛՛: Զանձինս՛՛: Ողորմեաց մեզ՛՛:

Աղօթք:

Որ թագաւորդ ես յաւիտենից Քրիստոս Աստուած և ևս, և առնես զամենայն ինչ ողորմութեամբ առաւել քան զոր խնդրեմք և իմանամք. որ զամենայն ինչ ի բարի մատակարարեցեր որդւոց մարդկան: Ընկա՛լ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ, և հանգո՛ ընդ սուրբս քո՝ որք ի սկզբանէ հաճոյ եղեն քեզ: Ընկա՛լ զսա ընդ արդարս քո, և ի խորանս սիրողաց քոց բնակեցո՛ զսա: Եւ եթէ մարդկօրէն ինչ յանցեալ իցէ սորա բանիւ, կամ գործով, կամ մըտածութեամբ, դու որպէս մար-

դասէր և բարերար Աստուած՝ թողութիւն շնորհեա սմա. և զմեր ամենեցուն ելս յերկրէ աստի՝ խաղաղութեամբ յաջողեա՛, լինել ժառանգորդ երկնից արքայութեանդ: Զի յամենայնի փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ. այժմ և միշտ և յա՛՛:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Գթած և մարդասէր Աստուած՝ հանգո՛ զհոգի ծառայի քո այսորիկ յօթևանս արդարոց. և զմեր հաւատս քրիստոնէութեան առանց մեղաց պարգևեա՛ կատարել, հաստատելով զմեզ յամենայն գործս բարիս, շնորհօք և մարդասիրութեամբ Տեառնդ մերոյ և փրկչիդ Յի-

սուրբ Քրիստոսի: Ընդ որում Հօր և սուրբ Հոգւոյդ վայել է փառք, իշխանութիւն և պատիւ. այժմ և միշտ և յաւիտեան:

Հոգւոցն հանգուցելոց: Վասն հանգստեան:
Քրիստոս Որդի:

Հայր մեր որ յերկինս ես:

Տանէն ի գերեզմանն տանելով.

Շարական Դ.Ձ.

Ա-Գ. օրհ. Տեսեալ ըզքեզ մահու լուծանէ. և դըժոխոց սարսեալ դռնապանին. ո՞ր ըզմահ մահու ծանուցեր մահ:

Որ հոգւովդ քով սըրբով ծանուցեր քո արարածոցս. որ էինդ և ես եմդ և էիդ Աստուած:

Հովանացեալ սուրբ Հոգւոյն ի վերայ քո սուրբ կուսն Մարիամ. որ ծընար մարմնով ըզբանն Աստուած:

Հրց. Հանգ. Դ.Ձ. Որ փառօք Հօր հանգերձեալ ես գալ ի դատել զերկիր արդարութեամբ. զի ըզհողեղէն ըզբնութիւնս մեր վերստին նորոգեսցես ի կեանս. ընդ աջմէ քո Տէր Աստուած հարցն մերոց:

Որ աստուածային բարկութեամբ դատես ըզհնացեալս մեղօք լուսատու տիեզերաց. լուսաւորեա և ըզմեր ըզննջեցեալսն անճառելի աստուածային լուսովդ. ընդ աջմէ քո:

Որ նըստիս ի վերայ բազմաչեայ քերովբէից թագաւոր խաղաղութեան. հանգո և ըզմեր ըզննջեցեալ-

սըն ի վերի՛նդ քո՞ Ե՛րո՞ւսա՞ղէմ. ընդ աջմէ՛՛:

Որ յաՀեղակերպ Հայրենի կառս. ընդ Հօր փառակից կենդանին յաւիտենից. և իշխանութեամբ՝ դատէ զամենայն արարածս. օրՀնե՛՛:

Միաբան Հայցեմք ի քէն սուրբ՝ Հոգիդ կենդանարար՝. աղաչանօք սուրբ Աստուածածնին՝ արա արժանի և ըզմեր ըզՆըՆջեցեալսն մըտանել ի յերկնային քո սուրբ առագաստ. և ընդ վերին զօրսըն օրՀնել սուրբ զԵրրորդութիւնդ:

Դնեն ի հանդերձս մին առ դրան եկեղեցւոյն և մտեան մէջ ի գերեզմանն:

Ալէլուիա ալէլուիա: (Զայնիւ).

Տէր լո՛ւր աղօթից իմոց. աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ, և մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ Հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ:

Այլ վասն աւուրն այնորիկ և ժամուն ոչ ո՛ք գիտէ, ո՛չ Հրեշտակք յերկինս և ո՛չ Որդի, բայց միայն Հայր: Զգո՛յշ եղերուք. ըսկեցէ՛ք և կացէք յաղօթս. զի ո՛չ գիտէք ե՛րբ ժամանակն իցէ: Որպէս այր մի գնացեալ ի տար աշխարՀ, թողուցու զտուն իւր. և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն, և իւրաքանչիւր զգործս իւր. և դռնապանին պատուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի: Արդ արթո՛ւն կացէք. զի ո՛չ

զխտէք երբ տէր տանն գայցէ. յերեկորեայ, եթէ ի մէջ գիշերի, եթէ ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս. գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտանիցէ զձեզ ի քուն: Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ. արթուն կացէք:

Հոգւոցն Հանգուցե'': Վասն Հանգու'':
Քրիստոս Որդի Աստու'':

Հայր մեր, որ յերկինս ես'':

Տարաշխան Գ.Զ.

Ողոր. Յորժամ հարկանի փող զարթուստեան քո Տէր. յայնժամ զարհուրեալ դողան արարածք ի յահէ քումմէ. աղաչեմք զքեզ փրկիչ. հանգո և զմեր ննջեցեալսն ընդ սուրբս քո. որ միայնդ ես բազումողորմ:

Յահարեկ լուսոյ ծագման քո Տէր. ցնծան դասք առաքելեանն ի վերայ լուսեղէն ամպոյն. ալ'':

Անոխակալ բազմագութ ողորմած Տէր՝ մի անտես առներ զմեղուցեալքս յահագին աւուրն. որ միայնդ'':

Տէր. Քանզի զքեզ օրհնեն իշխանութիւնք երկնից թագաւոր փառաց. ամենակալ ամենակարող. թող զմեղս մեր ննջեցելոցն. և հանգո ի խորանի քում ի յարքայական ի հանգստեան:

Որ ի նախնումն ըզմարգարէն Մովսէս լուսաւորեցեր աստուածային փառօք տեսլեամբ աստուածութեանդ քո. լուսաւորեա և զմեր ըզննջեցեալսն. և հանգո ի խորա'':

Բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնի ծնողի և մօր քո՝ յիշեա ըզգինս արեան քո Տէր. և դասաւորեա

յերանաւէտ յանթառամ և յանտըր-տում ի կեանսըդ. ի յարքա"։

Տէր. Ի հանգիստ քո Տէր՝ ուր ամե-նայն սուրբըք քո հանգչին. հանգո՛ զհոգիս ծառայից քոց ընդ սուրբըս քո՝ հանգո մարդասէր։

Դու Աստուած. որ իջեր ի դը-ժոխս. զերկունըս մահու լուծեր, ըզ-կապեալսն արձակեցեր. և զհոգիս ծա-ռայից քոց ընդ սուրբըս քո հանգո մար՛։

Ընդ հոգւոցն արդարոց կատա-րելոց. և զհոգիս ծառայից քոց ընդ սուրբըս քո հանգո մարդասէր։

Տէր. Ժամանակ դարձի իմոյ՝ եհաս ի յերկիր՝. արդ Տէր ընկալ զծառայս քո. և հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ։

Խոստովանող հոգիս. որ ելից զու-նայնութեան՝ ընթացս աշխարհի՝. արդ"։

Ի վերջնում աւուր մեծի յորժամ առնես զայցելութիւն՝ քոյոց սիրողաց՝. յայնժամ խնայեա ի ծառայս քո. և հոգի քո բարի"։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում. և մի տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք։

Ալէլուիա օրհն։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանին Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Յիսուս՝ և ասէ. գոհանամ զքեն

Հայր՝ Տէր երկնի և երկրի. զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց. այո Հայր. զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո: Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ: Եւ ոչ ոք ճանաչէ զՈրդի՝ եթէ ոչ Հայր. և ոչ զՀայր ոք ճանաչէ՝ եթէ ոչ Որդի, և ում Որդին կամիցի յայտնել: Եկայք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ. առէք զլուծ իմ ի ձեզ, և ուսարուք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ. և գտաջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է. և բեռն իմ փոքրոգի:

Հոգւոցն հանգուցեալ: Վասն հանգուցեալ:
Քրիստոս Որդի Աստուած:

Հայր մեր որ յերկինս ես:

Ա— Երեկոյեան ի գերեզմանին տանն.

Շարական ԴՁ:

Հանգ. Մերձեցայ ես ի դուռն գերեզմանի, և եհաս ինձ ժամ մա-

նաւ մտանել ի յարգանդ երկրի յորմէ ստեղծեալ եմք ամենեքեան. բժիշկ իմաստուն և ճարտարապետ, բժշկեա զհոգւոյ իմ զհիւանդութիւն. արարող և յոյս փրկութեան մերոյ:

Եղիցի ձեռըն քո պահապան անձին իմոյ, և աջ քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յարդարութիւն. բժիշկ":

Բղխեսցես առ իս ըզգութ մարդասիրութեանդ. և յաղբերըն կենաց լըւասցես զմեղս անձին իմոյ. բժիշկ":

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ ըզքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. և առ քեզ ապաւինիմ հովիւ բանաւոր հօտի, դարձո զմոլորեալս ի հօտ քո Քրիստոս. բժ":

Մեծ. Ընդ քեզ օրհնութեամբ մեծացուցանեմք:

Որ ըզբանն Աստուած յարգանդի կրեցեր Սրբուհի անարատ, և անճառապէս ծընար ըզվերաձգոյն երկնից. զքեզ օրհնութեամբ մեծեմ":

Որ էիր լուսոյն արժանի եղեր բառնալոյ ի քո գիրկս. և արեգականն արդարութեան եղեր արևելք. ըզքեզ օրհնութեամբ մեծա":

Խաչի. Զօրութիւն սուրբ Խաչի քո Քրիստոս որ կանգնեցեր ի փրկութիւն աշխարհի. սա պահեսցէ ըզմեզ յամենայն փորձութենէ:

Քանզի ի սմա բարձրացար Աստուած, և ի սմա հեղեր ըզպատուական սուրբ զարիւնդ. սա:

Փառք Հօր և Որդւոյ: Այժմ և":

Եւ ըզքո միւսանգամ ըզգալու-

տըդ նշանաւ Խաչի քո ցուցեր աշխարհի. սա պահեսցէ ըզմեզ յա":

Եւ հասեալ ի գերեզմանն տանին, ողբային:

Ծանր ԲՁ. Դարձ անձն իմ ի հանգիստ քո զի Տէր կոչեաց զքեզ:

Ձախ. ԲՁ. Սիրեցի զի լուիցէ Տէր զձայն աղօթից իմոց. զի խոնարհեցոյց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կարդացի առ նա:

Շրջեցան զինև երկունք մահու. և վիշտք դժոխոց գըտին զիս:

Զնեղութիւն և զանձկութիւն գտի, և զանուն Տեառն կարդացի:

Ո Տէր փրկեա զանձն իմ. ողորմած Աստուած մեր, ողորմի և պահէ զտղայս Տէր:

Ես խոնարհ եղէ և Տէր կեցոյց զիս:

Ծանր ԲՁ. Դարձ անձն իմ ի հանգիստ քո, զի Տէր կոչեաց զքեզ:

Եւ դպիրն դառնայ առ ժողովուրդն և ընթեռնու:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս:

Ապա եթէ Քրիստոս քարոզի թէ ի մեռելոց յարուցեալ է, զիա՞րդ ասեն ոմանք ի ձէնջ՝ եթէ յարութիւն մեռելոց չի՛ք. եթէ յարութիւն մեռելոց չիք, ապա և Քրիստոս չէ՛ յարուցեալ. և եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն է քարոզութիւնն մեր. ընդունայն են և հաւատքն ձեր. և գտանիցիմք սուտ վկայք Աստուծոյ, զի վկայեցաք զԱստուծոյ եթէ յարոյց զՔրիստոս. զոր ոչն արդեօք յարոյց եթէ մեռեալք ոչ յառնիցեն: Իսկ եթէ մեռեալք ոչ յառնեն, ապա և Քրիստոս չէ յարուցեալ. և եթէ Քրիստոս չիցէ յարուցեալ, ընդունայն են հաւատքն ձեր. և տակաւին ի նմին ի մեղս կայցէք: Իսկ արդ՝ որ ննջեցին ի Քրիստոս, կորեա՞ն արդեօք. եթէ

այսու կենօքս միայն յուսացեալ եմք ի Քրիստոս, ապա ողորմելի եմք քան զամենայն մարդիկ: Այլ արդ՝ Քրիստոս յարուցեալ է ի մեռելոց, առաջին պտուղ ննջեցելոց. քանզի մարդով եղև մահ, և մարդով յարութիւն մեռելոց. որպէս Ադամաւն ամենեքին մեռանին, նոյնպէս և Քրիստոսիւ ամենեքին կենդանասցին, իւրաքանչիւր յիւրում կարգի. նախ՝ Քրիստոս, և ապա քրիստոսեանք ի գալստեան նորա. և ապա կատարած:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տէր լո՛ւր աղօթից իմոց. աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ, և մի՛ դարձուցաներ զերեսս քո յինէն:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Յովհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ զի որ զբանն իմ լսէ և հաւատայ այնմ՝ որ առաքեացն զիս, ընդունի զկեանսն յաւիտենականս․ և ի դատաստան ո՛չ մտանէ, այլ փոխեցաւ ի մահուանէ ի կեանս։ Ամէն ամէն ասեմ ձեզ․ զի գայ ժամանակ՝ և արդէն իսկ է, յորժամ մեռեալք լսիցեն ձայնի Որդւոյն Աստուծոյ․ և որք լսիցենն՝ կեցցեն։ Զի որպէս Հայր ունի կեանս յանձին իւրում, նոյնպէս ետ և Որդւոյ ունել կեանս յանձին իւրում։ Եւ իշխանութիւն ետ նմա դատաստան առնել․ և զի Որդի մարդոյ է, ընդ այն զի՞ զարմանայք։ Զի եկեսցէ ժամանակ՝ յորում ամենեքին որք ի գերեզմանս կայցեն,

լուիցեն ձայնի նորա, և եկեսցեն արտաքս․ որոց զբարիս գործեալ իցէ՝ ի յարութիւն կենաց, և որոց զչար արարեալ իցէ՝ ի յարութիւն դատաստանաց։ Ո՛չ կարեմ ես յանձնէ առնել և ոչինչ․ այլ որպէս լսեմ՝ դատիմ, և դատաստանն իմ արդար է։ Զի ո՛չ խնդրեմ զկամս իմ, այլ զկամս այնորիկ՝ որ առաքեացն զիս։

Քարոզ.

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան՝ զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին՝ զՏէր աղա″։

Վասն պարգևելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս՝ զՏէր աղա″։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ՝ զՏէր աղա″։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն

վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք՝ զՏէր աղա՛։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց՝ որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին՝ զՏէր աղա″։

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւա″։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստու″։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր″։

Աղօթք։

Աստուած հոգւոց և ստեղծիչ մարմնոց, Տէր ես կենդանեաց՝ և յարութիւն մեռելոց. տուիչ ես բարեաց՝ և մխիթարիչ ամենայն վշտացելոց, և հանգուցիչ՝ հաւատով ի քեզ ննջեցելոց։ Զորս ժողովեցեր ճշմարտութեամբ քով ի կոչումն հաւատոյ, և խոստացար հաւատացելոց քոց զհանգիստ

յաւիտենական կենացն անվախճանից։ Քանզի շնորհեցեր նախահօրն մերում զանմահական կեանս, և կացուցեր զնա ի վերայ ամենայն ձեռակերտաց քոց, և զամենայն ինչ հնազանդ արարեր ի ներքոյ ոտից նորա. և ի ձեռն յանցանացն նորա կոչեցեր զնա յերկիր ուստի առաւ։ Եւ դարձեալ խոստացար ի ձեռըն գալստեան միածնի քո յաշխարհս՝ անճառելի խոստմամբ յարուցանել զմեռեալս, և ասել ամենակարող և հզօր բանիւ քով, եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք և ծանրաբեռինք, և ես հանգուցից զձեզ։ Հանգո՛ տէր Աստուած մեր՝ զհոգի ծառայիս քո ըստ բանիդ այդորիկ. և գրեա՛ զսա ի

գիր հանգստեան փառաւոր արքայութեան քո. և պարգևեա սմա մասն և բաժին ի խորանսդ յաւիտենականս։ Եւ եթէ մարդկօրէն մեղուցեալ ինչ իցէ սորա ի յանցանս աշխարհիս այսորիկ, անվախճան քո բանիւդ թողութիւն շնորհեա սմա. և յամենայն մեղաց և ի մնոտի խաբէութեանց զհոգի սորա ազատեա. և զամենայն ժողովուրդս քո օրհնեա։ Զի ի բերանոյ ամենայն արարածոց քոց փառաւորի ամենասուրբ տէրութիւն քո այժմ և միշտ և″։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Արդ՝ խնդրեմք ի քէն թագաւոր թագաւորաց և տէր տէրանց, յորժամ գաս Քրիստոս

և երևիս մեծութեամբ քով, զունդք հրեշտակաց և զօրութիւնք առաջի քո ընթանան։ Գաս հիացմամբ՝ և ձայնիւ փողոյ. զարթուցանես զննջեցեալսն, յարուցանես զմեռեալս, կանգնես զգլորեալս, բժշկես զվիրաւորեալս. գաս բոցով, և դատիս անշէջ հրով։ Ծագիս ի վերուստ յարևելից կողմանէ, և սուրբ Խաչն առաջի քո. յայտնեալ երևիս յերկրի, և հատուցանես իւրաքանչիւր ումեք։ Բանին դպրութիւնք. կարգին աթոռք. լինի ահեղ դատաստան. դնին կշիռք արդարութեան, և ընդունի իւրաքանչիւր ըստ գործոց իւրոց. վկայքն պսակին ըստ ճգնու-

թեանցն, և մեղաւորքն տանջին ըստ յանցանացն: Դատես գլխաչեցողն. տանջես զմեղաւորսն. պապակին ուրացողքն: Յայնժամ յայտնին կառք հըրեղէնք յերկնից, լինի ձայն փողոյ մեծի. ընթանան զօրութիւնք. սարսափին հրեշտակք. փայլատակի հուր. խաւարի արեգակն և լուսին. թօթափին աստեղք. խառնակին ամպք. ցամաքի ծով, հիանան արարածք ամենայն: Ուրախանան բարիքն և ողբան չարքն. բերկրին երկրպագուքն Քրիստոսի, և հառաչեն ուրացողքն: Պսակքըն յայտնին, և կուսանքն խնդան. առագաստն զարդարի, և իմաստուն կուսանքն պատրաստք մտանեն ճրագունք վա-

ռեալք: Իսկ յիմար կուսանքն դատարկացեալք, ճրագք անցեալք, գլուխք խոնարհեալք, սիրտք տրտմեալք, ոգիք լըքեալք և տարակուսեալք, հալածին ի ձայնէ թագաւորին որ ասէ, թէ ոչ գիտեմ զձեզ: Խնդան աջակողմեանքն. և լան ձախակողմեանքն, խայտան օդիքն, և մերժին այծիքն յերեսաց Տեառն. լոյսն պայծառանայ, և խաւարն նուաղի. դժոխքըն աղաղակէ, և սատանայ յամօթ լինի. ցանկութիւնն անցանէ. և որդն ոչ մեռանի: Յայնժամ բարերար և մարդասէր Տէր՝ յորժամ այս ամենայն կարգի ի քումմէ մեծութենէդ, յիշեա՛ զհոգի ծառայիս քո այսորիկ, և դասաւորեալ

պայծառացո՛ ընդ սուրբս քո յարքայութեանդ երկնից: Եւ զամենայն զոր ինչ մեղուցեալ իցէ սորա՝ բանիւ, կամ գործով, կամ մտածութեամբ, ըղձկամայ եւ զակամայ, զգիտութեան եւ զանգիտութեան, ներեա եւ թող սմա քոյով մարդասիրութեամբդ. վասն զի ո՞վ է մարդ որ կեցցէ եւ ոչ մեղիցէ զի դու միայն ես առանց մեղաց. եւ արքայութիւն քո՝ արքայութիւն յաւիտենից որ ոչ անցանէ: Եւ քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն եւ պատիւ, այժմ եւ միշտ եւ յաւիտեանս յա՛:

Ապա քահանայն ափ մի հող առնու ի ձեռըն, խաչաձեւէ, եւ ասէ.

Օրհնեա՛ * Տէր՝ ողորմութեամբ քով զհողս ծառայիս քո այսորիկ, եւ

յիշեա զսա. զի հող էր՝ եւ անդրէն ի հող դարձաւ ըստ հրամանի քում: (Երեքս կրկնէ):

Ձգէ զհողն ի գերեզմանն եւ ասէ:

Օրհնութիւն աստուածային իջցէ ի հող մահու սորին, եւ բուսուսցէ յօրն վերջին, անուամբ Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն սրբոյ. այժմ եւ միշտ եւ յա՛:

Թէ կամի՝ ասէ եւ զայս Շարական:

Մերձեցայ ես ի դուռն գերեզմանին: (Տես յերես 436):

Եւ ապա իջուցանեն զննջեցեալն ի գերեզմանն, եւ ասեն սաղմոս:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տէր հովուեսցէ զիս եւ ինձ ինչ ոչ պակասեսցի:
Ի վայրի դալարւոջ անդ բնակեցոյց զիս. եւ առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:

Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան իւրոյ։

Թէպէտ և գնացից ես ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ի չարէ. զի դու Տէր ընդ իս ես։

Ցուպ քո և գաւազան նորա մխիթարեսցեն զիս։

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝ ակն յանդիման նեղչաց իմոց։

Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս։

Ողորմութիւն քո Տէր, զհետ իմ եկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս։

Եր. .

Ճանապարհ և ճըշմարտութիւն. և կեանք Քրիստոս. առաջնորդեա հոգւոց մերոց յերկրէ ելանել յերկինս։

Դուռն կենաց մտից Յիսուս. մուծ և ըզմեզ առ

Հայր քո և Հոգի. երգել միշտ ըզփառս։

Յորդորակ։

Ճանապարհ բարի Քրիստոս և ճըշմարտութիւն. առաջնորդ հոգւոց մերոց յերկրէ ի յերկինս։

Դուռն կենաց մտից Յիսուս. Աստուած ճըշմարիտ. մուծ և ըզմեզ առ Հայրդ քո հոգւովըդ սըրբով։

Մաղթանք։

Տէր, ուղղեա զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան։ Տէր, ուղղեա և առաջնորդեա հոգւոց մերոց և ամենայն հաւատացելոց գնալ յարդարութեան ճանապարհն և ի կեանսն յաւիտենից։

Քարոզ։

Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած․ զի յաջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայից իւրոց ի բարի և ի խաղաղութիւն։ Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո և ողորմեա։

Աղօթք։

Առաջնորդ կենաց և պարգևիչ խաղաղութեան Քրիստոս Աստուած մեր, առաջնորդեա՛ մեզ գնալ ի ճանապարհս քո արդարութեամբ, և խաղաղութեամբ ժամանել ի նաւահանգիստն կենաց և փրկութեան շնորհօք ողորմութեան քո․ զի դու ես օգնական և փրկիչ մեր․ և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ"։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Օրհնեալ ես տէր Աստուած փրկիչ մեր, որ յամենայն ժամ ընդ մեզ ես, և ո՛չ երբէք թողուս ի ձեռանէ քումմէ զայնոսիկ՝ ոյք հաւատով և ճշմարտութեամբ կարդան առ քեզ։ Աղաչեմք և խնդրեմք ի քէն Տէր, ճանապարհորդակից լեր ծառայից քոց՝ քոյին վերակացութեամբդ պահելով ի խաղաղութեան․ և առաջնորդեա՛ մեզ միւսանգամ խաղաղութեամբ և խնդութեամբ հասանել յիւրաքանչիւր բնակութիւնս ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր․ որում վայելէ փառք, իշխանութիւն և պատիւ․ այժմ և"․

Եւ դարձեալ առնու առ մի հող նշա-նագրէ խաչի և յետ ի գերեզմանն ասելով:

Հող օրհնութեան իջցէ ի գերեզման սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջինն (Երեքս կրկնէ):

Ապա ծածկեն հողով, և ասեն աղօթելով:

Ողորմած Աստուած քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ:

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան, երթ առ արարիչըն հայցելով, Աստուած իմ հանգո:

Ես ասացի ի զարմանալ իմում, թէ ամենայն մարդ ստէ՛ տ է:

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան, երթ առ արարիչըն հայցելով, Աստուած իմ հանգո:

Զճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում. և մի տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք:

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան, երթ առ արարիչըն հայցելով, Աստուած իմ հանգո:

Որ ետուր հոգի Յիսուս, ընդունել հեա զի քոյ խաչի և յարութեան ընդ հաւատայ թագաւոր երկնաւոր, հանգո զհոգի սորա յիշելով սորա զհաւատս:

Ի քաղաք Տեառըն զօրութեանց և ի քաղաք թագաւորին մեծի. ուր ժողովք սրբոյն են ի խաղաղութեան, զնայսցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս, տեսանել ըզլոյսըն յաւիտենից:

Մերձեցաւ անձն իմ ի հող յօրմէ ստեղծեր զիս, և հոգւոյս մեկնեալ լինէն. Տէր զապաւինեալս յիշեա ի քում գալստեան:

Ստեղծուած եմ անարատ ձեռաց քոց մի անտես առներ, այլ

խնայեա՛ յիս յաՀագին աւուրն. Տէ՛ր զապա՛:

Յո՛րժամ գա՜ս փառօք Հօր դատե՜լ զտիեզե՜րս ամենայն, և Հարկանի փո՛ղ Հընչմա՜ն յարութեա՛ն. Տէր:

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛: Այժմ և միշտ և՛:

Ընդ Քրի՛ստոսի պաՀելո՜վ յաղթո՛ղ լիցո՜ւք փորձողին. և ը՜նդ Հրեշտա՜կս երգե՜սցուք. Փառք ի՛ բարձո՜ւնըս Ա՛ստուծոյ:

Գ.Կ. Ծանր երգել:

Փա՛ռք ի բարձունս Աստուծոյ. և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ Հաճութիւն. և օրՀնութիւն քեզ ի բարձունս: ՕրՀնեալ ես, Տէր Աստուած մեր, օրՀնեմք զքեզ, խոստովանիմք Տէր զքեզ, և երկրպագանեմք քեզ, փառաւորեմք զքեզ, գոՀանամք Տէր զքէն վասն մեծի փառաց քոց: Տէր թագաւոր սուրբդ երկնային՝ Աստուած և

Հայր ամենակալ: Տէր և Որդի Հօր միածին Յիսուս Քրիստոս և սուրբ Որդի. Տէր Աստուած Գառն Աստուծոյ և Որդի Հօր՝ որ առեր զմեղս ի կուսէն՝ ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարՀի՝ և արդ ընկալ զաղաչանս մեր: Սուրբդ որ նստիս ընդ աջմէ Հօր՝ ողորմեա՛ց մեզ: Զի դու միայն սուրբ. դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս: Տէր և Հոգիդ սուրբ որ ի փառս Աստուած ընդ Հօր. ամէ՛ն.

Եւ յամենայն ժամ օրՀնեմք զքեզ Տէր և գովեմք զանուն սուրբ քո յաւիտեան՝ և յաւիտեանս յաւիտենից: Արժանի արա՛ Տէ՛ր, զօրս զայս խաղաղութեամբ՝ և առանց մեղաց պաՀեա զմեզ: ՕրՀնեալ ես, Տէր Աստուած Հարցըն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ է անուն սուրբ քո յաւիտեանս ամէն:

ՕրՀնեալ Տէր՝ ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո (երիցս կրկնել): Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ: Ես աղաչեմ, Տէ՛ր, ողորմեա՛ ինձ և բժշկեա՛

զանձն իմ. ես մեղայ քեզ։ Ցո՛յց մեզ Տէր զողորմութիւնս քո՝ և զփրկութիւնս քո տո՛ւր մեզ։ Տէ՛ր, ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ։ Տէր իմ զքեզ ապաւէն ինձ արարի. ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ։ Ի քէն է, Տէր, աղբիւր կենդանութեան և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս։ Ծագեա՛ զողորմութիւնս քո՝ որք ճանաչեն զքեզ Տէր։

Մաղթանք։

Փառք պատիւ և երկրպագութիւն ի բարձունս Հօր և Որդւոյ, և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և"։

Ողբաձայն։

Եդի՛ն զիս ի գբի ներքնումն ի խաւարի՛ և ի ստուերս մա՛հու։

Տէր Աստուա՛ծ փրկութեան իմոյ ի տուէ կարդա՛ցի և գիշերի առա՛ջի քո՛յ։

Քարոզ։

Վասն ի վերուստ պահպանութեան ի Տեառնէ անձանց մերոց, և հաճոյական աղօթս առնելոյ՝ զՏէր"։

Վասն ընդունելոյ Տեառն Աստուծոյ զհոգի հանգուցելոյս ի հանգստեան արդարոց՝ զՏէր"։

Վասն արժանի լինելոյ սմա՝ խաղաղութեամբ և մեծաւ յուսով սպասել տեառնագալուստ փողոյն՝ զՏէր աղա"։

Վասն քաղցրաբարբառ լսելոյ սմա զահաւոր ձայնն որ ասէ, եթէ արի՛ք՝ ահա՛ գայ Քրիստոս, զՏէր",

Վասն համարձակապէս տեսանելոյ սմա զանապական և զանստուեր լոյսն զՏէր"։

Վասն աչալրջութեամբ և առանց ամօթոյ կալ սմա առաջի դատաւորին Քրիստոսի՝ զՏէր աղա"։

Վասն տալոյ սմա տեղի ի հայրական խնամոցն յաջակողմեան դասուն՝ զՏէր".

Վասն լսելոյ սմա զերանաւէտ ձայնն, եթէ եկա՛յք օրհնեալք Հօր իմոյ ի տեղի հանգստեան զՏէր″:

Վասն պարգեւելոյ սմա զերկնային պսակն կենաց և անմահութեան՝ զՏէր″:

Վասն հրեշտակի խաղաղութեան աւանդելոյ զհոգի սորա ի տեղի արդարոցն՝ զՏէր աղա″:

Վասն առաքման շնորհաց մեծի և ամենազօր աջոյն Քրիստոսի ի հողանիւթեայ յարկ տապանի սորա՝ զՏէր″:

Վասն կնքելոյ զգերեզմանս զայս նշանաւ խաչին իւրոյ մինչև ի գալուստն իւր սուրբ՝ զՏէր աղա″:

Վասն առաքելոյ զշնորհս հոգւոյն սրբոյ ի սիրտ լսողաց հաւատացելոց անուան իւրոյ՝ զՏէր″:

Վասն մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք ի ձեռն ողորմութեան իւրոյ զՏէր″,

Վասն պահելոյ զմնացորդս սորա յամենայն հնարից սատանայի զՏէր″:

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ որք ճշմարիտ է″:

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հա″: Զանձինս մեր և զմիմեա″: Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ″:

Աղօթք:

Օրհնեա՛լ ես տէր Աստուած մեր, որ ստեղծեր զմարդն հող յերկրէ, և փչեցեր յերեսս նորա շունչ կենդանի, լինելով նմա կամօք քո ի հոգի կենդանաբար. և եդեր զնա ի դրախտին փափկութեան գործել զնա և պահել: Եւ յանցանել նորա զպատուիրանաւ քով՝ հանեալ եդեր զնա արտաքոյ դրախտին փափկութեան յերկիր ուստի առաւ, մատնելով զնա տաժանաւոր և աշխատալից կենցաղոյս

այսօրիկ. և եդեր սահման ասե-
լով, հող էիր և ի հող դարձցիս:

Եւ այժմ Տէր բարերար
ընկալ զծառայս քո զայս, որ
ելից զժամանակ պանդխտու-
թեան իւրոյ ի վերայ երկրի. և
ըստ հրամանի քում եմուտ
ի յարգանդ երկրի, յորմէ ծնա-
նելոց է վերստին ի կեանս ան-
մահականս: Եւ այժմ տէր Աս-
տուած մեր՝ ձգեա՛ զպահպանո-
ղական աջ քո, և կնքեա՛ զտեղի
հանգստեան սորա. զի եղիցին
ի զգուշութեան և ի պահպա-
նութեան ոսկերք սորա իբրև
զգանձս պատուականս առաջի
աստուածութեանդ քո. և մի՛
իշխեսցէ մերձենալ ի սա թըշ-
նամին երևելի կամ աներևոյթ:
Եւ զհոգի սորա զոր աւանդե-

ցեր ի ձեռն հրեշտակի քո՝ մեր-
ձեցո՛ առ սուրբ փառս աթոռոյ
քո, ընդ այլ պայծառացեալ
հոգիսն ցնծալ պարել և զուար-
ճանալ շուրջ զարքունական ա-
թոռովդ մինչև յօր կրկնակի
կենսաբեր գալստեան քո յերկ-
նից՝ փառօք Հօր, և ամենայն
հրեշտակօք սրբովք: Յորժամ
գաս ի նորոգել և կանգնել զան-
կեալ և զկործանեալ պատկերս
քո, այցելութեամբ ա՛յց արա
Տէր ծառայիս քո այսօրիկ. և
հան սմա մասն և բաժին յար-
քայութեանդ երկնից ընդ այ-
նոսիկ՝ որք սիրեցին զքեզ յա-
մենայն սրտէ, և յամենայն զօ-
րութենէ իւրեանց: Զի յամե-
նայնի մեծացեալ և փառաւո-
րեալ եղիցիս Տէր մեր Յիսուս

Քրիստոս՝ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ, կենդանի և կենդանարար, կերպարան և կնիք Հօր. որ վասն նախաստեղծին քո Ադամայ անկելոյն յանցանօք ի փառակենցաղ դրախտէն, կամաւ Հօր և հաճութեամբ սուրբ Հոգւոյն խոնարհեցար յերկիր, և առեր մարմին ի սրբոյ կուսէն. խաչիւ և անապական արեամբդ քով զհնացեալս մեղօք վերստին նորոգեցեր. որպէս զի ստեղծուածն առաջին որ առանց ապականութեան

էր, ի հանդերձեալ յարութեանն մեռելոց՝ երևեսցի փառօք։ Զի դու ինքնին Տէր վասն մերոյ փրկութեան իջեր ի գերեզման. աւերեցեր զդժոխս, ողորմելով արգելեալ հոգւոցն ի նմա. լուծեր զերկուանս մահու թաղմամբ քով. և աստուածասքանչ յարութեամբ քով ազատութիւն և նորոգութիւն շնորհեցեր յուսացելոցս ի քեզ։ Եւ այժմ դու նոյն ինքն տէր Աստուած մեր՝ գթա՛ ի մեղուցեալ ծառայս քո, որ վախճանեաց զերկրաւոր զկեանս իւր։ Եւ բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնիդ՝ և ամենայն սրբոց քոց որք յաւիտենից հաճոյ եղեն քեզ, ներեա՛ քաւեա՛ և թող զմեղս իւր զոր գործեաց՝ զկամայ և

զականմայ. քանզի ոչ արդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի: Օրհնեա * Տէր, և զհողանիութեայ յարկ տապանի սորա, և կնքեա անարատ աջովդ, և պատուական խաչիւդ. յորում հեղեր զփրկական արիւնդ ի թողութիւն մեղաց մերոց: Օրհնեա * Տէր, և զմնացորդս սորա. սփոփեա և մխիթարեա և փարատեցո՛ ի սրտից սոցա զսուգ և զտրտմութիւն. և խաղաղական կենօք աճեցո՛ և զարգացո՛ և միացո՛ ի սէր սրբութեան քո: Ընդ նոսին՝ աշխատաւորացս և համօրէն զհետ եկելոցս ողորմեա Տէր, և տուր զբարի պարգևաց քոց զհատուցումն: Հալածեա և հեռացո՛ ի սոցանէ զխորամանկութիւն

սատանայի, և զգաստութեամբ առաջնորդեա ի շաւիղս արդարութեան քո, հասանել ի կոչումն փողագոչ ձայնի հրեշտակապետին ի յաւիտենական հանգիստն: Զարթուցեալք ի յայս մահահանգիստ քնոյս՝ և սրաթռիչ լուսեղէն ամպովք ընդ առաջ ելանել քոց փառացդ, և արժանի լինել բարեբանող փառաւորութեամբ օրհնել զքեզ Քրիստոս Աստուած մեր՝ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Փա՜յլին արդա՛րքն յարքայութեան և ճգնաւորքն ի հանգստեանն. մա՛րտիրոսքըն պըսակըն և կուսանաց լապտերք վառին. դա՛սեցո՜ Տէր ընդ նոսին

որք զ.քեզ Աստուած խոստովանին. արդարութեամբ մի դատեսցին այլ գթութեամբ քո քաւեսցին։

Քո անպատում խոնարհութեամբ, որ թաղեցար մեռելութեամբ. Եւ յարուցեր յորդւոց մարդկան որք հաւատով ի քեզ ննջեն. յաւուր և զմեզ արդարութեամբ և զննջեցեալսն ողորմութեամբ. զի կենդանեացըս բերանով տացին քեզ փառս ընդ Հօր Հոգւով։

Փառաց ի փառս բարձրանան. աջակողմեանքըն վերանան. յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման. ննջեցելոյս մեր լսեսցո զաստուածային բարբառդ քո. դասաւորեա ըզսա վերնոցն երգել քեզ ըզփառս ընդ զուարթնոցն։

Քահանայք և ժողովուրդք հայցեմք ի քէն Տէր բարեգութ. ընդ

ննջեցեալսն հաւատով ընկալ ըզսա նովին յուսով յերուսաղէմ քաղաքն վերին յորում արդարքըն ժողովին, փառս վերերգել միշտ ընդ նոսին Երրորդութեանդ երրեակ անձին։

Ի վերինն Երուսաղէմ ի բընակարանսն հրեշտակաց, ուր Ենովք և Եղիա կան ծերացեալք աղաւնակերպ. ի դրախտին Եդեմական պայծառացեալ արժանապէս. ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոց։

Հոգւոցն հանգուցե": Վասն հանգու":
Քրիստոս Որդի Աստու":

Սարկաւագն։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և":

Կնքէ խաչիւ նախ զԱրեւմտեան կողմն ասելով.

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզման և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ. նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ ես խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ":

Կնքէ զարեւելեան կողմն և ասէ:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ ես խաղաղութեան զՏէր աղա":

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ":

Կնքէ զմէջ գերեզմանին և ասէ:

Օրհնեսցի և կնքեալ պահեսցի դամբարան և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ. նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Կեցուսցէ և ողորմեսցի:

Անշարժ եղիցի կնիք ✠ տէրութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս Աստուծոյ՝ մինչև ի գալուստն Քրիստոսի. որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ի փառս Հօր և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն:

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես":

Եւ ապա՝ երկիր պագանեն ժողովուրդն, և ասեն նախ Հայր մեր. և ապա ասացուած:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Այս ամենայն եկն ի վերայ մեր, և մեք զքեզ ոչ մոռացաք, և ոչ ստեցաք ուխ-

տի քում, և ոչ դարձաք յետս սրտիւք մերովք։

Դարձուցեր զշաւիղս մեր ի ճանապարհաց քոց, խոնարհ արարեր զմեզ ի տեղի չարչարանաց, և ծածկեցին զմեզ ստուերք մահու։

Թէ մոռացեալ իցէ մեր զանուն Աստուծոյ մերոյ, կամ ձգեալ իցէ զձեռս մեր առ աստուածս օտարս։

Սակայն Աստուած խնդրէ զայս. զի նա քննէ զգաղտնիս սրտից մերոց։

Վասն քո մեռանիմք զօրհանապազ, համարեցաք որպէս զոչխար ի զենումն։

Զարթիր ընդէր ննջես Տէր, արի և մի մերժեր զմեզ իսպառ։

Զմէ դարձուցանես զերեսս քո ի մէնջ. մոռանաս զաղքատութիւն և զնեղութիւնս մեր։

Խոնարհ եղեն մինչև ի հող անձինք մեր. և յերկիր կցեցան մէջք մեր։

Արի տէր օգնեա մեզ և փրկեա զմեզ վասն անուան քո։

Փառք Հօր և Որդւոյ"։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղաչես"։

Խնդրեսցուք հաւատով ի Հօրէ վասն քաւութեան մեղաց և թողութեան յանցանաց. փրկելոյ զմեզ ի վշտաց և ի նեղութեանց. իջանելոյ ի վերայ մեր ողորմութեան և գթութեան Տեառն Աստուծոյ ամենակալին. կեցո՛ և ողորմեա։

Աղօթք։

Հայր գթութեանց՝ և Աստուած ամենայն մխիթարութեան, որ մխիթարես ըզմեզ՝ յամենայն նեղութիւնս մեր. հարկանես և դու բժշկես. և ոչ երբէք թողուս ի ձեռանէ քումմէ զստեղծուածս քո։ Տո՛ւր սոցա Տէր հոգի զգաստութեան, հոգի մխիթարութեան. քև մխիթարեա՛ զվշտագնեալս սրտիւք, և բժշկեա՛ զվէրըս տրտմութեան

սոցա: Ո՜ի հաստատութեան յուսով փառաց քոց առողջացեալք ի սգոյ տրտմութեան իւրեանց, փառաւորեսցեն զամենամեծ տէ- րութիւնդ քո այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Հոգւոցն հանգու": Վասն հանգուցե":
Քրիստոս Որդի":
Հայր մեր որ յերկինս ես":

ԿԱՆՈՆ

ՄԵԾԻ ԱՅԳՈՒՑ ԿԱՏԱՐԵԼՈՑ.

Դառն է մեռեալ աստուր աստուածեան է գե- րեզման, և ասեն նախ Հայր մեր. և ապա շարականն բան:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Երանեալ են ամբիծք ի ճանապարհի և ոյք գնան յօրէնս Տեառն:

Երանի, ոյք քննեն զվկայութիւն նորա. բոլորով սրտիւ իւրեանց խնդրեսցեն զնա:

Ո՛չ թէ ոյք գործեն զանօրէնութիւն, ի ճանապարհս նորա գնացեն:

Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո՝ ի պահել ինձ յոյժ:

Երանի՜ թէ յաջողեալ էին ճանապարհք իմ, ի պահել ինձ զարդարութիւնս քո:

Յայնժամ ես ոչ ամաչէի, ի զգուշանալ ինձ ի պատուիրանս քո:

Խոստովան եղէց քեզ Տէր յուղղութիւն սրտի իմոյ, որպէս ուսայց զիրաւունս ար- դարութեան քո:

Զիրաւունս քո պահեցի. մի թողուր զիս մինչև իսպառ։

Ի՞ւ ուղղեսցէ երիտասարդ զճանապարհս իւր, այլ ի պահել զբանս քո։

Բոլորով սրտիւ իմով խնդրեցի զքեզ. մի մերժեր զիս ի պատուիրանաց քոց։

Ի սրտի իմում թագուցի զբանս քո, որպէս զի մի մեղայց քեզ։

Օրհնեալ ես դու Տէր. ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։

Շրթամբք իմովք պատմեցից զամենայն իրաւունս բերանոյ քո։

Ի ճանապարհս վկայութեանց քոց զուարճացայ, որպէս յամենայն ի մեծութեան։

Ի պատուիրանս քո հոգացայ, և զգուշացայ ի ճանապարհս քո։

Զիրաւունս քո խոկեցայ, և ոչ մոռացայ զբանս քո։

Հատո՛ ծառայի քում, զի կեցից և պահեցից զբանս քո։

Զարթո՛ զաչս իմ, և նայեցայց ի սքանչելիս օրինաց քոց։

Պանդուխտ եմ ես յերկրի. մի՛ թաքուցաներ յինէն՝ զպատուիրանս քո։

Փափագեաց անձն իմ, ի ցանկալ ինձ յիրաւունս քո յամենայն ժամ։

Սաստեցեր ամբարտաւանից անիծեալ՝ ոյք խոտորեցան ի պատուիրանաց քոց։

Ի բաց արա յինէն ըղնախատինս և զարհամարհանս. զի զվկայութիւնս քո խնդրեցի։

Քանզի նստան իշխանք՝ և չարախօսէին զինէն. այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո։

Զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին. և խորհուրդք իմ արդարութիւն քո։

Մերձեցաւ անձն իմ ի հող. Տէր կեցո՛ զիս ըստ բանի քում։

Զճանապարհս իմ պատմեցի քեզ՝ և լուար ինձ. ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։

Ի ճանապարհս արդարութեանց քոց իմաստուն արա զիս. և քննեցից զսքանչելիս քո։

Տքնեցաւ անձն իմ առ ի ձանձրանալ հաստատեա զիս ի բանս քո։

Զճանապարհս մեղաց ի բաց արա յինէն, և յօրէնս քո ողորմեա ինձ։

Զճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի, և զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ։

Մերձեցայ ես ի վկայութիւնս քո, Տէր՝ մի յամօթ առներ զիս։

Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ. զի անդորր արարեր սրտի իմոյ։

Օրէնսգէտ արա զիս Տէր ի ճանապարհս իրաւանց քոց. և խնդրեցից զնա յամենայն ժամ։

Իմաստուն արա զիս, և քննեցից զօրէնս քո, և պահեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով։

Առաջնորդեա ինձ ի շաւիղս պատուիրանաց քոց. զի ընդ նոսա հաճեցայ։

Խոնարհեցո զսիրտ իմ ի վկայութիւնս քո, և մի յագահութիւն։

Դարձո զաչս իմ, զի մի տեսից զնանրութիւն. ի ճանապարհս քո կեցո զիս։

Հաստատեա ծառայի քում զբան քո, յերկիւղ քո։

Հան յինէն զնախատինս՝ զոր և կարծեցի. զի դատաստանք քո քաղցր են։

Ահա ցանկացայ պատուիրանաց քոց. յարդարութեան քում կեցո զիս։

Եկեսցէ ի վերայ իմ ողորմութիւն քո Տէր, և փրկութիւն քո ըստ բանի քում։

Տաց պատասխանի որք նախատեն զիս բանիւք. զի ես ի բանս քո յուսացայ։

Մի ի բացեայ առներ ի բերանոյ իմմէ զբան ճշմարտութեան մինչև յոյժ, զի յիրաւունս քո յուսացայ։

Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից։

Գնայի ես յանդորրու. զի զպատուիրանս քո խնդրեցի։

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց, և ոչ ամաչէի։

Խորհէի ի պատուիրանս քո, զոր սիրեցի։

Համբարձի զձեռս իմ ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի, և խորհէի յարդարութեան քում։

Յիշեա զբան ծառայի քո. յոր և յուսացուցեր զիս։

Սա մխիթարեաց զիս ի խոնարհութեան իմում. զի բան քո կեցոյց զիս։

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ. այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից Տէր, և մխիթարեցայ։

Տրտմութիւն կալաւ զիս ի մեղաւորաց, և ոյք թողին զօրէնս քո։

Գովելի են ինձ իրաւունք քո ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ։

Յիշեցի ի գիշերի զանուն քո Տէր, և պահեցի զօրէնս քո։

Սա եղև ինձ ճանապարհ ի կեանս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛։ Այժմ և միշտ և՛՛։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Բաժին իմ ես դու Տէր, ասացի պահել ինձ զօրէնս քո։

Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով․ ողորմեա ինձ ըստ բանի քում։

Խորհեցայ ի ճանապարհս իմ, և դարձուցի զոտս իմ ի վկայութիւնս քո։

Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ, զի պահեցից զպատուիրանս քո։

Տռուզք մեղաց պատեցան զինև․ այլ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինել առ քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո։

Հաղորդ էի ես ամենայն երկիւղածաց քոց, որոց պահեալ էին զպատուիրանս քո։

Ողորմութեամբ Տեառն լի եղև երկիր, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ։

Քաղցրութիւն արարեր ընդ ծառայի քում Տէր ըստ բանի քում։

Զքաղցրութիւն, զխրատ և զգիտութիւն ուսո ինձ, զի ի պատուիրանս քո ես հաւատացի։

Մինչև խոնարհեալ էի ես՝ մեղայ․ վասն այսորիկ զբանս քո պահեցի՝ յոյժ։

Քաղցր ես դու Տէր․ և քաղցրութեամբ քով ուսո ինձ զարդարութիւնս քո։

Բազմացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտաւանից․ այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի զպատուիրանս քո։

Մածան որպէս կաթն սիրտք նոցա․ այլ ես զօրէնս քո խօսեցայ։

Բարի է ինձ զի խոնարհ արարեր զիս, որպէս ուսայց զարդարութիւնս քո։

Բարի են ինձ օրէնք բերանոյ քո, քան զհազարս ոսկւոյ և արծաթոյ։

Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս իմաստուն արա զիս, և ուսայց զպատուիրանս քո։

Երկիւղածք քո տեսցեն զիս և ուրախ եղիցին, զի ես ի բանս քո յուսացայ։

Ծանեայ Տէր զի արդարութեամբ են դատաստանք քո․ յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս։

Եղիցի ողորմութիւն քո ի մխիթարել զիս, ըստ բանի քում զծառայս քո։

Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո՝ և կեցից, զի օրէնք քո խօսք իմ էին։

Ամաչեսցեն ամբարտաւանք՝ որք ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս․ այլ ես հոգացայ ի պատուիրանս քո։

Խրատեսցեն զիս երկիւղածք քո, և որք ճանաչեն զվկայութիւնս քո։

Եղիցի սիրտ իմ անբիծ յարդարութեան քում, զի մի՛ ամաչեցից։

Կարօտացաւ անձն իմ ի փրկութիւնս քո․ զի ես ի բանս քո յուսացայ։

Սպասեցին աչք իմ բանի քում, ասացի՝ Երբ մխիթարեսցէ զիս։

Եղէ ես որպէս տիկ ի պարզի, զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։

Քանի՞ ինչ են աւուրք ծառայի քո․ Երբ արասցես ինձ իրաւունս ի հալածչաց իմոց։

Պատմեցին ինձ անօրէնք զխորհուրդս, այլ ոչ որպէս զօրէնս քո։

Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են․ ի նանիր հալածեցին զիս, օգնեա ինձ։

Փոքր մի ես և կորուսանէին զիս յերկրի․ այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո։

Ըստ ողորմութեան քում կեցո զիս, և պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քոյ։

Յաւիտեան Տէր բան քո կայ յերկինս, ազգէ մինչև յազգէ ճշմարտութիւն քո։

Հաստատեցեր զերկիր՝ և կայ։

Հրամանի քում մնայ տիւ, զի ամենեքեան ծառայք քո են։

Եթէ ոչ օրէնք քո խօսք իմ էին, կանխաւ ես արդեօք կորուսեալ էի ի խոնարհութեան իմում։

Յաւիտեան ոչ մոռացայ զարդարութիւնս քո, զի նոքօք կեցուցեր զիս։

Քո եմ ես և կեցո զիս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Ինձ սպասեցին մեղաւորք ի կորուսանել․ զի զվկայութիւնս քո ես ի միտ առի։

Յամենայն կատարածի տեսի զվախճան․ յոյժ անդորր էին ինձ պատուիրանք քո։

Որպէս սիրեցի զօրէնս քո, զօրհանապազ խօսք իմ էին։

Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր զիս ի պատուիրանս քո, զի յաւիտեան իմ էին։

Քան զամենայն ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին։

Քան զծերս իմաստուն եղէ, զի զպատուիրանս քո քննեցի։

Յամենայն ճանապարհաց չարաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո։

Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ․ զի դու օրէնսգէտ արարեր զիս։

Որպէս զի քաղցր են ի քիմս իմ բանք քո՝ քան զմեղր բերանոյ իմոյ։

Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց, զի դու օրէնսգէտ արարեր զիս։

Ծրագ են բանք քո ոտից իմոց, և լոյս շաւղաց իմոց։

Երդուայ և հաստատեցի, զի պահեցից զամենայն իրաւունս արդարութեան քո։

Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. Տէր կեցո զիս ըստ բանի քում։

Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա Տէր, և զիրաւունս քո ուսո ինձ։

Անձն իմ ի ձեռս քո է յամենայն ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Եդին ինձ մեղաւորք որոգայթ, ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ։

Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի ցնծութիւն է սրտի իմոյ։

Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան, վասն հատուցման։

Զանօրէնս ատեցի և զօրէնս քո սիրեցի։

Օգնական և փրկիչ իմ ես դու, և ես ի բանս քո յուսացայ։

Ի բաց եղերուք յինէն, չարք, և քննեցից զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ։

Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո զիս, և մի յամօթ առներ զիս ի յուսոյ իմմէ։

Օգնեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո յամենայն ժամ։

Անարգեցեր զամենեսեան՝ որք ապըստամբք եղեն յարդարութեանց քոց. զի անիրաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա։

Ցանցաւորս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի. վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։

Բևեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ, զի ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛։ Այժմ և՛՛։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Արարի իրաւունս և արդարութիւն. մի մատներ զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց։

Ընկալ զծառայս քո ի բարի, զի մի ամբարտաւանք զզուեսցեն զիս։

Սպառեցին աչք իմ փրկութեան քում Տէր, և բանից արդարութեան քո։

Արա ընդ ծառայի քում Տէր, ըստ ողորմութեան քում, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ։

Ծառայ քո եմ ես, իմաստուն արա զիս, և ծանեայց զվկայութիւնս քո։

Ժամ է պաշտել զՏէր, խափանեցին զօրէնս քո։

Վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո քան զամենայն ոսկի և զտպազիոն։

Ամենայն պատուիրանք քո յաջողեցան ինձ, զի ատեցի ես զճանապարհս չարաց։

Սքանչելի են վկայութիւնք քո, վասն այսորիկ սիրեաց զնոսա անձն իմ։

Յայտնութիւն բանից քոց լուսաւոր է և իմաստուն առնէ զտղայս։

Զբերան իմ բացի, և առի զհոգի. ի պատուիրանս քո փափագեաց անձն իմ։

Նայեա առ իս և ողորմեա ինձ ըստ իրաւունս սիրողաց անուան քո։

Զճանապարհս իմ ուղիղ արա ինձ ըստ բանի քում, և մի՛ տիրեսցեն ինձ ամենայն մեղք։

Փրկեա զիս ի զրպարտութենէ մարդկան, և պահեցից զպատուիրանս քո։

Երևեցո զերեսս քո ի ծառայս քո, և ուսո ինձ զարդարութիւնս քո։

Վտակք ջուրց իջին յաչաց իմոց՝ զի ոչ պահեցին զօրէնս քո։

Արդար ես դու Տէր, և ուղիղ են դատաստանք քո։

Պատուիրեցեր զարդարութիւն վկայութեանց քոց, և ճշմարիտ են յոյժ։

Մաշեաց զիս նախանձ քո, զի մոռացան զբանս քո թշնամիք իմ։

Ընտրեալ է բան քո յոյժ, և ծառայ քո սիրեաց զսա։

Մանուկ եմ ես և արհամարհեալ, և զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։

Արդարութիւն քո արդարութիւն յաւիտենից, և օրէնք քո ճշմարիտ են։

Նեղութիւնք և վիշտք գտին զիս, և պատուիրանք քո խօսք իմ էին։

Արդարութեամբ են վկայութիւնք քո, յաւիտեան իմաստուն արա և կեցո զիս։

Կարդացի առ քեզ բոլորով սրտիւ իմով. լուր ինձ Տէր, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Աղաղակեցի առ քեզ՝ և փրկեա զիս, և պահեցից զվկայութիւնս քո։

Կանխեցի տարաժամու. աղաղակեցի, և ես ի բանս քո յուսացայ։

Կանխեցին աչք իմ առաւօտու ի խօսել ինձ զբանս քո։

Զայնի իմում լուր Տէր ըստ ողորմութեան քում. և յիրաւունս քո կեցո զիս։

Մերձեցուցին զիս հալածիչք իմ զանօրէնութիւն, զի յօրինաց քոց հեռի եղեն։

Մերձ ես դու Տէր, և ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են։

Ի սկզբանէ ծանեայ ի վկայութեանց քոց, զի յաւիտեան հաստատեցեր զնոսա։

Տես զխոնարհութիւն իմ և փրկեա զիս, զի զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Դատեա զդատաստանս իմ և փրկեա զիս, և ըստ բանի քում կեցո զիս։

Հեռի է ի մեղաւորաց փրկութիւն, զի զիրաւունս քո ոչ պահեցին։

Գթութիւնք քո բազում են Տէր, և ըստ իրաւանց քոց կեցո զիս։

Բազում են, որք հալածեն և նեղեն զիս. ի վկայութեանց քոց ես ոչ խոտորեցայ։

Հայէի յանագորոյնս և մաշէի, զի զպատուիրանս քո ոչ պահեյին։

Տես զի զպատուիրանս քո սիրեցի. Տէր՝ ողորմութեամբ քո կեցո զիս.

Սկիզբն բանից քոց ճշմարտութիւն է. յաւիտեան են ամենայն իրաւունք արդարութեան քո։

Իշխանք հալածեցին զիս ինանիր, և ի բանից քոց երկեաւ սիրտ իմ։

Ցնծացայ ես ի բանս քո որպէս այն որ գտանէ աւար բազում։

Զմեղս ատեցի և անարգեցի, և զօրէնս քո սիրեցի։

Եօթն անգամ յաւուր օրհնեցից զքեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո։

Խաղաղութիւն բազում է այնոցիկ որք

սիրեն զօրէնս քո, և ոչ գոյ ի նոսա գայթակղութիւն։

Սպասեցի փրկութեան քում Տէր, և զպատուիրանս քո սիրեցի։

Պահեաց անձն իմ զվկայութիւնս քո, և սիրեաց զնոսա յոյժ։

Պահեցից զպատուիրանս և զվկայութիւնս քո, զի ամենայն ճանապարհք իմ առաջի քո են։

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր, ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս։

Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր, և բանիւ քո փրկեա զիս։

Բղխեսցեն շրթունք իմ զօրհնութիւնս քո, յորժամ ուսուցես ինձ զարդարութիւնս քո։

Խօսեսցի լեզու իմ զբանս քո, զի ամենայն պատուիրանք քո արդարութեամբ են։

Եղիցի ձեռն քո ի կեցուցանել զիս, զի զպատուիրանս քո ընտրեցի։

Ցանկացայ փրկութեան քում Տէր, և օրէնք քո խօսք իմ էին։

Կեցցէ անձն իմ, օրհնեսցէ զքեզ. և իրաւունք քո օգնեսցեն ինձ։

Մոլորեցայ ես որպէս զոչխար կորու-

նէին. և եկեալ արտաքս անապական:

Թաղ. Յովսէփ քեզ հաւատացեալ Պիղատոսի աղերսէր. շնորհել զտէրունեան մարմին:

Զանապական զաստուածացեալ մարմինդ. պատեալ սուրբ կտաւովք. և եդ ի գերեզմանի:

Որ արարիչդ ես արարածոց. հանգուցեալդ ի քերովբէս. վիմով կընքեցար յերկրի:

Յար. Յորժամ եկին ի գերեզմանն իւղաբերք կանայքն. և բերին ընդ խունկսն ի խընկել զանապական մարմինն:

Յայնժամ հրեշտակն աւետարանէր յարեաւ Քրիստոս. պատմեցէք աշակերտացն զյարութիւնն Տեառն:

Իսկ նոցա զարհուրեալ վասն ահագին տեսլեանն. պատմէին աշակերտացն զահագին տեսիլն:

Հոգ. Աղբիւր կենաց բաշխող շնորհաց Հոգիդ իջեալ ի բարձանց. զանապական պարգևս քո բաժանեցեր յառաքեալսն:

Որ ի վերայ ջուրցն գոլով սաւառնէիր զարարածս. իջեալ ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս Աստուծոյ:

Որ զարդարեալ նորոգես միշտ ըզնոր քո զեկեղեցի. պէսպէս շնորհաց քոց պարգևօք փայլեն մանկունք սորա:

Հանգ. Որ արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալդ ի հրեղէն կառս. յիշեա ըզհոգիս ննջեցելոց մերոց, և հանգո ընդ սուրբս քո:

Որ երկայնամիտդ ես առ ամե-

նեսեան և ներող յանցանաց մերոց. յիշեա զհոգիս ննջե″:

Որ միւսանգամ գալոց ես հայրենի փառօք նորոգել զնախաստեղծին ծննունդ. յիշեա զհոգիս ննջե″:

Մեծ. Ի քեզ եմք ապաւինեալ Քրիստոսի մայր Աստուծոյ մերոյ:

Որ քան զերկինս բարձրագոյն Մարիամ, պարծանք եկեղեցւոյ. Քրիստոսի մայր Աստու″:

Որ քան զարեգակն պայծառագոյն Մարիամ, մի դադարիր բարեխօսել վասն մեր. Քրիստոսի մայր Աստու″:

Խաղ. Սուրբ զխաչ քո շնորհեցեր զէն եկեղեցւոյ քում սրբոյ. որով զատապարտեալ պարտեցաւ թըշնամին:

Սովաւ պահպանեա զժողովուրդս քո Քրիստոս. որով երկըրպագեմք քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյն:

Ի քեզ ապաւինիմք Քրիստոս որ գալոց ես Խաչիւ. որպէս զի փըրկեսցես ըզմեզ յայնմ աւուր ահեղ ատենին:

Փառք Հօր և Որդւոյ և″: Այժմ և″:

Ընդ սուրբըս քո դասեա և ընդ արդարսըն պըսակեա ի տեղի անկելոց հրեշտակաց ըզննջեցեալսըն մեր կարգաւորեա. որ ողորմած ես յամենայնի:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր. Տէր լուր ձայնի իմում: Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց:

Պօղոսի առաքելոյն ի Թեսաղոնիկեցւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուածս:

Այլ մեք պարտիմք գոհանալ զԱստուծոյ յամենայն ժամ՝ վասն ձեր եղբարք սիրեցեալք ի Տեառնէ. զի ընտրեաց զմեզ Աստուած ի սկզբանէ ի փըր-

կութիւն սրբութեամբ Հոգւոյն, և հաւատովքն ճշմարտութեան. յոր և կոչեաց զձեզ աւետարանաւն մերով ի փրկութիւն փառացն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Այսուհետև եղբարք՝ հաստատո՛ւն կացէք՝ և պինդ կալարուք զաւանդութիւնսն զոր ուսարուք, եթէ բանիւ և եթէ թղթով մերով։ Այլ ինքն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, և Աստուած Հայր մեր, որ սիրեաց զմեզ, և ետ մեզ մխիթարութիւն յաւիտենից՝ և յոյս բարեաց շնորհօք, մխիթարեսցէ զսիրտս ձեր, և հաստատեսցէ յամենայն բանս և ի գործս բարութեան։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Բա՛րձր առնեմ զքեզ Տէր զի ընկալար զիս. և ո՛չ ուրախ արարեր զթշնամին իմ յիս։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Զգո՛յշ լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ և արբեցութեամբ՝ և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի։ Արթո՛ւն կացէք այսուհետև, յամենայն ժամ աղօթս արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանիլ յայնմ ամենայնէ որ լինելոց է. և կալ առաջի Որդւոյ մարդոյ։ Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր ի լերինն՝ որ կոչիւր Ձիթենեաց։ Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա ի տաճարին լսել ի նմանէ։

Քարոզ։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղա″։

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա″։

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա″։

Վասն զի մի՛ ընդ խոտանս դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղա″։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա″։

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր″։

Աղօթք։

Գոհանամք զքէն Տէր՝ Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ յա՛յց ելեր, և արդարութեամբ քով փրկեցեր զմեզ ի մեքենայից բանսարկուին. զի նախանձեցաւ և եհան զմեզ պատրանօք ի յաւերժական կենացն, արտասահմանելով զմեզ ի կորուստ և յապականութիւն։

Այլ դու բարերար և մարդասէր Աստուած՝ ո՛չ թողեր զնորա դառնութիւն թունիցն ի մեզ յարակայ. վասն որոյ զմահ կոչեցեր և հեղեր ի վերայ ամենայն արարածոց քոց. զի մի՛ անմահ մնասցէ չարութիւնն պատահեալ, այլ բառնալով զմեզ ի կենացս յայսցանէ և հաստա-

նելով ի մեղաց, եղև փրկու-
թիւն՝ բարերարիդ պատուհասն:
Իսկ ի վախճան աւուրցս այսո-
ցիկ առաքեցեր զՈրդիդ քո
սիրելի ի կերպարանս մահու
մեղաց. որ դատապարտեաց ըզ-
մեղս մարմնով իւրով. և կա-
մաւոր խաչելութեամբն իւրով
խորտակեաց զզօրութիւն թշ-
նամւոյն, եղև առաջին պտուղ
ննջեցելոց, և աստուածահրաշ
յարութեամբն իւրով հրաւի-
րեաց զմեզ յիւր արքայութիւնն:
Յոր հաւատացեալ ծառայս քո
այս՝ մկրտեցաւ ի մահ Քրիս-
տոսի քո. և լցեալ այժմ զժա-
մանակ պանդխտութեան կեն-
ցաղավարութեան իւրոյ, փոխե-
ցաւ ի կէտ սահմանադրութեան
քո: Վասն որոյ աղաչեմք զքեզ

Տէ՛ր սուրբ՝ միջնորդութեամբ
մարմնոյ և արեան միածնի որդ-
ւոյ քո՝ և խոնարհութեան, թող
զպարտիս սորա զկամայ և զա-
կամայ, զոր վիրաւորեաց ան-
մարմին թշնամին պատրանօք
խաբէութեան իւրոյ. զի դու
միայն ես սուրբ և բարերար
Տէր, որ յանգոյութենէ ի գո-
յութիւն ածեր զամենայն. և
այժմ զվէրս սորա բժշկեա՛, և
խաղաղութեամբ անցո՛ զսա ընդ
խաւարային իշխանութիւնսն,
զի մի՛ զչարութիւն իւրեանց
գտցեն ի ծառայս քո: Այլ ջըն-
ջեա՛ Տէր զձեռագիր ներգոր-
ծութեանց նոցա՝ զոր ի սմա
սերմանեցին. և տո՛ւր սմա ճա-
նապարհ բարի: Բացակա՛յ եղիցին
ի սմանէ հրեղէն սուրն՝ որ պահէ

զճանապարհ ծառոյն կենաց՝ պատկառելով ի փրկական նշանէ խաչին՝ որ զպտուղն կենաց մեզ ընծայեցոյց առհաւատչեայ յաւիտենական կենաց և առաջնորդ: Յոր ապաւինեալ ծառայս քո՝ սովաւ հասցէ ի պահեստ՝ ուր սուրբք ամենայն հաւաքեալ սպասեն մեծի հարսանեացդ՝ յերևիլ մեծիդ Աստուծոյ և փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի:

Ի ձայն փողոյ մեծի՝ յորժամ սասանին տարրեղէն արարածք, գալարին երկինք, նըսեմանան լուսաւորք, թօթափին աստեղք, ցոլանան գետք հրեղէնք յերկնից, և երևին բանակք անմահից: Եւ յակնարկել դատաւորիդ՝ սասանի

երկիր, բանին կնքեալ գերեզմանք. նորոգին հողացեալ մարմինք. և հոգիքն սլացեալ իբրև զարծուիս՝ անդր հասանեն, և զգենուն զանապական մարմինսն ի վայրկեան ժամանակի, և ժամանեն յիւրաքանչիւր տեղիս:

Աղաչեմք զքեզ Տէր՝ ժամանեցո զծառայս քո զայս յանսպառ ուրախութիւնն. և զամենեսեան զմեզ զհաւատացեալքս ի քեզ՝ խաղաղութեամբ պահեա, և մխիթարեա հոգւով և մարմնով: Զի արժանի լիցուք փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգի, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր, որ անդորրիչ ես նեղելոց, և ընդունող հոգւոցն հանգուցելոց. ընկալ զհոգի ծառայիս քո ի բարի. և փարատեա զսուգ և զտրտմութիւն ի սիրելեաց սորա որք հետևեցան յուղարկել զսա ընդ երկայնաձիգ ճանապարհն. և մարմոքին ի վերայ անդառնալի ուղեգնացութեան սորա. և յաւէտ անջատելոյ ի սմանէ առ ժամանակ մի՝ մինչև յիւրեանց յուղի անկանիլն յայսմ բազմաժողով ծովածուփ կենցաղոյս: Եւ զչափաւոր արտասուս սոցա ընկալ քեզ ի հաճոյս, և մի ի զայրացումն, և մխիթարեալ սփոփեսցես ըզլքեալ սիրտս սոցա գալստեամբ

շնորհի քո. և զօրացուսցես զտարակուսեալ հոգիս սոցա առաքմամբ Հոգւոյդ սրբոյ: Եւ * կնքեալ պահեսցես զգերեզմանս փակեալս յանուն քո նշանաւ խաչիւ քով մինչև յօր կրկնակի կենսաբեր գալստեանն քո: Զի քո ամենակարող զօրութեամբդ՝ եղեռնապատ և ձիւնաթաղեալ պահին ամենայն արմատք, և սերմանիքն թաղեալ յերկիր մեռանին. և ի որոտընդոստ գարնանային յարութեան զուարճացեալ պայծառանան. զորս կարգեցեր մեզ ի սպաս պիտոյից: Իսկ զբանական կենդանիքս պահեալ անկորուստ՝ խնամով աստուածութեան քո՝ յարուցանես դարձեալ ի հողոյ, և նորոգես

ի պատկեր փառաց քոց: Վասն որոյ խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ լինել մեզ պատկերակից՝ հացդ անմահութեան. որ ոչ մնացեր ի քո մշտնջենաւոր անմահութիւնդ, այլ հատդ կենդանութեան զմահ յանձն առեր, զի բազում արասցես արդիւնս: Իջեր ի գերեզման, լուծեր զերկուսն մահու, և զդժոխըս աւերեցեր. որ յերկնաւորաց օրհնիս, և յերկրաւորաց և ի սանդարամետականաց երկըրպագիս. և լի է ամենայն երկիր փառօք քո:

Արդ՛ պահեմ ամենազօր Տէր՝ զհոգի սորա առ ամենայն սուրբս և սիրելիս անուան քո. և զգերեզման ծառայիս քո այսորիկ * կնքեալ պահեսցես. որ

փակես զխորս, և կնքես ամենազօր աջով քով: Որպէս երկինք և երկնից երկինք՝ և երկիր ամենայն հաստատեալ կան բանիւ քով, այսպէս անշարժ եղիցի * կնիք տէրութեան քո ի վերայ բնակութեան սորա և պահարանի ծառայիս: Եւ մի իշխեսցէ մերձենալ ի սա պիղծ և անմաքուր դև, որպէս ի մարմին և յոսկերս հեթանոսաց, որք ոչ ունին զծնունդ սուրբ աւազանին. և զկնիքն ահաւոր պատկառելի ի վերայ գերեզմանացն: Այլ ծառայս քո այս որ հրաւիրեալ կոչեցաւ ի քոյոց հրաւիրողացդ ի հանգիստ քո. որ հաւատացեալ ի քեզ ի կենդանութեան իւրում՝ թաղեցաւ ընդ քեզ մկրտութեամբն ի մահ,

և սերմանեալ պահեցաւ ի քէն,
և կոչեցեալ յերկիր դարձաւ:
Լո՛ւր աղաչանաց մերոց մար-
դասէր Տէր՝ և թո՛ղ սմա զա-
մենայն մեղս իւր զոր մեղաւ.
և քաւիչ լեր ամենայն սխա-
լանաց սորա, եթէ կամաւ՝ և
եթէ ակամայ, եթէ բանիւ և
եթէ գործով, եթէ խորհրդով
և եթէ մտածութեամբ. զամե-
նայն կտակ չարին պատառեա՛,
և զձեռագիր մեղացն ջնջեա՛ Տէր,
և զաղտ հնութեան լուա՛: Զի
անպատկառ լիցի ի մեծի որո-
տընդոստ աւուրն վերջնում,
ընդ համօրէն պահպանելոցն ի
քէն՝ ընդ առաջ վերանալ քեզ
նորափետուր արփիափայլ դի-
մօք զարդարեալ ի զարդ ան-
կողոպտելի. յորժամ գաս և

երևիս Աստուածդ ի մէջ աս-
տուածացելոց՝ բաժանել և որո-
շել զզանազան պատիւս սիրե-
լեաց քոց: Եւ այժմ՛ աղաչեմք
զքեզ Տէր՝ և զմեզ զամենե-
սեան զհաւատացեալքս ի քեզ
արժանի արա՛ զայս ահաւոր և
զսոսկալի օրս տպաւորել հա-
նապազ առաջի աչաց մերոց.
և յամենայն զգալի և ի պատ-
րողական կենցաղավարութեանց
պատսպարեա՛ զմիտս և զգայա-
րանս մեր: Պատկերացո՛ Տէր՝
զանհրաժեշտ գալուստ քո ա-
ռաջի աչաց մերոց. դու Տէր
քաղցրութեամբդ քո քաւեա՛
զմեզ ի մեղաց մերոց. ի հան-
դերձեալ գեհենէն փրկեա՛ զմեզ
զամենեսեան, և ժամանեցո՛ ար-
ժանապէս հանդիպել փառաց

փեսայիդ ի գալստեան քում ամենագութ Տէր: Նորոգեա՛ և զմարմին խոնարհութեան մերոյ ըստ անեղծ փառաց քոց՝ Յիսուս Քրիստոս Աստուած մեր: Նա քեզ ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյդ վայելէ փառք իշխանութիւն և":

Ցողդ որ ի քո՛յդ կողէ ցօղեալ բըժշկեսցէ զհանգուցեալսն. իջցէ ի հող մահու նոցին և բուսուսցէ յօրն վերջին. կենդանարար ձայնիւդ քո կոչեա՛ զնոսա ի կեանս քո. և դասեցո՛ ընդ արդարոցն երգել քեզ փառս ընդ զըւա՛րթնո՜ցն:

Իւծեալ զբնութի՜ւնս կենաց ունող դարձոյց յանցանքն ի մահու հող. իսկ անմահի՛դ մեռելութիւն շնորհեաց դարձեալ զանմահութիւն. զորս են ընդ քեզ թաղեալ մահուամբ աւազանին մկրտութեամբ. յարո՛ ընդ քեզ քոյին փառօք արեգական նման լո՛ւսո՛վ:

Փայլին արդարքն յարքայութեան և ճգնաւորքն ի հանգստեան. մարտիրոսքըն պըսակին և կուսանաց լապտերք վառին. դա՛սեցո՜ Տէր ընդ նոսին որք զքեզ Աստուա՛ծ խոստովանին. ա՛րդարութեա՜մբ մի դատեսցի՜ն այլ գըթութեամբ քո քաւե՛սցի՜ն:

Քո՛ անպատո՜ւմ խոնարհութեա՜մբըդ որ թաղեցար մե՛ռելութեամբդ. Եւ յարուցե՜ր յորդւո՛ց մարդկան, որք հաւա՛տով ի քեզ անկան. յա՛րո և զմե՜զ արդարութեա՜մբ. և զննջեցեալսն ողո՛րմութեամբ, զի՛ կենդանեա՜ցըս բերանո՛վ տացին քեզ փառս ընդ Հօ՛ր Հո՛գւո՛վ:

Երգ. Թա՛գաւո՜ր փառա՜ց Քրիստո՛ս. ո՛ր ժամանեա՜լ գա՛ս ի՜ յերկնի՜ց. ի՛ վերա՜յ թևո՜ց հողմո՜ց քո հայրենի՛ կե՜րպա՛րանօք՝.

Եւ առնես հրափորձութեամբ գքննութիւն որդւոյ մարդկան, ողոր":

Հոգւոյն հանգու": Վ.ասն հանգուցե": Քրիստոս Որդի":

Սարկաւագն:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և":

[illegible]

Օրհնեսցի * և կնքեալ պահեսցի գերեզման և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ:

[illegible] և ասէ:

Օրհնեսցի * և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղա":

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ":

[illegible] գերեզմանին և ասէ:

Օրհնեսցի և կնքեալ պահեսցի զամբարան և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ. նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

[illegible]

Անշարժ եղիցի կնիք * տէրութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս Աստուծոյ՝ մինչև ի գալուստն Քրիս-

տոսի. որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ի փառս Հօր և Հոգւոյն սրբոյ՝ ամէն։

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես"։

ԿԱՆՈՆ

ՄԵԾԻ ԵՕԹՆ ԱԻՈՒՐ

ԿԱՄ

ՔԱՌԱՍՆՕՐԵԱՅ ԵՒ ԿԱՄ ՏԱՐԵՄՈՒՏ ԿԱՏԱՐԵԼՈՅ

Սկսան ի գերեզման, և տան նախ Հայր մեր և ապա զամբիծն «Երանեալ են ամբիծք».

Ալէլուիա ալէլուիա։

Երանեալ են ամբիծք ի ճանապարհի և ոյք գնան յօրէնս Տեառն։

Երանի, ոյք քննեն զվկայութիւն նորա. բոլորով սրտիւ խնդրեսցեն զնա։

Ո՛չ թէ ոյք գործեն զանօրէնութիւն, ի ճանապարհս նորա գնասցեն։

Դու պատուիրեցեր զպատուիրանս քո՝ ի պահել խնձ յոյժ։

Երանի թէ յաջողեալ էին ճանապարհք իմ, ի պահել ինձ զարդարութիւնս քո։

Յայնժամ ես ոչ ամաչէի, ի զգուշանալ ինձ ի պատուիրանս քո։

Խոստովան եղէց քեզ Տէր յուղղութիւն սրտի իմոյ, որպէս ուսայց զիրաւունս արդարութեան քո։

Սաստեցեր ամբարտաւանից անիծեալ՝ ոյք խոտորեցան ի պատուիրանաց քոց։

Ի բաց արա յինէն զնախատինս և զարհամարհանս. զի զվկայութիւնս քո խնդրեցի։

Բանզի նստան իշխանք՝ և չարախօսէին զինէն. այլ ծառայ քո խորհէր յիրաւունս քո։

Զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին. և խորհուրդք իմ արդարութիւն քո։

Մերձեցաւ անձն իմ ի հող. Տէր կեցո՛ զիս ըստ բանի քում։

Զճանապարհս իմ պատմեցի քեզ՝ և լուար ինձ. ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո։

Ի ճանապարհս արդարութեանց քոց իմաստուն արա զիս. և քննեցից զսքանչելիս քո։

Տքնեցաւ անձն իմ առ ի ձանձրանալ հաստատեա՛ զիս ի բանս քո։

Զճանապարհս մեղաց ի բաց արա յինէն, և յօրէնս քո ողորմեա՛ ինձ։

Զճանապարհս ճշմարտութեան քո ընտրեցի, և զիրաւունս քո ես ոչ մոռացայ։

Մերձեցայ ես ի վկայութիւնս քո, Տէր՝ մի յամօթ առներ զիս։

Ի ճանապարհս պատուիրանաց քոց ընթացայ. զի անդո՛րր արարեր սրտի իմոյ։

Օրէնսդէտ արա զիս Տէր ի ճանապարհս իրաւանց քոց. և խնդրեցից զնա յամենայն ժամ։

Իմաստուն արա զիս, և քննեցից զօրէնս քո, և պահեցից զնա բոլորով սրտիւ իմով։

Առաջնորդեա՛ ինձ ի շաւիղս պատուիրանաց քոց. զի ընդ նոսա հաճեցայ։

Խոնարհեցո՛ զսիրտ իմ ի վկայութիւնս քո, և մի յագահութիւն։

Դարձո՛ զաչս իմ, զի մի՛ տեսից զնանրութիւն. ի ճանապարհս քո կեցո՛ զիս։

Հաստատեա՛ ծառայի քում զբան քո, յերկիւղ քո։

Հան յինէն զնախատինս՝ զոր և կարծեցի. զի դատաստանք քո քա՛ղցր են։

Ահա ցանկացա՛յ պատուիրանաց քոց. յարդարութեան քում կեցո՛ զիս։

Եկեսցէ ի վերայ իմ ողորմութիւն քո Տէր, և փրկութիւն քո ըստ բանի քում:

Տաց պատասխանի ոյք նախատեն զիս բանիւք. զի ես ի բանս քո յուսացայ:

Մի ի բացեայ առներ ի բերանոյ իմմէ զբան ճշմարտութեան մինչև յոյժ, զի յիրաւունս քո յուսացայ:

Պահեցի զօրէնս քո յամենայն ժամ, յաւիտեան և յաւիտեանս յաւիտենից:

Գնայի ես յանդորրու. զի զպատուիրանս քո խնդրեցի:

Խօսէի զվկայութիւնս քո առաջի թագաւորաց, և ոչ ամաչէի:

Խորհէի ի պատուիրանս քո, զոր սիրեցի:

Համբարձի զձեռս իմ ի պատուիրանս քո զոր սիրեցի, և խորհէի յարդարութեան քում:

Յիշեա զբան ծառայի քո. յոր և յուսացուցեր զիս:

Սա մխիթարեաց զիս ի խոնարհութեան իմում. զի բան քո կեցոյց զիս:

Ամբարտաւանք անիրաւեցան յիս յոյժ. այլ յօրինաց քոց ես ոչ խոտորեցայ:

Յիշեցի զիրաւունս քո յաւիտենից Տէր, և մխիթարեցայ:

Տրտմութիւն կալաւ զիս ի մեղաւորաց, և ոյք թողին զօրէնս քո:

Գովելի են ինձ իրաւունք քո ի տեղւոջ պանդխտութեան իմոյ:

Յիշեցի ի գիշերի զանուն քո Տէր, և պահեցի զօրէնս քո:

Սա եղև ինձ ճանապարհ ի կեանս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի:

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛: Այժմ և միշտ և՛՛:

Սարկաւագն:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես՛՛:

Քահանայն խոնարհ արկանէ՝ և ասէ:

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ՛՛:

Եւ ապա ասէ Տարաչան ԴԿ.

Ղաղար. Յիսո՛ւս մի՛ածի՛նն ա՛նմահութեանց պա՛րգևա՛տուն երևե՛ցաւ ըզմեզ. խա՛փա՛նեաց զզօրո՛ւթիւն մահու:

Բղխման մեր արտասուաց Մարեմու եւ Մարթայի անկեալ առ ոտսն Տեառն. խնդրէին զնորոգումն եղբօրն:

Բանիւ Բանն Աստուած կենագործեաց ըզՂազարոս ի թաղմանէն. եւ եկեալ արտաքս անապական:

Յար. Յորժամ եկին ի գերեզման իւղաբեր կանայքն. եւ բերին ընդ խունկսն ի խնկել զանապական մարմինն:

Յայնժամ հրեշտակն աւետարանէր յարեաւ Քրիստոս. պատմեցէք աշակերտացն զյարութիւնն Տեառն:

Իսկ նոցա զարհուրեալ վասն ահագին տեսլեանն. պատմէին աշակերտացն զահագին տեսիլն:

Հոգ. Աղբիւր կենաց բաշխող շնորհաց հոգի իջեալ ի բարձանց. զանապական պարգեւս քո բաժանեցեր յառաքեալսն:

Որ ի վերայ ջուրցն գոլով ստեղծանէիր զարարածս. իջեալ ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս Աստուծոյ:

Որ զարդարեալ նորոգես միշտ ըզնոր քո զեկեղեցի. պէսպէս շնորհաց քոց պարգեւօք փայլին մանկունք սորա:

Համգ. Որ արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալդ ի հրեղէն կառս. յիշեա ըզհոգիս ննջեցելոց մերոց եւ հանգո ընդ սուրբս քո:

Որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան եւ ներող յանցանաց մերոց. յիշեա զհոգիս ննջե'':

Որ միւսանգամ գալոց ես հայ-

րենի փառօք նորոգել զնախաստեղծին ծընունդ. յիշեա զհոգիս ննջե'':

Մեծ. Ի քեզ եմք ապաւինեալ Քրիստոսի մայր Աստուծոյ մերոյ:

Որ քան զերկինս բարձրագոյն Մարիամ, պարծանք եկեղեցւոյ. Քրիստոսի մայր Աստու'':

Որ քան զարեգակն պայծառագոյն Մարիամ, մի դադարիր բարեխօսել վասն մեր. Քրիստոսի մայր Աստու'':

Խաչի. Սուրբ զխաչ քո շնորհեցեր զէն եկեղեցւոյ քում սրբոյ. որով դատապարտեալ պարտեցաւ թշնամին:

Սովաւ պահպանեա զժողովուրդս քո Քրիստոս. որով երկրպագեմք քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյն:

Ի քեզ ապաւինիմք Քրիստոս որ գալոց ես Խաչիւ. որպէս գի փըր-

կեսցես ըզմեզ յայնմ աւուր ահեղ ատենին:

Փառք Հօր և Որդւոյ և'': Այժմ և'':

Ընդ սուրբս քո դասեա և ընդ արդարսըն պսակեա ի տեղի անկելոց հրեշտակաց ըզննջեցեալսըն մեր կարգաւորեա. որ ողորմած ես յամենայնի:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր Տէր, լուր ձայնի իմում: Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց:

Ընթերցուածս յեսայեայ Մարգարէ է:

Այսպէս ասէ Տէր. գամ ժողովել զամենայն ազգս և լեզուս. եկեսցեն և տեսցեն զփառս իմ. և թողից ի վերայ նոցա նշան: Եւ առաքեցից ի նոցանէ փրկեալս յազգս. ի Թարսիս, և ի Փուլթ,

և ի Մոսոք, և ի Թոբէլ, և յԵլլադա, և ի կղզիս հեռաւորս՝ որոց չիցէ լուեալ զանուն իմ, և ոչ տեսեալ զփառս իմ. և պատմեսցեն զփառս իմ և զանուն իմ ի մէջ ազգաց: Եւ ածցեն զեղբարս իւրեանց յամենայն ազգաց պատարագ Տեառն, հեծեալս կառօք, հանդերձ պաշարակապ երիվարօք հովանոցօք ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմ, ասէ Տէր:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուած:

Այլ ասիցէ՞ ոք, զիա՞րդ յառնեն մեռեալք, կամ որո՞վ մարմնով գայցեն: Անմիտ դու զոր սերմանես, ոչ կենդանանայ՝ եթէ ոչ մեռանիցի. և զոր սերմանես, ո՛չ զնոյն մարմին որ ծնանելոցն իցէ՝ սերմանես, այլ հատ մերկ. եթէ ցորենոյ իցէ, և եթէ այլոց սերմանեաց: Եւ Աստուած տա՛յ նմա մարմին՝ որպէս և կամի և իւրաքանչիւր սերմանեացն զիւր մարմինն: Ո՛չ ամենայն մարմին՝ նոյն մարմին է. այլ՝ ա՛յլ

մարմին է մարդկան, և ա՛յլ մարմին անասնոց, ա՛յլ մարմին թռչնոց, և ա՛յլ մարմին ձկանց. և մարմինք երկնաւորք, և մարմինք երկրաւորք, այլ՝ ա՛յլ փառք երկնաւորաց են ա՛յլ փառք երկրաւորաց, այլ փառք արեգական, և այլ փառք լուսնի ա՛յլ փառք աստեղաց, և աստղ քան զաստղ առաւել է փառօ՜ք:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տէր ողորմութիւն քո յաւիտեան ըզգործս ձեռաց քոց մի անտես առներ:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Յովհաննու:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Խաղաղութիւն թողում ձեզ, զխաղաղութիւն զիմ տամ ձեզ, ոչ որպէս աշխարհս տայ՝ տամ ես ձեզ. մի՛ խռովեսցին սիրտք ձեր, և մի՛ զանգիտեսցեն։

Լուայք զի ասացի ես ձեզ՝ թէ երթամ և գամ առ ձեզ. եթէ սիրէիք զիս՝ ապա ուրախ լեալ էր ձեր՝ եթէ ես առ Հայր երթամ, զի Հայր իմ մեծ է քան զիս։

Եւ այժմ ասացի ձեզ մինչչև եղեալ. զի յորժամ լինիցի, հաւատասջիք։ Ո՛չ ևս այլ շատ խօսեցայց ընդ ձեզ՝ գայ իշխան աշխարհիս այսորիկ, և յիս ինչ ոչ գտանէ. այլ զի ծանիցէ աշխարհ՝ եթէ սիրեմ զՀայր. և որպէս պատուիրեաց ինձ Հայր՝ այնպէս առնեմ. ՟՟Ն արիք գնասցուք աստի

Քարոզ։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղա՛"։

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա՛"։

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա՛"։

Վասն զի մի՛ ընդ խոտանսն գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղա՛"։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց՝ որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին՝ զՏէր աղա՛"։

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառըն Աստուծոյ։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր"։

Աղօթք։

Աստուած յաւիտենական և թագաւոր անմահ, որ ստեղծեր

զմարդն․ ի հողոյ, և եդեր զնա ի դրախտին փափկութեան գործել զնա և պահել, և պատուիրանադրեցեր կալ ըստ հրամանի քում: Իսկ բանսարկու թըշնամին պատրողական բանիւք խաբեալ զնա, խրատեաց լուծանել զաստուածական հրամանսդ: Եւ նորա ունկնդիր եղեալ չարին, արտաքսեցաւ ի լուսեղէն փառացն․ և փոխանակ անմահութեան՝ մահու եղև ժառանգաւոր, ըստ արարչական հրամանիդ զոր ասացեր, հող էիր և ի հող դարձիս․ և ոչ կարացին արարածք հնացուցանել զհրամայեալն ի քէն: Եւ արդ Տէր Աստուած մեր ողորմած և մարդասէր՝ գթա ի ծառայս քո յայս, որ ելից զերկրաւոր կեա-

նս իւր, և դարձաւ անդրէն ի հող ըստ հրամանի քում: Ընկալ զհոգի սորա, և խառնեա ի գունդս հրեշտակաց քոց և արժանի արա պարել և ցընծալ ընդ սուրբս և ընդ սիրելիս անուան քո սրբոյ: Եւ ընդ նոսին գոհանալով փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգին, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա":

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած մեր յոյս ամենայն՝ արարածոց որ նախ յաթոռս քերովբէականս, և բարեբանեալ երկրպագիս յերկնաւորաց և յերկրա-

ւորաց, որ և կոչեցեր զծառայս քո զայս ի հանդերձեալ կեանսդ՝ զոր խոստացար ամենայն հաւատացելոց քոց: Գթա՛ ի ստեղծուածս ձեռաց քոց, և հանգո՛ զհոգի սորա ի խորանսդ լուսոյ՝ բարեխօսութեամբ մօր քո սրբոյ կուսին Մարիամու:

Լուր Տէր պաղատանաց մերոց, որ հայցեմք ի քէն զթողութիւն սորա և մեր: Զի դու ես Աստուած արդարոց և մեղաւորաց. փառք սրբոց, և հանգիստ աշխատելոց. ընկալ զհոգի սորա ի տեղւոջ լուսոյ, և ի տեղւոջ հանգստեան, ի թիւս սրբոց՝ և ի համարս արդարոց: Եւ հանգո զսա ի գոգն Աբրահամու ընդ այլ պայծառացեալ սրբոց քոց. և զմեզ արժանի արա Տէր

հասանիլ մասին ժառանգութեան սրբոցն ի լոյս: Զի ընդ նոսին միշտ գոհանալով փառաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր և Հոգւոյդ սրբոյ, այժմ և:

Ն Ր Ք·

Փայլին արդարքն յարքայութեան և ճգնաւորքն ի հանգստեանն. մարտիրոսքըն պըսակլին և կուսանաց լապտերք վառին. դա՛սեցո՜ Տէր ընդ նոսին որք զքեզ Աստուած խոստովանին. ա՛րդարութեամբ մի դատեսցի՜ն այլ գըթութեամբ քո քաւեսցի՜ն:

Քո՛ անպատում խոնարհութեամբ բըդ որ թաղեցար մեռելութեամբ. Եւ յարուցեր յորդւոց մարդկան որք հաւատով ի քեզ անկան. յարո և զմեզ արդարութեամբ և զննջեցեալսն ողորմութեամբ. զի կենդանեացըս բերանով տացին քեզ փառս ընդ Հօր և Հոգւով:

Այլ եղանակ։

Փառաց ի փառս բարձրանան. աջակողմեանքն վերանան. յորժամ լսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման. ընդունելոյս մեր լսելոյ զաստուածային բարբառդ քո. դասաւորեա ընդ վերնոցն երգել քեզ ընդ փառս ընդ զուարթնոցն։

Բազմանամք և ժողովուրդք հայցեմք ի քէն Տէր բարեգութ. ընդ նընջեցեալսն հաւատով ընկալ ընդ նովին յուսով, յերուսաղէմ քաղաք վերին յորում արդարքն ժողովին, փառս վերերգել միշտ ընդ նոսին Երրորդութեանդ երրեակ անձինն։

Երգ այլ եղանակ։

Տըրամահաղորդ չարչարանօք ի յանձն առեր ընդ մահ խաչին. և փայտին բարձող եղեր վասն Ադամայ նախաստեղծին. ողոր''։

Հոգւոյն հանգուցե''։ Վասն հանգու''։ Քրիստոս Որդի Աստու''։

Սարկաւագն։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես''։

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և''։

Կնքէ խաչիւն նախ զԱրեւմտեան կողմն ասելով։

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզման և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես''։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ''։

Կնքէ զարեւելեան կողմն և ասէ։

Օրհնեսցի * և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս և բանիւ սուրբ

Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ
Հոգւոյն սրբոյ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղա"։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ"։

Կնքէ զսուրբ գերեզմանն և ասէ։

Օրհնեսցի և կնքեալ պահեսցի գամբարան և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ. նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։

Կեցուսցէ և ողորմեսցէ։

Անշարժ եղիցի կնիք * տէրութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս Աստուծոյ՝ մինչև ի գալուստն Քրիստոսի. որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ի փառս Հօր և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես"։

ԿԱՆՈՆ

ՏՂԱՅԱԹԱՂ ԿԱՏԱՐԵԼՈՅ

Երբ ննջեցեալն կար է տան պատան ամ։ Երթան քահանայք առ ննջեցեալն և ասեն.

Հայր մեր։

Սարկաւագն։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք"։

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ"։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Առ քեզ Տէր համբարձի զանձն իմ. Աստուած իմ ի քեզ յուսացայ. մի ամաչեցից, և մի ծիծաղեսցին զինև թշնամիք իմ։

Ամենեքեան որք համբերեն քեզ՝ մի ամաչեսցեն. այլ ամաչեսցեն անօրէնք յունայնութեան իւրեանց։

Զճանապարհս քո Տէր ցո՛յց ինձ, և զշաւիղս քո ուսո՛ ինձ։

Առաջնորդեա՛ ինձ ի ճշմարտութեան քում և ուսո՛ զիս. զի դու ես Աստուած և փրկիչ իմ. և ես զքեզ համբերի զօրհանապազ։

Յիշեա՛ Տէր զգթութիւնս քո, և զողորմութիւնս քո որք են յաւիտենից։

Զմեղս մանկութեան իմոյ՝ և զանգիտութեան իմոյ մի՛ յիշեր. այլ յիշեա՛ զիս Տէր ըստ ողորմութեան քում վասն քաղցրութեան քոյ. զի քաղցր և ուղիղ ես։

Վասն այսորիկ օրէնսդէտ առնես զմեղաւորս ի ճանապարհի. առաջնորդես հեզոց ի դատաստանի. և ուսուցանես հեզոց զճանապարհս քո։

Ամենայն ճանապարհք Տեառն ողորմութեամբ և ճշմարտութեամբ են այնոցիկ՝ ոյք խնդրեն զուխտ և զվկայութիւն նորա։

Վասն անուան քո Տէր քաւեա՛ զմեղս իմ՝ զի բազում եղեն. ո՛վ է մարդ՝ որ երկնչի ի Տեառնէ, օրէնսդէտ առնէ զնա ի ճանապարհի՝ յոր և հաճեցաւ։

Անձն նորա ի բարութեան հանգիցէ. և զաւակ նորա ժառանգեսցէ զերկիր։

Զօրութիւն է Տէր երկիւղածաց իւրոց և զկտակարանս իւր ուսուցանէ նոցա։

Աչք իմ յամենայն ժամ առ Տէր են. և նա հանէ յորոգայթէ զոտս իմ։

Նայեա՛ առ իս և ողորմեա՛ ինձ. զի միամօր և աղքատ եմ ես։

Նեղութիւնք սրտի իմոյ բազում եղեն յոյժ, և ի վշտաց իմոց հա՛ն զիս։

Տե՛ս զխոնարհութիւն իմ և զվաստակ իմ. և թո՛ղ ինձ զամենայն մեղս իմ։

Տե՛ս զթշնամիս իմ, զի բազում եղեն ատելութիւն՝ զոր ի նանիր ատեցին զիս։

Պահեա՛ զանձն իմ և փրկեա զիս. և մի՛ յամօթ եղէց՝ զի յուսացայ ի քեզ։

Անբիծք և ուղիղք կցորդ եղեն ինձ. և ես զքեզ համբերի. փրկեա՛ Աստուած զԻսրայէլ յամենայն նեղութեանց նորա։

Փառք. Հօր և Որդւոյ և՛։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Դատ արա ինձ Տէր՝ զի ես յամբծութեան իմում գնացի. ի Տէր յուսացայ՝ զի մի՛ եղէց հիւանդ։

Փորձեա՛ զիս Տէր և քննեա՛ զիս. փորձեա՛ զերիկամունս իմ և զսիրտ իմ։

Ողորմութիւն քո Տէր առաջի աչաց իմոց. և հաճոյ եղէց ճշմարտութեան քում։

Ո՛չ նստայց ես յաթոռս նանրաց, և ընդ անօրէնս ես ո՛չ մտից։

Ատեցի ես զժողովս չարաց. և ընդ ամբարիշտս ես ոչ նստայց։

Լուացից սրբութեամբ զձեռս իմ. և շուրջ եկեց զսեղանով քով Տէր։

Լսել ինձ զձայն օրհնութեան քոյ. և պատմել զամենայն զսքանչելիս քո։

Տէր սիրեցի զվայելչութիւն տան քոյ՝ և զտեղի յարկի փառաց քոց։

Մի կորուսաներ ընդ ամբարիշտս զանձն իմ. և մի ընդ արս արիւնահեղս զկեանս իմ։

Որոց ձեռք իւրեանց յանօրէնութեան են. և աջ նոցա լի է կաշառօք։

Ես յամբծութեան իմում գնացի. փրկեա զիս Տէր՝ և ողորմեա ինձ։

Ոտն իմ կացցէ յուղղութեան. յեկեղեցիս մեծս օրհնեցից զքեզ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՝։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Տէր լոյս իմ և կեանք իմ՝ ես յումմէ երկեայց. Տէր ապաւէն կենաց իմոց՝ ես յումմէ դողացայց։

Ի մերձենալ առ իս չարաց ուտել զմարմին իմ. նեղիչք իմ և թշնամիք իմ, նոքա տկարացան և անկան։

Թէ պատրաստիցի ի վերայ իմ պատերազմ, ոչ երկիցէ սիրտ իմ և թէ յարիցէ

ի վերայ իմ ճակատամարտ սակայն և այտուիկ ի քեզ Տէր յուսացայ։

Զմի խնդրեցի ի Տեառնէ, և զնոյն աղաչեմ. բնակել ինձ ի տան Տեառն զամենայն աւուրս կենաց իմոց։

Տեսանել ինձ զվայելչութիւն Տեառն. և հրաման տալ ի տաճարի նորա։

Ծածկեաց զիս ի խորանի իւրում յաւուր չարի. ընդ յարկաւ արար զիս ի ծածկոյթ խորանի իւրում։

Ի վիմէ բարձր արար զիս. և այժմ բարձր արա զգլուխ իմ ի վերայ թշնամեաց իմոց։

Շուրջ եկեց և մատուցից ի խորանի նորա պատարագ օրհնութեան. օրհնեցից և սաղմոս ասացից Տեառն։

Լուր Տէր ձայնի իմում՝ զի կարդացի առ քեզ. ողորմեա ինձ և լուր ինձ՝ զի քեզ անսաց սիրտ իմ. և խնդրեցին երեսք իմ զերեսս քո Տէր խնդրեցին։

Մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. և մի խոտորիր բարկութեամբ ի ծառայէ քումմէ։

Օգնական իմ լեր Տէր՝ և մի անարգեր զիս, և մի թողուր զիս. Աստուած փրկիչ իմ։

Հայր իմ և մայր իմ թողին զիս. և Տէր իմ ընկալաւ զիս։

Օրէնսդէտ արա զիս Տէր ի ճանապարհի քում, և առաջնորդեա ինձ ի շաւիղս քո ուղիղս։

Վասն թշնամեաց իմոց՝ մի՛ մատներ զիս ի ձեռս նեղչաց իմոց։

Յարեան ի վերայ իմ վկայք մեղաց, և ստեցին ինձ յանօրէնութեան իւրեանց։

Հաւատացի տեսանել զբարութիւն Տեառն յերկրին կենդանեաց. համբեր Տեառն և քաջալերեաց. զօրասցի սիրտ քո և համբեր Տեառն։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Առ քեզ Տէր կարդացի Աստուած իմ, մի՛ լռեր յինէն. մի՛ երբեք լուիցես յինէն. նմանիցիմ այնոցիկ՝ որք իջանեն ի գուբ։

Լո՛ւր Տէր ձայնի խնդրուածաց իմոց՝ յաղաչել ինձ առ քեզ. ի համբառնալ ձեռաց իմոց ի տաճար սուրբ քո։

Մի՛ համարիր ընդ ամբարիշտս զանձն իմ. և մի՛ ընդ այնոսիկ՝ որք գործեն զանօրէնութիւն՝ կորուսաներ զիս։

Որք խօսին ընդ ընկերս իւրեանց զխաղաղութիւն՝ չարութիւն է ի սիրտս նոցա։

Տո՛ւր նոցա Տէր ըստ գործոց նոցա. և ըստ անօրէնութեան գնացից նոցա՝ հատո՛ նոցա։

Ըստ գործոց ձեռաց նոցա հատո՛ նոցա՝ զհատուցումն նոցա, նոցին։

Ո՛չ իմացան նոքա զգործս Տեառն, և ո՛չ ի գործս ձեռաց նորա հայեցան. կործանեսցես զնոսա, և այլ մի՛ շինեսցին։

Օրհնեալ է Տէր զի լուաւ ձայնի աղօթից իմոց. Տէր օգնական իմ և պաշտպան իմ։

Ի նա յուսացաւ սիրտ իմ. օգնեցաւ և զուարճացաւ մարմին իմ. և ես կամօք իմովք խոստովան եղէց նմա։

Տէր զօրութիւն ժողովրդեան իւրոյ ապաւէն փրկութեան օծելոյ իւրոյ։

Փրկեա՛ զժողովուրդս քո. և օրհնեա՛ զժառանգութիւնս քո. հովուեա՛ և բարձրացո՛ զնոսա մինչև յաւիտեան։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛։

Հայր մեր որ յերկինս ես՛՛։

Օրհնեալ Հոգին սուրբ Աստուած ճշմարիտ։

Սաղմոս։

Ողորմեա՛ ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քում, ըստ բազում գթութեան քում քաւեա՛ զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ, և ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ, տէր և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո, և յաղթեսցես ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացայ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու, Տէր, զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա յիս մշտկաւ և սուրբ եղէց, լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ, Տէր. զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո՛ զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս՝ Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում։

Մի ընկենուր զիս, Տէր, յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն։

Այլ տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո, և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք, բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ՝ հոգի խոնարհ, զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի արա, Տէր, կամովք քովք Սիոնի, և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և միշտ և՛։

ԿԱՆՈՆԱԳԼՈՒԽ

Ողջաձայն.

Ա.Ձ. Դատեա՛ Տէր զայնոսիկ՝ որք դատեն զիս. ալէլուիա. մարտիր ընդ այնոսիկ որք մարտնչին ընդ իս. ալէլուիա։

Ա՛ռ զզէն և զասպար քո. և արի՛ յօգնել ինձ. հան զսուր քո ընդդէմ հալածչաց իմոց, արգել զնոսա. և ասա դու ցանձն իմ, թէ փրկութիւն քո ես եմ։

Ամաչեսցեն և յամօթ լիցին՝ որք խնդրէին զանձն իմ. դարձցին յետս և ամաչեսցեն, որք խորհէին ինձ չար։

Եղիցին նոքա որպէս փոշի առաջի հողմոյ և հրեշտակ Տեառն նեղեսցէ զնոսա։

Եղիցին ճանապարհք նոցա ի խաւար և ի գայթակղութիւն, և հրեշտակ Աստուծոյ հալածեսցէ զնոսա։

Ի նանիր թաքուցին ինձ որոգայթ յապականութեան իւրեանց. և ի նանիր նախատեցին զանձն իմ։

Կցուրդ. Տէ՛ր՝ յերկինս է ողորմութիւն քո. ճշմարտութիւն քո մինչև յամպս, ալէլուիա ալէլուիա։

Արդարութիւն քո որպէս լերինք Աստուած. իրաւունք քո որպէս խորք բազումք. զմարդիկ և զանասունս կեցուցանես դու Տէր։

Որպէս զի բազում արարեր զողորմութիւն քո Աստուած. այլ որդիք մարդկան ի հովանի թևոց քոց յուսասցին։

Արբեսցին նոքա ի պարարտութենէ տան քո. և զուղխս փափկութեան քո տացես ըմպել նոցա։

Ի քէն է Տէր աղբիւր կենաց. և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս։

Ծաւալեա զողորմութիւնս քո՝ որք ճանաչեն զքեզ, զարդարութիւնս քո՝ որք ուղիղ են սրտիւք։

Մի՛ եկեսցեն ի վերայ մեր ոտք ամբարտաւանից, և ձեռք մեղաւորաց մի՛ դողացուսցեն զմեզ։

Անդ անկցին ամենեքեան՝ որք գործեն զանօրէնութիւն, մերժեսցին և այլ մի կարասցեն հաստատիլ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և՛։

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր. և օրհնեցէք զանուն Տեառն։

Շարական Ա.Ձ.

Հանգ. Որ ստեղծման մեր ըստ պատկերի քո Տէր պատուեցեր ըզմեզ. ընկալ և այժմ ըզննջեցեալսն ի քեզ ուղիղ հաւատով. ըստ մեծի քում ողորմութեան։

Որ շնորհօք սուրբ Հոգւոյն լուսաւորեցեր. յիշատակի իւրեանց ըզհոգիս նոցա ընկալ մարդասէր. ըստ մեծի՛։

Որք հաղորդեցան մարմնոյ և արեան քո Տէր. հանգո զհոգիս նոցա ընդ սուրբս քո Քրիստոս Աստուած. քանզի գթինք սուրբ արեան քո են։

Յար. Անճառելի Հօր էակից ի խաչ ելեր կամաւ Հօր. ողորմեա։

Անմահութեանց տուող Քրիստոս ի գերեզման իջեր որպէս մարդ. ող՛։

Եւ յերրորդ աւուր յարեար յոյս յարութեան ցուցար մեզ. ողոր՛։

Հոգ. Որ ի քրովբէական կառսըդ հանգչիս այսօր իջեր յերկնից ի դաս առաքելոցն սուրբ Հոգի. օրհնեալ ես Թագաւոր անմահ։

Որ գընաս ի վերայ թևոց հողմոց. այսօր ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ հանգեար յառաքեալսըն սուրբ Հոգի. օրհ՛։

Որ խնամես տեսչութեամբ զքո գարարածս. այսօր եկիր ի հաս-

տատել զենլենգեցի քո սուրբ Հոգի, օրհնեալ ես":

ՄԷՋ. Որ զբանն Աստուած բաւական եղեր. ընդունիլ յորովայնի միշտ կուսի. ընդ քեզ մեծացուցանեմք որ օրհնեալդ ես ի կանանս։

Որ էից լուսոյն արժանի եղեր. բառնալով ի գիրկս քո մարմնով. զքեզ":

Անարատ տաճար տնօրէնութեան. կոչեցար Հոգւոյն սրբոյ միշտ կոյս. զքեզ":

Խաղ. Սուրբ խաչն օգնական հաւատացելոց. կանգնեցաւ ի յերկրի յաղթող թշնամւոյն. եկայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք։

Արարիչն Աստուած բարձրացաւ ի խաչին. և զմեռեալս մեղօք փայտին ճաշակմամբն. ի սմա նորոգեալ կենդանացոյց։

Ի միւսանգամ գալստեանն Աստուածորդւոյն. սուրբ խաչն երևի և լուսաւորէ զի նա է յոյս հաւատացելոց։

Փառք Հօր և Որդւոյ": Այժմ և":

Հաշտեաց ի ձեռըն սուրբ մարմնոյ և արեան քո Տէր. և պարգևեա նոցա դասել յաջակողմեանըն քո։

Քարոզ։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն յանդի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղա":

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա":

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա":

Վասն զի մի՛ ընդ խոտանման դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղա″:

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա″:

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստուծոյ։ Ողորմեա մեզ Տէր Աստուած մեր″:

Աղօթք։

Սուրբ ես Տէր Աստուած մեր հզօր և ահաւոր. Հայր գթութեանց՝ և Աստուած ողորմութեանց. որ նստիս ի բարձունս, և բարեբանիս ի սրբոց քոց, և խնամես քաղցրութեամբ զարարածս քո։ Որ վասն անբաւ սիրոյ քո գթացեալ ի ըստեղծուածս անարատ ձեռաց

քոց, առաքեցեր յաշխարհս ողորմութեամբ քով զծոցածին Որդիդ քո՝ առ ի փրկել զգրաւեալս մահու զորդիս մարդկան ի ձեռացն դժոխոց։ Որ եկեալ մարմնացաւ յանարատ և ի սուրբ կուսէն Մարիամայ, և ծնաւ տղայապէս։ Խանձարրօք պատեցաւ, և յանբանից մսուր եդաւ. ի կուսական ստեանցն կերակրեցաւ, որ բանայ զձեռն իւր՝ և կերակրէ զարարածս։ Մանուկ մատաղ ըստ Եսայեայ՝ էարկ զձեռն իւր ի ծակ իժից, և եղոյծ զզօրութիւն աներևոյթ օձին։ Արար զօրութիւնս բազումս և մեծամեծս աստուածահրաշ ներգործութեամբն իւրով, և ծանոյց զանուն քո Հայր՝ ամենայն աշխարհի։ Արա-

տաւ խոնարհութեամբ ի վերայ յաւանակի, և բարեբանեցաւ ի տղայոց՝ ըստ նախաձայն բանի երգողին Դաւթայ: Եւ կատարեալ զաստուածագործ տնօրէնութիւնն իւր յանձն էառ զմահ մարմնով, թաղեցաւ ի յերկրի, և յարեաւ ինքնիշխան զօրութեամբն իւրով, և ետ յոյս յարութեան հաւատացելոց իւրոց: Եւ արդ՝ Տէր բարերար, ընկալ զհոգի տղայիս այսորիկ, որ հաւատացեալ յանուն միածնի քո, ծնաւ ի սուրբ աւազանէն վերստին ծննդեամբ. և այժմ ի տղայական հասակին կոչեցաւ առ քեզ: Ընկա՛լ զսա և դասեա ընդ սուրբս քո, և հանգո ի խորանս երկնից, զի դու ես Աստուած մեր, և բաց ի քէն

զայլ ոք ոչ գիտեմք: Եւ քեզ փառք և երկրպագութիւն ընդ Որդւոյ և սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Օրհնեալ ես արդարադատ և ողորմած Աստուած, որոյ ճշմարտութիւնդ անպատում է, և ողորմութեանդ ոչ գոյ թիւ: Որ վասն մարդասիրութեան քո լուծեր ի հող զնիւչաւոր մարմինս զպատրեալս ի բանսարկուէն՝ ասելով, հող էիր և ի հող դարձցիս. ըստ որում խոնարհեցաք ի ծերոց մինչև ցտղայս, և յերկիր մածան մէջք մեր: Իսկ վասն բազում ողորմութեան քո

խոնարհեցար մարդասէր Տէր՝ նորոգել ի մեզ զմարմին հոգւոր: Առաքեցար դու ինքն միածինդ Հօր, և տղայացեալ ի սրբոյ կուսէն՝ տպաւորեցեր յանձին քում զմահ մարմնով կամաւորապէս, զի տացես մեզ զքո անմահութիւնդ: Իջեր ի գերեզման, համարելով ընդ մեռեալս. և յարուցեալ համբարձար յերկինս. և զսիրելեաց քոց զմարմին խոնարհութեան՝ տնկակից և կերպարանակից առնել խոստացար մարմնոյ փառաց քոց յերևիլ քո Տէր՝ ի փող յետին, յորժամ գաս տալ վարձս սիրելեաց քոց.

Արդ՝ աղաչեմք զքեզ մանկացեալդ Աստուած Յիսուս

Քրիստոս, արա արժանի զտըղայս զայս՝ փառաւորութեան ընդ արդարս քո յաւուր յայնմիկ, հանդիպիլ քեզ զուարթերեսօք, և փառաւորել ցնծութեամբ և գոհութեամբ զքեզ ընդ Հօր՝ և ընդ սուրբ Հոգւոյն, այժմ և":

Ալէլուիա ալէլուիա:

Ի բերանոյ մանկանց տղայոց և ստնդեայց հաստատեցեր զօրհնութիւն:

Ընթերցուած յեսայեայ մարգարէ է:

Ահաւասիկ Տէր Աստուած մեր, յոր յուսացեալ էաք՝ և ապրեցուսցէ զմեզ. զի սա է Տէր որում սպասէաք սմա: Ցնծասցուք և ուրախ լիցուք ի փրկութեան մերում. և տացէ մեզ Տէր Աստուած մեր հանգիստ ի լերինն սըրբութեան իւրոյ: Եւ մտցէ ի նա ժողո-

վուրդ որ պահէ զողորմութիւն և ըզ-ճշմարտութիւն. որ վերակացու է ճըշմարտութեան, և պահէ զխաղաղութիւն։ Եւ արդ՝ մխիթարեցից զքեզ յամենայն տրտմութեանց քոց ասէ Տէր։

Ի վարդապետութենէ սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչին մերոյ ասացեալ։

Եթէ մեք որ կենդանիքս եմք մնացեալք, ի գալստեանն Տեառն՝ հանդուցելովքն հանդերձ յափշտակեսցուք ամպովք ընդ առաջ Տեառն յօդս, և այնպէս յամենայն ժամ ընդ Տեառն լինիցիմք։ Խառնեալք ի գունդս հրեշտակաց, և թռուցեալք ի թռիչս երագութեան ի լուսափետուր սպիտակակերպ երամս աղաւնեաց, որք առին և կերպարանեցին յանձինս իւրեանց զկերպարանս Որդւոյն Աստուծոյ. որ երևեցաւ նոցա, և պատուիրեաց սուրբս լինել, զի բուսուցէ արդարոցն թևս հոգևորս խառնիլ ի գունդն աստուա-

ծական։ Արդ՝ զարմացեալք հարցանիցեն զօրքն վերինք լուսեղէնք, յորժամ տեսանիցեն զներքնազունդս սրբոց մարմնականաց՝ զի առ Տէր ի ներքուստ թռուցեալ գնասցեն, թէ ո՞վ են սոքա որ իբրև զամպս թռուցեալ են, և իբրև զաղաւնիս ձագախառն երամովքն գան առ Տէր։ Ապա լուիցեն ի Տեառնէ զպատասխանիս, եթէ սոքա են որք յիս յուսացեալ են. տարայց զնոսա ի լեառն սրբութեան իմոյ, և ուրախ արարից զնոսա ի տաճարի իմում։

Պօղոսի առաքելոյն յեբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուած։

Այլ մատուցեալ էք ի Սիօն լեառն, և ի քաղաք Աստուծոյ կենդանւոյ յերուսաղէմ՝ յերկինս, և ի բիւրաւոր բանակս հրեշտակաց, և յեկեղեցիս անդրանկաց գրելոց յերկինս, և առ դատաւորն ամենեցուն Աստուած, և յոգիս արդարոց կատարելոց. և ի նորոց կտակա-

ռանաց միջնորդն Յիսուս, և ի հեղումն արեան նորա՝ որ առաւել խօսի քան զհաբելին։ Զգո՛յշ լերուք գուցէ հրաժարիցէք յայնմանէ որ խօսեցաւն. զի եթէ նոքա ո՛չ կարացին զերծանիլ, հրաժարեալք յայնմանէ՝ որ յերկրին հրաման տայր, որչափ ևս առաւել մեք՝ եթէ յերկնաւորէն թիկունս դարձուցանիցեմք։ Որոյ ձայնն զերկիր շարժեաց յայնժամ. և այժմ խոստացեալ է՝ և ասէ, միւսանգամ շարժեցից ո՛չ միայն զերկիր՝ այլ և զերկինս, այլ՝ միւսանգամն յայտ առնէ զշարժելոցն՝ իբրև զեղելոց փոփոխումն, զի հաստատունն կացցեն անշարժքն։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Դատ արա ինձ Տէր՝ զի ես յամբըծութեան իմում գնացի. ի Տէր յուսացայ՝ զի մի երերեց հիւանդ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկի՛ր պաշտութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Առ Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Եւ մատուցանէին առ նա մանկտի՝ զի ձեռն դիցէ նոցա. իսկ աշակերտքն սաստէին այնոցիկ որ մատուցանէինն։ Իբրև ետես Յիսուս, բարկացեալ սաստեաց նոցա և ասէ. Թո՛յլ տուք մանկտւոյդ գալ առ իս, և մի արգելուք զդոսա. զի այդպիսեացդ է արքայութիւնն Աստուծոյ։ Ամէն ասեմ ձեզ, որ ո՛չ ընկալցի զարքայութիւն Աստուծոյ իբրև զմանուկ, ո՛չ մտցէ ի նա։ Եւ առեալ զնոսա ի գիրկս, ձեռն եդ ի վերայ՝ և օրհնեաց զնոսա։

Քարոզ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան՝ զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին՝ զՏէր աղա″։

Վասն պարգեւելոյ մեզ առողջ խորհուրդս և առաքինի վարս՝ զՏէր աղա″։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ՝ զՏէր աղա″։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք՝ զՏէր աղա″։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց՝ որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին՝ զՏէր աղա″։

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւա″։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստու″։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր″։

Աղօթք։

Փառք քեզ Թագաւոր յաւիտենից Աստուած՝ և արարիչ բոլորից գոյութեանց, Հայր Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի. քեզ խոնարհեցուցանեմք զծունր սրտից մերոց ամենայն հաւատացեալքս ի քեզ, և աղաչեմք զամենասուրբ տէրութիւն քո։ Հանգո՛ զհոգի տղայիս այսորիկ ի ժառանգութիւն երկնից բարութեանդ, և դասեա՛ ի թիւ այնոցիկ՝ որք կարգեցան յաջակողմեան միածնի քո, յորժամ գայ յերկնից ի պատրաստ բնակութենէ իւրմէ։ Յայնմ աւուր ահեղին զթա՛ Տէր՝ ի գինս արեան միածնի քո Տեառն մերոյ Յիսուսի Քր-

քրիստոսի. որ նորոգեաց զտիեզերս կամաւոր խոնարհութեամբըն իւրով: Ընդ որում գոհութիւն և փառս վերառաքեսցուք քեզ Հօր ամենակալի՝ և Հոգւոյդ սրբոյ, այժմ և՛:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Օրհնեալ ես Որդի Աստուծոյ՝ և բան Հօր, որ վասն մեր տղայացար ի սուրբ կուսէն Մարիամայ, և սրբեցեր զտղայացեալսն հաւատով ի ձեռն վերստին ծննդեան սուրբ աւազանին: Զի որք մկրտեալ լուսաւորին, առնուն զորդեգրութեան պատիւն ի ձեռն մկրտութեան շնորհին, զոր պարգևեցեր հա-

ւատացելոց քոց, ասելով սըրբոց առաքելոցն. Մկրտեցէք զնոսա յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ: Արդ՝ ընկալ զլուսաւորեալս սուրբ աւազանաւն, և զհաղորդեալս սուրբ մարմնոյ և արեան քո և խառնեա՛ ի սուրբ և ի կատարեալ մանկունսն, որք ոստովք և տերևեալ ձիթենեօք օրհնէին ըզսուրբ գալուստ քո յԵրուսաղէմ: Եւ զմեզ զամենեսեան արժանի արա փառաւորել զքեզ ընդ Հօր և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և՛:

Եւ ապա ասէ շարականն:

Դկ. Զէակիցդ Հօր զՈրդի՝ փառաւորեմք անլռելի. որ իջեր յարգանդ կուսին՝ զԱդամայինն առեր

մարմին, աղաչանօք Աստուածածնին անապական քում ծնողի, ողորմեա քո ստեղծուածոյս՝ յուսով ի քեզ ննջեցելոյս։

Երևեցար մարմնով յերկրի որ ի Հօրէ անմեկնելի. ընդ հողեղէնս բնակեցար՝ ի հրեղինաց երկրրպագեալդ. պաղատանօք երկնաւորաց փառաբանչաց քոց հրեշտակաց. ողոր"։

Երգ. Թագաւոր փառաց Քրիստոս. որ ժամանեալ գաս ի յերկնից. ի վերայ թևոց հողմոց քո հայրենի կերպարանօք. և առնես հրափորձութեամբ զքննութիւն որդւոց մարդկան, ողոր"։

Հոգւոցն հանգու"։ Վասն հանգուցե"։

Քրիստոս Որդի"։

Հայր մեր որ յերկինս ես'։

Տաղն յեկեղեցին և տանն Տարաւան։

Հնգ. Գկ. Բանդ Աստուած որ ի ծոց Հօր, վասն մերոյ փրկութեան ի յերկնից խոնարհեցար. զի զմեզ նորոգեսցես ի կեանս. Աստուած հարցն մերոց։

Որ հանգերձեալ ես գալ փառօք Հօր զարթուցանել զննջեցեալսն ի սուրբ անունդ քո. նորոգեա և զմեր ննջեցեալսն. Աստուած հար"։

Անմահութեանց տուող Քրիստոս և պարգևիչ կենդանութեան, ի միւսանգամ գալստեանն և յաշխարհական ամենին թողութիւն շնորհեա մեր ննջեցելոցն. Աստուած հար"։

Որ նստիս ընդ աջմէ Հօր ծնողի քոյ. և մարդասիրապէս խնամէ զարարածրս. բարձր արա"։

Որ զհողացեալ բնութիւն մարդկան նորոգէ իւր աստուածութեամբն

Եւ կենագործէ ի կեանս անմահ. բար։

Ողոր. Յանսկզբնական ծոցոյ Հօր խոնարհեալ բանդ մարմնացար ի Կուսէն վասն փրկութեան մերոյ, աղաչեմք զքեզ. զննջեցեալսն մեր ի քեզ ուղիղ հաւատով յիշեա Տէր յորժամ գաս թագաւորութեամբդ քո։

Անոխակալ քաղցրութեամբ Որդի Աստուծոյ, հաճեցար բառնալ զմեղս աշխարհի քո խաչելութեամբն աղա։

Կամաւորական մահուամբ քո լուծեր զերկունս մահու, և արժանի արարեր թողութեան յանցանաց քաւիչ քո արեամբ. աղա։

Որ փոխանակ մեղաւորաց զմեռանիլ յանձն առեր. իջանելով ի դժոխս փրկեցեր ի մեղսասէր բանտէն զգերեալսն, աղա։

Բարեբանեմք զանչափ քո զմար-

դասիրութիւնդ. որ եռեքօրեայ յարուցեալ զկենդանութիւն պարգևեցեր աշխարհի. աղա։

Տէր. Լոյս ի լուսոյ զմեզ լուսաւորեա. որ փառօք Հօր հանդերձեալ ես գալ ի դատել զերկիր. արժանաւորեա և զմեր զննջեցեալսն անճառ խոստմանց քոց ընդ սուրբս քո։

Հօր և Հոգւոյ համագոյակից. ի տիեզերական ահեղ ատենին. ար։

Երկնի և երկրի արդար դատաւոր. յորժամ հատուցանես ըստ գործոց իւրաքանչիւրոց. արժա։

Մեծ. Լեառն վիմածին, աղբիւր յորդառատ, բարունակ ծաղկեալ, այգի վայելուչ, սրովբէ հողեղէն. րաբունոյ բանին տուն տնօրէնութեան, տաղաւար Հոգւոյն. առ ծնեալն ի քէն միշտ բարեխօսեա անդադար հայցմամբ

շնորհել զթողութիւն մեր նորընծեցելոյն:

Փափկութեան դրախտին բացող բանալի. Քրիստոսի բարձող նըմանող երկնից, սափոր ոսկեղէն լի մանանայիւ, գաւազան ծաղկեալ յարմատոյն Յեսսեայ, տաճար լուսոյ մայր. առ ծրն":

Ցօղ քաղցրածաւալ ցանկալի զուարթնոցն, նիւթեղէն սրովբէ. դեղ մարգարտափայլ հիմն եկեղեցւոյ. մաքուր աղաւնի, ամպ հովանաւոր սուրբ կոյս Մարիամ. առ ծրն":

Խաղ. Ով պահապան որ ծաղեցար յեդեմայ, նշան յաղթութեան ընդդէմ աներևոյթ թշնամւոյն:

Դու փակելոյ դրախտին բացող և առաջնորդ աւազակին. որ զբոցեղէն սուրըն կապտեաց անեղին հրամանաւ:

Փառք Հօր և Որդւոյ և": Այժմ և":

Քեզ ցնծան ըստորայինքս ամենայն ի միւսանգամ քո գալստեանն. և յաւէժ զուարճանան դասք անմարմնոցն առ էիցա:

Հոգւոցն հանգուցելոց": Վասն հանգու":

Քրիստոս Որդի Աստուծոյ:

Հայր մեր որ յերկինս ես:

ԿԱՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ի մէջ եկեղեցւոյ դնեն Ս. դատարանն, կամ յորուշեալ ժամու ի ճաշուն զննջեցեալն կատարէ այս կարգ, նախ՝ Հայր մեր, և ապա

Ալէլուիա ալէլուիա:

Երանելիք են որք բնակեալ են ի տան Տեառն յաւիտեանս յաւիտենից օրհնեսցեն զքեզ:

Ընթերցուած յԱռակաց:

Արդարքն յաւիտեան կեցցեն. և ի Տեառնէ են վարձք նոցա. և խնամք

նոցա ի բարձրելոյն։ Վասն այնորիկ ընկալցեն զարքայութեանն վայելչութիւն, և զթագն գեղեցկութեան ի ձեռանէ Տեառն. զի աջով իւրով հովանի լիցի նոցա, և բազկաւ իւրով վերակացու եղիցի։

Ընթերցուածս յԵսայեայ մարգարէ է։

Այսպէս ասէ Տէր. աՀաւասիկ ես դարձուցանեմ ի դոսա իբրև զգետ զխաղաղութիւն, և իբրև զհեղեղատ յորդեալ զփառս հեթանոսաց. զմանկունս դոցա ի վերայ ուսոց իւրեանց բարձեալ բերցեն և ի վերայ ծնգաց իւրեանց գգուիցեն։ Որպէս մայր որ զմանուկ գըգուիցէ, այնպէս գըգուեցից զձեզ։

Եւ յԵրուսաղէմ մխիթարեսջիք. և տեսջիք և խնդասցեն սիրտք ձեր, և ոսկերք ձեր իբրև զդալարի զուարճասցին. և ծանիցի ձեռն Տեառն երկիւղածաց իւրոց, և սպառնասցի անհաւատից։

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։

Մինչ տղայն էի՝ իբրև զտղայ խօսէի, իբրև զտղայ խորհէի, իբրև զտղայ համարէի. այլ յորժամ եղէ այր՝ զտղայութեանն ի բաց խափանեցի։ Այժմ տեսանեմք իբրև ընդ հայելլի օրինակաւ. այլ յայնժամ դէմ յանդիման. այժմ խելամուտ եմ փոքր ի շատէ, այլ յայնժամ գիտացից՝ որպէս և նայն ծանեաւ զիս։ Բայց արդ՝ մնան հաւատք, յոյս, սէր. սոքա երեքեան. և մեծ քան զսոսա սէ՛ր է։ Զհետ երթայք սիրոյ, և նախանձաւոր լերուք հոգևորացն, առաւել զի և դուք մարգարէանայցէք։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Կարդացին արդարքն առ Տէր, և Տէր լուաւ նոցա. փրկեաց զնոսա յամենայն նեղութենէ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. գոհանամ զքէն Հա՛յր՝ Տէր երկնի և երկրի. զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց. այո՛ Հա՛յր. զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ. և ոչ ոք ճանաչէ զՈրդի՝ եթէ ոչ Հայր. և ո՛չ զՀայր՝ ոք ճանաչէ եթէ ոչ Որդի, և ում որդին կամիցի յայտնել։ Եկա՛յք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ։ Առէ՛ք զլուծ իմ ի ձեզ, և ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ. և գըտ-

ջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քա՛ղցր է և բեռն իմ փոքրոգի,

Քարոզ։

Վասն հրաժարելոյ անձանց նընջեցելոց՝ զՏէր աղաչեսցուք։

Վասն քաւութեան մեղաց և թողութեան յանցանաց սորա և մեր՝ զՏէր աղա"։

Վասն առաջնորդելոյ սմա յանըստուեր օթևանս, զոր պատրաստեաց Որդին միածին ի տան Հօր իւրոյ՝ զՏէր աղա"։

Վասն լսելոյ սմա զձայն կենարար փողոյն, և վերանալ ընդ առաջ փրկչին՝ զՏէր աղա"։

Վասն արժանի լինելոյ սմա դասիլ յաջակողմեան դասուն՝ զՏէր աղա"։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոյ՝ որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին զՏէր աղա՛։

Եւ ևս միաբան"։ Զանձինս մեր"։ Ողորմեաց մեզ"։

Աղօթք։

Տէր Աստուած Յիսուս Քրիստոս թագաւոր յաւիտենից՝ յոյս մեր և ապաւէն. Որդի Աստուծոյ ճշմարիտ. ճառագայթ անշիջանելի. լոյս ի լուսոյ, և կեանք ի կենաց. Հօր սահման և բան. բժիշկ հոգւոց և պատիչ վիրաց մերոց, որ բժշկես զբեկեալ սիրտս, և պատես զամենայն վէրս նոցա։ Որ ո՛չ խոտան համարեցար զմանկունս առնուլ ի գիրկս քո՝ և օրհնել զնոսա. այլ սաստեցե՛ր ևս աշակերտացն քոց, թէ մի՛ արգելուք զդոսա. և հաստատեցեր անսուտ հրամանաւդ, թէ այդպիսեացդ է արքայութիւն երկնից։ Արդ՝ ի ձեռն բանիդ այդորիկ՝ ընկալ

զտղայս զայս յարքայութեան քում, գրելով ի գիրս ազատութեան որդէգրեցելոցն Հօր քո բարերարի։ Ընդ որում քեզ և Հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխա"։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Քեզ երկրպագանեմք, և զքեզ աղաչեմք, ի քէն խնդրեմք Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. որ իշխանդ ես և Տէր՝ սպանանել և կեցուցանել, հարկանել և բժշկել։ Քո անմոռաց գթութեամբդ՝ և անբաւ մարդասիրութեամբդ գթա՛ ի վերայ ամենայն հաւատացեալ ննջեցելոց, և մանաւանդ ի վերայ տը-

դայիս այսօրիկ՝ որ այժմս հան-
գուցեալ է: Ընկալ զսա ի լու-
սեղէն խորանսդ ի յարկսն ար-
դարոց ընդ երջանիկ տղայոցն
այնոցիկ, որ վասն քո փոխա-
նակեցան ի Բեթղեհեմ: Եւ
մեզ հաւատացելոցս ի քեզ՝ ու-
ղարկաւորացս սորա՛ շնորհեա՛ հո-
գի զգաստութեան կանխել միշտ
ի սէր և յերկիւղ քո, և թողու-
թիւն գտանել ի քէն: Եւ գոհա-
նալով փառաւորել զքեզ ընդ
Հօր՝ և սուրբ Հոգւոյդ այժմ և՛՛:

Եւ ապա ասէ շարականս

ԴԶ. Կեա՞նք ի կենա՛ց լոյս ի լո՛ւսոյ
որ ըստե՛ղծեր զմեզ ի հողոյ. նորոգե-
ցեր դարձեա՛լ կըրկին՝ ծնընդեա՛մբ
սրբոյ աւա՛զանին, զո՛ր կեցուցե՛ր շնոր-

հիւ քո՛յին՝ ի մահուանէն այն առա-
ջին. ի յօթեանս Հօր քո՛ լուսոյ ըն-
դընջեցեալս մեր հանգո՛:

Հո՛գւով լցե՛ր զմարդն առա՛ջին,
զոր կորուսե՛լ խաբմամբ չարին. ըն-
դնո՛յն հոգի բանի՛ւ քոյին հեղեր յո-
գի՛ս մեր վերստին. նո՛վին Հոգւո՛վ
սուրբ և բարի՝ առաջնորդեա՛ հոգւոյ
սորին. ի յո՛՛:

Երգ. Ի դնե՛լ բեմի՛ն բազմի՛ն փե-
սա՛յին, և առա՛գա՛ստըն զա՛րդարի՛,
Գա՛բրիելեա՛ն փողը՛ն գո՛չէ՛.
սու՛րբք ամենա՛յն ա՛նդ հա՛ւաքի՛ն.
արդարո՛ց դասքը՛ն բե՛րկրի՛ն,
ի՛սկ մեղսասէ՛րքը՛ն թա՛խանձի՛ն.
ո՛ղոր՛՛:

Հոգւոցն հանգուցե՛՛: Վասն հանգու՛՛:
Քրիստոս Որդի՛՛:

Հայր մեր որ յերկինս ես՛՛:

Բառնան ամենայնեալն և տանէն ի տուր տուեալ շարականս:

ԴՁ. Բազմերամք վեհագունիցն հոյլքըն յոգնախումբս երգանակէին. երգս առեալ մատուցանէին զերաժշտականաց զերանաւէտ հոգեգէն հնչմունս. քեզ Մայր անուանել. որ ծնար տղայաբար և վերածեր զազգս մարդկային հօր յորդեգրութիւն. աղաչանօք հայցեմք ի քէն ընծնջեցեալն մեր ընդ սուրբըս քո հանգոյ:

Գեղգեղեալ զովեն ըզքեզ զերապայծառ զօրք ընդ հոգեղինացն. հերգաբար թևապարեալ պարունակեալ ծածկեն ըզդէմս յահէ փառաց քոց. քեզ:

Զնոյն և մեք երգեմք քեզ բարբանական ձայնիւ զերգըս հոգևորս.

աւրհնելով քեզ պատարագ ոսկի կընդրուկ զըմուռս և զհայուեաս. քեզ:

ԴՁ. Եկ աստղ ի վերանայ յեղնէն աւերց իմոց. յորոյ երթայցեմ ես այսօր. յառաջին օթևանի. զոր ոչ գիտէի. օգնեա և ինձ Քրիստոս այսօր. յառաջին ճանապարհին. և ի միասնութեան զալըստեանըն քո. օգնեա ինձ:

Եկն եհաս օր վախճանի իմոյ. լալումն ողբումն և աշխարումն. սիրտ իմ խռովեցաւ յիս և ոսկերք իմ ցամաքեցան. օգ:

Ի մահիճս իմ զարթուցին զիս պահանջողք հոգւոյ իմոյ. տանէին զիս ճանապարհ հեռաւոր. զոր ոչ գիտէի. օգ:

Ողջէն է հանդիսաւ, ա– դպրան եկեղեցւոյն, և ապա կարդան աւետարան:

Ալէլուիա ալէլուիա։

Տէր լո՛ւր աղօթից իմոց. աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ. և մի՛ դարձուցանիր զերեսս քո յինէն։

Ալէլուիա օրհնի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մարկոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Այլ վասն աւուրն այնորիկ և ժամուն ոչ ոք գիտէ, ո՛չ հրեշտակք յերկինս և ոչ Որդի, բայց միայն Հայր։

Զգո՛յշ եղերուք. սկեցէ՛ք և կացէք յաղօթս. զի ո՛չ գիտէք ե՛րբ ժամանակն իցէ։ Որպէս այր մի գնացեալ ի տար աշխարհ՝ թողուցու զտուն իւր. և տայցէ ծառայից իւրոց իշխանութիւն, և իւրաքանչիւր զգործս իւր, և դռնապանին պատուէր տայցէ, զի արթուն լինիցի։ Արդ արթո՛ւն կացէք. զի ո՛չ գիտէք երբ տէր տանն գայցէ, յերեկորեայ, եթէ ի մէջ գիշերի, եթէ ի հաւախօսի, եթէ ընդ առաւօտս, գուցէ եկեալ յանկարծակի՝ գտանիցէ զձեզ ի քուն։ Բայց զոր ձեզդ ասեմ, ամենեցուն ասեմ, արթուն կացէք։

Հոգւոցն հանգուցելոց": Վասն հանգու":

Քրիստոս Որդի Աստուծոյ։

Հայր մեր որ յերկինս ես։

Ի ճանապարհին ասել Շարական Դ.Զ.

Ողոր. Յորժամ հարկանի փող գալստեան քո Տէր՝. յայնժամ զա-

հուրբեալ դողան արարածք ի յահէ քումմէ. աղաչեմք ըզքեզ փրկիչ. հանգո և ըզմեր ըզննջեցեալսըն ընդ սուրբս քո, որ միայնդ ես բազումողորմ:

Յահարեկ լուսոյ ծագման քո Տէր. ցընծան դասք առաքինեացն ի վերայ լուսեղէն ամպոյն. աղա ։

Անոխակալ բազմագութ ողորմած Տէր՝ մի անտես առներ զմեղուցեալքըս յահագին աւուրն. որ միայնդ ես բազումողորմ:

Տէր. Ցանգի գքեզ օրհնեն իշխանութիւնք երկնից թագաւոր փառաց. ամենակալ ամենակարող. թող զմեղըս մեր ննջեցելոցն. և հանգո ի խորանի քում ի յարքայական ի հանգստեան:

Որ ի նախնումն ըզմարգարէն Մովսէս լուսաւորեցեր աստուածային փա-

ռօք տեսլեամբ աստուածութեանըդ քո. լուսաւորեա և զմեր ըզննջեցեալսն. և հանգո ի խորա:

Բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնի ծընողի և մօր քո՝ յիշեա ըզգինս արեան քո Տէր. և դասաւորեա յերանաւէտ յանթառամ և յանտըրտում ի կեանսդ. ի յալքա:

Տէր. Ի հանգիստ քո Տէր՝ ուր ամենայն սուրբք քո հանգչին. հանգո զհոգիս ծառայից քոց ընդ սուրբս քո հանգո մարդասէր.

Դու Աստուած. որ իջեր ի դըժոխս. զերկունըս մահու լուծեր ըզկապեալսն արձակեցեր. և զհոգիս ծառայից քոց ընդ սուրբս քո հանգո մար:

Ընդ հոգւոցն արդարոց կատարելոց. և զհոգիս ծառայից քոց

ընդ սուրբս քո հանգո՛ մարմնովն իւր։
Տէր. Ժամանակ դարձի իմոյ եհաս ի յերկիր՝. ո՛րդ Տէր ընկալ զծառայս քո. և հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ։

Խոստովանող հոգիս. որ ելից զու-նայնութեան՝ ընթացս աշխարհի՝. արդ՛՛։

Ի վերջնումն աւուր մեծի յոր-ժամ առնես զայցելութիւն՝ քոյոց սի-րողաց՝. յայնժամ խնայեա՛ ի ծառայս քո. և հոգի քո բարի՛՛։

Սղբ. Զա՛հա՛գին համբաւ զա՛յատեան քո տէր՝ ըզմտաւ ածեմք. զար-հուրիմք ի յերկիւղէ ի սպառնալեաց գեհենոյն. աղաչեմք ըզքեզ փրր-կիչ. հանդերձ և ըզմեր ըզննջեցեալսն ընդ սուրբս քո՝. որ միայն ես բազմողորմ.

Յորժամ Գաբրիէլ հարկանէ ըզ-տիեզերալուր ըզբարբառ փողոյն.

և նորոգին հոգիք նորկատեան զիւրաքանչիւր տեղիսն. ասա՛՛։

Ատեանըն դնի և դըպրութիւնքըն հրաշիցըն բանին. և դատաւորն անհեղ յանկարկածն իւր յարարածս հատուցանէ վարձս ըստ գործոց իւ-րաքանչիւրոցն՝. ա՛ղա՛՛։

Տէր. Մեծ և ահեղ է օրըն դատաս-տանին՝. և դողումն առաջի բե-մին, ի լսել ըզձայն փողոյն՝ և ըզ-հնչումն ահագին հըրոյն։

Սարսափմամբ սասանի երկիր՝ և դողան արարածք. և Գաբրիէլ հնչեցուցանէ՝ ըզտիեզերալուր ըզ-բարբառ փողոյն՝. և հոգիքն ըզգե-նուն զանապական մարմինս։

Խաչըն փայլէ յարևելից եօթըն-պատիկ պայծառ քան զարեգակն պայծառանան ա՛րդարքն՝. և մե-

զաւորքն ծածկին յանստուեր լուսոյն. և ճառագայթ սուրբ խաչին առաջի քո գայ մաքրել զտեղի քեզ իջեվանի. ի յայնմ աւուր ահեղին ողորմեա հոգւոց մեր ննջեցելոցն։

Դնեն երկրորդ հանգիստ մէջ ի գերեզմանն. և ապա կարդան աւետարան։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Կարդացին արդարքն առ Տէր, և Տէր լուաւ նոցա. փրկեաց զնոսա յամենայն նեղութենէ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանին Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Յայնմ ժամանակի պատասխանի ետ Յիսուս և ասէ. գոհանամ զքէն Հայր՝ Տէր երկնի և երկրի. զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց և ի գիտնոց, և յայտնեցեր տղայոց. այո՛ Հայր. զի այսպէս հաճոյ եղև առաջի քո։ Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ. և ոչ ոք ճանաչէ զՈրդի՝ եթէ ոչ Հայր. և ո՛չ զՀայր՝ ոք ճանաչէ եթէ ոչ Որդի, և ում Որդին կամիցի յայտնել։ Եկա՛յք առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռնաւորք, և ես հանգուցից զձեզ։ Առէք զլուծ իմ ի ձեզ, և ուսարո՛ւք յինէն՝ զի հեզ եմ և խոնարհ սրտիւ. և գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է և բեռն իմ փոքրոգի։

Հոգւոցն հանգուցե'': Վասն հանգու'':

Քրիստոս Որդի'':

Հայր մեր որ յերկինս ես-

Երթան ի գերեզմանն և ասեն շարական:

ԲՁ. Որ կոչեցեր առ քեզ Տէր զտիեզերս ամենայն, ընկալ զմեր ըզննջեցեալսն ի գոգ նահապետին Աբրահամու, ողորմած Տէր փրկիչ և բարերար:

Որ թողութեանց ես տուող Աստուած, թող ըզմեղս մեր ննջեցելոցն կարող յամենայնի և հզօր. ողոր:

Որ լուսատու ես տիեզերաց Քրիստոս Աստուած, լուսաւորեա և զմեր ըզննջեցեալսն լուսով երանաւէտ զուարթնոցն. ողոր:

ՄԷՋ. Մարք և Աստուածածին Մարիամ, ցանկալի կուսից և պարծանք

ազգի մարդկան, մայր և աղախին մեծացուցանեմք:

Անկէզ մորենի և տաճար ընդհանուր յոյսոյն, անարատ և անխախտելի կուսութիւն. մայր և ա'':

Խորհուրդ կենաց և մայր կենդանութեան, և առագաստ հրափայլ ծագման. մայր և աղ:

ԽԱՂՍ. Գլուխս սուրբ հաւատոյ և փայտ կենաց մարդկան յայտնեալ, զոր տեսեալ այսոյն պղծոյ կործանեցաւ անկանգնելի. աղաչեմք սովաւ Փրկիչ պահպանեա զանձինս մեր:

Դողացաւ թշնամին ընդ յայտնին սուրբ Խաչին, եւ ի յահէ փառաց նորա կործանեցաւ յանդունդս երկրի. աղա.

Փառք Հօր և Որդւոյ եւ: Այժմ և միշտ եւ:

Երկինք ցնծային և երկիրս ուրախանայր, քանզի Փրկիչ ցուցաւ

Սո՛ւրբ խաչն և լո՛ւսատու տիե՛զերաց. ա՛ղաչե՛մք սովաւ Փը՛րկի՛չ պահպանեա զանձինս մե՜ր:

Եւ հասուցեալ ի գերեզմանն ասեն ողբաձայն:

Ծանր. ԲՁ. Դա՜րձ անձն իմ ի հան-գի՜ստ քո՜ զի Տէր կոչեա՞ց զքե՜զ:
Զատ. Սիրեցի՜ զի լուիցէ Տէր զձայն աղօթի՜ց իմոց. զի խոնարհեցո՜յց զունկն իւր առ իս, և ես յաւուրս իմ կար-դացի՜ առ նա:

Շրջեցան զինև երկունք մահու. և վիշտք դժոխոց գտ՜ին զիս:

Զնեղութի՜ւն և զանձկութիւն գտի, և զանուն Տեառն կա՜րդացի:

Ո՜ Տէր փրկեա զանձն իմ. ողոր-մած Աստուած մեր, ողորմի՛ և պահէ զտը՜ղայս Տէր:

Ե՜ս խոնարհ եղէ՛ և Տէր կեցո՜յց զիս:

Ծանր. Դա՜րձ անձն իմ ի հանգիստ քո՜, զի Տէր կոչեա՜ց զքե՜զ:

Դնեն առ գերեզմանն և ասեն:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր. և օրհնեցէք զանուն Տեառն:

Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմհետէ մինչև յաւիտեան:

Ընթերցուած յԵսայեայ Մարգարէ է:

Այսպէս ասէ Տէր. ո՛չ ևս եղիցի քեզ այսուհետև արեգակն ի լոյս տուընջեան, և ո՛չ ծագումն լուսնի տացէ քեզ լոյս ի գիշերի. այլ Տէր եղիցի քեզ լոյս յաւիտենական, և փառք քո Աստուած է, Ոչ մտցէ քեզ արեգակն, և լոյս ի քէն ո՛չ պակասեսցի. զի Տէր եղիցի քեզ լոյս յաւիտենական, և եղիցի հանգիստ քո պատուով:

Ի Վարդապետութենէ Ս. Գրիգորի Լուսաւորչին Մերոյ ասացեալ:

Ամենեքեան որ տեսանիցեն զարդարսն ճանաչիցեն զնոսա՝ և ասասցեն. սոքա են զաւակք օրհնեալք յԱստուծոյ. և ուրախութեամբ ուրախ եղիցին ի Տէր, և Տէր ամենակալ ասէ ցնոսա, եղիջիք ինձ յուստերս և ի դստերս: Գութք արարչական խնամոցն յուզեսցին ի նոսա, ըստ մարգարէին որ ասէ. որպէս գթայ հայր ի վերայ որդւոց իւրոց, այնպէս գթասցի Տէր յերկիւղածս իւր: Զի այժմ յուսով հայցելով՝ զայս ամենայն իբրև ընդ հայելի տեսանեմք, բայց յայնժամ դէմ յանդիման տեսանեմք, և ի նոյն պատկեր նորոգիմք փառօք ի փառս:

Պօղոսի առաքելոյն յԵբրայեցւոց թղթոյն է ընթերցուածս:

Արդ որովհետև մանկունք հաղորդեսցին արեան և մարմնոյ, և ինքն իսկ մերձաւորութեամբ կցորդ եղև նոցունց. զի մահուն իւրով խափանեսցէ զայն, որ զիշխանութիւն մահուն ունէր, այսինքն

է, զսատանայ. և ապրեցուսցէ զայնոսիկ, որ մահուն երկիւղիւ հանապազ կեին վտարանդեալք ի ծառայութիւն: Քանզի ոչ երբէք զհրեշտակաց բուռն հարկանէ. այլ զզաւակէն Աբրահամու բուռն հարկանէ: Ուստի պարտ իսկ էր նմա ամենայնիւ եղբարց նմանիլ. զի ողորմած լինիցի, և հաւատարիմ քահանայապետ յաստուածակոյս կողմանէ անտի, առ ի քաւելոյ զմեղս ժողովրդեանն: Զի որով ինքն չարչարեցաւ զփորձ առեալ. կարող է և փորձանաւորացն օգնական լինել:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Արդարքն որպէս զարմաւենիս ծաղկեսցին. որպէս զմայրսն Լիբանանու բազումք եղիցին:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Ի ժամանակի Ծննդեան Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի։

Յայնժամ իբրեւ ետես Հերովդէս թէ խաբեցաւ ի մոգուց անտի, բարկացաւ յոյժ. եւ առաքեաց կոտորեաց զամենայն մանկունս որ էին ի Բեթղեհէմ եւ յամենայն սահմանս նորա յերկեմենից եւ ի խոնարհ, ըստ ժամանակին զոր ստուգեաց ի մոգուցն։ Յայնժամ կատարեցաւ ասացեալն ի ձեռն Երեմեայ մարգարէի որ ասէ. ձայն գուժեաց ի Հռամայ. ողբումն եւ լալումն եւ աշխարումն յոյժ. Հռաքէլ լայր զորդիս իւր, եւ ոչ կամէր մխիթարել զի ոչ էին։

Քարոզ։

Վասն ուղղելոյ զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան՝ զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն ցրելոյ ի մէնջ զամենայն խորհուրդս չարին՝ զՏէր աղա″։

Վասն պարգեւելոյ մեզ առողջ խորհուրդս եւ առաքինի վարս՝ զՏէր աղա″։

Վասն պահելոյ զմեզ ընդ հովանեաւ ամենազօր աջոյն իւրոյ՝ զՏէր աղա″։

Վասն խորտակելոյ զհակառակորդն վաղվաղակի ընդ ոտիւք մերովք՝ զՏէր աղա″։

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց՝ որք ճշմարիտ եւ ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին՝ զՏէր աղա″։

Եւ եւս միաբան վասն ճշմարիտ եւ սուրբ հաւա″։ Զանձինս մեր եւ զմիմեանս Տեառն Աստու″։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր″։

Աղօթք՝

Տէր Աստուած ամենակալ, բարերար և բազումողորմ, քաղցըր և անոխակալ. որ մարդասիրութեամբ քով գթացար յազգս մարդկան, և առաքեցեր յաշխարհ զմիածին Որդին քո. որ եկեալ տղայացաւ յամենասուրբ կուսէն Մարիամու, և փրկեաց զմեզ յանիծիցն Ադամայ, և նորոգեաց Հոգւովդ քով սրբով. և ազատեալ զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, խոստացաւ մեզ կեանս անմահականս: Եւ արդ բազմագութ և ողորմած Տէր, գթա ի հոգի տղայիս այսորիկ զոր փոխեցեր յաշխարհէ աստի ի գաւառն կենդանեաց. և արժանի արա զսա լինել ժա-

ռանգորդ երկնից արքայութեանդ: Զի դու ես արարիչ ամենայնի, որ ամփոփես զհոգի և զշունչ մարդկան, և դարձեալ նորոգես որպէս և կամիս խորին քո տեսչութեամբդ: Ընկալ զտղայս զայս ընդ սուրբ մանկունսն Բեթղեհէմի, որք վասն անճառ տնօրէնութեան միածնի քո խողխողեցան. և արժանի եղեն հոգւոր թևօք արագաթռիչ ելանել ի կամարս լուսեղէնս և հանգչել ի գոգն Աբրահամու: Աղաչեմք զքեզ Տէր՝ ընկալ զսա. և հան սմա մասն և բաժին ընդ ամենայն սուրբս քո, որք հաճոյ եղեն տէրութեան քում: Եւ քեզ ընդ Որդւոյդ միածնի և ընդ Հոգ-

ւոյդ ճշմարտի վայելէ փառք և իշխանութիւն յա՛՛։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Յորժամ ծագին արդարքն իբրև զարեգակն յարքայութեան քում տէր՝ պայծառացեալք որպէս հրեշտակս լուսաւորս, Յորժամ լինի յարութիւն ամենայն մարդկան՝ և փոփոխումն և նորոգումն կերպարանաց։ Յորժամ լինի միանգամայն մուտ վերին ճանապարհին ի յօթևանս բազումս անճառ խնդութեամբ ըստ անսուտ բանի փրկչին մերոյ, եթէ ի տան Հօր իմոյ օթևանք բազումք են։ Յորժամ մտանեն կատարեալքն յերկնային առա-

գաստն բազում համարձակութեամբ և լի՛ աստուածային փառօք, իջանեն ի դրախտն փափկութեան՝ և ելանեն ի վերինն երուսաղէմ։ Յայնժամ ընդ նոսին դասաւորեա՛ տէր՝ զննջեցեալս մեր, և մանաւանդ զտղայս զայս, զոր անարատ և անշաղախ կենօք առ քեզ կոչեցեր անապական զգեստու սուրբ աւազանէն, ցնծալ և պարել շուրջ զարքունական աթոռովդ։ Զի դու ես տէր որ հաստատեցեր զամենայն ի փառս տէրութեան քո։ Եւ քեզ վայելէ փառք իշխա՛՛։

Ապա քահանայն առ մի հող առեալ ի ձեռն խաչանիշէ, և ասէ։

Օրհնեա՛ * Տէր՝ ողորմութեամբ քով զհողս ծառայիս քո այսորիկ, և

մինչեւ զատ. զի հող էր՝ և անդրէն ի հող դարձաւ ըստ հրամանի քում: (Երեքս կրկնէ):

Զգէ զհողն ի գերեզմանն և ասէ:

Օրհնութիւն աստուածային իջցէ ի հող մահու սորին, և բուսուսցէ յօրն վերջին. անուամբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և յա":

Եւ ասա շարական:

Հանգ. Դ.Զ. Մերձեցայ ես ի դուռն գերեզմանի, եւ եհաս ինձ ժամանակ մտանել ի յարգանդ երկրի յորմէ ստեղծեալ եմք ամենեքեան. բժիշկ իմաստուն և ճարտարապետ, բժշկեա զհոգւոյ իմ զհիւանդութիւն. արարող և յոյս փրկութեան մերոյ:

Եղիցի ձեռըն քո պահապան անձին իմոյ, և առաջի քո բարի առաջ-

նորոգեսցէ ինձ ի յարգարութիւն. բժիշկ":

Երկնեսցես առ իս ըզգթութ մարդասիրութեանդ. և յաղբերէդ կենաց լուասցես զմեղս անձին իմոյ. բժիշկ",

Կեցցէ անձն իմ օրհնեսցէ ըզքեզ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. և առ քեզ ապաւինիմ հովիւ բանաւոր հօտի, դարձո զմոլորեալս ի հօտ քո Քրիստոս, բժիշկ":

Մեծ. Զքեզ օրհնութեամբ մեծացուցանեմք:

Որ զբանն Աստուած յարգանդէ կրեցեր Սրբուհի անարատ. և անճառապէս ծնար ըզվերածագողն երկնից. զքեզ օրհնութեամբ մեծա.:

Որ էիցը լուսոյն արժանի եղեր բանաւոր ի քո գիրկս. և արեգական

արդարութեան եղեր արեւելք. ըզ-քեզ օրհնութեամբ մեծար:

Խաղ. Զօրութիւն սուրբ Խաչի քո Քրիստոս որ կանգնեցեր ի փրկութիւն աշխարհի. սա պահեսցէ ըզմեզ յամենայն փորձութենէ:

Քանզի ի սմա բարձրացար Աստուած, և ի սմա հեղեր ըզպատուական սուրբ զարիւնդ. սա:

Փառք Հօր և Որդւոյ և: Այժմ և միշտ:

Եւ ըզքո միւսանգամ ըզգալուստդ նշանաւ Խաչի քո ցուցեր աշխարհի. սա պահեսցէ ըզմեզ յա:

Եւ ապա եկեղեցականքն ընծայեցուցանեն ի Գեթսեմանի, և առնեն սաղմոս:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Տէր հովուեսցէ զիս և ինձ ինչ ոչ պակասեսցի:

Ի վայրի դալարւոջ անդ բնակեցոյց զիս. և առ ջուրս հանգստեան սնոյց զիս:

Դարձոյց զանձն իմ առ իս, և առաջնորդեաց ինձ ի ճանապարհս արդարութեան վասն անուան իւրոյ:

Թէպէտ և գնայցեմ ես ի մէջ ստուերաց մահու, ոչ երկեայց ի չարէ. զի դու Տէր ընդ իս ես:

Ցուպ քո և գաւազան նոքա մխիթարեսցեն զիս:

Պատրաստ արարեր առաջի իմ զսեղան՝ ակն յանդիման նեղչաց իմոց:

Օծեր իւղով զգլուխ իմ. բաժակ քո որպէս անապակ արբեցոյց զիս:

Ողորմութիւն քո Տէր. զհետ իմ եկեսցէ զամենայն աւուրս կենաց իմոց. բնակել ինձ ի տան Տեառն ընդ երկայն աւուրս:

Երգ.

Ճանապարհ և ճշմարտութիւն. և կեանք Քրիստոս. առաջնորդեա հոգւոց մերոց յերկրէ ի յանմահն յերկինս:

Դուռըն կենաց մըտից Յիսուս. մոյծ և ըզմեզ առ Հայր քո և Հոգի. երգել միշտ ըզփառս:

Յորդորակ:

Ճանապարհ բարի Քրիստոս և ճըշմարտութիւն. առաջնորդէ հոգւոց մերոց յերկրէ ի յերկինս:

Դուռըն կենաց մըտից Յիսուս Աստուած ճըշմարիտ. մոյծ և ըզմեզ առ Հայրդ քո Հոգւովըդ սըրբով:

Մաղթանք:

Տէր ուղղեա զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան: Տէր ուղղեա և առաջնորդեա հոգւոց մերոց և ամենայն հաւատացելոց գնալ յարդարութեան ճանապարհն և ի կեանսն յաւիտենից:

Քարոզ:

Աղաչեսցուք զամենակալն Աստուած, զի յաջողեալ ուղղեսցէ զճանապարհս ծառայից իւրոց ի բարի և ի խաղաղութիւն: Ամենակալ Տէր Աստուած մեր, կեցո և ողորմեա:

Աղօթք:

Առաջնորդ կենաց և պարգևիչ խաղաղութեան Քրիստոս Աստուած մեր, առաջնորդեա մեզ գնալ ի ճանապարհս քո արդարութեամբ, և խաղաղութեամբ ժամանել ի նաւահանգիստն կենաց և փրկութեան շնորհօք ողորմութեան քո, զի դու ես օգնական և փրկիչ մեր, և քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ":

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկրպագեսցուք.

Օրհնեալ ես տէր Աստուած փրկիչ մեր, որ յամենայն ժամ ընդ մեզ ես, և ոչ երբէք թողուս ի ձեռանէ քումմէ զայնոսիկ՝ որք հաւատով և ճշմարտութեամբ կարդան առ քեզ: Աղաչեմք և խնդրեմք ի քէն Տէր, ճանապարհորդակից լեր ծառայից քոց՝ քոյին վերակացութեամբդ պահելով ի խաղաղութեան. և առաջնորդեա՛ մեզ միւսանգամ խաղաղութեամբ և խնդութեամբ հասանել յիւրաքանչիւր բնակութիւնս ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր. որում վայելէ փառք, իշխանութիւն և պատիւ. այժմ և՛:

Եւ դարձեալ առնու առ մի հող փոխանորդէ Խաչի և դնէ ի գերեզմանն ասելով:

Հող օրհնութեան իջցէ ի գերեզման սորին. և բուսուսցէ յօրն վերջին. անուամբ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն՛:

(Երիցս երգէ):

Ապա ծածկեն հողով, և ասեն աղօթելով:

Ողորմած Աստուա՛ծ քաւեա՛ զանօրէնութի՛ւնս ի՜մ:

Հաւատ ունե՛լո՜վ հոգի խաղաղութեա՜ն, ե՛րթ առ արարի՛չըն հայցելո՛վ, Աստըւա՞ծ ի՛մ հա՛նգո՜:

Ես ասացի՛ ի զարմանա՛լ իմում, թէ ամենայն մարդ ստ՜ուտ է՜:

Հաւատ ունե՛լո՜վ հոգի՛ խաղաղութեա՜ն, ե՛րթ առ արարի՛չըն հայցելո՛վ, Աստըւա՞ծ ի՛մ հա՛նգո՜:

Զճանապա՜րհս իմ ուղի՞ղ արա ինձ ըստ բանի՜ քո՛ւմ. և մի՛ տիրեսցէն ինձ ամենա՛յն մե՜ղք:

Հաւատ ունելով հոգի խաղաղութեան, երթ առ արարիչըն հայցելով, Աստուած իմ հանգո:

Որ ետուր հոգի Յիսուս ըզպահեալ զի քոյ Խաչի և յարութեանըդ հաւատոց թագաւոր երկնաւոր հանգո զհոգի սորա յիշելով սորա զհաւատս:

Ի քաղաք Տեառըն զօրութեանց և ի քաղաք թագաւորին մեծի. ուր ժողովք սըրբոցն են ի խաղաղութեան գնասցես յուսով և հանգիցես ընդ հրեշտակաց դասս. տեսանել ըզլոյսըն յաւիտենից:

Մերձեցաւ անձն իմ ի հող յորմէ ստեղծեր զիս, և հոգւոյս մեկնելոյ յինէն. Տէր զապաւինեալս յիշեա ի քում գալստեան:

Ստեղծեալ եմ անարատ ձեռաց քոց մի անտես առներ այլ խնա-

յեա յիս յահագին աւուրն. Տէր զապաւի":

Յորժամ գաս փառօք Հօր դատել զտիեզերս ամենայն, հարկանի և փող հընչման յարութեան Տէր:

Փառք Հօր և Որդւոյ և": Այժմ և միշտ և":

Ընդ Քրիստոսի պահելով յաղթող լիցուք փորձողին. և ընդ հրեշտակս երգեսցուք. Փառք ի բարձունս Աստուծոյ:

Փառք ի բարձունս Աստուծոյ. և յերկիր խաղաղութիւն. ի մարդիկ հաճութիւն. և օրհնութիւն քեզ ի բարձունս: Օրհնեալ ես. Տէր Աստուած մեր. օրհնեմք զքեզ, խոստովանիմք Տէր զքեզ. և երկրպագանեմք քեզ: փառաւորեմք զքեզ, գոհանամք Տէր զքէն վասն մեծի փառաց քոց: Տէր թագաւոր սուրբ երկնային՝ Աստուած և Հայր ամենակալ. Տէր և Որդի Հօր միածին Յիսուս

Քրիստոս և սուրբ Որդի, Տէր Աստուած Գառն Աստուծոյ և Որդի Հօր՝ որ առեր զմերս ի կուսէն՝ ողորմեցար, բարձեր զմեղս աշխարհի՝ և արդ ընկալ զաղաչանս մեր։ Սուրբդ որ նստիս ընդ աջմէ Հօր՝ ողորմեա՛ց մեզ։ Զի դու միայն սուրբ. դու միայն բարձրեալ ես, դու միայն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, Տէր և Հոգիդ սուրբ որ ի փառս Աստուած ընդ Հօր. ամէ՜ն։

Եւ յամենայն ժամ օրհնեմք զքեզ Տէր և գովեմք զանուն սուրբ քո յաւիտեան՝ և յաւիտեանս յաւիտենից։ Արժանի արա՛ Տէ՛ր, զօրս զայս խաղաղութեամբ՝ և առանց մեղաց պահել զմեզ։ Օրհնեալ ես, Տէր Աստուած հարցն մերոց. գովեալ և փառաւորեալ է անուն սուրբ քո յաւիտեանս. ամէն։

Օրհնեալ Տէր՝ ուսո՛ ինձ զարդարութիւնս քո (երիցս կրկնել)։ Տէր ապաւէն եղեր մեր յազգէ յազգ։ Ես աղաչեմ, Տէ՛ր, ողորմեա՛ ինձ և բժշկեա՛ զանձն իմ. ես մեղայ քեզ։ Ցո՛յց մեզ

Տէր զողորմութիւնս քո՝ և զփրկութիւնս քո տո՛ւր մեզ։ Տէ՛ր, ողորմութիւն քո յաւիտեան, զգործս ձեռաց քոց մի՛ անտես առներ։ Տէր իմ զքեզ ապաւէն ինձ արարի, ուսո՛ ինձ առնել զկամս քո. զի դու ես Աստուած իմ։ Ի քէն է, Տէ՛ր, աղբիւր կենդանութեան և լուսով երեսաց քոց տեսանեմք զլոյս։ Ծագեա՛ զողորմութիւնս քո՝ որք ճանաչեն զքեզ Տէր։

Մաղթանք։

Փառք պատիւ և երկրպագութիւն ի բարձունս Հօր և Որդւոյ, և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և միշտ և՛՛։

Եդի՜ն զիս ի գբի ներքնումն ի խաւարի՜ և ի ստուերս մահո՜ւ։

Տէր Աստուա՜ծ փրկութեան իմոյ ի տուէ կարդա՛ցի և գիշերի առա՜ջի քոյ,

Քարոզ։

Վասն ի վերուստ պահպանութեան ի Տեառնէ անձանց մերոց, և հաճոյական աղօթս առնելոյ՝ զՏէր″,

Վասն ընդունելոյ Տեառն Աստուծոյ զհոգի հանգուցելոյս ի հանգստեան արդարոց՝ զՏէր″.

Վասն արժանի լինելոյ սմա՝ խաղաղութեամբ և մեծաւ յուսով սպասել տեառնագալուստ փողոյն՝ զՏէր աղա″։

Վասն քաղցրաբարբառ լսելոյ սմա զահաւոր ձայնն որ ասէ, եթէ արի ք՝ ահա՛ գայ Քրիստոս, զՏէր″։

Վասն համարձակապէս տեսանելոյ սմա զանապական և զանստուեր լոյսն զՏէր աղա″։

Վասն աչալրջութեամբ և առանց ամօթոյ կալ սմա առաջի դատաւորին Քրիստոսի՝ զՏէր աղա″։

Վասն տալոյ սմա տեղի ի հայրական խնամոցն յաջակողմեան դասուն՝ զՏէր″։

Վասն լսելոյ սմա զերանաւէտ ըզձայնն, եթէ եկա՛յք օրհնեալք Հօր իմոյ ի տեղի հանգստեան զՏէր″։

Վասն պարգևելոյ սմա զերկնային պսակն կենաց և անմահութեան՝ զՏէր″։

Վասն հրեշտակի խաղաղութեան աւանդելոյ զհոգի սորա ի տեղի արդարոցն՝ զՏէր աղա″։

Վասն առաքման շնորհաց մեծի և ամենազօր աջոյն Քրիստոսի ի հողանիւթեայ յարկ տապանի սորա՛ զՏէր″։

Վասն կնքելոյ զգերեզմանս զայս նշանաւ խաչին իւրոյ մինչև ի գալուստն իւր սուրբ՝ զՏէր աղա″։

Վասն առաքելոյ զշնորհս Հոգւոյն սրբոյ ի սիրտ լսողաց հաւատացելոց անուան իւրոյ՝ զՏէր″։

Վասն մխիթարելոյ զվշտագնեալս սրտիւք ի ձեռն ողորմութեան իւրոյ զՏէր″։

Վասն պահելոյ զմնացորդս սորա յամենայն հնարից սատանայի զՏէր

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւա″։

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հա″։ Զանձինս մեր և զմիմեա″։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ″։

Աղօթք։

Աստուած յաւիտենական, որ արժանի արարեր զծառայս քո զայս՝ դառնալ անդրէն ի հող՝ ուստի ստեղծաւ։ Եւ այժմ բարերար և մարդասէր տէր՝ օրհնեա՛ զհողախշտի բնակութիւն ծառայիս քո այսորիկ. կնքեա՛ և պահեա՛ զոսկերս սորա ամրածածուկ աջովդ քով սրբով. զի ի հօտէ խաշանց քոց է, և ի հաւատացելոց ի տէր մեր Յիսուս Քրիստոս։ Աղաչեմք զքեզ Հայր երկնաւոր՝ ի

վերայ ննջեցեալ տղայիս այսորիկ. յիշեա զհոգի սորա, և խառնեա՛ ի գունդս հրեշտակաց։ և ի թիւս այնոցիկ որք սիրեցին զօր երևելոյ գալստեան միածնի քո։ Ի գոչել աստուածային փողոյն՝ և յերևիլ սրբոյ Խաչին՝ պայծառասցի սա յանանց լոյսն, և ընկալցի զգեղափայլ կերպարանն, զուարթերես կացցէ առաջի ահաւոր բեմի միածնի քո, և առանց ամօթոյ տեսցէ զթագաւորդ փառաց։ Որ և զմեզ արժանի արասցես ընդ սուրբս քո փառաւորել զքեզ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յա″,

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Փառաւորեալ է անուն քո սուրբ՝ Թագաւոր անմահ. որ պատրաստեցեր մեզ հանգիստ յերկրաւոր աշխատութեանցս՝ զանախտ և զանաշխատ կեանսդ ի հանդերձեալ աշխարհին՝ ի ձեռն միածնի Որդւոյ քո սիրելւոյ. որ սպան զմահ՝ և լուսաւորեաց զմեզ ի կեանս և յանեղծութիւն փրկեաց զմեզ յիշխանութենէ խաւարի, և փոխեաց յարքայութիւնդ երկնից:

Արդ՝ աղաչեմք և խնդրեմք ի քէն Տէր՝ առաքեա զպահպանողական զօրութիւն աջոյ քո, և օրհնեա՛ զտեղի հանգստեան սորա. զի ի գոչել փողոյ գալստեան միածնի քո՝ նորոգեսցի արաթռիչ Թևօք վերանալ յարքայութիւնդ երկնից ընդ այլ

սրբոց քոց: Եւ ընդ նոսին փառաւորել զքեզ Հայր՝ ընդ Որդւոյ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ այժմ:

Ն– ապա ասէ շարական:

Փա՞ռաց ի փա՜ռս բարձրա՛նան. աջակողմեա՛նքըն վերանան. յորժամ լըսեն զերա՛նական ձայն օրհնութեան ի քէ՛ն կոչման. նը՛նջեցելոյս մեր լըսե՛ցո զաստուածայի՛ն բարբառըդ քո. դասաւորեա ըզսա վերնոցն երգել քեզ ըզփառս ընդ զը՛ւարթնոցն:

Բա՞հանջք և ժողովո՛ւրդք հայցե՛մք ի քէն Տէր բարեգութ. ընդ ննջեցեալսն հաւատով ընկալ ըզսա նովի՛ն յուսով, յե՛րուսաղէ՛մ քաղա՛ք վերին յորում արդա՛րքըն ժողովին, փառս վերե՛րգել միշտ ը՛նդ նոսին Երրո՛րդութեանդ երրեա՛կ անձի՜ն:

Փայլին արդարքն յարքայութեան և ճգնաւորքն ի հանգստեանն. մալոի

յոյսքըն պըսակին և կուսանաց լապտերք վառին. դասեսցէ Տէր ընդ նոսին որք զքեզ Աստուած խոստովանին. արդարութեամբ մի դատեսցին այլ գըթութեամբ քո քաւեսցին։

Քո անպատում խոնարհութեամբ ըղձ որ թաղեցար մեռելութեամբ. Եւ յարուցեր յորդւոց մարդկան որք հաւատով ի քեզ անկան. յարո և զմեզ արդարութեամբ և զննջեցեալսն ողորմութեամբ. զի կենդանացեալք բերանով տացին քեզ փառս ընդ Հօր Հոգւով։

Երգ.

Ի վերինն Երուսաղէմ ի բընակարանըս հրեշտակաց, ուր Ենովք և Եղիա կան ծերացեալք աղաւնակերպ. ի դրախտին Եդեմական պայծառացեալ արժանապէս. ողորմած Տէր ո-

ղորմեա հոգւոցըն մեր ննջեցելոց։

Հոգւոցն հանգուցե'': Վասն հանգու'': Քրիստոս Որդի Աստու'':

Սարկաւագն:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես'':

Քահանայն:

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և'':

Դնէ խաչն նոյն [illegible]
տանելով:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզման և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես'':

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ'':

Կնքէ զարևելեան կողմն և ասէ:

Օրհնեսցի * և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղա'':

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ'':

Կնքէ զմէջ գերեզմանին և ասէ:

Օրհնեսցի և կնքեալ պահեսցի դամբարան և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ. նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Կնքեսցէ և աղօթեսցէ:

Անշարժ եղիցի կնիք * տէրութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս Աստուծոյ՝ մինչև ի գալուստն Քրիստոսի. որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ի փառս Հօր և Հոգւոյն սրբոյ. ամէն:

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես'':

Եւ ապա Քահանայք երթան ի տուն մեռելոյն կատարել զհանգստեան կարգն. գրեալ է ի մեծ Մաշտոցն յէջս 573—576:

Յետ այնորիկ հոգևորականն բանիւ և Աւետարանական խրատաբանութեամբ մխիթարելով զսգաւորս և զկարգադրեալս օրհնէ և արձակեսցէ ի խաղաղութիւն:

ԿԱՆՈՆ

ՏՂԱՅԻ ԱՅԳՈՒՑ ԿԱՏԱՐԵԼՈՑ

Երգեան է մեռոամ առոր է գերեզման և տուէն գոհերգայ մի Ամբէժ «Բաժին իմ ես դու տէր»։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Բաժին իմ ես դու Տէր, ասացի պահել ինձ զօրէնս քո։

Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով. ողորմեա ինձ ըստ բանի քում։

Խորհեցայ ի ճանապարհս իմ, և դարձուցի զոտս իմ ի վկայութիւնս քո։

Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ, զի պահեցի զպատուիրանս քո։

Տոռունք մեղաց պատեցան զինև. այլ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինել առ քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո։

Հաղորդ էի ես ամենայն երկիւղածաց քոց, որոց պահեալ էին զպատուիրանս քո։

Ողորմութեամբ Տեառն լի եղև երկիր, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ։

Քաղցրութիւն արարեր ընդ ծառայի քում Տէր ըստ բանի քում։

Զքաղցրութիւն, զխրատ և զգիտութիւն ուսո ինձ, զի ի պատուիրանս քո ես հաւատացի։

Մինչչև խոնարհեալ էի ես՝ մեղայ. վասն այսորիկ զբանս քո պահեցի՝ յոյժ։

Քաղցր ես դու Տէր. և քաղցրութեամբ քով ուսո ինձ զարդարութիւնս քո։

Բազմացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտաւանից. այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի զպատուիրանս քո։

Մածան որպէս կաթն սիրտք նոցա. այլ ես զօրէնս քո խոկեցայ։

Բարի է ինձ զի խոնարհ արարեր զիս, որպէս ուսայց զարդարութիւնս քո։

Բարի են ինձ օրէնք բերանոյ քո, քան զհազարս ոսկւոյ և արծաթոյ։

Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս իմաստուն արա զիս, և ուսայց զպատուիրանս քո։

Երկիւղածք քո տեսցեն զիս և ուրախ եղիցին, զի ես ի բանս քո յուսացայ։

Ծանեայ Տէր զի արդարութեամբ են դատաստանք քո. յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս։

Եղիցի ողորմութիւն քո ի մխիթարել զիս, ըստ բանի քում զծառայս քո։

Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո՝ և կեցից, զի օրէնք քո խօսք իմ էին։

Ամաչեսցեն ամբարտաւանք՝ որք ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս. այլ ես խո-դացայ ի պատուիրանս քո։

Խրատեսցեն զիս երկիւղածք քո, և որք ճանաչեն զվկայութիւնս քո։

Եղիցի սիրտ իմ ամբիծ յարդարութեան քում, զի մի ամաչեցից։

Կարօտացաւ անձն իմ ի փրկութիւնս քո. զի ես ի բանս քո յուսացայ։

Սպասեցին աչք իմ բանի քում, ասացի՝ երբ մխիթարեսցէ զիս։

Եղէ ես որպէս տիկ ի պարզի, զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։

Քանի՞ ինչ են աւուրք ծառայի քո. երբ արասցես ինձ իրաւունս ի հալածչաց իմոց։

Պատմեցին ինձ անօրէնք զխորհուրդս, այլ ոչ որպէս զօրէնս քո։

Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են. ի նանիր հալածեցին զիս, օգնեա ինձ։

Փոքր մի ես և կորուսանէին զիս յերկրի. այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո։

Ըստ ողորմութեան քում կեցո զիս, և պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քոյ։

Յաւիտեան Տէր բան քո կայ յերկինս, ազգէ մինչև յազգէ ճշմարտութիւն քո։

Հաստատեցեր զերկիր՝ և կայ։

Հրամանի քում մնայ տիւ, զի ամենեքեան ծառայք քո են։

Եթէ ոչ օրէնք քո խօսք իմ էին, կանխաւ ես արդեօք կորուսեալ էի ի խոնարհութեան իմում։

Յաւիտեան ոչ մոռացայ զարդարութիւնս քո, զի նոքօք կեցուցեր զիս։

Քո եմ ես և կեցո զիս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Ինձ սպասեցին մեղաւորք ի կորուսանել. զի զվկայութիւնս քո ես ի միտ առի։

Յամենայն կատարածի տեսի զվախճան. յոյժ անդորր էին ինձ պատուիրանք քո։

Որպէս սիրեցի զօրէնս քո, զօրհանապազ խօսք իմ էին։

Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր զիս ի պատուիրանս քո, զի յաւիտեան իմ էին։

Քան զամենայն ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին։

Քան զծերսն իմաստուն եղէ, զի զպատուիրանս քո քննեցի։

Յամենայն ճանապարհաց չարաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո։

Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ. զի դու օրէնսգէտ արարեր զիս։

Որպէս զի քաղցր են ի քիմս իմ բանք քո՝ քան զմեղր բերանոյ իմոյ։

Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց, զի դու օրէնըսգէտ արարեր զիս։

Ճրագ են բանք քո ոտից իմոց, և լոյս տան շաւղաց իմոց։

Երդուայ և հաստատեցի, զի պահեցից զամենայն իրաւունս արդարութեան քո։

Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. Տէր կեցո զիս ըստ բանի քում։

Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա Տէր, և զիրաւունս քո ուսո ինձ։

Անձն իմ ի ձեռս քո է յամենայն ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Եդին ինձ մեղաւորք որոգայթ, ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ։

Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի ցնծութիւն է սրտի իմոյ։

Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան, վասն հատուցման։

Զանօրէնս ատեցի և զօրէնս քո սիրեցի։

Օգնական և փրկիչ իմ ես դու, և ես ի բանս քո յուսացայ։

Ի բաց եղերուք յինէն, չարք, և քննեցից զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ։

Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո զիս, և մի՛ յամօթ առներ զիս ի յուսոյ իմմէ։

Օգնեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո յամենայն ժամ։

Անարգեցեր զամենեսեան՝ որք ապըստամբք եղեն յարդարութեանց քոց. զի անիրաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա։

Յանցաւորս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի. վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։

Բևեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմինս իմ, զի ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՟։ Այժմ և՟։

Ե— տղայ տոն շարական Գ.Կ.

Սրբեր: Երանելի սուրբ մանկունքն որպէս քաջ նահատակք ետուն զան-

ձինս իւրեանց ի մահ փոխանակ Որդւոյն Աստուծոյ։

Եւ դիակունք սուրբ մանկանցն որպէս ընծայելի նռնենեաց հարեալ ի կարկտէ, և անկեալ ի սուրբ Բեթղեհէմ։

Եւ հոգիք սուրբ մանկանցն որպէս զերամս աղաւնեաց թռուցեալք ի յերկինս. և դասեալք ընդ զուարթունս երկնից։

Ղազար. Յիսուս միածինն անմահութեանց պարգևատուն երևեցաւ մեզ. խափանեաց զզօրութիւն մահու։

Բղխումն արտասուաց Մարիամու և Մարթայի անկեալ առ ոտսն Տեառն. խնդրէին զնորոգումն եղբօրն։

Բանն Բանն Աստուած կենագործեաց ըզՂազարոս ի թաղմանէն. եւ եկեալ արտաքս անապականն։

Յար. Յորժամ եկին ի գերեզման իւղաբերքն կանայքն. եւ բերին ըզխունկսն ի խընկել զանապական մարմինն։

Յայնժամ հրեշտակն աւետաբանէր յարութեան Քրիստոսի. պատմեցէք աշակերտացն զյարութիւնն Տեառն։

Իսկ նոցա զարհուրեալ վասն ահագին տեսլեանն. պատմէին աշակերտացն զահագին տեսիլն։

Հոգ. Ամբիծ կենաց բաշխող շնորհաց հոգի իջեալ ի բարձանց. զանապական պարգեւս քո բաժանեցեր յառաքեալսն։

Որ ի վերայ ջուրցն գոլով ստեղծանէիր զարարածս. իջեալ ի ջուրս աւազանին ծնանիս որդիս Աստուծոյ։

Որ զարդարեալ նորոգես միշտ ըզնոր քո զեկեղեցի. պէսպէս շնորհաց քոց պարգեւօք փայլին մանկունք սորա։

Հանգ. Որ արարիչդ ես արարածոց հանգուցեալդ ի հրեղէն կառս. յիշեա ըզհոգիս ննջեցելոց մերոց, եւ հանգո ընդ սուրբս քո։

Որ երկայնամիտդ ես առ ամենեսեան եւ ներող յանցանաց մերոց. յիշեա զհոգիս ննջե։

Որ միասնագամ գալոց ես հայրենի փառօք նորոգել զնախաստեղծին ծընունդ. յիշեա զհոգիս ննջե։

Մեծ. Ի քեզ եմք ապաւինեալ Քրիստոսի մայր Աստուծոյ մերոյ։

Որ քան զերկինս բարձրագոյն Մարիամ, պարծանք եկեղեցւոյ. Քրիստոսի մայր Աստուծոյ:

Որ քան զարեգակն պայծառագոյն Մարիամ, մի դադարիր բարեխօսել վասն մեր. Քրիստոսի մայր Աստուծոյ:

Խաղ. Սուրբ զխաչ քո շնորհեցեր զէն եկեղեցւոյ քում սրբոյ. որով դատապարտեալ պարտեցաւ թշնամին:

Սուրբ վարս պահպանեա զժողովուրդս քո Քրիստոս. որով երկրպագեմք քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյն:

Ի քեզ ապաւինիմք Քրիստոս որ գալոց ես խաչիւ. որպէս զի փրկեսցես զմեզ յայնմ աւուր ահեղ ատենին:

Փառք Հօր և Որդւոյ և: Այժմ և:

Ընդ սուրբս քո դասեա և ընդ

արդարսն պսակեա ի տեղի անկելոց հրեշտակաց ընդ ննջեցեալսն մեր կարգաւորեա. որ ողորմած ես յամենայնի:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Օրհնեցէք մանկունք զՏէր. և օրհնեցէք զանուն Տեառն:

Եղիցի անուն Տեառն օրհնեալ, յայսմհետէ մինչև յաւիտեան:

Ընթերցուած յԵսայեայ Մարգարէէ:

Այսպէս ասէ Տէր. յաւուր յայնմիկ մոռասցին զնեղութիւնս առաջինս, և ոչ ևս անկցի ի սիրտս նոցա: Զի եղիցին երկինք նոր և երկիր նոր, այլ օրհնութիւն և ցնծութիւն գտցեն զոր ես հաստատեցից: Զի ի Տեառնէ եղիցի դարձ նոցա. եկեսցեն ի Սիոն ցնծութեամբ և ուրախութեամբ յաւիտենից զի ի վերայ գլխոց նոցա ցնծութիւն և ուրախութիւն հասցէ: Մերժեցան ցաւք և հեծութիւնք. զի ես եմ որ մխիթարեմ զձեզ յամենայն տրտմութեանց ձերոց ասէ Տէր ամենակալ:

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։

Քանզի փող հարկանի, և մեռեալք յարիցեն առանց ապականութեան, և մեք նորոգեսցուք։ Զի պարտ է ապականութեանս այսմիկ զգենուլ զանապականութիւն, և մահկանացուիս այսմիկ զգենուլ զանմահութիւն։ Այլ յորժամ մահկանացուս այս զգեցցի զանմահութիւն, և ապականութիւնս զանապականութիւն, յայնժամ եղիցի բանն որ գրեցաւ. եթէ ընկալաւ մահ ի յաղթութիւն։

Ո՞ւր է մահ յաղթութիւն քո. ո՞ւր դժոխք խայթոց քո։ Խայթոց մահու՝ մեղք են. և զօրութիւն մեղաց՝ օրէնք։ Այլ շնորհք Աստուծոյ՝ որ ետ մեզ զյաղթութիւն ի ձեռն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Հոգի քո սուրբ և բարի առաջնորդեսցէ ինձ ի յերկիր ուղիղ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Յովհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Եթէ սիրէք զիս զպատուիրանս իմ պահեսջիք, և ես աղաչեցից զՀայր, և այլ մխիթարիչ տացէ ձեզ. զի ընդ ձեզ բնակեսցի ի յաւիտեան. զՀոգին ճշմարտութեան. զոր աշխարհս ոչ կարէ ընդունել, զի ոչ տեսանէ զնա, և ոչ ճանաչէ զնա. բայց դուք ճանաչէք զնա, զի առ ձեզ բնակեսցի, և ընդ ձեզ եղիցի։ Ո՛չ թողից զձեզ որբս. գամ առ ձեզ. փոքր մի ևս և աշխարհս ոչ ևս

տեսանէ զիս. բայց դուք տեսանիցէք զիս. զի ես կենդանի եմ, և դուք կենդանի լինելոց էք:

Քարոզ:

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք: Տէր ողորմեա:

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղա″:

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա″:

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա″:

Վասն զի մի՛ ընդ խոտանսն դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղա″:

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա″:

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ: Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառըն Աստուծոյ: Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր″:

Աղօթք:

Օրհնեալ ես միածին որդի Աստուծոյ՝ տէր մեր Յիսուս Քրիստոս. որ ամենառատ գթութեամբ քով մարմնացար ի սուրբ կուսէն Մարիամայ, և պարգևեցար մեզ ի խաչին նուէր հաշտութեան Հօր՝ հեղմամբ քո սուրբ արեանդ: Թաղեցար ի գերեզմանի, և իջեր ի դժոխս, և ազատեցեր զհոգիսն որ ի նմա. ի սուրբ միաշաբաթին յարուցեալդ ի մեռելոց, ձայնելով հզօր քո բանիւդ, թէ որք ի կապանսըդ էք՝ ելէ՛ք, և որք ի խաւարի՝

յայտնեցարուք: Ուստի և մեք ի սուրբ և ի լուսաւոր յարութեան քո եկեալ ի գերեզմանս մեռելոց, կենսատու սուրբ Խաչիւս և սուրբ Աւետարանաւս աւետեմք սոցա զսքանչելի և զանսուտ յոյս վերստին Նորոգմանն՝ զոր խոստացար մեզ: Վասն որոյ աղաչեմք զամենագութ Փրկիչդ մեր միաբան ծառայքս քո, խոնարհեաց Տէր՝ յաղաչանս մեր՝ և հանգո զհոգի տղայիս այսորիկ շնորհօք ողորմութեան քո: Որպէս զի տընկակից եղեալս նմանութեան մահու քո, լիցի կցորդ կենսաբեր յարութեան քո, և վայելեսցէ զարքայութիւնդ երկնից ընդ սուրբս քո: Եւ մեք ողորմութիւն գտեալ ի քէն՝ փա-

ռաւորեսցուք զքեզ ընդ Հօր՝ և ընդ սրբոյ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յա″:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Յոյս յարութեան մերոյ՝ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, որ աւետարանեցեր զխաղաղութիւն հեռաւորաց և մերձաւորաց, սպանանելով զթշնամութիւն մահու մեղաց: Գոհանամք զքէն, որ առատ մարդասիրութեամբ քով զանէծս լուծեր, զդժոխս աւերեցեր. և զմեզ զամենեսեան յարքայութիւնդ երկնից վերածեր, և ի դասակցութիւնս հրեշտակաց խառնեցեր: Եւ այժմ ժողովեալ մեր ի հանգիստ տղայիս այսորիկ՝ հնչեմք

զաւետիս յարութեան ճշմարիտ բարբառով սուրբ Աւետարանին. և խոնարհեալ առաջի քո՝ աղաչեմք զբարեգութ մարդասիրութիւն քո: Հանգո՛ Տէր, զհոգի տղայիս այսորիկ ընդ ընտրեալս քո, և ժառանգակից արա զսա սրբոց քոց յարքայութեան երկնից: Եւ ըզմեզ ընդ նոսին արժանի արա յարագուարձ բերկրանօք օրհնել զքեզ ընդ Հօր՝ և սուրբ Հոգւոյդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն,

Եւ ասա այս շարականն:

Մերով բնութեամբ զոր ըզգեցար ի փայտ խաչին բեւեռեցար, յուծանելով զմեզ ի մեղաց՝ ի նախահօրն կապանաց. լոյծ և ըզսա ի յանցանաց՝ վասն քո սուրբ չարչարանաց. և լապտերօք մոյծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Յետ կամաւոր մահու խաչի եդար ի նոր գերեզմանի. երեքօրեայ թաղմամբ յերկրի՝ նոր ըստեղծեր ըզմեզ կենդանի. զիջեալս ընդ քեզ ի հող մահու վերակոչեա ձայնիւ փողոյ. և լապտե":

Երգ.

Ի վերին Երուսաղէմ ի բընակարանս հրեշտակաց, ուր Ենովք և Եղիա կան ծերացեալք աղաւնակերպ. ի դրախտին Եդեմական պայծառացեալ արժանապէս. ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոց:

Հոգւոյն հանգուցե": Վասն հանգու":
Քրիստոս Որդի Աստու":

Սարկաւագն:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք":

Ժողովուրդն:

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և":

Կնքէ խաչիւ նախ զԱւետարանն նշանն ասելով:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի գերեզման և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք":

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ":

Կնքէ զարկեղն նշանն և ասէ:

Օրհնեսցի ✠ և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս և բանիւ սուրբ

Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղա":

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ":

Կնքէ զխորս գերեզմանին և ասէ:

Օրհնեսցի և կնքեալ պահեսցի դամբարան և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ. նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ:

Կեցուսցէ և ողորմեսցէ:

Անշարժ եղիցի կնիք ✠ տէրութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս Աստուծոյ՝ մինչև ի գալուստն Քրիստոսի. որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ի փառս Հօր և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն:

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես:

ԿԱՆՈՆ

ՏՂԱՅԻ ԵՕԹՆ ԱՒՈՒՐ

ԿԱՄ

ԲԱՌԱՄՆՕՐԵԱՅ ԵՒ ԿԱՄ ՏԱՐԵՄՈՒՏ ԿԱՏԱՐԵԼՈՅ

Երբոր է գերեզման նախ ասեն «Հայր մեր» և այլն.

Ալէլուիա ալէլուիա։

Բաժին իմ ես դու Տէր, ասացի պահել ինձ զօրէնս քո։

Աղաչեցի զերեսս քո բոլորով սրտիւ իմով. ողորմեա ինձ ըստ բանի քում։

Խորհեցայ ի ճանապարհս իմ, և դարձուցի զոտս իմ ի վկայութիւնս քո։

Պատրաստեցայ և ոչ խռովեցայ, զի պահեցի զպատուիրանս քո։

Տոռունք մեղաց պատեցան զինև. այլ զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Ի մէջ գիշերի յառնէի խոստովան լինիլ առ քեզ վասն իրաւանց և արդարութեան քո։

Հաղորդ էի ես ամենայն երկիւղածաց քոց, որոց պահել էին զպատուիրանս քո։

Ողորմութեամբ Տեառն լի եղև երկիր, զարդարութիւնս քո ուսո ինձ։

Քաղցրութիւն արարեր ընդ ծառայի քում Տէր ըստ բանի քում։

Զքաղցրութիւն, զխրատ և զգիտութիւն ուսո ինձ, զի ի պատուիրանս քո ես հաւատացի։

Մինչչև խոնարհեալ էի ես՞ մեղայ. վասն այսորիկ զբանս քո պահեցի՝ յոյժ։

Քաղցր ես դու Տէր. և քաղցրութեամբ քով ուսո ինձ զարդարութիւնս քո։

Բազմացան յիս անիրաւութիւնք ամբարտաւանից. այլ ես բոլորով սրտիւ իմով քննեցի զպատուիրանս քո։

Մածան որպէս կաթն սիրտք նոցա. այլ ես զօրէնս քո խօսեցայ։

Բարի է ինձ զի խոնարհ արարեր զիս, որպէս ուսայց զարդարութիւնս քո։

Բարի են ինձ օրէնք բերանոյ քո, քան զհազարս ոսկւոյ և արծաթոյ։

Ձեռք քո արարին և ստեղծին զիս. իմաստուն արա զիս, և ուսայց զպատուիրանս քո։

Երկիւղածք քո տեսցեն զիս և ուրախ եղիցին, զի ես ի բանս քո յուսացայ։

Ծանեայ Տէր զի արդարութեամբ են դատաստանք քո. յիրաւի խոնարհեցուցեր զիս։

Եղիցի ողորմութիւն քո ի մխիթարել զիս, ըստ բանի քում զծառայս քո։

Եկեսցեն յիս գթութիւնք քո՝ և կեցից, զի օրէնք քո խօսք իմ էին։

Ամաչեսցեն ամբարտաւանք՝ որք ի տարապարտուց անիրաւեցան յիս. այլ ես հոգացայ ի պատուիրանս քո։

Խրատեսցեն զիս երկիւղածք քո, և որք ճանաչեն զվկայութիւնս քո։

Եղիցի սիրտ իմ ամբիծ յարդարութեան քում, զի մի՛ ամաչեցից։

Կարօտացաւ անձն իմ ի փրկութիւնս քո. զի ես ի բանս քո յուսացայ։

Սպասեցին աչք իմ բանի քում, ասացի՝ երբ մխիթարեսցես զիս։

Եղէ ես որպէս տիկ ի պարզի, զի զարդարութիւնս քո ես ոչ մոռացայ։

Քանի՞ ինչ են աւուրք ծառայի քո. երբ արասցես ինձ իրաւունս ի հալածչաց իմոց։

Պատմեցին ինձ անօրէնք զխորհուրդս, այլ ոչ որպէս զօրէնս քո։

Ամենայն պատուիրանք քո ճշմարիտ են. ի նանիր հալածեցին զիս, օգնեա ինձ։

Փոքր մի ևս և կորուսանէին զիս յերկրի. այլ ես ոչ թողի զպատուիրանս քո։

Ըստ ողորմութեան քում կեցո զիս, և պահեցից զվկայութիւնս բերանոյ քոյ։

Յաւիտեան Տէր բան քո կայ յերկինս, յազգէ մինչև յազգէ ճշմարտութիւն քո։

Հաստատեցեր զերկիր՝ և կայ։

Հրամանի քում մնայ տիւ, զի ամենեքեան ծառայք քո են։

Եթէ ոչ օրէնք քո խօսք իմ էին, կանխաւ ևս արդեօք կորուսեալ էի ի խոնարհութեան իմում։

Յաւիտեան ոչ մոռացայ զարդարութիւնս քո, զի նոքօք կեցուցեր զիս։

Քո եմ ես և կեցո զիս, զի զարդարութիւնս քո խնդրեցի։

Ինձ ապասեցին մեղաւորք ի կորուսանել. զի զվկայութիւնս քո ես ի միտ առի։

Յամենայն կատարածի տեսի զվախճան. յոյժ անդորր էին ինձ պատուիրանք քո։

Որպէս սիրեցի զօրէնս քո, զօրհանապազ խօսք իմ էին։

Քան զթշնամիս իմ իմաստուն արարեր զիս ի պատուիրանս քո, զի յաւիտեան իմ էին։

Քան զամենայն ուսուցիչս իմ իմաստուն եղէ, զի վկայութիւնք քո խօսք իմ էին։

Քան զծերսն իմաստուն եղէ, զի զպատուիրանս քո քննեցի։

Յամենայն ճանապարհաց չարաց արգելի զոտս իմ, որպէս զի պահեցից զբանս քո։

Յիրաւանց քոց ես ոչ խոտորեցայ. զի դու օրէնսդէտ արարեր զիս։

Որպէս զի քաղցր են ի քիմս իմ բանք քո՝ քան զմեղր բերանոյ իմոյ։

Ի պատուիրանաց քոց իմացեալ ատեցի զամենայն ճանապարհս չարաց, զի դու օրէնսդէտ արարեր զիս։

Ճրագ են բանք քո ոտից իմոց, և լոյս շաւղաց իմոց։

Երդուայ և հաստատեցի, զի պահեցից զամենայն իրաւունս արդարութեան քո։

Խոնարհ եղէ մինչև յոյժ. Տէր կեցո զիս ըստ բանի քում։

Ընդ կամս բերանոյ իմոյ հաճեա Տէր, և զիրաւունս քո ուսո ինձ։

Անձն իմ ի ձեռս քո է յամենայն ժամ, և զօրէնս քո ես ոչ մոռացայ։

Եդին ինձ մեղաւորք որոգայթ, ի պատուիրանաց քոց ես ոչ մոլորեցայ։

Ժառանգեցի զվկայութիւնս քո յաւիտեան, զի ցնծութիւն է սրտի իմոյ։

Խոնարհեցուցի զսիրտ իմ առնել զարդարութիւնս քո յաւիտեան, վասն հատուցման։

Զանօրէնս ատեցի և զօրէնս քո սիրեցի։

Օգնական և փրկիչ իմ ես դու, և ես ի բանս քո յուսացայ։

Ի բաց եղերուք յինէն, չարք, և քննեցից զպատուիրանս Աստուծոյ իմոյ։

Օգնեա ինձ ըստ բանի քում և կեցո զիս, և մի՛ յամօթ առներ զիս ի յուսոյ իմմէ։

Օգնեա ինձ և ապրեցո զիս, և խորհեցայց յիրաւունս քո յամենայն ժամ։

Անարգեցեր զամենեսեան՝ որք ապըստամբք եղեն յարդարութեանց քոց. զի անիրաւութեամբ էին խորհուրդք նոցա։

Ցանցառս համարեցայ զամենայն մեղաւորս երկրի. վասն այսորիկ սիրեցի զպատուիրանս քո։

Բևեռեա ընդ երկիւղ քո զմարմին իմ, զի ի դատաստանաց քոց երկեայց յոյժ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛։ Այժմ և՛՛։

Ե– ասա այս շարական։

Հնգ. ԲՁ. Հրեշտակային ձայնիւ օրհնեսցուք զամենասուրբ զերրորդու-

թիւնն. փառաւորելով զՀայր. որ վերակոչեաց զամենեսեան ի մահուանէ յանմահութիւն։

Երգեցէք տեառն երգ նոր՝ եկեղեցիք սրբեցելոց. Քրիստոսի երկրպագելով. որ վերակո՛՛։

Սրբասաց ձայնիւ օրհնեսցուք. հոգեւորական հընչմամբ գովեսցուք սուրբ զՀոգին փառաւորելով. որ վերահանգոյց զամե՛՛։

Յար. Իջեր յերկնից Որդի Աստուծոյ՝ ազատեցեր զարարածս անկանիմ առաջի քո ողորմեա ինձ Աստուած։

Ի խաչին բևեռեցար Աստուած և ըզմարդըն ի կապանաց մահու արձակեցեր. և զիս մի անտես առներ՝ որ մեղօքս եմ մեռեալ։

Ծագումըն Հօր յանմատոյց լուսոյն որ իջեր ի գերեզման. կենդա-

նացուցեր զարարածըս քո․ և զի՞ մի՛ անտես առներ՝ քանզի քե՞զ միայնոյ մեղայ։

Հոգ․ Սարսափելի հողմոյ նըման ահեղագոչ սաստիկ հընչմամբ․ երևեցար ի վերնատանն՝ Հոգիդ դասուն երկոտասան․ որք առ ի քէն մըկըրտեցան՝ որպէս զոսկի հրով մաքրեցան․ մաքրեա՛ ի մէնջ զմէգ մեղաց՝ և զ՛գեցո ըզլոյս փառաց։

Եկիր յերկիր աստուածաբար՝ դատել զաշխարհս իշխանաբար․ ընդ արդարութեան և ընդ մեղաց՝ և ընդ չարին դատաստանաց․ բացեր ըզգանձդ անհիւթական՝ պարգևս ետուր որդւոց մարդկան․ մաք՛։

Մէրն ի սիրոյ սէրդ առաքեաց՝ յինքըն զանդամս իւր քև յօդեաց․ զեկեղեցի իւր զոր շինեաց՝ եօթըն յեամբ քո հաստատեաց տըրնտես ի

նմա եդ զառաքեալսն՝ եօթնեակ շնորհօք քո զարդարեաց․ մաք՛․

Առա․ Խոնարհեցար ի բարձանց՝ և մարմնացար ի կուսէն․ որ նըստէիրդ ի քրովբէս՝ արարիչդ արարածոց։

Երկինք չէին բաւական փառաց անմահ անեղիդ․ յարգանդ կուսին ժուժկալեալ ընդունիլ ըզգանձդ երկնային։

Յորմէ սարսեալ սերովբէքն՝ ոչ իշխէին մերձենալ․ ի խանձարուրս պատեցար և եդար ի մսուր անբանից։

Խաղ․ Այսօր խընդրի պատուական փայտ խաչին անուանդեալն ի Գողգոթա․ ի ձեռն աստուածասէր դըշխոյին․ եկայք հաւատացեալք՝ երկըրպագեսցուք աստուածային սուրբ նշանին։

Այսօր ընծայէ Գողգոթա ըզծածկեալն ի յերկրի՝ վերաբերեալ անուշահոտ խնկովք՝ ի ձեռն երանելոյն Յուդայի՝ եկայք։

Փառք Հօր և։

Այսօր ի ձեռըն փրկական սուրբ Խաչին՝ կենագործի՝ պատանին մեռեալ՝ և ողբայ սատանայ ըզկործանումն իւր՝ իսկ մեք Քրիստոսի հաւատացեալք՝ երկիր։

Այժմ և միշտ և։

Արժանաւորաց քոց աղօթիւք՝ յիշեա ըզմեր ըզննջեցեալսն՝ յորժամ գայցես անճառ փառօք հատուցանել մարդկան ըզգործս՝ և մեր ննջեցելոցըն շնորհեա դասիլ ընդ սուրբըս քո։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր. Տէր լուր ձայնի իմում։ Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց։

Պօղոսի առաքելոյն ի Թեսաղոնիկեցւոց երկրորդ թղթոյն է ընթերցուած։

Այլ մեք պարտիմք գոհանալ զԱստուծոյ յամենայն ժամ՝ վասն ձեր եղբարք սիրեցեալք ի Տեառնէ. զի ընտրեաց զմեզ Աստուած ի սկզբանէ ի փրկութիւն սրբութեամբ Հոգւոյն, և հաւատովքն ճշմարտութեան. յոր և կոչեաց զձեզ աւետարանաւն մերով ի փրկութիւն փառացն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի։ Այսուհետև եղբարք՝ հաստատուն կացէք՝ և պինդ կալարուք, զաւանդութիւնսն զոր ուսարուք, եթէ բանիւ և եթէ թղթով մերով։ Այլ ինքն Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, և Աստուած Հայր մեր, որ սիրեաց զմեզ, և ետ մեզ մխիթարութիւն յաւիտենից և յոյս բարեաց շնորհօք, մխիթարեսցէ

զսիրտս ձեր, և հաստատեսցէ յամենայն բանս և ի գործս բարութեան։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Բա՛րձր առնեմ զքեզ Տէր զի ընկալար զիս. և ո՛չ ուրախ արարեր զթշնամին իմ յիս։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։
Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Զգո՛յշ լերուք անձանց, գուցէ՛ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ և արբեցութեամբ՝ և հոգովք

աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրև գո՛րոգայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի։ Արթո՛ւն կացէք այսուհետև, յամենայն ժամ աղօ՛թս արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանիլ յայնմ ամենայնէ որ լինելոց է, և կա՛լ առաջի Որդւոյ մարդոյ։ Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր ի լերինն՝ որ կոչիւր Ձիթենեաց։ Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա ի տաճարին լսել ի նմանէ։

Քարոզ։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղա՛։

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա՛՛։

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա՛՛։

Վասն զի մի՛ ընդ խոտանսն գտանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղա՛՛։

Վասն հոգւոյն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին, զՏէր աղա՛՛։

Եւ ես միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւա՛՛։ Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստու՛՛։ Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր՛՛։

Աղօթք։

Օրհնեալ ես բարեխնամող և բարեգութ Աստուած. որ նեղելոց ես անդորրիչ, և տրտմելոց մխիթարիչ. որ տնան-

կաց ես ապաւէն, և սգաւորաց սփոփիչ. աշխատելոց նաւահանգիստ, և լքելոց զօրացուցիչ. մեղաւորաց ես քաւարան, և անմեղաց պատսպարան. որ յոյս ես և ապաւէն կենդանեաց և մեռելոց։ Ընկալ և պահպանեա զհոգի ծառայիս այսորիկ հոգւովդ քով սրբով. պայծառացո զսա ընդ սուրբս քո, և կարգաւորեա ընդ արդարս քո՝ անճառ փառօք և աննուաճելի լուսով։ Կնքեա և զպահարան բնակութեան սորա, և օրհնեա ողորմութեամբ քով։ Եւ մեզ ուղարկաւորացս սորա՝ և զհետ եկեալ ժողովրդոյս՝ շնորհեա զքաւութիւն մեղաց. փրկեա ի խորամանկութենէ սատանայի, և զգաստացո զմիտս մեր ի հա-

ծոյս քո․ բնեռնեա զմեզ յերկիւղ քո և ի սէր՝ միշտ խորհիլ զպատուէր քո սուրբ հրամանիդ և անմոռաց ունել առաջի աչաց մերոց զօրն յետին ահաւոր դատաստանիդ։ Զի արժանի Լիցուք կեալ առաքինասէր վարուք՝ և ոչ յաղթիլ ի մարմնական զբաղմանց․ և յամենայնի անդադար փառաւորեսցուք ըզՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգի, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Աստուծոյ երկրպագեսցուք,

Արդ՝ և ձեզ պարտ է գոհանալ կԱստուծոյ զի վախճանեալս ձեր՝ յերկրէս յերկինս վերացաւ․ ի մարդկանէ ի հրեշ-

տակս փոխեցաւ, ի մահուանէ ի կեանս․ ի խաւարէ ի լոյս․ յաղքատութենէ ի թագաւորութիւն․ ի վաստակոց ի հանգիստ․ ի տրտմութենէ աշխարհիս ի յերկնային ուրախութիւնսն․ ի մեղաց յարդարութիւն․ ի հողեղինացս ի լուսեղէնս վերացաւ, և ընդ հրեշտակս դասակարգեցաւ։ Վասն այսորիկ ոչ է պարտ քրիստոնէից սուգ առնուլ ի վերայ մեռելոց՝ այլ լացցեն Հրէայք, և կոծեսցին թերահաւատք․ զի նոքա են արժանի կոծոց և ողբոց։ Այլ դուք մխիթարեցարուք՝ միւսանգամ կենդանութեամբ ամենայն ընտրելոց ի Քրիստոս Յիսուս ի Տէր մեր։ Որում վայելէ փառք՝ իշխանութիւն և

պատիւ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Ե— տաղ տաւ Շարական.

Սարսափի՜ն տարե՛րք երկրի՝ յորժամ փառօք գա՛ս Հայրենի, արեգական լոյս խաւարի՝ լուսի՛նն աստեղքըն նըւազին. զսա յաւո՞ւրն աներեկի լուսաւորեա՜ լուսով քոյին, դա՛սաւորեա ըզսա՛ վերնոցն երգե՛լ քեզ ընփառս ընդ զըւարթնո՜ցն:

Ցուցանի՜ն գաղտնիք մարդկա՛ն, խորաքննիչի՛ւր որ գործեցան, բարեա՜ց գործողքըն պըսակին, չարեացն ի հուրն անշէջ մատնին. յա՛յնժամ յիշեա՜ զսորա՛ բարին, զի գործըք մեղա՜ցըն ջնջեսցին դա՛սա":

Երգ.

Ի վերի՜նն Ե՛րուսաղէմ ի բընակարանըս հրեշտակաց, ուր Ենովք և Եղիա կան ծերացեալք ադաւնակերպ. ի դրախտի՜ն Եդեմական պայծառացեալ արժանապէս. ողորմած Տէ՜ր ողորմեա հոգւոցըն մե՜ր նը՜նջեցելո՜ց:

Հոգւոցն հանգուցե": Վասն հանգու":
Քրիստոս Որդի Աստու":

Սարկաւագն:

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Քահանայն:

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ. այժմ և":

Կնքէ խաչաձև նախ զԱրևմտեան կողմն տեղւոյն։

Օրհնեսցի ✣ և կնքեալ պահեսցի գերեզման և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսը։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ՛՛։

Կնքէ զարևելեան կողմն և ասէ։

Օրհնեսցի ✣ և կնքեալ պահեսցի շիրիմ և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ, նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղա՛՛։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ՛՛։

Կնքէ զմէջս գերեզմանին և ասէ։

Օրհնեսցի և կնքեալ պահեսցի դամբարան և ոսկերք ծառայիս Աստուծոյ. նշանաւ սուրբ Խաչիս, և բանիւ սուրբ Աւետարանիս, յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ։

Կնքեսցէ և օրհնեսցէ։

Անշարժ եղիցի կնիք ✣ տէրութեան ի վերայ գերեզմանի ծառայիս Աստուծոյ՝ մինչև ի գալուստն Քրիստոսի. որ եկեալ միւսանգամ նորոգեսցէ փառօք ի փառս Հօր և Հոգւոյն սրբոյ, ամէն։

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես՛՛։

ԿԱՆՈՆ

ՕՐՀՆՈՒԹԵԱՆ ՎԱՍՆ ԱՇԱԿԵՐՏԵԼՈՑ ԱՐՀԵՍՏԻՑ

Յորժամ ոք ուսեալ զարուեստ ինչ՝ եւ կամիցի ելանել յուսուցչէն, այսինքն՝ ի վարպետէն իւրմէ, պարտի այսու կանոնիւ օրհնել:

Նախ պարտ է օրհնող քահանային՝ նստուցանել զաշակերտն առաջի իւր, եւ ըստ պատշաճի խրատել զնա հոգեւորական խրատուք եւ ուսմամբ. այսինքն՝ իբրեւ զխոստովանահայր պատուիրել նմա, հեռի կալ յետ այնորիկ յամենայն չար եւ ի մոլար սովորութեանց. այսինքն յերդմանէ յերդմնեցուցանելոյ, ի սուտ ասելոյ. ի գողութենէ, յաւելի առնելոյ եւ պակաս տալոյ, զանպիտան եւ զվատն ի տեղի պատուականին եւ պիտանւոյն սըտութեամբ վաճառելոյ. եւ ի բանից եւ կանոնաց աւագագոյն ուսուցչացն ելանելոյ. եւ յամենատեսակ պատրանաց աշխարհիս, որովք կորուսանէ մարդ զհոգի իւր սակս բազմացուցանելոյ անյագ ագահութեամբ զանօտս ինչս, պարտ է զգուշացուցանել զնա յայնցանէ, եւ ընդ հակառակն

պատուիրել նմա լինել ճշմարտախօս, արդարադատ, իրաւակշիռ, երկիւղած յԱստուծոյ. ողորմած ամենեցուն, եւ երախտագէտ վարպետին իւրոյ եւ ծնողացն:

Յետ խրատական քանիցս՝ Քահանայն ասէ. «Հայր մեր».

Սարկաւագն:

Եւ ես խաղաղութեան զՏէր աղաչես":

Քահանայն:

Օրհնութիւն եւ փառք Հօր եւ Որդւոյ":

Եւ ապա Շարական Ա. Կ.

Մնկ. Աշակերտք Քրիստոսի եւ առ ամենայն տիեզերս առաքեալք. բարեխօսեցէք առ Տէր վասն մեր:

Որք առիք զպատուէր քարոզել անեղծին զբանն կենաց աշխարհի բարե":

Որք արժանի եղէք տեսանել մարմնով զՈրդին Աստուծոյ յայտնապէս. բարեխօսեցէք առ Տէր վասն մեր:

Ձա. Որ սիրողք էք արարչին արարածոց Քրիստոսի սուրբ առաքեալք. բարեխօսեցէք առ Տէր վասն մեր:

Որ քարոզք էք ընդհանուր տիեզերաց Քրիստոսի սուրբ առաքեալք. բարե":

Որ պսակք էք ամենայն եկեղեցեաց Քրիստոսի սուրբ առաքեալք. բարե":

Մեծ. Ուրախ լեր Աստուածածին՝ տաճար անխախտելի զքեզ մեծացուցանեմք:

Ցնծացար անարատաբար. եւ զԱստուած վայելչապէս ծնար. ուրախ լեր":

Ե՛րգէ մարգարէն սուրբ է տաճար քո սքանչելի արդարութեամբ և՛ դուռըն երկնային. ուրախ լե՛ր։

Խ. չ. Խա՛չ քո եղիցի մեզ ապաւէ՜ն բոցանի՛չ փայլմամբն իւրով. խորտակեաց ըզթշնամին և եւոյծ ըղդատակնի՛ք անուանեալ փայտըն կենաց ի փըրկութիւն տիեզերա՜ց։

Վե՛ր առեալ ցընծան երկինք և ե՛րկիրս ուրախանա՛յ ընդ յայտնիլ սըրբ՛ոյ խաչին սուա՞կնաձև քառաթևին. որ զաշխարհս լուսաւորեա՛ց արեգականակերպ ճառագայթիւք։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և միշտ՛՛։

Փոխեա զձայնն և երգեսցիր զձայն երանաւոյն ԱԿ։

Թարգ. Ո՛ր երկոքումբք սուրբ լուսաւորչօ՛ք տանըն Թորգոմայ, հաստատեցեր զեկեղեցիս Հա՛յաստանեաց զլոյս իմաս-

տից ի մե՛զ ծագելով. մաղթանօք սոցա Քրիստո՛ս խնայեա՜ ի մեզ։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Զվաստակս ձեռաց քոց կերիցես երանի է քեզ. և բարի եղիցի։

Երանի ամենեցուն որք երկնչին ի Տեառնէ և գնան ի ճանապարհս նորա։

Ընթերցուածս յԱռակաց։

Որդեա՛կ՝ մի՛ տար քուն աչաց քոց և մի՛ նիրհումն արտևանանց քոց։ Զի ապրեսցիս իբրև զայծեամն ի հաղբից. և իբրև զհաւ յորոգայթից։ Ե՛րթ առ մրջիմն, և նախանձեա՛ց ընդ ճանապարհս նորա. լե՛ր իմաստնագոյն քան զնա։ Զի նորա ո՛չ գոյ երկրագործութիւն. և ոչ հարկապահ, և ոչ այն որ տագնապիցէ. և ո՛չ ընդ տերամբք է։ Եւ պատրաստէ յամարայնոյ զկերակուր. և բազում համբարս դնէ ի հունձս։

Մինչև յե՞րբ անկեալ կաս ո՛վ վատ. կամ ե՞րբ ի քնոյ զարթիցես։ Փոքր մի

ննջիցես. փոքր մի նստիցիս, փոքր մի նիրհիցես, փոքր մի հանգուցանիցես զձեռն քո ի վերայ լանջաց քոց։ Ապա այնուհետեւ հասանիցի քեզ իբրեւ գչար ճանապարհորդ աղքատութիւն և կարօտութիւն քո իբրեւ գժիր սուրհանդակ։ Ապա եթէ անդանդաղ լինիցիս. եկեսցէ իբրեւ զաղբիւր ամառն քո. և կարօտութիւն իբրեւ զայր մի չար ինքնահալած լինիցի։

Ընթերցուածս յԱմովսայ Մարգարէ է։

Ահա աւուրք գան ասէ Տէր՝ և հասցեն կալք կթոց. և խայծեսցի խաղող ի հարաւունս, և բղխեսցեն լերինք զքաղցրութիւն. և ամենայն բլուրք անտառախիտք եղիցին։ Եւ դարձուցից զգերութիւն ժողովրդեան իմոյ Իսրայէլի. և շինեսցեն զքաղաքս ապականեալս, և բնակեսցին և տնկեսցեն այգիս, և արբցեն զգինի նոցա. արասցեն պարտէզս, և կերիցեն զպտուղ նոցա։

Եւ տնկեցից զնոսա յերկրի իւրեանց՝ և մի ևս մերժեսցին յերկրէ իւրեանց զոր ետու ես նոցա ասէ Տէր Աստուած ամենակալ։

Պօղոսի առաքելոյն ի Կորնթացւոց թղթոյն է ընթերցուածս։

Այլ Աստուծոյ շնորհ՝ որ յամենայնի հռչակ հարկանէ զմէնջ ի Քրիստոս Յիսուս. և զհոտ գիտութեան իւրոյ յայտնի առնէ մեօք յամենայն տեղիս։ Զի հոտ անոյշ եմք Քրիստոսի առ Աստուած ի մէջ փրկելոցն և ի մէջ կորուսելոցն։ Ոմանց հոտ ի մահուանէ ի մահ. և ոմանց հոտ ի կենդանութենէ ի կեանս. և առ այս ո՞ բաւական իցէ։ Թէպէտ և բաժինք շնորհաց են՝ այլ հոգի նոյն է, Եթէ բաժինք պաշտամանց են. այլ տէր նոյն է։ Եթէ բաժինք յաջողութեանց են, այլ Աստուած նոյն է, որ յաջողէ զամենայն յամենայնի։ Բայց իւրաքանչիւր ումեք տուեալ է յայտնութիւն Հոգւոյն առ իւրաքան-

չիւր օգուտ։ Ումեմն ի Հոգւոյն տուեալ է բան իմաստութեան, այլում բան գիտութեան ըստ նմին Հոգւոյ։ Միւսումն հաւատք նովին Հոգւով, այլում շնորհ բժշկութեանց նովին Հոգւով։ Այլում յաջողութիւն զօրութեանց՝ այլում մարգարէութիւն, այլում ընտրութիւն հոգւոց, այլում ազգք լեզուաց, այլում թարգմանութիւն լեզուաց։ Այլ զայս ամենայն յաջողէ մի և նոյն Հոգի, և բաժանէ իւրաքանչիւր որպէս և կամի։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Զզօրս ձեռաց մերոց ուղիղ արա ի մեզ Տէր, և զզօրս ձեռաց մերոց յաջողեա մեզ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Յետ Յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի։

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ի Գալիլեայ ի լեառն ուր ժամադիր եղև նոցա Յիսուս։ Իբրև տեսին զնա՝ երկիրպագին նմա, և ոմանք յերկուացան։ Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի, որպէս առաքեաց զիս Հայր և ես առաքեմ զձեզ։ Գնացէ՛ք այսուհետև աշակերտեցէ՛ք զամենայն հեթանոսս, մկրտեցէ՛ք զնոսա յանուն Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգւոյն սրբոյ։ Ուսուցէ՛ք նոցա պահել զամենայն՝ զոր ինչ պատուիրեցի ձեզ։ Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս մինչև ի կատարած աշխարհի։

Փառք քեզ տէր Աստուած մեր։

Քարոզ։

Վասն իջանելոյ շնորհաց Հոգւոյն Սրբոյ ի վերայ աշակերտիս այսորիկ և մեր ամենեցուն՝ զՏէր աղաչեսցուք։

Վասն մաքրեալ պայծառացուցանելոյ զմիտս սորա յամենայն աղտեղութենէ մեղաց, և ի տգիտութենէ խաւարային խորհրդոց և բանից՝ զՏէր աղա″։

Վասն առաջնորդելոյ սմա յամենայն առաքինի վարս, և ի խորհուրդս պատուիրանապահութեան Տեառն Աստուծոյ՝ զՏէր աղա″։

Վասն պարգևելոյ սմա զպարգևս աստուածային անհուն ողորմութեան, ի ձեռն արդար վաստակոց, և բարի քաղաքավարութեանց սորա՝ զՏէր աղա″։

Վասն ամօթխածութեամբ և խոնարհութեամբ մնալոյ սորա առաջի Տեառն Աստուծոյ և երախտաւոր ծնողաց իւրոց՝ զՏէր աղա″։

Վասն խառնելոյ աստուածային

քաղցր օրհնութեան ի վաստակս ձեռաց սորա և ամենայն ժողովրդեանս, որք շուրջ կան զմեօք՝ զՏէր աղա″։

Վասն անփորձ և անսասան պահելոյ զսա յամենայն յորոգայթից սատանայի, և ամենայն ձախորդութեանց աշխարհիս՝ զՏէր աղա″։

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, և կատարելոյ զբարի խորհուրդս մտաց սորա և մեր ամենեցուն՝ զՏէր աղա″։

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և″։

Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Ա″ս։

Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր″։

Աղօթք։

Տէր Աստուած ամենակալ՝ արարիչ երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից. առ քեզ կարդամք խոնարհեալ անձամբք, և հայցեմք զգթութիւն ի քէն։

Նայեաց Տէր՝ յաղաչանս մեր, ընկալ զխնդրուածս ծառայից քոց. և պարգևեա զառատ ողորմութիւն քո ամենայն հաւատացելոց յանուն քո, մանաւանդ՝ ծառայիս քո այսորիկ՝ որ կրթեալ զանձն իւր պարկեշտ վարուք, և առաքինի գործովք, և կեցեալ մինչև ցայսօր ի քաղաքական և ի կենցաղօգուտ յուսումնասիրութիւնս ընդ դաստիարակութեամբ ուսուցչի իւրոյ, կամիցի այժմիկ առնուլ զօրհնութիւնս քո ի ձեռն մեր. և լինել ինքն իբրև զմի ի քեզահաճոյ և ի բարեվաստակ արանց, և ուսուցիչ այլոց՝ գործակցութեամբ Տեառն մերոյ և փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի։ Եւ դու մարդասէր

և ողորմած Տէր՝ որպէս ըստ անչափ բարերար կամաց քոց ի սկզբանն օրհնեցեր զնախահայրն մեր զԱդամ, և զամենայն ժառանգս նորա, պարգևելով նոցա զկարողութիւն գործելոյ զամենայն, և ուսուցեր նոցա զկարևոր և զկենցաղօգուտ արուեստագիտութիւնս. որով կըրթեալ նոքա զկնի արտաքսման ի դրախտէն հնարէին զհնարս կեցութեան իւրեանց, և վայելեալ զանչափ պարգևս առատ ողորմութեան քո փառաւորէին զամենառատ տէրութիւն քո, նոյնպէս օրհնեա * և այժմ ըզծառայս քո զայս առաջնորդելով սմա ի գործս բարիս և յաջողեա զամենայն գործս ձեռաց սորա հեռի պահելով ի սմանէ

զամենայն սատանայական չար սովորութիւնս, խաբեբայական պատրանս աշխարհի, և զաւելորդ ընչասիրութիւնս և զախտս անյագ ագահութեան՝ որով միշտ սովոր են մարդիկ կորուսանել զհոգիս իւրեանց թիւրելով զուղիղն՝ և կորուսանելով զյարգ պատուական արուեստից իւրեանց և բարի վաստակոց ի պատճառս ցանկութեան անիրաւ ստացուածոց: Այլ դու բարերար և մարդասէր Տէր՝ որպէս օրհնեցեր ամենաքաղցր բերանով քով զԱբրահամ, զԻսահակ, զՅակոբ, և զժառանգս նոցա, նախ զաչս հոգւոց նոցին լուսաւորելով և փառաց քոց արժանաւորս առնելով, և ապա զմարմնական

գործս ձեռաց իւրեանց՝ աճեցուցանելով և բազմացուցանելով, նոյնպէս օրհնեա՛ * և այժմ զերկրպագու ծառայս քո զայս, և որպէս զԱբրահամու զԻսահակայն զՅակոբայն, և զայլ նահապետաց, աճեցո՛ և բազմացո՛ զվաստակս ձեռաց սորա, և արժանի արա անսպառ ողորմութեան և անչափ գթութեան քո. զի դու օրհնեցեր զամենայն գործս ձեռաց մարդկան, և անսուտ բանիւ քով սահմանեցեր ի վերայ Ադամայ նախահօրն մերոյ, ասելով՝ քրտամբք երեսաց քոց կերիցես զհաց քո, մինչև դարձցիս յերկիր:

Լո՛ւր աղաչանաց մերոց մարդասէր Տէր՝ և յաջողեա՛ զամենայն վաստակս և զգործս

ձեռաց սորա. փրկելով յամե-
նայն ձախողակի փորձանաց և
ի պատահարաց աշխարհիս: Եւ
զոր ինչ զողջակէզս և պատա-
րագս ի բարի վաստակոց իւրոց
մատուցանելոց իցէ քեզ պար-
գևողիդ մեզ զամենայն բարու-
թիւնս, դու որպէս զԱբելին,
զՆոյին, և զԱբրահամուն ընկալ
ի հաճոյս քո մարդասէր Տէր,
և զտրիտուրն պարգևեա սմա
զանվախճան զերկնից արքայու-
թիւնդ՝ զի անդադար փառա-
ւորեսցէ զքեզ ընդ Որդւոյ և
ընդ սրբոյ Հոգւոյդ. այժմ և":

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Աստուծոյ երկրպագեսցուք:

Արդ՝ խնդրեմք ի քէն բա-
րերար և բազումողորմ Աստ-

ուած՝ նայեաց յերկրպագու-
թիւնս մեր, խոնարհեա՛ց յաղա-
չանս ծառայից քոց. և ունկնդիր
ձայնի խնդրուածաց մերոց: Զի
ի քեզ եմք ապաւինեալ՝ և քո
առատ ողորմութեանդ և անըս-
պառ գթութեանդ փափագիմք:
օրհնեա՛ Տէր՝ զգործս ձեռաց
ծառայիս քո այսորիկ, և փըր-
կեա՛ զսա յամենայն չար փոր-
ձանաց դիւաց, և ի սնոտի պատ-
րանաց նորա: Օրհնեա՛ Տէր՝
զաշակերտս զայս, և զուսուցիչ
սորին պարգևելով սոցա զպէտս
մարմնական պիտոյից իւրեանց,
զապրուստ անձանց, և արդիւ-
նաբերս առնելով զվաստակս և
զաշխատանս ձեռաց սոցա: Որ-
պէս զԱբրահամուն օրհնեա՛,
որպէս Իսահակայն և զՅակո-

բա՛յն, և որպէս զերանելոյն Յոբայ անձեցո՛ և բազմացո՛ զժառանգս որդեծնութեան սոցա, և զայլ բարութիւնս: Պարգևեա՛ սոցա Տէր զառողջ կեանս, զառաքինի վարս, և զհամեստաբարոյ երջանկութիւնս. որովք կարասցեն սոքա ուղիղ հաւատով, և աներկմիտ յուսով հանապազ կարդալ առ ամենամեծդ տէրութիւն քո, և վայելել զանսպառ բարութիւնս քո ի վիճակս բարօրութեան իւրեանց: Ամրապնդեա՛ Տէր՝ ի միտս սոցա զերկիւղ սուրբ պատուիրանաց քոց, և տո՛ւր սոցա զիմաստութիւն՝ զբարիս խորհիլ և խօսիլ և գործել առաջի քո յամենայն ժամ ի չար խորհրդոց, ի բանից և ի գործոց

փրկեա՛ զսոսա, և վարձատրեա՛ զուսուցիչս զայս յանսպառ գանձուց Թագաւորութեան քո. և մեք գոհանալով փառաւորեսցուք զՀայր և զՈրդիդ և զսուրբ Հոգիդ յաւէ՛՛:

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր զի սո՛՛:

Աղօթք

Պահպանիչ և յոյս հաւատացե՛՛:
Հայր մեր որ յերկինս ես՛:

ԿԱՆՈՆ

ՀՈԳԵՀԱՆԳՒՍՏ ԿԱՏԱՐԵԼՈՑ

Նախ ասի «Հայր մեր» և ապա

Ալէլուիա ալէլուիա։

Երանի որ խորհի զաղքատն և զտընանկն. յաւուր չարի փրկէ զնա Տէր։

Տէր փրկէ զնա և կեցուցանէ, երանելի առնէ զնա ի վերայ երկրի. և ոչ մատնէ զնա ի ձեռս թշնամեաց իւրոց։

Տէր օգնական է նմա ի մահիճս ցաւոց իւրոց. զամենայն անկողինս նորա դարձուցանէ ի հիւանդութենէ նորա։

Ես ասացի Տէր ողորմեա ինձ. բժշկեա զանձն իմ ես մեղայ քեզ։

Թշնամիք իմ ասացին ինձ չար. երբ իցէ զի մեռցի, և կորիցէ անուն նորա։

Մտանէր տեսանել զնանրութիւն. խօսէր ի սրտի իւրում, և ժողովէր զանօրէնութիւն յանձն իւր։

Արտաքս ելանէր և զնոյն խօսէր. զինէն շշնջէին ամենայն թշնամիք իմ։

Խորհեցան չար ի վերայ իմ. բան անօրէնութեան եդին ի վերայ իմ։

Միթէ որ ննջիցէ, այլ ո՛չ ևս յաւելցէ յառնել. քանզի և այրն խաղաղութեան իմոյ, յոր և ես յուսացայ։

Որ ուտէր զհաց իմ, յաճախեաց առնել ինձ խաբէութիւն։

Այլ դու Տէր, ողորմեա ինձ և կանգնեա զիս, և ես հատուցից նոցա։

Յայսմ ծանեայ՝ թէ հաճեցար ընդ իս. զի մի ուրախ եղիցին յիս թշնամիք իմ։

Այլ զիս յամբծութեան իմում ընկալար, և հաստատեցեր զիս առաջի քո յաւիտեան։

Օրհնեալ Տէր Աստուած Իսրայելի յաւիտեանս յաւիտենից. եղիցի եղիցի։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Որպէս փափագէ եղջերու յաղբերս ջուրց, այնպէս փափագէ անձն իմ առ քեզ Աստուած։

Ծարաւի է անձն իմ առ քեզ Աստուած, հզօր և կենդանի. երբ եկից երևեցայց երեսացդ Աստուծոյ։

Եղեն ինձ արտասուք իմ կերակուր ի տուէ և ի գիշերի. և այն զի ասէին ցիս զօրհանապազ՝ թէ ո՞ւր է Աստուած քո։

Զայս որպէս յիշէի, տառապէր յիս անձն իմ, քաջալերէի, զի մտից ընդ յարկաւ սքանչելեաց տանն Աստուծոյ։

Ի ձայն ցնծութեան խոստովանութեան և ի ձայն բարեկենդանութեան։

Արդ ընդէ՞ր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէ՞ր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած. խոստովանեա նմա՝ Փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ. վասն այսորիկ յիշեցի զքեզ յերկրէն Յորդանանու, ի Հերմոնէ լեռնէ փոքուէ։

Խորք խորոց կարդացին առ քեզ, ի ձայն սահանաց քոց։

Ամենայն զբօսանք քո, և ալիք քո անցին ի վերայ իմ։

Ի տուէ պատուիրեաց Տէր զողորմութիւն իւր, ի գիշերի զօրհնութիւն նոր. և աղօթք իմ առ Աստուած վասն կենաց իմոց։

Ասացի Աստուծոյ ընդունող իմ ես.

ընդէր մերժեցեր զիս. ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։

Ի փշրել ոսկերաց իմոց նախատեցին զիս թշնամիք իմ. յասել ցիս զօրհանապազ, թէ ուր է Աստուած քո։

Արդ ընդէր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէր խռովես զիս. յուսա առ Աստուած, խոստովանեա նմա՝ Փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՟։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Դատ արա ինձ Աստուած. և իրաւ արա ինձ ի դատաստանի իմում։

Յազգէ որ ոչ է սուրբ. ի մարդոյ՝ մեղաւորէ նենգաւորէ փրկեա զիս։

Դու Աստուած հզօրիչ իմ ես. ընդէր մոռացար զիս, ընդէր տրտում գնամ ես ի նեղել թշնամւոյ իմոյ։

Առաքեա Տէր զլոյս քո և զճշմարտութիւն քո. զի առաջնորդեսցեն ինձ, և հանցեն զիս ի լեառն սուրբ և ի՛յարկըս քո։

Մտից առաջի սեղանոյ Աստուծոյ առ Աստուած, որ ուրախ առնէ զմանկութիւն իմ։

Խոստովան եղէց քեզ օրհնութեամբ Աստուած Աստուած իմ։

Արդ ընդէր տրտում ես անձն իմ, կամ ընդէր խռովես զիս, յուսա առ Աստուած, խոստովանեա նմա Փրկիչ երեսաց իմոց Աստուած է։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՟։

Օրհնեալ Հոգիդ սուրբ Աստուած ճշմարիտ. ամէն։

Սաղմոս։

Ողորմեա ինձ, Աստուած, ըստ մեծի ողորմութեան քում, ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանօրէնութիւնս իմ։

Առաւել լուա զիս յանօրէնութենէ իմմէ, և ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս։

Զանօրէնութիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ։

Քեզ միայն մեղայ, Տէր և չար առաջի քո արարի։

Որպէս արդար եղիցիս ի բանս քո, և յաղթեսցես ի դատել քում։

Անօրէնութեամբ յղացաւ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ։

Դու, Տէր, զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ։

Ցօղեա յիս մշտակաւ և սուրբ եղէց, լուա, և քան զձիւն սպիտակ եղէց։

Լսելի արա ինձ, Տէր. ցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք։

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անօրէնութիւնս իմ քաւեա յինէն։

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս՝ Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում։

Մի ընկեներ զիս, Տէր, յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն։

Այլ տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան և հոգւով պետութեան քոյ հաստատեա զիս։

Ուսուցից անօրինաց զճանապարհս քո, և ամբարիշտք առ քեզ դարձցին։

Փրկեա զիս յարենէ, Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ. ցնծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում։

Տէր, եթէ զշրթունս իմ բանաս, բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս քո։

Թէ կամեցեալ էիր, պատարագս մատուցանէաք, բայց դու ընդ ողջակէզս իսկ ոչ հաճեցար։

Պատարագ Աստուծոյ՝ հոգի խոնարհ, զսիրտ սուրբ և զհոգի խոնարհ Աստուած ոչ արհամարհէ։

Բարի արա, Տէր, կամօք քովք Սիոնի, և շինեսցին պարիսպքն Երուսաղէմի։

Յայնժամ հաճեսցիս ընդ պատարագս արդարութեան, յորժամ ուխտից պատարագըս հանցեն ի սեղան քո զուարակս։

Փառք Հօր և Որդւոյ և"։ Այժմ և միշտ և"։

Քարոզ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսց"։

Քահանայն։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և Որդւոյ"։

Քահանայն խոնարհ արկանէ և ասէ։

Շարական Գ.Ձ։

Հանգ. Որ երկայննամիտդ ես Տէր քաղցր և անոխակալ հանգո զհոգիս

քոց ծառայից. զի մի դարձցի տնանկն ամաչեցեալ յաւուր ահեղ ատենին։

Զյիշատակ հրաժարելոցն ի հաճոյս քեզ ընկալցիս. եւ զուխտս մեր ընկալ որպէս զԱբելին զնոյն եւ զԱբրահամու. զի մի։

Ի խորան քում սիրողացն հանգուցես զծառայս քո. եւ զհոգիս նոցա դասեսցես ընդ սուրբս քո. զի մի։

Ցոր. Այսօր յարութիւն Քրիստոսի տօնեցէք հաւատացեալք ի մի Աստուած Հայր ամենակալ։

Այսօր եւ կանանցն իւղաբերիցն աւետիս տալով առաքելոցն օրհնեն զԱստուած զՀայր ամենակալ։

Այսօր եւ հրեշտակք ի յերկինս հոգեւոր հրճուանօք երգով. օրհնեն զԱ"։

Հոգ. Որ համագոյդ ես Հօր եւ Որդւոյ. անճառաբար բղխումն ի միշտ է էն. այսօր բղխեցեր ջուր կենդանի յԵրուսաղէմ. Հոգի Աստուծոյ ողորմեա։

Որ արարչակից ես Հօր եւ Որդւոյ. որով կենդանածնեալք ի ջուրս արարածք. այսօր որդիս Աստուծոյ ծնանիս ի ջուրց. Հոգի Աստուծոյ։

Որ փառակից ես Հօր եւ Որդւոյ. եւ քննես զխորս Աստուծոյ. այսօր խորագէտս իմաստից բղխմամբս աշխարհի արարեր. Հոգի Աստուծոյ։

Մեծ. Լոյս լուսոյ մայր, եւ կենարար բանին բնակարան. քեզ երանիցեն ազգ եւ ազինք ամենայն։

Ստեղծողին մայր, եւ հնութեան կերպի նորոգողին. քեզ երա"։

Լոյս ծագեցաւ ի քէն, նստելոցս ի խաւարի. քեզ երա՛՛։

Խաղի. Փայտ կենաց որ փոխանակ մահացու պտղոյն ըղՔրիստոս պտղաբերեցեր. պարսպեալ պահեա զուխտս հաւատացելոց։

Քեւ բացաւ մեզ ճանապարհ ծառոյն կենաց ի սրովբէափակ պահպանութենէն. պարըսպեալ պա՛՛։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛՛։ Այժմ և միշտ և՛՛։

Քեւ ազատեցաւ նախահայրն ի ճաշակմանէ պտղոյն. և քեզ երկրպագեն ամենայն հաւատացեալք. պարըսպեալ պա՛՛։

Մաղթանք։

Յամենայն ժամու աղաչանք իմ այս են. ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս Տէր, և յօտարէն պահեա զծառայս քո մարդասէր Տէր։

Քարոզ։

Աղաչեսցուք զկենսատու Փրկիչն մեր Քրիստոս. որ կամաւոր խաչելութեամբն իւրով զարարածս փրկեաց. և հեղմամբ արեան իւրոյ զթողութիւն շնորհեաց յուսացելոց իւրոց. ամենակալ Տէր Աստուած մեր կեցո և ողորմեա։

Աղօթք։

Անկեալ առաջի քո բարեբար և բազումողորմ Աստուած՝ աղաչեմք ամենայն սրտիւք մերովք, և խնդրեմք զգթութիւն ի քէն. որպէս խոստացար ծառայից քոց և ասացեր, զամենայն զոր ինչ խնդրիցէք հաւատով յանուն Որդւոյ ի Հօրէ, տացի ձեզ։ Շնորհեա և այժմ հաւատացելոցս ի քեզ, և կա-

տարեա ի բարի զխնդրուածս մեր. զի ի քեզ եմք ապաւինեալ: Եւ քո առատ ողորմութեամբդ մխիթարեա զմեզ ի կեանս յայսմիկ. և առաջնորդեալ հասո յանձառ երկնից արքայութիւնդ, ի փառաբանութիւն և ի պատիւ ամենասուրբ Երրորդութեանդ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Յիշեա Տէր և ողորմեա:

Բարերար և բազումողորմ Աստուած՝ քո անմոռաց գիտութեամբդ՝ և անբաւ մարդասիրութեամբդ յիշեա զամենայն հաւատացեալս ի քեզ, և ողորմեա ամենեցուն: Օգնեա, և

փրկեա յիւրաքանչիւր վտանգից և ի փորձութեանց: Արժանաւորեա գոհութեամբ փառաւորել զՀայր և զՈրդի և զսուրբ Հոգիդ. այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Ահա Աստուած օգնական իմ և Տէր ընդունող հոգւոյ իմոյ:

Ընթերցուածս յԱռակաց:

Պատուեա զՏէր ի քոյոց արդար վաստակոց. և հան նմա պտուղ ի քոց արդարութեան արմտեաց. զի լցցին շտեմարանք քո լիութեամբ ցորենոյ. և գինեաւ հնձանք քո առաւել ևս բղխեսցեն:

Որդեակ՝ մի՛ լքանիր ի խրատու Տեառն, և մի՛ լուծանիցիս յանդիմա-

նեալ ի նմանէ, զի զոր սիրէ Տէր՝ խրատէ, տանջէ զամենայն որդի զոր ընդունի։

Ընթերցուածս ի Գործոց առաքելոց։

Այնպէս պաշտեմ զՀայրենի Աստուածն. հաւատացեալ ամենայնի որ ինչ յօրէնս և ի մարգարէս գրեալ է։

Ունիմ յոյս առ Աստուած. որում և դոքա իսկ ակն ունին՝ թէ յարութիւն լինելոց է արդարոց և մեղաւորաց։

Յորում և ես իսկ ճգնիմ, անխիղճ միտս ունել առ Աստուած և առ մարդիկ յամենայն ժամ։

Ի բազում ամաց ողորմութիւնս եկի առնել յազգդ իմ, և ետու պատարագս. որովք գտին զիս սրբեալ ի տաճարին։

Պօղոսի առաքելոյն ի Կաթուղիկեայց առաջին թղթոյն է ընթերցուածս։

Սիրելիք, զայն իսկ և մեռելոց խոստացեալ է՝ զի դատեսցին ըստ մարդկան մարմնով. և կենդանասցին ըստ Աստուծոյ՝ Հոգւով։

Ամենեցուն վախճան մերձեալ է, զգաստացարուք այսուհետև. և լերուք զուարթունք յաղօթս։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Աստուած ողորմեա մեզ և օրհնեա զմեզ, երևեցո զերեսս քո ի մեզ՝ և ողորմեա մեզ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պատասխանումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Եւ մտեալ շրջէր ընդ Երիքով. և ահա այր մի անուն կոչեցեալ Զաքէոս. և նա էր մաքսապետ. և ինքն մեծատուն. և խնդրէր տեսանել՝ թէ ո՞վ իցէ Յիսուս, և ոչ կարէր ի բազմութենէն, զի կարճ էր հասակաւ. և ընթացեալ յառաջ, ել ի ժանտաթզենին զի տեսանիցէ զնա. քանզի ընդ այն իսկ անցանելոց էր։

Իբրև եկն ի տեղին. հայեցաւ ի վեր Յիսուս՝ և ասէ ցնա. Զաքէ՝ փութա՝ էջ այտի, զի այսօր ի տան քում արժան է ինձ ագանել. փութացաւ և էջ՝ և ընկալաւ զնա ուրախութեամբ։

Իբրև տեսին ամենեքին, տրտնջէին և ասէին՝ թէ առ առն մեղաւորի եմուտ լուծանել։

Եկն՝ եկաց Զաքէոս՝ և ասէ ցՏէր.

Տէր՝ ահա զկէս ընչից իմոց տաց աղքատաց. և եթէ զոք զրկեցի, հատուցից չորեքկին։

Եւ ասէ ցնա Յիսուս. այսօր եղև փրկութիւն տանս այսմիկ. քանզի և սա որդի Աբրահամու էր։

Զի եկն Որդի մարդոյ խնդրել և կեցուցանել զկորուսեալսն։

Քարոզ։

Վասն ի վերուստ խաղաղութեան և փրկութեան անձանց մերոց, զՏէր աղաչեսցուք։ Տէր ողորմեա։

Վասն լսելի լինելոյ Տեառն Աստուծոյ ձայնի աղաչանաց մերոց, զՏէր աղա″։

Վասն քաւիչ և ներող լինելոյ Աստուծոյ ի վերայ մեղաց մերոց, զՏէր աղա″։

Վասն թողլոյ մեզ զամենայն յանցանս մեր զկամայ և զակամայ, զՏէր աղա″։

Վասն զի մի՛ ընդ խոտանման դատանիցիմք յաւուրն պատասխանատուութեան, զՏէր աղա″:

Վասն հոգւոցն հանգուցելոց, որք ճշմարիտ և ուղիղ հաւատով ի Քրիստոս ննջեցին՝ զՏէր աղա″:

Եւ ևս միաբան վասն ճշմարիտ և սուրբ հաւա″: Զանձինս մեր և զմիմեանս Տեառն Աստու″: Ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողոր″:

Աղօթք:

Հա՛յր երկնաւոր՝ բարեգութ և ողորմած, քաղցր և երկայնամիտ առ ամենեսեան որք խնդրեն ի քէն: Հայեաց ի ստեղծուածս ձեռաց քոց, որ ապաւինիմք ի քո բարերարութիւնդ. և ընկալ ողորմութեամբ քով զպատարագս, զոր մատուցանեմք հաւատացեալքս ի քեզ՝

առ ի յիշատակ ննջեցելոց յանուն քո սուրբ: Զի դու ես Տէր՝ որ հաստատեցեր ի սիրտս մեր զլոյս յարութեան, և զհատուցումն բարեաց ամենեցուն՝ որ հաւատան զալստեան միածնի քո: Դու՝ Տէր Աստուած մեր, յաղթեալ ի մարդասիրութենէ քումմէ՝ առաքեցեր յանքննելին ծոցոյ քումմէ զմիածին Որդիդ քո, որ եկն և գնեաց զմեզ ի ծառայութենէ մեղաց: Եղև իբրև զմեզ մարդ, և հրաւիրեաց զմեզ յորդեգրութիւն Հօրդ երկնաւորի: Մատոյց զինքն պատարագ կամօք քովք, և եբարձ զպարտիս մարդկութեանս մերոյ, հաշտեցուցանել հոգիք հանգուցելոցն ազդմամբ շնորհաց սուրբ Հոգւոյդ. որ

զտարագրեալքս ի քէն՝ ի ձեռն հեղման արեան իւրոյ։ Համարեցաւ ընդ մեռեալս՝ ի գերեզմանի դնելով անապականաբար, և զմահացեալսն ի սկզբանէ՝ կորզեաց ի ձեռաց մահու։ Յարեաւ աքանչելապէս, և մշտնջենաւոր կենդանութեանն հաղորդս արար զմահկանացու բնութիւնս մեր։ Եւ այժմ Տէր Աստուած մեր՝ օրհնեա զպատարագս զայս, առաքելով զաներևոյթ աջ քո և հանգո զկամս ընդունելութեան քո ի մատուցողքս. որք հաւատացին առհաւատչեայ ընդունել զհանգիստ փոխեցելոյն, զոր աւանդեցեր ի պատրաստ բնակութիւն՝ քո անճառ բարեացդ։ Այո՛ Տէր՝ քո անճառ շնորհօքդ, և բազմապատիկ ցնծութեամբ

զժողովուրդս քո, որք հաղորդհանդիպեցան լինել այսմ հոգեւոր խրախութեանս։ Ծաւալեցին ընդ մեզ պարակցութեամբ բանակք զուարթնոցն, բազմելով ի վայելս հաշտարար կամաց քոց։ Որպէս զի երկոքումբք հրճուանօք բերկրեսցին անզեղջդ ես ի փոխատրութիւն նոցա՝ որք կամակար մտօք ընծայեցին զքոյդ քեզ։ Պայծառացո Տէր, աննուազելի փայլմամբ զհոգիս այնոցիկ, յորոց անուն կատարին աղօթքս և պատարագս՝ բարեխօսութեամբ ընտրելոց քոց. որք մատուցին զինքեանս արեամբ բանականաւ քեզ ընդունողիդ Հօր. և յանտեսանելի քոց հատուցմանցդ վայելեսցեն ի փառս՝ որ ոչն

երևէին: Վասն որոյ գոհացողական փառաւորութեամբ և երկրպագութեամբ մատուցանեմք օրհնութիւն ամենասուրբ Երրորդութեանդ՝ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ, այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

Հոգւոցն հանգուցելոց": Վասն հանգուս":
Քրիստոս Որդի Աստուծոյ:
Հայր մեր որ յերկինս ես:

ԿԱՐԳ

ԳԵՐԵԶՄԱՆ ՕՐՀՆԷՔԻ

Քհնյն. Նախ ասէ «Հայր մեր» Սարկ. Եւ ևս խաղաղու՛: Քհնյն. Օրհնութիւն և փառք": և ապա խունկ արկանէ և ասեն շարական Ա.Զ.

Հնգ. Զայն արկեալ կենարարին Ա՛ստուածայի՛ն բարբա՛ռոյն, ասէ եկա՛յք օրհնեալք Հօր իմոյ ժառանգեցէք պա՛տրաստեալ ձեզ ըզկեանսն ի հանդերձեա՛լ երկրի՛ն:

Ընդ առաջ ելանե՛լ քեզ հաւատո՛վ ի յօդս վե՛րինս, աստուա՛ծազգեա՛ց լո՛ւսով պայծա՛ռացեալ ի դա՛սս անմարմնոցն. ի լըսե՛լ ը՛զձայն երանա՛ւէ՛տ կոչմա՛նն:

Ընդ աջմէ քումմէ կացո ընդ իմաստուն սուրբ կուսանսն, ի լուսեղէն առագաստին պայծառացեալ ի դաս անմարմնոցն, ի ժողով անդրանկաց գրելոց յերկինս։

Ցոր. Ընդ լուսանալ միաշաբաթին կանխեցին կանայքն ի գերեզմանն, ի խնկել զանապական մարմինն։

Եւ գտին ըզվէմըն բարձեալ ի դրանց գերեզմանին եւ լըւեալ բարբառ ի հրեշտակէն. եթէ յարեաւ Քրիստոս եւ խափանեաց ըզմահ։

Եւ հանդիպեալ նոցա Տէր առաքելոցն, եւ տուեալ զողջոյն կենդանարար, առաքեցեր զնոսա ի փըրկութիւն տիեզերաց։

Հոգ. Որ ի քրովբէական կառսըդ համբարձիր, այսօր իջեր յերկնից ի դաս առաքելոցըն սուրբ Հոգի. օրհնեալ ես Թագաւոր անմահ։

Որ զըննաս ի վերայ Թեւոց հողմոց, այսօր ի հրեղէն լեզուս բաժանեալ հանգեար յառաքեալսըն սուրբ Հոգի. օրհ։

Որ խնամես տեսչութեամբ զքո զարարածս, այսօր եկիր ի հաստատել զեկեղեցի քո սուրբ Հոգի. օրհ։

Մեծ. Յանճառ փառաց խոնարհեցար ի մեր բնութիւնս, բանդ Աստուած եւ մարմնացար ի սըրբոյ կուսէն։

Եւ ծնար ի սուրբ կուսէն անապական մարմնով. ըզքեզ անդադար բարեբանեալ մեծացուցանեմք։

Այսօր զեկեալդ ի փըրկութիւն ազգի մարդկան, միաբանութեամբ ամենեքեան մեծացուցանեմք։

Խաղ. Սուրբ Խաչն օգնական հաւատացելոց, կանգնեցաւ յերկրի յաղթող թըշնամւոյն. եկայք ժողովուրդք երկըրպագեսցուք։

Արարիչն Աստուած բարձրացաւ ի խաչին, և զմեռեալս մեղօք փայտին ճաշակմամբն, ի սմա նորոգեալ կենդանացոյց,

Փառք Հօր և Որդւոյ և″։ Այժմ և միշտ և″։

Ի միւսանգամ գալըստեան Աստուածորդւոյն, սուրբ խաչն երևի և լուսաւորէ, զի նա է յոյս հաւատացելոց։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Տէր մի սրտմտութեամբ քով յանդիմաներ զիս, և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։ Ողորմեա ինձ Տէր զի հիւանդ եմ ես բժշկեա՝ զանձն իմ զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Յովհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. ո՛չ կարէ որդի մարդոյ առնել յանձնէ և ոչինչ, եթէ ոչ տեսանիցէ զՀայրն զի առնէ. զի զոր նայն առնէ, զնոյն և Որդին նմին նման գործէ։ Զի Հայր սիրէ զՈրդի, և զամենայն ինչ ցուցանէ նմա՝ զոր ինքն առնէ. և մեծամեծս ևս քան զսոյնս ցուցանէ նմա զգործս՝ ընդ որ դուքդ զարմանայք։ Զի որպէս Հայր յարուցանէ զմեռեալս և կենդանի առնէ։ Նոյնպէս և Որդի՝ զորս կամի կենդանի առնէ։ Եւ ո՛չ եթէ Հայր դատի զոք, այլ զամենայն դատաստան ետ որդւոյ իւրոյ. զի ամենեքեան պատուեսցեն զՈրդին՝ որպէս պատուեն զՀայրն։ Որ ոչ պատուէ զՈրդին, ո՛չ պատուէ զՀայր զառաքիչն նորա։

Եւ տայ առն շուրջառն,

Փառաց ի փառս բարձրանան. աջակողմեանքն վերանան. յորժամ լըսեն զերանական ձայն օրհնութեան ի քէն կոչման. ընդունելոյս մեր լըսելցո զաստուածային բարբառըդ քո. զաւաւորեա ըզսա վերնոցն երգել քեզ զփառս ընդ զըւարթնոցն։

Քահանայք և ժողովուրդք հայցեմք ի քէն Տէր բարեգութ. ընդ ընծայեցելոյն հաւատով ընկալ ըզսա նովին յուսով. յԵրուսաղէմ քաղաք վերին յորում արդարքն ժողովին. փառս վերերգել միշտ ընդ նոսին Երրորդութեանդ երրեակ անձին։

Ն ր գ.

Յորժամ գրեալքըն կատարին, որ զայնմ աւուր մեզ պատմեցին. մարգարէից բանքըն յարգին, առաքելոցըն վարձարին.

ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոյըն մեր ննջեցելոց։

Հոգւոյն հանգուցե″։ Վասն հանգու″։
Քրիստոս Որդի″։

Հայր մեր որ յերկինս ես–

Քհնյն. Նախ տալ «Հայր մեր» Սարկ. Եւ ևս խաղաղու″։ Քհնյն. Օրհնութիւն և փառք″։ Եւ տայ խունկ արկանէ և առն շուրջառն ԱԿ.

Հանգ. Արարիչ Աստուած և ըստեղծիչ ամենայն մարդկան, մի անտես առներ ըզննջեցեալսըն մեր. այլ հանգո զհոգիս նոցա ընդ սուրբըս քո։

Որդի միածին յարութիւն տիեզերաց. մի անտես առ″։

Հոգիդ ճըշմարիտ մըխիթարիչ սըգաւորաց. մի անտես առ:

Յաւ. Դու ես Քրիստոս կեանք և յարութիւն ազգի մարդկան. ողորմեա:

Դու յարուցեալ նորոգեցեր ըզտիեզերս. ողորմեա:

Յոյս յարութեան մերոյ աղբիւր կենաց և փըրկութեան. ողորմեա,

Զօգ. Որ առաքեցար ի Հօրէ Հոգիդ անեղ և համագոյ աղաչանօք տնօրինաբար քում էակցին լինել մըխիթարիչ սուրբ առաքելոցն. աղաչեմք ըզքեզ ողորմեա:

Որ իջեր տիրաբար յերկնից ի տեսիլ հողմոյ նըման Աստուած յայտնապէս. և ի հրեղէն լեզուաբաժանեալ հանգեար ի դաս առաքելոցն. աղաչեմք ըզքեզ ողորմեա:

Որ արբուցեր երկնաւոր գինեաւն իմաստութեան զհոգիս սրբոց քոց առաքելոցն. որք արբուցին ըզտըրտմեցելոց որդւոց Ադամայ ըզբաժակն ուրախարար յայգւոյն Եդեմայ. աղաչեմք զքեզ ողորմեա:

Մեծ. Ուրախ լեր Աստուածածին, տաճար անխախտելի. զքեզ մեծացուցանեմք:

Յըղացար անարատաբար, և զԱստուած փայլակնապէս ծընար. ուրախ:

Երգէ մարգարէն, սուրբ է տաճար քո սքանչելի արդարութեամբ, և դուռն երկնային. ուրախ:

Խաղ. Սեղան քո Տէր զօրութեանց հաստատեալ կանգնեցաւ ի խորանի քում. եկայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք

Վէմ պատուական ի խորանի

քում հիմնեցաւ այսօր. եկայք ժողովուրդք երկրպագեսցուք։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և միշտ և՛։

Ի սմա մատուցաւ ճըշմարիտ պատարագ, և զենումն անապական. եկայք ժողովուրդք երկըրպագեսցուք,

Ալէլուիա ալէլուիա։

Բարձր առնեմ զքեզ Տէր զի ընկալար զիս. և ոչ ուրախ արարեր զթշնամիս իմ յիս։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանին Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Զգոյշ լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ և արբեցութեամբ՝ և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ ի վերայ ձեր օրն այն. զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ ի վերայ ամենեցուն որ բնակեալ են ընդ ամենայն երեսս երկրի։ Արթուն կացէք այսուհետև, յամենայն ժամ աղօթս արարէք. զի արժանի լինիջիք զերծանիլ յայնմ ամենայնէ որ լինելոց է, և կալ առաջի Որդւոյ մարդոյ։ Եւ ի տուէ ի տաճարին ուսուցանէր, և զգիշերս ելեալ ագանէր ի լերինն՝ որ կոչիւր Ձիթենեաց։ Եւ ամենայն ժողովուրդն կանխէր ընդ առաւօտս առ նա ի տաճարն լսել ի նմանէ։

Շարական։

Պարակցեալ անմարմնականքն առ կենսատու սուրբ գերեզմանն, տան

զաւետիս ազգի մարդկան վասըն կենացն յաւէժական. դաւանաւորեալ պարուց նոցին ընդընձեցեալ յօրըն վերջին. Եւ լապտերօք մոյծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն։

Զահաւորեալ նշան խաչին յարուցելոց փայլեալ ծագին. հաւատացեալքն ի քեզ բերկրին եւ ուրախ ցոլքըն կոծեցին. զերկրպագուս որբոյ խաչին պայծառացո լուսով նորին. Եւ լապ"։

Երգ.

Թագաւոր փառաց Քրիստոս որ ժամանեալ գաս ի յերկնից ի վերայ թեւոց հողմոց քո Հայրենի կերպարանօք. եւ առնել հրափորձութեամբ ընդքննութիւն որդւոց մարդկան. ողորմեա Տէր ողորմեա հոգւոցըն մերոց ննջեցելոց։

Հոգւոցն հանգուցե": Վասն հանգու":
Քրիստոս Որդի":

Հայր մեր որ յերկինս ես":

— ∘∞∘ —

Քհնյն. Նախ ասէ «Հայր մեր» Սարկ. Եւ եւս խաղաղու": Քհնյն. Օրհնութիւն եւ փառք". Եւ ապա խունկ արկանէ եւ ասէն շարական ԲՋ:

Հանգ. Հրեշտակային ձայնիւն օրհնեսցուք զամենասուրբ զԵրրորդութիւն ընդփառաւորելով ըզՀայր. որ վերակոչեաց զամենեսեան ի մահուանէ յանմահութիւն,

Երգեցէք Տեառն երգ նոր եկեղեցիք սրբեցելոց, Քրիստոսի երկրպագելով. որ վերակոչեաց զամե":

Սրբասաց ձայնիւն օրհնեցո՛ւք, հոգեւորական հնչմամբ գովեսցուք, սուրբ զՀոգին փառաւորելով, որ վերահանգոյց զամենեսեան ի մա՛՛։

Յար. Ո՛ր կամաւոր խաչելութեամբ քո Տէր բարձեր զմեղս. ըղքեզ բարեբանեմք ամենեցուն յարութիւն,

Որ երեքօրեայ թաղմամբ քո Տէր մեռուցեր զմահ. ըղ՛՛։

Ո՛ր լուսափայլ յարութեամբ քո Տէր կենագործեցեր զաշխարհս. ըղ՛՛։

Հոգ. Նոյն և Նման Հօր և Որդւոյ, Հոգիդ անեղ և համագոյ բղխումն Հօր անքննաբար. առող յՈրդւոյ անճառաբար. ի վերնատունն այսօր իջեր, զՀոգիդ շնորհաց քոց արբուցեր արբո և մեզ ողորմութեամբ ի բաշխակեդ իմաստութեան։

Ի՛լց ստեղծող արարածոց որ շըրջեիր ի վերայ ջրոց, նոյն և ի ջուրսն աւազանին ի շնորհել մեզ քում էակցին, զըգուես սիրով աղաւնակերպ, զմարդիկ ծնանիս աստուածակերպ արբո և մեզ՛՛։

Րաբուն վերնոցն իմանալեաց, և ըստորին այսր ըզգալեաց, որ մարգարէս տաս ի հովուաց, և առաքեալս ի ձկնորսաց. աւետաւոր ըզմաքսաւորս, քարոզ բանի քում զհալածողս. արբո և մեզ՛՛,

Մեծ. Սուրբ և Աստուածածին Մարիամ, ցանկալի կուսից և պարծանք ազգի մարդկան, մայր և աղախին մեծացուցանեմք։

Անկէզ մորենի և տաճար ընդհանուր լուսոյն, անապատ և անխախտելի կուսութիւն. մայր և ա՛՛։

Խորհուրդ կենաց և մայր կենդանութեան, և առագաստ հրափայլ ծագմամբ. մայր և աղա:

Խաչի. Ապաւինեցաք ի Խաչ քո արարիչ յաւիտենից, որ ետուր մեզ պահապան յաղթող ընդդէմ թշնամւոյն. աղաչեմք սովաւ Փրկիչ պահպանեա զանձինըս մեր:

Բարձրեալ թագաւոր մեր վասն մեր ելեր ի Խաչ. եւ բարձեր սովաւ զյանցանս նախաստեղծին Ադամայ. աղա",

Փառք Հօր և Որդւոյ և՝: Այժմ և՝:

Գլուխ սուրբ հաւատոյ և փայտ կենաց մարդկան յայտնեալ, զոր տեսեալ այսոյն պղծոյ կործանեցաւ անկանգնելի. աղա":

Ալէլուիա ալէլուիա:

Աստուած յանուան քում կեցո զիս, և ի զօրութեան քում իրաւ արա ինձ:

Աստուած լուր աղօթից իմոց, ունկնդիր բանից բերանոյ իմոյ:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Մարկոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ:

Այսպէս է արքայութիւն Աստուծոյ. որպէս զի այր մի արկանիցէ զսերմանիս յերկիր. և ննջիցէ, և յառնիցէ զցայգ և զցերեկ. և սերմանիքն բուսանիցին և աճիցեն. և նա ոչ գիտէ թէ երկիրն ինքնին բերէ զպտուղ. նախ ըզխոտն, և ապա՝ զհասկն, և ապա՝ ցորեան ատոք ի հասկին. այլ յորժամ

տայցէ զպտուղն, վաղվաղակի առաքէ մանգաղ. զի հասեալ են հունձք։

Եւ ասէր. ո՞ւմ նմանեցուսցուք զարքայութիւնն Աստուծոյ. կամ որո՞վ առակաւ՝ առակեսցուք զնա։

Որպէս հատն մանանխոյ՝ որ յորժամ սերմանիցի յերկրի, փոքրագոյն է քան զամենայն սերմանիս՝ որք են յերկրի։

Եւ յորժամ սերմանիցի, բուսանի և լինի մեծ քան զամենայն բանջար, և արձակէ ոստս մեծամեծս, մինչև բաւական լինել ընդ հովանեաւ նորա թռչնոց երկնից բնակել։

Եւ այնպիսի առակօք խօսէր ընդ նոսա զբանն, որպէս կարող լինէին լսել. և առանց առակի ոչ ինչ խօսէր ընդ նոսա. բայց առանձինն աշակերտացն իւրոց մեկնէր զամենայն։

Տաղականն։

Զայնեցե՛ր առ Ղազարոս որով ետուր մեռելոց յոյս կենդանութեամբ

չորեքօրեայն կենդանացան որք յԱդամայ. կե՛նաց ձայնիւ վերջին փողոյ կոչեա զսա յայսմ հողոյ. ի յօթեվանս Հօր քո լուսոյ ընդնընջեցեալս մեր հանգո։

Ղօղեալ սարսեաց պահակ մահու ի կենարա՞ր ձայնիդ լերոյ. որ պաքէս զոյգ ընդ բանին ետ ընդմեռեալն ըստ հրամանին. իշխանք օդոյս այս սարսեսցեն ընդհոգի սորա մի՛ արգելցին. ի յօ"։

Երգ.

Յօրժամ զրեալ լքըն կալ լտարին, ո՞ր զայնմ աւուր մեզ պալտամեցին. մա՞րգարէից բանքըն յարգին, առաքելոցըն վարդարին. ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոյն մեր նընջեցելոց։

Հոգւոյն հանգուցե՛։ Վասն հանգու՛ Քրիստոս Որդի՛։

Հայր մեր որ յերկինս ես—

Քհնյն. Նախ ասէ «Հայր մեր» Սարկ. Եւ ես խաղաղու՛։ Քհնյն. Օրհնութիւն և փառք՛։ Եւ ապա խունկ արկանէ և ասէ շարական Բ կ.

Հանգ. Գայ զօրութեանց թագաւորն ի նորոգել զարարածս ի ձայն ահեղ բարբառոյ զարթուցանէ զննջեցեալսն։

Դողան երկինք և երկիր յահէ փառաց Քրիստոսի. հուր բորբոքեալ ընթանայ, բոցակիզէ զմեղաւորսն։

Նորափեստուր զարդարին դասք

որբոց կուսանացն, ուրախութեամբ մտանեն ի յառագաստ փեսային։

Ի քեզ եմք ապաւինեալ ամենօրհնեալ Սուրբ հոգի. լեր բարեխօս անդադար վասն մերոյ փրկութեան։

Ցոր. Քո յարութեամբդ փառք վայելէ երկայնամիտ Տէր։

Օրհնեալ է քո յարութիւնդ Աստուած, որ ըզմահ մահու ծանուցեր քոյին կամաւոր մահուամբդ. քո յար՛։

Գոչումն ահեղ հրեշտակին ի վիմին որ քարոզէր առ սուրբ կանայսն, յարեաւ Տէրն ի մեռելոց. քո յար՛։

Հոգ. Իջեր Տէր ողորմութեամբ քո յաշխարհ, և ըզմեռեալ բնութիւնս ի կեանս վերափոխեցեր։

Ելեր այսր առ Հայր փառօք ի յերկինս, և մխիթարիչ առաքելոցն առաքեցեր սուրբ զհոգիդ։

Բացեր Տէր այսօր ըզգանձդ երկնային, և բաշխեցեր առատապէս պարգեւս աղքատ բընութեանս:

Մեծ. Ըզքեզ Աստուածածին որ վերօրհնիս ի զօրաց հրեշտակաց. ազգ մարդկան կենդանեաց մեծացուցանեմք:

Ըզքեզ բնակ հրեղէն աստուածութեանըն յիմանալի զօրացն երանեալ ազգ:

Ըզքեզ մայր Էմմանուելի, մարգարէին յառաջ գուշակեալ ազգ մարդ:

Խաղ. Ի վերայ վիմի հաւատոյ շինեցեր ըզքո սուրբ զեկեղեցի. ըզսա պահեա ի խաղաղութեան:

Որ շնորհեցեր ողորմութիւն ի բնակարանս հրեշտակաց և մարդկան քաւարան. տուր սըմա զանշարժ քո զխաղաղութիւն:

Փառք Հօր և Որդւոյ և... Այժմ և միշտ և...:

Ի տաճարի փառաց սըրբութեանն քո քեզ երգեն մանկունք. տուր սոցա զառատ քո զողորմութիւն:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Աստուած ողորմեա մեզ և օրհնեա զմեզ. երևեցո զերեսս քո ի մեզ և ողորմեա մեզ:

Ծանաչել յերկրի զճանապարհս քո, յազգինս ամենայն զփրկութիւնս քո:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Մատթէոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից գանձի ծածկելոյ յագարակի, զոր գտեալ մարդոյ՝ թաքոյց. և ի խնդութենէ անտի երթայ վաճառէ զամենայն ինչ զոր ունի, և գնէ զագարակն զայն։

Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից առն վաճառականի, որ խնդրիցէ մարգարիտս գեղեցիկս։

Եւ գտեալ մի պատուական մարգարիտ՝ երթեալ վաճառեաց զամենայն զոր ինչ ունէր, և գնեաց զայն մարգարիտ։

Դարձեալ՝ նման է արքայութիւն երկնից ուռկանի արկելոյ ի ծով, և յամենայն ազգաց ժողովելոյ. զոր՝ իբրև լցաւ, հանեալ ի ցամաք՝ և նստեալ ժողովեցին զբարի բարին յամանս, և զխոտանն ի բաց ընկեցին։

Այնպէս եղիցի ի կատարածի աշխարհիս. ելցեն հրեշտակք՝ և մեկնեսցեն զչարսն ի միջոյ արդարոց, և արկցեն զնոսա ի հնոց հրոյն. անդ եղիցի լալ և կրճել ատամանց։

Ասէ ցնոսա Յիսուս. իմացա՞ք զայս ամենայն. ասեն ցնա. այո՛ Տէր։

Եւ նա ասէ ցնոսա. վասն այսորիկ ամենայն դպիր աշակերտեալ արքայութեան երկնից՝ նման է առն տանուտեառն՝ որ հանէ ի գանձէ իւրմէ զնոր և զհին։

Շարական։

Ըստ օրինացն Մովսիսի ընծայեցար ի տաճարին, զի ըզբնութիւնս մարդկային ընծայեսցես Հօր ի յերկինս. խնդրուածովք սուրբ ծերունւոյն քեւ ի կապից արձակելոյն ողորմեա քո ստեղծուածոյս՝ յուսով ի քեզ ննջեցելոյս։

Թագաւորդ հրեղինաց, որ ընդ մարդկան հողեղինաց շրջեցար արնօ-

ընթաբար կրեցեր ըզկիրս մարդկաբար։ որ վասն մեր զայս ամենայն ի յանձն առեր խոնարհութեամբ. ողոր"։

Երգ.

Արարիչ և մարդասէր անոխակալ եւ բարեգութ, որ զովկի ոդ-ի սովբէից Տէր դատաւոր արդարութեան, ընդ սրբոց առաքելոց Տէր պըսակեա զմեր ննջեցեալսն. ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոցն մեր ննջեցելոց։

Հոգւոցն հանգուցե"։ Վասն հանգու"։
Քրիստոս Որդի Աստուծոյ։

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես"։

Քհնյն. Նախ ասէ «Հայր մեր» Սարկ. Եւ ևս խաղաղու"։ Քհնյն. Օրհնութիւն և փառք". և ապա խունկ արկանէ և ասէ շարական Գ.Ձ.

Հանգ. Ի ձայն մեծի զուարթնոյն և ի հընչմանէ հրաշալի փողոյն, ուր հոգացեալ մարմինքս մարդկան նորոգին. յայնժամ աւուր ահեղին յիշեա Տէր և զմեր ըզննջեցեալսն, և հանգո ընդ սուրբս քո։

Յորժամ նշան տէրունեան ճառագայթիւք փայլի, և թագաւորըդ թագաւորաց փառօք տեսանի. յայնժ աւուր ահե"։

Յորժամ ատեան դատաստանին դնի, և դըպրութիւնք հրաշից բանին, յայնժմ աւուր ահեղին յի"։

Յոր. Այսօր յարութիւն Քրիստոսի

տօնեցէք հաւատացեալք. ի մի Աստուած Հայր ամենակալ:

Այսօր և կանայքն իւղաբերք աւետիս տային առաքելոցն օրհնեն զԱստուած զՀայր ամենակալ:

Այսօր և հրեշտակք ի յերկինս հոգեւոր հնչմամբ երգով. օրհնեն զԱստուած:

Հոգ. Որ ի թեւս թեւթեւս աննիւթ սաւառնեալ ես հրացայտ սերովբէից վերանըստեան տէ սրբութեամբ խնամես զարարածս. Հոգիդ սուրբ օրհնեալ ես յարարածոց քոց:

Որ սքանչելապայծառ հրաշալի ձայնիւ ընդ Հօր և ընդ Որդւոյ միշտ փառաբանիս, և քաղցրութեամբ հայիս յարարածս. Հոգիդ սուրբ օրհն:

Այսօր աստուածային տեսչու-

թեամբ ի վերնատունն հնչեալ հոգւոյն հնչմամբ և զառաքեալսն արբուցեալ բաշխեցայր յարարածս. Հոգիդ սուրբ օրհն:

Մեծ. Աստուածածին երկնային զուարն աստուածային ձայնիւն աւետարանէր հրեշտակն. ուրախ լեր բերկրեալդ Տէր ընդ քեզ:

Ի քերովբէս բազմեալն ընդ Հօր անապականաբար բնակիլ հաճեցաւ ի քում յորովայնի. ուրախ լեր բերկ:

Որ բոցեղէն սրովբէիւք շուրջ-փակեալ պաշտիւր, այսօր ի մէջ մարդկան ի գիրկս հօրեղինի յայտնեալ. ու:

Խաչ. Փայտ կենաց որ փոխանակ մահուան պտղոյն ըղձալի ստոս պըտղաբերեցեր. պարըսպեա պահեա զուխտս հաւատացելոց:

Քեւ բացաւ մեզ ճանապարհ ծառոյն կենաց ի սրովբէափակ պահպանութենէն. պարըսպեալ պա″:

Փառք Հօր և Որդւոյ և″: Այժմ և միշտ և″:

Քեւ ազատեցաւ նախահայրն ի ճաշակմանէ պտղոյն. եւ քեզ երկըրպագեն ամենայն հաւատացեալք. պարըս″:

Ալէլուիա ալէլուիա:

Հաճեցար Տէր ընդ երկիր քո, և դարձուցեր զգերութիւն Յակոբայ:

Թողեր զանիրաւութիւն ժողովրդեան քո և ծածկեցեր զամենայն մեղս նոցա:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի որ ըստ Յովհաննու:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ:

Ամէն ամէն ասեմ ձեզ. եթէ ոչ հատն ցորենոյ անկեալ յերկիր մեռանիցի, ինքն միայն կայ. ապա թէ մեռանիցի՝ բազում արդիւնս առնէ:

Որ սիրէ զանձն իւր՝ արձակէ զնա. և որ ատեայ զանձն իւր յաշխարհիս յայսմիկ՝ ի կեանսն յաւիտենականս պահեսցէ զնա:

Եթէ ոք զիս պաշտեսցէ, զկնի իմ եկեսցէ. և ուր եսն եմ, անդ և պաշտօնեայն իմ եղիցի. եթէ ոք զիս պաշտեսցէ, պատուեսցէ զնա Հայրն իմ:

Շարական:

Փառաց ի փառս բարձրանան. աջակողմեանքն վերանան. յորժամ լըսեն զերանական ձայն օրհնութեան

ի քէն կոչման. ննջեցելոյս մեր լըսեցո զաստուածային բարբառդ քո. զասաւորեա ըզսա վերնոցն երգել քեզ զփառս ընդ զուարթնոցն:

Քահանայք և ժողովուրդք հայցեմք ի քէն Տէր բարեգութ. ընդ ննջեցեալսն հաւատով ընկալ ըզսա նովին յուսով. յերուսաղէմ քաղաք վերին յորում արդարքն ժողովին. փառս վերերգել միշտ ընդ նոսին Երրորդութեանդ երրեակ անձին-

Երգ.

Ի գնել բեմին բազմի փեսային և առագաստըն զարդարին, Գաբրիէլեան փողըն գոչէ. սուրբք ամենայն անդ հաւաքին: արդարոց դասքըն բերկրին իսկ մեղաւորքըն թախանձին. ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոցըն մեր ննջեցելոց,

Հոգւոցն հանգուցելոց'': Վասն հանգու'':
Քրիստոս Որդի Աստուծոյ:

Հայր մեր որ յերկինս ես:

Քահն. Նախ ասէ «Հայր մեր» Ամէն. Եւ ես խաղաղու'': Քահն. Օրհնութիւն և փառք''. Եւ ապա խունկ արկանէ և ասէն շարական Դ. Կ.

Հանգ. Լոյս ի լուսոյ. զմեզ լուսաւորեա, որ փառօք Հօր հանդերձեալ ես գալ ի դատել զերկիր, արժանաւորեա և զմեր ըզննջեցեալսն անճառ խոստմանց քոց ընդ սուրբս քո:

Հօր և Հոգւոյ համագոյակից, ի տիեզերական ահեղ ատենին, արժանաւո'':

Երկնի և երկրի արդարև դատաւոր, յորժամ հատուցանես ըստ գործոց իւրաքանչիւրոց, արժա։

Ցուց. Ըզքո յարութիւնդ օրհնեմք մարդասէր, աղաղակելով Տէր փառք քեզ։

Զոր օրհնեն սերովբէքն և գովեն քերովբէքն, աղաղա։

Անդադար բերանով անհանգիստ բարբառով, աղաղա։

Հոգ. Այսօր ցընծան դասք առաքելոցն գալըստեամբ Հոգւոյն Աստուծոյ. զոր մխիթարեաց փոխանակ բանին մարմնացելոյ եղեալ ընդ նոսա. փառս տացուք նմա սրբասաց ձայնիւ։

Այսօր բըղխեաց ջուր կենդանի յերուսաղէմ յորմէ լըցան գետք աստուածայինք. և ընթացեալք արբուցին տիեզերաց զքառավտակ աղբիւրն եդեմայ. փառս տացուք նմ։

Այսօր ցօղով իմանալեաւ յամպոց Հոգւոյն զուարթացան բոյսք եկեղեցւոյ. պարարտացան դաշտք արդարութեամբ, և գեղեցկացան անապատք մաքուր կուսութեամբ. փառս տա։

Մեծ. Մայր և կոյս աղախին Քրիստոսի որ բարեխօսդ ես միշտ աշխարհի. քեզ երանեն ամենայն ազինք։

Մաքուր աղաւնի և հարսն երկնից Մարիամ, տաճար և աթոռ Աստուծոյ բանին, քեզ երանեն ամե։

Քեւ հաճեցան իմանալիքն ընդ հողեղէնքս. և քեւ մերձեցաք ի փայտըն կենաց, քեզ երանեն ամե։

Խաղ. Ով պահապան որ ծագեցար յեդեմայ, նշան յաղթութեան ընդդէմ աներևոյթ թշնամւոյն։

Դու փակեալ դրախտին բացող և առաջնորդ աւազակին. որ զբոցեղէն

սուրբն կատարեալ անեղին հրամանաւ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և՛։ Այժմ և՛։

Քև ցընծան ըստորայինքս ամենայն ի միւսանգամ քո գալստեանն. և յաւէժ զուարճանան զասք անմարմնոցն առ էիցս։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Տէր յոյս աղօթից իմոց՝ աղաղակ իմ առ քեզ եկեսցէ, և մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիրպագութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Մի՛ երկնչիր հօտ փոքրիկ. զի հաճեցաւ Հայր ձեր՝ տալ ձեզ զարքայութիւնն։ Վաճառեցէք զինչս ձեր, և տուք զողորմութիւն. և արարէք ձեզ քսակս առանց հնանալոյ, գանձ անպակաս յերկինս. ուր ո՛չ գող մերձենայ, և ոչ ցեց ապականէ։

Զի ուր գանձն ձեր է, անդ և սիրտք ձեր եղիցին։

Եղիցին գօտիք ձեր պնդեալ ընդ մէջս, և ճրագունք լուցեալք. և դուք նմանողք մարդկան՝ որ ակն ունիցին Տեառն իւրեանց՝ թէ երբ դառնայցէ ի հարսանեաց. զի յորժամ գայցէ և բախիցէ՝ վաղվաղակի բանայցեն նմա։

Երանի իցէ ծառայիցն այնոցիկ՝ զորս եկեալ տէրն գտցէ արթունս. ամէն ասեմ ձեզ, զի գօտի ընդ մէջ ածցէ, և բազմեցուսցէ զնոսա, և անցեալ պաշտեսցէ զնոսա. և եթէ յերկրորդ՝ կամ

յերրորդ պահու եկեսցէ՝ և գտցէ այնպէս, երանելի են ծառայքն այնոքիկ:

Բայց զայն գիտասջիք, եթէ գիտէր տանուտէրն յորում ժամու գող գայ, հսկէր և չտայր թողլ ական հատանել ի տան իւրում:

Եւ դուք՝ եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցէք՝ գայ Որդի մարդոյ:

Տաղական:

Պարակցեալ անմարմնականքն առ կենսատու սուրբ գերեզմանն, տան զաւետիս ազգի մարդկան վասն կենացն յաւէժական. դասաւորեալ պարուց նոցին ընդ ննջեցեալս յօրըն վերջին. և լապտերօք մոյծ յառագաստ ընդ իմաստուն սուրբ կուսանացն:

Զահաւորեալ նշան խաչին յարևելից փայլեալ ծագին. հաւատացեալքն ի քեզ բերկրին և ուրացողքն

կոծեսցին. զերկրպագողս սրբոյ խաչին պայծառացո լուսով նորին. Եւ յապ":

Ե ր Գ.

Յորժամ հընչիւն փողոյն լինի և Ղևտական գիրըն յայտնի. ճառագայթ սրբոյ խաչին յարևելից փայլեալ ծագի. հրեշտակաց գունդք ծաւալին, հրեշտակապետք պարունակին. ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոցըն մեր ննջեցելոց:

Հոգւոցն հանգուցե": Վասն հանգու":
Քրիստոս Որդի":
Հայր մեր որ յերկինս ես":

Բ. Ձյն. Նախ առէ «Հայր մեր» Սարկ. Եւ եւս խաղաղու՛: Բձյն. Օրհնութիւն և փառք". և ապա խառնէ արկանէ և առէն

Տարալոն Գ.Ձ:

Հանգ. Քանզի զքեզ օրհնեն իշխանութիւնք երկնից, թագաւոր փառաց ամենակալ ամենակարող. թող ըզմեղս մեր ննջեցելոցն, և հանգո ի խորանի քում ի յարքայական ի հանգստեան:

Որ ի նախնումն ըզմարգարէն Մովսէս լուսաւորեցեր աստուածային փառօք տեսլեամբ աստուածութեանդ քո, լուսաւորեա և զմեր ըզննջեցեալսն, և հանգո ի խորանի քում ի յար:

Բարեխօսութեամբ սուրբ Աստուածածնի՝ ծընողի և մօր քո յիշեա ըզգնեալս արեան քո Տէր, և զաստուա-

ծեա յերանաւէտ յանթառամ և յանտրտում ի կեանս ի յար":

Յար. Անեղանելից բանի Հօր և եղելոց պատճառ, որ ծընար ի Կուսէն, ըզքեզ ծանեաք Աստուած. աղաչեմք ողորմեա ազգի մարդկան:

Սերովբէից ահաւոր և զատաւոր կենդանեաց և մեռելոց, որ ի խաչին բեւեռեցար. ըզքեզ ծա":

Հոգ. Կենդանութեան աղբիւր եւ պարգեւատու առատ ողորմութեան, որ յարեար ի մեռելոց. ըզքեզ ծա":

Կենդանար Աստուած մարդասէր Հոգի. ըզժողովեալսն միաբանական սիրով լուսաւորեցեր հրեղինօք լեզուօք, վասն որոյ և մեք այսօր տօնեմք ըզգալուստ քո սուրբ:

Զուարճացան քո զաւրատեամ-

բըն սուրբ առաքեալքն. կոչելով ի միասին ըզցրուեալսն ի միմեանց բազմաձայն լեզուօք. վասն որոյ և մեք այսօր տօ։

Հոգեորական սուրբ մկրտութեամբ զարդարեցեր նոքօք ըզտիեզերս. ի զգեստըս լուսափայլս և նորափետուրս. վասն որոյ և մեք այսօր տօ։

Մ։ծ. Ըզքեզ օրհնութեամբ մեծացուցանեմք։

Որ ըզբանն Աստուածային յարգանդի կրեցեր Որբրուհի անարատ. և անճառապէս ծնար ըզվերաձգողն երկնից. ըզքեզ։

Որ էից լուսոյն արժանի եղեր բառնալոյ ի քո գիրկս. և արեգակնն արդարութեան եղեր արևելք. ըզքեզ օրհնու։

Խաչի. Զօրութիւն սուրբ խաչի քո Քրիստոս որ կանգնեցեր ի փրկութիւն աշխարհի. սա պահեսցէ ըզմեզ յամենայն փորձութենէ։

Քանզի ի սմա բարձրացար Աստուած և ի սմա հեղեր ըզպատուական սուրբ զարիւնըդ. սա պահես։

Փառք Հօր և Որդւոյ և։ Այժմ և միշտ և։

Եւ ըզքո միւսանգամ ըզգալուստըդ նըշանաւ խաչի քո ցուցեր աշխարհի. սա պահես։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Մերձեսցին խնդրուածք իմ առաջի քո Տէր, ըստ բանի քում իմաստուն արա զիս։
Մտցեն աղօթք իմ առաջի քո Տէր, և բանիւ քո փրկեա զիս։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկրպագութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի, որ ըստ Մարկոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ասէ։

Այլ յաւուրսն յայնոսիկ յետ նեղութեանն այնորիկ՝ արեգակն խաւարեսցի, և լուսին ոչ տացէ զլոյս իւր. և աստեղք յերկնից թօթափեսցին, և զօրութիւնք յերկինս շարժեսցին։

Եւ յայնժամ տեսցեն զՈրդի Մարդոյ եկեալ ամպովք, և զօրութեամբ՝ և փառօք բազմօք։

Եւ յայնժամ առաքեսցէ զհրեշտակս իւր, և ժողովեսցէ զընտրեալս իւր ի չորից հողմոց՝ ի ծագաց երկրի մինչև ի ծագս երկնից։

Բայց դուք ի թզենւոյ անտի ուսջիք զառակն. յորժամ տակաւ ոստքն

նորա կակղանայցեն, և տերև արձակիցի ի նմա, գիտէք թէ մերձ է ամառն. նոյնպէս և դուք՝ յորժամ տեսանիցէք զայս ամենայն եղեալ, գիտասջիք՝ թէ մերձ է առ դուրս։

Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ անցցէ ազգս այս, մինչև այս ամենայն եղիցի։

Երկինք՝ և երկիր անցցեն, և բանք իմ ոչ անցանիցեն։

Տաղաչափ։

Զայնեցե՛ր առ Ղազա՜րոս որով ետուր մեռելոց յոյս, կենդա՛նութեամբ չորե՞քօրեայն կենդանա՜ցան որք յԱդամայ. կե՛նաց ձայնի՜ւ վերջին փո՛ղոյ կոչեա զսա՞ յայսմ հողոյ. ի յօ՜թեվանս Հօր քո՜ լուսոյ ընդընծեցեալս մեր հանգո։

Ղօ՞ղեալ սարսեաց պահակ մա՜հու ի կենարա՞ր ձայնիդ Լրոյ. ա՜րա-

գապէս զոյգ ընդ բանին եւ ըղձեու-
եալն ըստ հրամանին. ի շնանք օդոյա
այս սարսեսցեն ըղհոգի սորա մի՛ ար-
գելցին. ի յօ":

Երգ:

Մովսէս աստուածախօսս եւ Ահարոն ըՂեւտացին, մարգարէքըն Իսրայէլի. եւ քահանայք հին օրինին, յառաջագոյն մեզ ծանուցին ըզգալուստ սուրբ Միածնին. ի փրկութիւն մեր յայտնեցին, յանապատին կերակրէին, ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոցըն մեր ննջեցելոց:

Հոգւոցն հանգուցե": Վասն հանգու՛:
Քրիստոս Որդի":

Հայր մեր որ յերկինս ես-

Քհնյն. Նախ ասէ «Հայր մեր» Սարկ. Եւս խաղաղու": Քհնյն. Օրհնութիւն և փառք": Եւ ապա խունկ արկանէ եւ ասեն
շարական Գ.Կ.

Հանգ. Խնդրեմք ի քէն թագաւոր փառաց փառաւորեալդ ի զուարթնոց. ըզննջեցեալսըն մեր ընկալ մարդասէր Տէր, և հանգո ընդ սուրբս քո:

Յորժամ գաս փառօք Հօր դատել զերկիր արդարութեան արեգակն. ըզննջեցեալսն":

Ի նստիլ քո յաթոռնի դատաւոր ահեղ Քրիստոս փրկիչ մեր և յոյս. ըզննջե":

Ցար. Յարեար երեւեցար առաքելոցն, եւ մեզ Փրկիչ ողորմեա:

Քեզ Քրիստոսի թագաւորիդ անմահի երկրպագանեմք, եւ գյարութիւնըդ քո փառաւորեմք:

Փառք փըրկողին և միածնին անմահին. փըրկեա զժողովուրդս քո զոր ըստացար պատուական արեամբդ քո սըրբոյ։

Հ.գ. Ի հարաշարժ աղբերէն անհատահոսըդ վըտակ, կենդանարար սուրբ Հոգին, օրհնեալ ես լոյս ճըշմարիտ։

Այսօր ի սուրբ վերնատունն եկեալ Աստուած ճշմարիտ, հրաշազարդեաց զառաքեալսն ի լոյս փառաց քոց Հոգի։

Հըրճուողական խընդութեամբ աշակերտացն լըցեալ, փառաւորելով երգէին օրհնեալ ես լոյս գերազանց։

Մեծ. Ի քեզ եմք ապաւինեալ Քրիստոսի մայր Աստուածոյ մերոյ։

Որ քան զերկինս բարձրագոյն Մարիամ, պարծանք եկեղեցւոյ. Քրիստոսի մայր Աս"։

Որ քան զարեգակն պայծառագոյն Մարիամ, մի՛ դադարիր բարեխօսել վասն մեր, Քրիստոսի մայր Աստու"։

Խաղ. Սուրբ զխաչ քո շնորհեցեր զէն եկեղեցւոյ քում սրբոյ. որով դատապարտեալ պարտեցաւ Թըշնամին։

Սովաւ պահպանեա զժողովուրդս քո Քրիստոս. որով երկըրպագեմք քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյն։

Փառք Հօր և Որդւոյ և։ Այժմ և"։

Ի քեզ ապաւինիմք Քրիստոս որ դալարոցդ ես Խաչիւ. որպէս զի փըրկեսցես ըզմեզ յայնմ աւուր ահեղ ատենին։

Ալէլուիա ալէլուիա։

Ի խորոց կարդացի առ քեզ Տէր, Տէր լուր ձայնի իմում։

Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն աղօթից իմոց։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիրպագութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Յայնմ ժամանակի պատասխանի եւ Յիսուս՝ եւ ասէ. Գոհանամ զքէն Հայր՝ Տէր երկնի եւ երկրի. զի ծածկեցեր զայս յիմաստնոց եւ ի գիտնոց, եւ յայտնեցեր տղայոց. այո՛ Հայր. զի այսպէս հաճոյ եղեւ առաջի քո։

Ամենայն ինչ տուաւ ինձ ի Հօրէ իմմէ։

Եւ ոչ ոք ճանաչէ զորդի եթէ ոչ Հայր. եւ ոչ զՀայր ոք ճանաչէ, եթէ ոչ Որդի, եւ ում Որդին կամիցի յայտնել։

Եկայք առ իս ամենայն աշխատեալք եւ բեռնաւորք, եւ ես հանգուցից զձեզ։

Առէք զլուծ իմ ի ձեզ, եւ ուսարուք յինէն, զի հեզ եմ եւ խոնարհ սրտիւ, եւ գտջիք հանգիստ անձանց ձերոց. զի լուծ իմ քաղցր է, եւ բեռն իմ փոքրոգի։

Շարական։

Ըստ օրինացն Մովսիսի ընծայեցար ի տաճարին, զի ըզբնութիւնըս մարդկային ընծայեսցես Հօր ի յերկինս. խնդրուածովք սուրբ ծերունւոյն քեւ ի կապից արձակելոյն ողորմեա քո ստեղծուածոյս՝ յուսով ի քեզ ննջեցելոյս։

Թագաւորըդ հրեղինաց, որ ընդ

մարդկան հոգեղինաց շրջեցար տընօրինաբար կրեցեր ընկերս մարդկաբար։ Որ վասն մեր զայս ամենայն ի յանձն առեր խոնարհութեամբ. ողոր՛՛։

Երգ.

Ահեղ խորհուրդ քահանային, բազկատարած կայր ի բեմին առաջի սուրբ սեղանոյն. հուր շիջանի, խաւար մերժի. տրտմեալ հոգիքն ուրախանան. զիւր թողութիւն մեզ լինի. ողորմած Տէր ողորմեա հոգւոյն մեր ննջեցելոյ։

Հոգւոցն հանգուցե՛՛։ Վասն հանգու՛։

Քրիստոս Որդի Աստուծոյ։

Հայր մեր՝ որ յերկինս ես՛։

Մաղթանք վասն հանգուցեալն ննջեցելոյ, որ ասէ քահանայն յետ ասելոյ «Քրիստոս որդին» և «Հայր մերն»։

Յիշեսցէ՛ բարեգութ և մարդասէրն Աստուած՝ զհոգիս համօրէն հաւատացեալ ննջեցելոյն։ Մանաւանդ զհոգիս հանգուցելոյս մերոյ (այս անուն) ծառայի իւրոյ, որոյ վասն զպաշտօնս և զպաղատանս մատուցաք։ Թողցէ Տէր Աստուած զմեղս նորա զամենայն՝ զկամայն և զակամայն. զգիտութեան և զանգիտութեան. զմահացուն և զներելին։ Խաչին լուսոյն, Գաբրիէլեան փողոյն, երանաւէտ ձայնին, աստուածային տեսոյն, անթառամ պսակին, անմատոյց խորանին, լու-

սեղէն առագաստին արժանիս արասցէ։ Եւ զամենայն հաւատացեալս անուան իւրոյ՝ խաղաղ կենօք պահելով, երկնից արքայութեանն արժանացուսցէ, ամէն։

ԱՒԵՏԱՐԱՆՔ

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

ՈՐՔ ԿԱՐԴԱՆ Ի ՎԵՐԱՅ ՀԻՒԱՆԴԱՑ

Ալէլուիա ալէլուիա։

Տէ՛ր մի սրտմտութեամբ քով յանդիմանիր զիս. և մի բարկութեամբ քով խրատեր զիս։ Ողորմեա ինձ Տէ՛ր զի հիւանդ եմ ես. բժշկեա զանձն իմ, զի խռովեցան ոսկերք իմ։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարո՛ւք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Աւէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Մինչդեռ նա զայս խօսէր ընդ նոսա, ահա իշխան մի մատուցեալ երկիրպագանէր նմա՝ և ասէր, դուստր իմ արդ ևս վախճանեցաւ. այլ եկեալ դիցես զձեռն քո ի վերայ նորա և կեցցէ։ Յարեաւ Յիսուս և գնաց զկնի նորա աշակերտօքն հանդերձ. և ահա կին մի տեռատես երկոտասանամեայ՝ մատուցեալ յետոյ մերձեցաւ ի դրօշակ հանդերձի նորա։ Քանզի ասէր ի միտ իւրում, թէ միայն մերձենամ ի հանդերձս նորա փրկիմ։ Իսկ Յիսուս իբրև դարձաւ՝ և ետես զնա՝ ասէ. քաջալերեաց դուստր հաւատք քո կեցուցին զքեզ. և փրկեցաւ կինն ի ժամէն յայնմանէ։ Իբրև եկն Յիսուս ի տուն իշխանին, և ետես զփողահարսն և զամբոխ յոյժ, ասէ ցնոսա. ի բա՛ց գնացէք. զի ո՛չ եթէ մեռեալ է աղջիկդ՝

այլ ննջէ. և ծաղր առնէին զնա։ Եւ իբրև ել ամբոխն ի բաց, եմուտ կալաւ զձեռանէ նորա, և յարեաւ աղջիկն։ Եւ ել համբաւս այս ընդ ամենայն երկիրն ընդ այն։

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յիսուս, զհետ եղեն նորա կոյրք երկու, աղաղակէին և ասէին, ողորմեա՛ց մեզ որդի Դաւթի։ Եւ իբրև եկն ի տուն մատեան առ նա կոյրքն։ Եւ ասէ ցնոսա Յիսուս. հաւատա՞յք եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ, ասեն ցնա. այո՛ Տէ՛ր։ Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նոցա և ասէ ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ. և բացան աչք նոցա։ Եւ սաստեաց նոցա Յիսուս՛ և ասէ. զգո՛յշ կացէք. մի ոք գիտասցէ։ Եւ նոքա ելեալ՝ համբաւեցին զնա ընդ ամենայն երկիրն ընդ ա՜յն։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մարկոսի։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Եւ վաղվաղակի ելեալ ի ժողովրդենէն եկն ի տուն Սիմոնի և Անդրեայ՝ Յակոբաւ և Յօհաննու հանդերձ։ Եւ զոքանչ Սիմոնի դնէր ջերմացեալ. և վաղվաղակի ասեն ցնա վասն նորա։ Եւ մատուցեալ յարոյց զնա՝ կալեալ զձեռանէ նորա, և եթող զնա տենդն՝ և պաշտէր զնոսա։

Եւ մտեալ դարձեալ ի Կափառնայում, յետ աւուրց լո՛ւ եղև եթէ ի տա՛ն է. և ժողովեցան բազումք՝ մինչև տեղի ևս ո՛չ լինել, և ո՛չ առ դրանն. և խօսէր նոցա զբանն։ Եւ գային առ նա բերէին անդամալոյծ մի բարձեալ ի չորից։ Եւ իբրև ո՛չ կարէին մերձենալ առ նա՝ յամբոխէ անտի, քակեցին

զյարկն ուր էր Յիսուս, և բացեալ զառաստաղն՝ իջուցին զմահիճսն յորում կայր անդամալոյծն։ Եւ տեսեալ Յիսուսի զհաւատս նոցա, ասէ ցանդամալոյծն, որդեակ՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո։ Եւ էին ոմանք ի դպրաց անտի՝ որ անդ նստէին. և խորհէին ի սիրտս իւրեանց. թէ զի՞նչ է այս՝ որ խօսի սա զհայհոյութիւնս, ո՞վ կարէ թողուլ զմեղս, եթէ ոչ մի Աստուած։ Եւ գիտաց Յիսուս յոգի իւր թէ այնպէս խորհին ի սիրտս իւրեանց, և ասէ. զի՞ խորհիք զայդ ի սիրտս ձեր։ Զինչ դիւրին է. ասել ցանդամալոյծն՝ թողեալ լիցին քեզ մեղք քո, եթէ ասել՝ արի առ զմահիճս քո և երթ ի տուն քո։ Այլ զի գիտասջիք եթէ իշխանութիւն ունի Որդի Մարդոյ ի վերայ երկրի թողուլ զմեղս. ասէ ցանդամալոյծն, քեզ ասեմ, արի ա՛ռ զմահիճս քո՝ և երթ ի տուն քո։ Եւ յարեաւ, և վաղվաղակի առեալ զմահիճսն, ել առաջի ամենեցուն՝ մինչև զարմանալ ամենեցուն և փառաւոր առ–

նել զԱստուած՝ և ասել, թէ այսպիսի ինչ երբէք՝ ոչ տեսաք։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Եւ էջ ի Կափառնայում ի քաղաքն Գալիլեացւոց. և ուսուցանէր զնոսա ի շաբաթսն. և զարմանային ընդ վարդապետութիւն նորա, զի իշխանութեամբ էր բան նորա։

Եւ էր ի ժողովրդեանն այր մի, զոր ունէր՝ այս դիւի պղծոյ, և աղաղակեալ ի ձայն մեծ՝ և ասէ. Թուլացո՝ զի՞

կայ մեր և քո Յիսուս Նազովրեցի, եկիր կորուսանել զմեզ. գիտեմք զքեզ ո՛վ ես՝ սուրբդ Աստուծոյ։

Սաստեաց ի նա Յիսուս՝ և ասէ. պապանձեաց՝ և ել ի դմանէ։

Զգետնեաց զնա դևն ի միջի անդ և ել ի նմանէ, և ոչինչ վնասեաց նմա։

Եւ եղեն զարմանալիք ի վերայ ամենեցուն. խօսէին ընդ միմեանս և ասէին, զի՞նչ է բանս այս, զի իշխանութեամբ և զօրութեամբ սաստէ այսոց պղծոց և ելանեն։

Եւ երթայր հռչակ զնմանէ յամենայն տեղիս շուրջ զգաւառաւն։

Եւ յարուցեալ ի ժողովրդենէ անտի եմուտ ի տուն Սիմօնի. և զոքանչ Սիմօնի տագնապէր ջերմամբ մեծաւ. և աղաչեցին զնա վասն նորա։

Եկաց առ նմա, սաստեաց ջերմանն, և եթող զնա. և վաղվաղակի յարեաւ՝ և պաշտէր զնոսա։

Եւ ընդ արևուն մտանել՝ ամենե-

քեան որոց էին հիւանդք ի պէս պէս ցաւս, բերէին զնոսա առ նա։

Եւ նա իւրաքանչիւր ումեք ի նոցանէ դնէր ձեռս, եւ բժշկէր զնոսա։

Ելանէին դեւքն ի բազմաց, աղաղակէին եւ ասէին. եթէ դու ես Որդի Աստուծոյ. եւ նա սաստէր եւ ոչ տայր թոյլ խօսել, զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է։

Եւ իբրեւ տիւ եղեւ՝ ել գնաց յանապատ տեղի, եւ ժողովուրդքն խնդրէին զնա. եկին մինչեւ առ նա՝ եւ արգելուին զնա՝ զի մի՛ գնասցէ ի նոցանէ։

Եւ նա՝ ասէ ցնոսա՝ եւ այլոց քաղաքաց պարտ է ինձ աւետարանել զարքայութիւնն Աստուծոյ, զի յայն իսկ առաքեցայ։

Եւ քարոզէր ի ժողովուրդն Գալիլեացւոց։

Ալէլուիա օրհնի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Յովհաննու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Տէրն մեր Յիսուս Քրիստոս։

Յետ այսորիկ տօն էր Հրէից. եւ ել Յիսուս յԵրուսաղէմ։

Եւ էր յԵրուսաղէմ ի Պրոպատիկէ աւազանին՝ որ կոչէր Եբրայեցերէն Բեթհեզդա՝ հինգ սրահ։

Յորս անկեալ դնէր բազմութիւն յոյժ հիւանդաց, կուրաց, կաղաց, գօսացելոց, որ ակն ունէին ջրոցն յուզելոյ։

Եւ հրեշտակ Տեառն ըստ ժամանակի իջանէր յաւազանն՝ եւ յուզէր զջուրսն. եւ որ նախ ի շարժումն ջուրցն իջանէր՝ բժշկէր. ոչ ունելով զնշան հիւանդութեան։

Եւ անդ էր այր մի, որոյ երեսուն և ութ ամ էր ի հիւանդութեան իւրում:

Զնա իբրև ետես Յիսուս՝ զի անկեալ դնէր, և գիտաց եթէ բազում ժամանակք են այնուհետև, ասէ ցնա. կամի՞ս ողջ լինել:

Պատասխանի ետ նմա հիւանդն, Տէր, ոչ զոք ունիմ. թէ յորժամ ջուրքն յուզիցին՝ արկցէ զիս յաւազանն. և մինչ ես դանդաղիմ, այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ:

Ասէ ցնա Յիսուս, արի ա՛ռ զմահիճս քո՝ և գնա:

Եւ ողջացաւ այրն. և յարեաւ. էառ զմահիճս իւր և շրջէր. և էր շաբաթ յաւուրն յայնմիկ:

Ասեն Հրէայքն ցբժշկեալն՝ շաբաթ է, և ոչ էր արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո:

Պատասխանի ետ նոցա՝ և ասէ. որ բժշկեացն զիս, նա ասաց ցիս՝ արի ա՛ռ զմահիճս քո և գնա:

Հարցին ցնա՝ և ասեն. ո՞վ է այրն որ ասաց ցքեզ՝ առ զմահիճս քո և շրջեաց. և բժշկեալն ոչ գիտէր թէ ով իցէ. քանզի Յիսուս խոյս ետ վասն ամբոխին ի տեղւոջէ անտի:

Յետ այսորիկ գտանէ զնա Յիսուս ի տաճարին, և ասէ ցնա, ահաւասիկ ողջացար, մի՛ ևս մեղանչեր. զի մի՛ չար ևս ինչ լինիցի քեզ:

Գնաց այրն՝ և պատմեաց Հրէիցն, եթէ Յիսուս էր՝ որ բժշկեացն զիս:

Փառք քեզ տէր Աստուած մեր:

Յետ ընթերցման մին ի բժշկութեան աւետարանին. կարդալ զաղօթս ձայն՝ ապա ասել քարոզ «Վասն հիւանդաց» և ապա «Փարատեա զցաւս. և ապա Հայր մեր»:

ԱՂՕԹՔ

ՎԱՍՆ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ, ԺԲ.

ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑՒՈՅ

Ա. Արդ՝ ես ծնունդս մեղաց. որդիս մահացու երկանց, արդարև անսահման բիւրոց քանքարաց տուժից գոլ հատուցանող ի միում աւուր: Ո՛չ թէ առ փոքրկութիւն մարդկային մտաց հայցեմ ներողութիւն, այլ առ աննուազ լիութիւն փրկչիդ Յիսուսի Քրիստոսի պաղատիմ մարդասիրութիւն, որ չէի երբեմն, և ստեղծեր, չըմտաղթեցի՝ և դու արարեր, չև ես եկեալ ի լոյս՝ և տեսեր, ոչ յայտնեցեալ իմ և

գթայար, ոչ կարդացեալ՝ և խնամարկեցեր, ոչ համբարձեալ ձեռն՝ և նայեցար, ոչ պաղատեալ՝ և ողորմեցար, ոչ կերպացեալ ձայնիս՝ և լուար, ոչ հեծեծեալ՝ և ունկնդրեցեր, գիտելով զարդեան դիպուածոյս՝ և չանտեսեցեր, նախահայեացդ աչօք նկատեալ զպատժապարտիս չարագործութիւն՝ և յօրինեցեր: Եւ արդ զքո արարեալս և զքև փրկեալս և զայսքանեաց խնամոց յանձանձեալս՝ մի իսպառ կորուսցէ մեղայն հարուած գիւտ բանսարկուին, մի յաղթեսցէ յամառութեանս իմոյ մառախուղ՝ ներողութեան քո լուսոյ, մի՛ սըրտիս կարծրութիւն՝ երկայնամիտ բարութեանդ. մի՛ մահա-

ցու մնեղիս՝ ամենակատարդ լրութեան, մի՛ տկարութիւնս նիւթոյ՝ անպարտելիդ բարձրութեան:

Բ. Ահա կարկառեմ զկարկամեալ բազուկս հոգւոյս յանուն քո, հզօր, արասցես ողջ իբրև զառաջինն մինչ ի դրախտին փափկութեան զպտուղն կենաց կթէի: Կաշկանդեալ գօսացեալ ի կոր կործանմամբ ընդ կնոջն տագնապելոյ՝ կայ անուղղելի հոգւոյս թշուառութիւն, ընդ երկիր պշուցեալ մեղացն կնքմամբ՝ սատանայական բուռն կապանօք, զի մի՛ զերկնայնոյդ ընկալցի զողջոյն. խոնարհեաց առ իս, միայն ողորմած, զի բարձրացուսցես զփայտս խոնարհ բանաւոր ան-

կեալ. և զչորացեալս ծաղկեցուսցես ի բարի կրօնս վայելչութեան, ըստ աստուածաբանութեան սուրբ մարգարէին: Որպէս զի ի ծնէ կոյրն անլուսաւոր չունիմ տեսարան, որով զստեղծչիդ նկատեալ զկերպ մաղթեցից, հզօր բարեգութ, միայն դու պաշտպան ակնարկեալ խնամովք անճառ քո սիրոյ՝ ի շնչական խօսուն քո անօթս, յանէից գոյաւորութիւն լուսոյ հաստեսցես: Ընդ երկոտասանամեայ չարեօք չարչարեալ վշտագին կնոջն տանջեցելոյ՝ գետովք մեղանաց արեան հեղեղիմ, հայեաց ի բարձանց անմատոյց լուսովդ պարածածկեալ՝ ուր ոչ է քղանցք ձեռաստեղծական վերարկուի

ձորձոյ, այլ տարածումն հրաշից ամենայն ուրեք զօրացեալ։ Ոչ օծութեամբ իւղով՝ պատժապարտս ընդ մեղաւորին մատուցեալ առ կենդանաձիր ոտից դարշապարդ՝ զկաթիլս աչացս վարսիւք հերացս ընծայեցուցանեմ, այլ զամբիծ հաւատս ամբարձմամբ բազկացս ստոյգ դաւանմամբ հոգւոյ ողջունիւ շրթանց կափուցմամբ զերկիր համբուրեմ, խառնեալ հեծութիւն աղբերցս արտասուաց՝ բժշկութիւն հոգւոյս աղերսեմ, վատնեալ մեղսանօք հոգւոյս գոյութիւն լուծեալ մեղկութեամբ, և յերկուց կայից միայնակողմամբ անհաստատ հետովք, զընթացից գործին՝ նահանջմամբ չարին՝ զհետևականն

բարձողութիւն շնուածոյ մարմնոյս՝ առ ելս ծառոյն կենսաւիթ պտղոյն խափանելոյ, պատըսպարեսցես անդրէն վերըստին, միայն հնարաւորդ առ ի փրկութիւն։

Զփառաբանարան հաստուածոյ կերպիս ի քէն եղելոյ՝ ամրափակ խցմամբ համրացոյց արգել հողմ բանսարկուին. հոգիդ քո ազդեալ մեծդ ողորմութեամբ, ըստ յաւետարանին բժշկեցելոյ, հրաշափառապէս բարեգործեսցես բանդ կենդանի՝ ինձ խօսողութիւն անսայթաքելի։ Ընկեալ կամ չարեօք ի մահիճս ախտից անկողնոց մեղաց զի կենդանի և խօսուն մեռեալ, կարեկցեալ իմումըս թշուառութեան ողբակա-

նօք քքուանաց ձայնից, ով բարերար որդի Աստուծոյ, օրհնաբանեալ աչացդ ցօղով վերականգնեցեր ի կենդանութիւն իբր զսիրելին ի յանշընչական մեռելութենէ։

Սոյդ դառնացողս ի գբի մեղաց կամ տարակուսեալս ձեռն մատուցեալ արև անըստուեր որդի բարձրելոյ, հանցես զիս ի լոյս քումդ նշուլից։

Ընդ աղիողորմ թշուառութեան կականման ձայնի՝ այրւոյն ի Նային՝ մօր միամօրին տատանմամբ մատանցն, կոծմամբ կրծիցն, հոսմամբ արտասուացն՝ տուայտանօք տըխրութեան դիմացն՝ և ես պաղատիմ վերջին հեծութեամբս, տո՛ւր յուսահատելոյս զքաջա-

լերութիւն մխիթարութեան գթած քո բանիդ, ասելով և ինձ գովեալդ բարի՝ ստեղծիչ աշխարհի, թէ մի՛ լար զերի՝ բազմաց ողբալի. որով ընդ պատանւոյն կենդանացելոյ՝ ի վըշտացելոյ ծնողին սփոփանս՝ զամենապարտ ոգիս ընկալայց ի քէն ընդ նմին կրկին նորոգեալ։

Ընդ այսակիր անզգայելոցն՝ դիւալլուկ և քարակոշկոճ հեղձամղձուկ եղկելի անձանցն, քըստմնելի գիսախռիւ հերացն, վայրենըներես բանդագուշելոցն՝ ի քէն ողորմեալ Փրկիչ բոլորից, իբրև զնոսին առ քեզ դիմեցից. հերքեալ մերժեսցես զգունդս չարացն ապականողաց ի քո խորանէս, զի ժամանեալ հոգիդ քո բարի այսրէն հանգիցէ,

լցեալ զմարմինս մաքրութեամբ ընչոյս՝ զգեցմամբ անդամոցս, զգաստ արասցես զխելագարեալս ամենաթշուառ:

Ընդ գերեցեալ դժոխաբընակաց վտարանդելոցն հոգւոց՝ արգելեալ կամ ի վտանգի, զճառագայթ ողորմութեան փառաց քոց ծագեալ՝ լոյսդ իմ անձկութեան, ի կապանաց օցտողին զերծեալ զիս ապրեցուսցես:

Գաղտնորոգայթ աներևութերակ վրիպակ արահետ գարշութեամբ մեղաց ջրգողեցեալ ոգւոյս կերպարան, կայ ի տագնապի զծածկեցեալն ի տեսողութեանց՝ գչարագործին թիւնիցն այտուցմունս, քո ինքնասորդ զօրեղութեամբ՝ ո՛րդի Աս-

տուծոյ գթածաբար առողջացուսցես:

Զբազմազան տարազս ցեղիցն զանազանից ախտաւորութեանց մահացուցանողաց՝ իւրականօք կորստեան բերիւք՝ դժընդակարմատն շառաւիղօք հաստատեցելովք ի յանդաստանի անօրէն մարմնոյս, տարակորզեսցես ի ձեռն ձեռինդ ամենակալի. որ արօրադրեալ միշտ՝ և մշակես զսահմանս հոգւոց առ բանիդ կենաց արդիւնաւորութիւն:

Եւ քանզի անցաւ ըստ նմանութիւն օրինակութեանց յանցուածոցս վէր, ըստ ճարակօղն քաղցկեղի, առ բնաւ անդամս մասնաւորեալ զախտին տարածումն, չի՛ք ապեղանի իբր

խարայէլի՝ առ անչափութիւն խարանացն մատուցանել․ ի խարըսխաց բարձրնս՝ մինչև ցածն կառուցման լրութեան անդամոցս չէ առողջութիւն, այլ ամենևին անբժշկութիւն։ Իսկ դու՝ ողորմած բարերար օրհնեալ և երկայնամիտ Թագաւոր անմահ, լուր պաղատանացս արգահատութեան սրտիս վտանգի, որ կարդամս առ քեզ Տէր ի նեղութեան։

Քարոզ։

Վասն հիւանդաց և ամենայն վշտացելոց աղաչեսցուք զփրկիչն մեր Քրիստոս զի ողորմեսցի ըստ մեծի ողորմութեան իւրում․ և բժշկեսցէ զախտս և զհիւանդութիւնս հոգւոց և մարմնոց ծառայից իւրոց և կատարեալ առողջութեամբ հասուսցէ զամենեսեան ի

մշտնջենաւոր և յանախտ կեանս, որ առաքեցաւ ի Հօրէ բժշկութիւն ազգի մարդկան միածին որդին Աստուծոյ Տէր մեր և փրկիչ Յիսուս Քրիստոս, կեցո և ողորմեա։

Աղօթք

Փարատեա՛ զցաւս և բժշկեա զհիւանդութիւնս ի ժողովրդենէ քումմէ Տէր Աստուած մեր․ և շնորհեա ամենեցուն ըզկատարեալ առողջութիւն նշանաւ ամենայաղթ Խաչի քո․ որով բարձեր զտկարութիւն ազգի մարդկան, և դատապարտեցեր զթշնամին կենաց և փրկութեան մերոյ։ Դու ես կեանք մեր և փրկութիւն՝ բարերար և բազումողորմ Աստուած․ որ միայն կարող ես թողուլ զմեղս, և մերժել զախտս և զհիւան-

գութիւնս ի մէնջ. որում յայտնի են պէտք կարեաց մերոց։ Պարգեւիչդ բարեաց՝ պարգեւեա զառատ ողորմութիւն քո ի վերայ արարածոց քոց՝ ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից. յորոց համապազ փառաւորեալ գովի ամենասուրբ Երրորդութիւնդ, այժմ և միշտ և յա՛։

Հայր մեր որ յերկինս ես՛։

Տ Ն Օ Ր Հ Ն Ւ Թ

Ի ՍՈՒՐԲ ԾՆՆԴԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Քհնյն. Նախ ասէ «Հայր մեր» Սաւէ Եւ ես խաղաղու"։ Քհնյն. Օրհնութիւն և փառք"։ Եւ ապա խառն ալէլուն և ասէն

Տաղական Դ.Կ։

Օրհ. Խորհուրդ մեծ և սքանչելի որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ. հովիւքն երգեն ընդ հրեշտակս, տան աւետիս աշխարհի։

Ծնաւ նոր արքայ ի Բեթղեհէմ քաղաքի. որդիք մարդկան օրհնեցէք զի վասն մեր մարմնացաւ։

Անբաւելին երկնի և երկրի ի խանձարուրս պատեցաւ. ոչ մեկնելով ի Հօրէ ի սուրբ այրին բազմեցաւ։

* Այսօր ցընծան երկինք ի վերուստ մեծապայծառ աւետեօք. և ա.

բարձք ամենայն զգեստն հանդերձ փրկութեան։

Այսօր յայրին ընծայեցաւ Քրիստոս Որդին Աստուծոյ. և հրեղինաց բազմութիւնք յերկնից յերկիր վայր իջեալ։

Այսօր հովուացըն տեսեալ զարդարութեան արեգակն. և ընդ հրեշտակս երգէին փառք ի բարձունս Աստուծոյ։

* Ի հօրէ ծագեցար լուսաւորել զարարածս. արդարութեան արեգակն Տէր փառք քեզ։

Ծնար ի յայրին. ընծայեցար Բեթղեհէմ. արդարութեան արև։

Հովուացըն յայտնեցար երկրպագեալ ի մոգուց. արդարութեան արև։

Փառք Հօր և Որդւոյ և։ Այժմ և միշտ։

Եւ մեք երգեսցուք որ ի Կուսէն մարմնացար. արդարութեան արև։

Ալէլուիա օրթի։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝
որ ըստ Ղուկասու։

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր։

Պռօսխումէ։ Ասէ Աստուած։

Ի ժամանակի Ծննդեան Տեառն մերոյ
Յիսուսի Քրիստոսի։

Եւ հովիւք էին ի տեղւոջն յայնմիկ բացօթեայք, որ պահէին զպահպանութիւնս գիշերոյ հօտից իւրեանց։ Եւ հրեշտակ Տեառն երևեցաւ, նոցա և փառք Տեառն ծագեցին առ նոսա, և երկեան երկիւղ մեծ։

Եւ ասէ ցնոսա հրեշտակն մի՛ երկընչիք, զի աւետարանեմ ձեզ ուրախութիւն մեծ, որ եղիցի ամենայն ժողովրդեանն. Զի ծնաւ ձեզ այսօր Փրկիչ, որ է օծեալ Տէր, ի քաղաքի Դաւթի:

Եւ այս նշանակ ձեզ, գտանիցէք մանուկ պատեալ ի խանձարուրս, և եդեալ ի մսուր:

Եւ յանկարծակի եղև ընդ հրեշտակին ընդ այնմիկ բազմութիւն զօրաց երկնաւորաց, որք օրհնէին զԱստուած և ասէին:

Փա՛ռք ի բարձունս Աստուծոյ, և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն:

Եւ եղև իբրև վերացան ի նոցանէ հրեշտակքն յերկինս, ասեն ցմիմեանս հովիւքն. եկայք երթիցուք մինչև ցԲեթղեհէմ, և տեսցուք զինչ է բանս այս որ եղև, զոր Տէր եցոյց մեզ.

Եւ եկին փութանակի, և գտին զՄարիամ և զՅովսէփ, և զմանուկն

եդեալ ի մսուր, և ծանեան վասն բանին՝ որ ասացաւ նոցա զմանկանէն:

Եւ ամենեքին որ լսէին՝ զարմանային վասն բանիցն զոր խօսեցան ընդ նոսա հովիւքն:

Եւ Մարիամ զամենայն զբանս զայսոսիկ պահէր, և խելամուտ լինէր ի սրտի իւրում:

Եւ դարձան հովիւքն՝ փառաւոր առնէին և օրհնէին զԱստուած վասն ամենայնի զոր լուան և տեսին, որպէս պատմեցաւ նոցա:

Քարոզ:

Սուրբ խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր զի":

Աղօթք:

Պահպանիչ և յոյս ամենայն հաւատա":

Հայր մեր որ յերկինս ես:

Շարական Գ.Ձ.

Օրհ. Լոյս ի լուսոյ ի Հօրէ առաքեցար և մարմնացար ի սուրբ Կուսէն, զի վերըստին նորոգեսցես զապականեալն Ադամ։

Դու Աստուած ի յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շրջեցար, և փրկեցեր ըզտիեզերս յանիծիցն Ադամայ։

Քեզ ի յերկնից վկայեալ Հօր քո ձայն. ասէ Դա է իմ Որդի. և Սուրբ Հոգին ըզքեզ յայտնեաց աղաւնակերպ երևմամբ։

* Ըզքեզ որ հոգւով և հրով մաքրեցեր ըզմարդկան աղտեղութիւն, որպէս զԱստուած և զՓրկիչ ամենեքեան օրհնեսցուք։

Փրկիչն երևեցաւ և զաշխարհս ապրեցոյց ի պատրանաց թշնամւոյն.

որդէգրութիւն շնորհելով ի ձեռն մկրտութեան։

Ջրով կիզու ըզմեղըս մեր այսօր երևեալ ապրեցուցիչն, և զովացուցանէ զաշխարհս աստուածային ջըրովըն։

* Ըզգլուխ վիշապին Փրրկիչըն ջախջախեաց ի Յորդանան ի գետն, և ինքեան իշխանութեամբ զամենեսեան ապրեցոյց։

Զհին մարդըն նորոգելով Փըրկիչըն ի մկրտութիւն գայ այսօր, զի զապականեալ ըզբնութիւնըս ջրով նորըս գործեսցէ, անապական ըզգեստ փոխարէն տալով մեզ։

Փառք Հօր և Որդւոյ և։ Այժմ և միշտ և։

Մըկրտի Քրիստոս և սրբին ամենայն արարածք. եւ տայ մեզ թողութիւն մեղաց ջրով և հոգւով վերասըրբելով ըզմեզ։

Ալէլուիա ալէլուիա (ձայնիւ):

Տուն Իսրայէլի օրհնեցէք զՏէր. տուն Ահարոնի օրհնեցէք զՏէր:

Տուն Ղեւեայ օրհնեցէք զՏէր. երկիւղածք Տեառն օրհնեցէք զՏէր:

Օրհնեալ Տէր ի Սիոնէ. որ բնակեալն է յԵրուսաղէմ:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի
որ ըստ Մատթէոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Վասն մկրտութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի:

Եւ իբրև մկրտեցաւ Յիսուս, ել վաղվաղակի ի ջրոյ անտի: և ահա բացան նմա երկինք, և ետես զՀոգին Աստուծոյ զի իջանէր իբրև զաղաւնի, և գայր ի վերայ նորա:

Եւ ահա ձայն յերկնից որ ասէր, Դա է Որդի իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցայ:

Քարոզ՝ Սուրբ Խաչիւ: Աղօթք՝ Պահպա":

Հայր մեր որ յերկինս ես":

Տաղ:

Այսօր ձայնըն հայրական. յերկնից լըջեալ հաճոյական. սիրեցելոյ Որդւոյ վկայն. այ յորդորէ, գետ յորդորէ, գետ Յորդանան. յորդորական ձայնիւ երգէր մեծ Կարապետըն Յովհաննէս:

Այսօր երկիրս երկինք եղեն. ներբեւելով Աստուած Որդւոյն. սիրով եկեալ ի մկրտին. այ յորդո":

Այսօր վերին դասք հրեշտակաց.

ուրախացան ընդ սուրբ գալուստ Աստուածորդւոյն ի Յորդանան. այ յորդո։

Այսօր եկեալ Աստուած Որդին. ի Յորդանան խոնարհութեամբ. Ջրով մկրտիլ ի Յովհաննէ. այ յոր։

Այսօր Մկրտիչն Յովհաննէս. ի մկրտիլն հրաժարէր. թէ ինձ պարտ է ի քէն մկրտիլ. այ յոր։

Այսօր գոչէր քաղցր ձայնիւ Աստուած Որդին Կարապետին. պարտ էր զօրէնսն կատարել. այ յոր։

Այսօր Յովհաննէսն դողալով. ձեռօքն ընդ Տէրն մկրտէր. ի մեծ յորձանսն Յորդանանու. այ յոր։

ՏՆՕՐՀՆԷՔ

Ի ՍՈՒՐԲ ԶԱՏԿԻ

Բ՛նյն. Նախ ասէ «Հայր մեր» Սարկ. Եւ ես խաղաղու։ Բ՛նյն. Օրհնութիւն և փառք.

Շարական Ա.Զ։

Օրհ. Այսօր յարեաւ ի մեռելոց փեսայն անմահ և երկնաւոր. քեզ աւետիք խնդութեամբ հարսն ի յերկրէ եկեղեցի. օրհնեա ի ձայն ցնծութեան զԱստուած քո Սիոն։

Այսօր անճառ լոյսն ի լուսոյ լուսաւորեաց զմանկունս քո, լուսաւորեա Երուսաղէմ, քանզի յարեաւ լոյս քո Քրիստոս. օրհ։

Այսօր խաւարն անգիտութեան հալածեցաւ երրեակ լուսովն. և քեզ ծագեաց լոյս գիտութեան յարուցելովն ի մեռելոց Քրիստոս, օրհն:

* Այսօր զատիկ մեր զենմամբ Քրիստոսի. արասցուք տօն ցնծութեամբ նորոգեալքս ի հնութենէ մեղաց ասելով՝ Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց:

Այսօր հրեշտակըն լուսափայլ ի յերկնից իջեալ զարհուրեցոյց ըզ պահապանսըն, և սուրբ կանանցըն քարոզէր ասելով. Քրիստոս յար:

Այսօր Նոր Իսրայէլ կոչեցեալք ի Քրիստոս. ազատեալք արեամբ գառինն Աստուծոյ, պարեսցուք ընդ երկայնոցն ասելով. Քրիստոս յար:

Ալէլուիա օրթի:

Խաղաղութիւն ամենեցուն:

Եւ ընդ հոգւոյդ քում:

Երկիւղածութեամբ լուարուք:

Սրբոյ աւետարանիս Յիսուսի Քրիստոսի՝ որ ըստ Մատթէոսի:

Փառք քեզ Տէր Աստուած մեր:

Պռօսխումէ: Ասէ Աստուած:

Յետ յարութեան Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Իսկ մետասան աշակերտքն գնացին ի Գալիլեա՝ ի լեառն ուր ժամադիր եղև նոցա Յիսուս. իբրև տեսին զնա, երկիրպագին նմա և ոմանք երկուացան:

Եւ մատուցեալ Յիսուս խօսեցաւ ընդ նոսա և ասէ. տուաւ ինձ ամենայն իշխանութիւն յերկինս և յերկրի. որպէս առաքեաց զիս Հայր. և ես առաքեմ զձեզ:

Գնացէք այսուհետև աշակերտեցէք զամենայն հեթանոսս. մկրտեցէք զնոսա

յանուն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ։

Ուսուցէք նոցա պահել զամենայն՝ որ ինչ պատուիրեցի ձեզ։

Եւ ահաւասիկ ես ընդ ձեզ եմ զամենայն աւուրս՝ մինչև ի կատարած աշխարհի։

Քարոզ։

Սուրբ խաչիւ աղաչեսցուք զՏէր զի՛՛։

Աղօթք։

Պահպանիչ և յոյս հաւատացե՛՛։

Օրհնեալ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, ամէն։

Հայր մեր որ յերկինս ես՛՛։

Հ.Ս.Խ.Հ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
С.С.Р.А Публичная Библиотека
7/XI 1922
имени А. Мясникиана
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ

ՑԱՆԿ

Երես։

Կանոն մկրտութեան . . 5
Կանոն նորոգ մկրտելոց . . 60
Կանոն յետ ութօրէից . . 74
Կարգ քառասնօրէին . . 76
Նշան օրհնէք 88
Կանոն կուսի պսակին . . 101
Կանոն պսակ վերացուցանելոյ . 144
Կանոն երկրորդ պսակին . . 149
Կանոն հաղորդ տալոյ . . 163
Կանոն գիշերային ժամու աղօթից , . . 179
Կանոն խաչալուայ առնելոյ . 259
Կանոն դժուարածին յղի կնոջ . 269
Կանոն փարատելոյ զտուն նորածին մանկ . , . . 277
Կանոն վասն այսահարաց և լուսնոտից . . . 281

Կանոն սկիհ և մաղզմայն օրհնելոյ 311
Կանոն եկեղեցւոյ զգեստ օրհնելոյ 315
Կանոն խունկ օրհնելոյ . . 319
Կանոն նոր գիրք օրհնելոյ . 321
Կանոն աղ օրհնելոյ . . 331
Կանոն մատաղ կամ սեղան օրհնելոյ 337
Կանոն նոր հաց օրհնելոյ . . 343
Կանոն զանգակ, քշոց ևլն. օրհնելոյ 345
Կանոն Ջրհօր օրհնելոյ . . 355
Կանոն զարտորայս, զսերմանիս, զարմտիս, զշեղջ, զկալ, զայգի և զհնձան օրհնելոյ . 365
Կանոն վասն երաշտի . . 373
Կանոն նորոգ սափրելոյ զհերս պատանոյն . . . 379
Կանոն մեծի թաղման . . 383
Կանոն մեծի այգուց կատարելոյ և ամբիծք ննջեցելոց . 477
Կանոն մեծի եօթն աւուր կատարելոյ 517

Կանոն տղայաթաղ կատարելոյ . 537
Կանոն տղայի այգուց կատարելոյ 625
Կանոն տղայի եօթն աւուր կամ քառասնօրեայ և կամ տարելից կատարելոյ . . 647
Կանոն աշակերտ օրհնելոյ . 669
Կանոն հոգեհանգիստ կատարելոյ 689
Ճաշական հանգստեան ի վերայ ութն ձայնից . , . 711
Աւետարանք բժշկութեան . . 765
Աղօթք բժշկութեան . . . 776
Տնօրհնէք ի ս. Ծննդեան . . 789
Տնօրհնէք ի ս. զատկի . . 799

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0159424